RELATIONES
TRIVM AMPLISSIMORVM
S. R. E. CARDINALIVM,

IN CAVSA PRAECEDENTIAE INTER REVER. Canonicos Regulares Lateranenſes, & Monacos Benedictinen. Unà cum alijs Excellentiſſimorum virorum reſponſis, & opuſculis.

APOLOGIA ETIAM CONTRA FALSO ASSERENTES D. Auguſtinum Hipponenſem Epiſcopum, Eremitarum ordinem inſtituiſſe, aut ad eos Sermones conſcripſiſſe.

AVCTORE D. CELSO VERONENSE Lateranenſis inſtituti profeſſore celeberrimo.

VENETIIS,
APVD IACOBVM VITALEM.
M D LXXIIII.

Quæ in hoc volumine continentur.

Relatio Illuſtr. & Reu.D. Ioannis Bapti. Cicadæ folio. 1.
Relatio Illuſt. Reu.DD. Ioannis Michaelis Saraceni, ac Bernardini Scoti. folio. 6.
Allegationes de veſtium Generibus Domini Hieronymi Mentuati. folio 9.
Zaccharıæ Ferrerij Allegationes. folio 15.
Propugnaculum Canonici ordinis. folio 35.
Prima pars. folio 39.
Secunda. folio 45.
Tertia. folio 49.
Quarta. folio 54.
Quinta. folio 68.
Apologia Domini Celſi Maphæi. folio 93.

GASPAR PLACENTINVS CANONICVS REGVLA. LATERANEN. STVDIOSO LECTORI S.

CVM ſuperioribus annis in communem legum ſtudioſorum vtilitatem emiſſæ variæ excellentiſſimorum Iuriſconſultorum allegationes atque Conſilia, quæ in cauſa præcedentiæ inter Reuerendos Canonicos Regulares Lateranenſes & Monacos Benedictinenſes ſub Pio IIII. Pontifice Max. à quo, & demum poſt centum ferè annos, ex quo cœpta fuerat, ad ipſorum Canonicorum fauorem determinata fuit hæc quæſtio, emanauerint: viſumq; fuerit quàm auidè ab ipſis iuriſprudẽtibus acceptæ mox fuerint quantamq; illis commoditatem vtilitatemq; attulerint in earum rerum tractatione, quæ hiſce temporibus in ſimili iure præcedendi inter multos ſunt agitatæ: Viſum eſt in præſenti R. D. Marco Antonio Bagaroto Placentino Abbati meo optimo, quo tunc eiuſdem Congregationis Præſide atque Mode ratore non ſine maximis eius vigiliis atq; laboribus deciſa demum atq; ad finem producta fuit hæc controuerſia: nonnulla alia quæ tunc minimè edita fuerant, ſuperaddere, atq; in lucẽ edere. Hæ ſunt duæ ampliſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinaliũ, Cicadæ, Saraceni, et Tranenſis grauiſſmæ ſi-

mul

mul ac doctiſſimæ Relationes, cum allegationibus excellentiſſi mis Iuriſconſulti Hieronymi Mentuati ſuper quodam dubio quod poſtea exortum eſt ſuper verbis ſententiæ prædictæ. Quibus & acceſſit, ad ampliorem huius rei cognitionem, copioſiſſimum atque prudentiſſim. De vero habitu Canonicorum Regularium Conſilium Zachariæ Ferrerij Vicẽtini. Propugnaculum præterea Canonici ordinis, celeberrimi viri D. Auguſtini Papienſis Canonici Regularis Lateranenſis. Subiecta eſt & vltimo loco Apologia contra falsô aſſerentes D. Auguſtinum Hipponenſem Epiſcopum, Eremitarũ ordinem inſtituiſſe, vel ipſum aliquando Eremitam fuiſſe ſermoneſue ad Eremitas conſcripſiſſe. Auctore D. Celſo Veronenſe eiuſdem Lateranenſis inſtituti profeſſore celeberrimo. Accipe igitur eo quo offeruntur animo lector ſtudioſe, hos Excellentium virorum labores æqui, boniq́ ceſule. Placentiæ in Monaſterio noſtro Diuo Patri Auguſtino ſacro. Idibus Iulij. M. D LXXIII.

RELATIO ILLVSTRIS.^mi AC REVERENDIS.^mi S.R.E.

Cardinalis Io. Baptiſtę Cicadę tit. S. Clementis.

ARGVMENTVM.

1 Canonici Regulares ab Auguſtino, & Apoſtolis deſcendunt.
2 Papæ authoritati magis ſtandum, quàm cuiuslibet, etiam Sācti Doctoris.
3 Verba Bullæ enuntiatiua per modum cauſæ, probant.
4 Enunciatiua in antiquis, etiam de facto tertij, ſaltem transfert onus probandi.
5 Clerici & Canonici idem ſunt.
6 Habitu lineo vſi ſunt Apoſtoli.
7 Habitus lineus proprius Canonicorum Regularium.
8 Habitus interior, non exterior attenditur.
9 Clerici Auguſtini vouebant ſubſtantialiter tria vota, vt hodie.
10 Canonici Regulares licet pluries, & nouiter reformati, tamen ſunt idem.
11 Auguſtinus longè ante Benedictum.
12 Regula Auguſtini prius tacitè approbata.
13 Regula Auguſtini prius expreſſè approbata.
14 Canonici eſſentialiter ſunt Clerici, non autem Monaci.
15 Canonici Regulares digniores Secularibus, licèt illi pcedant ratione capitis.
16 Auguſtinus magnus Epiſcopus ſecundus poſt Apoſtolos.
17 Abbas a principio nomen tantum ſolicitudinis.
18 Conſuetudo Romana vrbis in præcedentijs attendenda.
19 Abbates in Concilio conſiderantur vti Abbates, non uti de Religione, & idcò, &c.

Beatiſsime Pater.

IN cauſa Pręcedentię inter Canonicos Regulares:& Monacos S. Benedicti, imprimis fuit dubitatum , An dicti Canonici cẽſeantur eſſe de illis quos B. Auguſtinus inſtituit. & concluſum fuit pro parte affirmatiua , pręſupponendo imprimis , ꝙ tempore primitiuę Eccleſię Apoſtoli inſtituerũt Clericos & Presbiteros,vt habet in c.j.in fi.12. diſt.& tradit latè Aug.de Ancona in tract.de Pote.Eccle.q. 104.arg.j. ver.Reſpõdeo,& poſt Apoſtolos beatus Marcus illos primus inſtituit in ciuitate Alexandrina,vt refert Caſsia.in lib.de inſt, Monacorum. Poſtea ſuccedẽte tẽpore cum B.Augu.videret diſciplinã Clericalem iam relaxari:vt retineretur ſymbolum vitę Apoſtolicę & Clericorũ antiquorũ, inſtituit Col legium Clericorũ Regularium prout de hoc ſunt multa Iura in decreto, 12.q.1.& Refert Beatus Thom. 2. ſecundæ.q. 189. arti-
1 culo 8.Ex iſtis†Clericis Regularibus propagatus eſt ordo Cano nicorum Regulariũ prout tenet S.Thom.in loco ſupra allegato. Vinc.in Speculo doctrinali,lib. 19.c.18. Vbi inquit: Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apoſtolis,poſtea à B.Au guſtino regulariter fuit inſtitutus:& in Speculo hiſtoriali.lib. 16. cap.fin.inquit,Aug.factus Sacerdos Monaſterium Clericorum inſtituit,& cœpit viuere ſecundum Regulam ſub ſanctis Apoſto lis conſtitutam.B.Antoninus in 2.parte ſua Cronicę,tit.15.cap. 16.§.7.Volat.lib.21.Com.ibi Ordo Canonicus non tam ab Au guſtino inſtitutus:q̃ renouatus:ab Apoſtolis enim ſumpſit exordium. Faſciculus temporum in 6.ętate,vbi inquit, Ordo Canonicus cœpit refloreere in Eccl.Beluacenſi. tẽpore Iuonis & Ruffi.

Item fatentur Pontifices Benedictus 12.in ſua extrauag. quę reperitur inter conſtitutiones Canonicorum Regularium.Idem Eu genius IIII.in Bulla producta,quę iudicio meo fidẽ optimam facit, Nam cum materia poſſet dici dubia , ſtandum eſt in dubijs determinationi Papæ c.in literis,de reſt.ſpol.10.And,in ca.

dilecto,de præb.Et dicit S.Thom.ſecunda ſecundæ,art.12.q.21.
2 quòd in deciſionibus cauſarum magis eſt ſtandum authoritati Papæ; quàm cuiuſuis alterius etiam Sancti Doctoris.

Nec obſtat q̄ verba Bullę videantur enunciatiua,quia iudicio meo, ſunt diſpoſitiua & per modum cauſæ.Nam Papa aſſerit velle reſtituere templum Lateranēſe iſtis Canonicis,à quibus olim regebatur,& q̄ fuerunt amoti à Bonifacio, & ideò reſtituit, vt in eo retineatur Symbolum vitæ Clericorū,quæ vigebat tempore Apoſtolorum,& quā Aug.diuinis regulis decorauit, affirmando q̄ ab illis Canonici in Eccle. Lateranenſi, per cū introducti
3 proceſſerunt,& ſic propter iſtam cauſam diſponit. Quo caſu aſſertio huiuſmodi probat,& fidem facit, Bar. in l.emptor.§.ancilla.de rei vendica.Alex.conſi.46.col.2.volu.1.Iaſ.in l.ex his.nu. 1.C.de mili.teſt.Deci.in l.Si quis in cōſcribendo.nume.4. C.de pactis.Secundò facit,quia Bulla emanauit motu proprio & ex certa ſcientia,quo caſu fidem facit.Alex.conſi.112.volu.7.Soci. cōſ.87.vol.3.cum ſimi.Tertiò,quia in omnem euentū transfert
4 onus probandi in aduerſarios. etiam quando agitur de facto tertij,vt eſt gloſſ.in cle.literis.de probat.Sed per aduerſarios nihil eſt probatum ſaltem concludenter,ergo.& præſertim, quia declarationē Eugenij ſequuntur Nicolaus V.& Sixtus IIII. Itē quia ſumus in antiquis annorum centum & vltra.Quo caſu narratiua Papæ fidem facit latè per Aim.de ant. temp. parte prima.

Vlterius,Quod iſti Canonici deſcendant ab illis,probatur à ſufficiēti partium enumeratione. Et primo,quia conueniunt in nomine.Nam ſicut illi vocantur Clerici,ita & iſti.& licèt quandoq; vocentur Canonici tamē idem ſunt,& promiſcuè Iura vtrunq; no
5 men illis attribuunt,vt habetur in c.certè,& in c.nolo, 12.q.1.& in ca.obſeruandum, 15.quæſt.2.vbi prohibetur Clericos munera ſuſcipere,& Grat.declarat,intelligi de Canonicis Regularibus & in c.in omnibus.iuncta glo.in verb.vt Canonici,de conſec.diſt.5.vbi text.loquitur de Canonicis & Clericis in cōmuni viuentibus,& gl.intelligit de Canonicis Regularibus. Facit text. in c.cum cauſam.de electio. vbi ſimpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus ſub Regula S. Auguſtini, & in c.dilecto.de iudicijs,vbi ſemel dicit Prior & Clerici,& poſtea dicit Prior & Canonici ad idem c.quoniam.de vit.& honeſt.Clerico.iuncta gl.in verb. Clericos,& patet,quia Regula ipſa Cano-

nicorum Regularium inſcribitur, De cōmuni vita Clericorum. & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici eſt text. cum glo. in c. in omnibus. de conſec. diſt. 5. cum ſimil.

Secundò probatur identitas ex habitu lineo ab ipſo Deo inſtituto,
6 vt habetur Exodo. c. 29. & 39. & ꝙ Apoſtoli vſi fuerint habitu lineo, habetur in Hiſtoria S. Silueſtri de S. Eufroſino, qui Romā venit indutus collobio candido, ꝙ fertur fuiſſe S. Iacobi Apoſtoli, & in Apoc. legitur de Sanctis, qui ambulabant in albis lineis, & ibi not. Nicol. de Lira, & ita inſtituit Aug. Clericos ſuos deferre debere, & patet in Sermone ſuo, qui incipit, Charitati veſtrę. vbi dicit, byrrum & tunicā lineā nemo accipiat, niſi in communi, prout etiam hodie Clerici ac presbiteri, & Prælati vtuntur ve-
7 ſtibus lineis & hic eſt habitus proprius Canonicorum Regularium, vt gl. in cle. 1. in verb. habitus. de elect. Nec obſt. ꝙ ſuper habitu lineo deferant cappam, quia attenditur habitus interior; &
8 non exterior, vt per glo. ibi, & per Imol. nu. 29. & per gl. in cle. ne in agro. §. ſtatuimus, ibi, prox. de ſtatu Regularium.

Tertiò probatur identitas etiā ex profeſsione. Et primo quia viuunt in communi, prout viuebāt tempore Apſorum, & tēpore ipſius Auguſtini: vt habetur in c. nolo. & in c. non dicatis. 12. q. 1. & tradit Vrbanus Papa in c. videntes; ea. cau. & q. & habetur in c. præter hæc. 32. diſt. Abb. in c. Deus qui. de vit. & honeſt. cler. & in ca. Eps, de præb. Præpos. in c. 1. 44. diſt. Barb. de preſtantia Cardinaliū. q 6. Nec ob. tex. in c. certè. 12. q. j. vbi Aug. videtur tolerare Clericos volentes tenere proprium, quia verum eſt ꝙ tolerat Clericos viuentes extra Collegiū, non aūt in Societate ſua, vt dicit expreſsè in d. c. nolo. & clarius in c. ſeq. Vbi dicit, ꝙ viuentes in ſua Societate omnibus renunciabant, & voluntatē abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam votū obedientię, ꝙ nihil aliud eſt quàm negare propriā voluntatē, & voluntati alterius parere, vt tradit Aug. de Ancona in d. trac. de pot. Ecc. q. 91. De voto etiā caſtitatis non eſt dubitandum, vt per Augu. in 2. Sermone de cōmuni vita Clericorum. Vbi inquit quòd Clerus profeſſus eſt Sāctitatem, & clericatum, per qđ verbum. Sanctitatem, intelligitur de caſtitate, vt per Aug. de Anc. in d. q. art. 3. Et licet tempore Auguſtini non fieret fortè profeſsio formalis, prout hodie fit. tamē ſatis eſt quòd in ſubſtantia, & quo ad effectum idem faciebant,
9 vt dicit S. Thom. in 4. Sententiarum, diſt. 38. art. 2. q. 3. vbi inquit,

quod

quòd antequàm eſſent iſtę Regulę, quę modo ſunt, erat ſimilis modus viuendi, qui hodie reductus eſt ad Regulam. & tradunt Io. de Turrecrem. 17. q. 1. in ſumma, & Prępo. in c. 1. 44. diſt.

Quartò probatur identitas ex nomine & qualitate Prelatorum dicti ordinis qui propriè ſunt Priores & Prępoſiti, vt dicit Augu. in d. ca. non dicatis, 12. q. 1. Nam licèt hic ordo Canonicorum Regularium habeat aliquos Abbates, hoc fuit per accidens: nam Regulariter non habent Abbates, ſed Prępoſitos & Priores, vt declarat Innoc. in cap. cum illorum, per illum text. iuncto. cap. Monaci. de ſenten. excom.

10 Et licèt multę fuerint factę reformationes iſtius ordinis per diuerſa tempora, per hoc non tollitur ſubſtantia & identitas ipſius, iuxta l. opponebatur. de iudi. conſi. Rom. 198.

Nec obſtat etiam, quod in Bulla Eugenij dicitur de nouella plantatione apud Friſonariam, quia intelligitur de vltima planta, propter reformationem ibidem factam dicti Ordinis, non autem quòd nouus ordo fuerit inſtitutus in dicto loco; quia apparet ex Bullis Alex. 4. & Gregorij 10. q ante trecentos annos erat ordo Canonicorum Regularium in dicto loco de Friſonaria.

Ex quibus, & multis alijs concluſum fuit modernos Canonicos deſcendere ab illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit.

Secundo principaliter dubitatum fuit, poſito quod Canonici moderni cenſeantur eſſe de illis, quos inſtituit B. Auguſt. An debeāt pręcedere Monacos S. Benedicti. & concluſum fuit ſimiliter pro parte affirmatiua.

11 Primo propter antiquiorem inſtitutionem ipſorum factam à Diuo Auguſtino, qui fuit longè ante Benedictum, quæ inſtitutio in materia præcedentiæ attendi debet iux. gloſſ. in c. quorundam. in verb. Prædicatorum, de elect. libr. 6. & clarius apparebit ex infra dicendis.

12 Secundo facit prior approbatio dicti Ordinis Canonicorum Regularium, quæ deducitur tacitè & expreſsè. Tacitè, quia, omnes Regulę ante Concilium Lateranen. cenſebantur ipſo iure approbatæ. c. fi. de Reli. domi. & not. gloſſ. in verb. præceſsit, in c. vnico. §. pen. eo. tit. lib. 6. pro quo etiam eſt tex. in ca. parſimoniā. vbi not. omnes 41. diſt. & in l. 1. de Colleggijs illicitis, quæ licèt ſit lex ciuilis, tamen debet ſeruari in foro Canonico, niſi contrarium reperiatur de Iure Canonico deciſum, iux. tradita in c. 1. de no. ope.

no.ope.nunc. Itē cenſetur approbata Regula ante Regulam Benedicti, cum fuerit inſtituta ante illam per cētum annos & vltra. Per quod tempus præſumitur tit.iux.l.hoc iure.§. ductus aquæ. de aqua quot.& æſt.c.ſuper quibuſdam.§.Præterea, de verb.ſig. Item, quia ordo huiuſmodi fuit inſtitutus per Epiſcopum, & ſic per Ordinarium, qui nōn reperiebatur prohibitus ante dictum Concilium, dicto cap.fin. Ergo &c.

13 Præterea dicitur Ordinem huiuſmodi fuiſſe expreſsè approbatum ante Ordinem Benedicti per Gelaſium in ca.Sacroſancta. 15.diſt.vbi approbantur in genere omnia opuſcula Auguſtini, inter quæ eſt ipſa Regula Canonicorum. Ergo cenſetur approbata ab ipſo Gelaſio, qui Gelaſius fuit filius Valerij Epi Hipponen.qui ordinauit D. Aug.& in ſucceſſorem elegit. Vlterius cū negari non poſsit ordinem huiuſmodi fuiſſe approbatum ſaltē per Inn.II. in c.pernicioſa, 18.q.2.huiuſmodi cōfirmatio actus, qui à principio validus erat, (vt ſupra probatum fuit,) trahitur ad tempus ipſius inſtitutionis ac ſi tunc confirmatus fuiſſet, vt eſt doct.Bal.in l.1.C.de teſta.manu.latè Pariſ.conſi.19.nu.37.lib.1.

14 Tertiò principaliter deducitur dignitas & pręcedentia Canonicorum ex Clericatu quem habent annexum originaliter.c.nolo.c.non dicatis, & c.certè.cum ſimil.12.q.1.quia non poteſt eſſe Canonicus, qui non ſit Clericus.Not.Abb.in c.2.de inſtit. Et quòd iſti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit Archi.in capit. mandamus, 19.q.3.& B.Thom. ſecunda ſecundæ.q.189.art.8. Monaci verò ex eorum inſtitutione erant Laici.C.de Epiſc.& Cle.l. generaliter, canonizata in c.generaliter.16.q.1.Quinimò de iure non poterant, Clericari, vt not.Præpo.in c priſcis.55.diſtinct. & in c.requiſitus, 1.q.7.niſi ex cā neceſsitatis, vt in d.c. Priſcis, & in c.moderamine, & in c.ex auth.16.q.1.quia alia cauſa eſt Monaci, alia Clerici.Monaci.n.officium eſt plangentis, Clerici verò docētis.c.hinc eſt.c.Monacus.c.alia cauſa.16.q.1.Et inde dicitur, ꝙ vix optimus Monacus facit Clericū bonū.c.legitur, ea.cauſa & qō.Et ideo ſcribit Hier.ad Ruffum, Sic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis c.ſic viue.16.q.1.& ꝙ Monaci eſſent laici, & non Clerici, patet, quia ſoluebāt decimas prout cęteri laici.glo.in c.ex parte, il 1.in verbo, laborum, de decimis. Et licèt hodie Monaci fiant Clerici, Clericatus huiuſmodi cōpetit eis ꝑ accidens, & non originaliter ex inſtitutione, prout competit Canoni-

nonicis,vt dicunt Tho.& Abb.in locis præallegatis. Ex quo ſequitur quòd cauſa naturalis attendi debet & præualet cauſæ accidentali,vt no.Bar.in l.3.ff.de tut.& in l.fi.de off.Proconſ.& leg. & iſta antiquior ordinatio circa præcedentiã attendi debet, vt no.Abb.in term.in c.ſtatuimus.col.2.verſi. nota ex prædictis. de maio.& ob.vbi dicit ꝙ tanta debetur reuerentia ordini ꝙ olim quando Monaci nõ erant Clerici, ſimplex Clericus præferebatur Abbati.iux.c.à Subdiacono.93.diſt. Et propterea non obſtat ꝙ hodie Monaci ſint arctioris vitæ & ideo fiat tranſitus ex Canonicis ad Monacos,quia circa præcedentiam nõ attenditur comparatio meritorum,ſed ordinum.ut not. Gemi.in c. quamuis. §.quãquàm,nu.3.de præb.in 6.Deci.in c.2.col.3.de re iud. Felin. in cap.poſtulaſti.col.2.de reſcrip.prout patet in Mendicantibus qui licet ſint Clerici,& arctioris vitæ tamen poſtponuntur aliis. Et,quia priuilegium Clericatus conceſſum Monacis ex poſt facto,debet intelligi ſine præiudicio alterius,vu'g l.2.§.meritò,ne quid in loco publico.cap.quamuis.de reſcrip.in 6.

Nec obſt. huic fundamento Clericatus,quod dicitur ab aliquibus Canonicos Regulares non debere gaudere priuilegio Clericorũ,quia nõ ſunt ſimplices Clerici: quia priuilegium videtur remãſiſſe penes Clericos Seculares,qui ipſos Regulares præcedut. Nam vt dicit Augu.lib.9.Confeſsionum,& in ſermone qui incipit,Charitati veſtræ,Clerici omnes originaliter viuebãt ſecundum vitam Regularem,& cum inciperent vitam huiuſmodi relaxare,inſtituti ſunt Canonici Regulares per Aug.iux. Priorem vitam,ad retinendũ illius ſymbolum.Clerici vero qui non ſeruabant Regulam,vocati ſunt Sæculares,quaſi participantes de Regulari quoad ordinem,& de Sæculari quoad vitam, vt dicit gl.in c.licet in corrigendis.in verſ.Seculares.de of.ord.& ibi declarat Abb.col.fi.nu.5.& Præpo.in c.1.col.34. in fin. ver.3.tempus.44.diſt.poſt Hoſt.in ſumma,de vit.& hone.Cler.§.à quibus. in prin.Et ideo B.Augu.vocat Clericos Seculares claudos tanꝗ claudicantes,& vitam rectam Clericalem non tenentes in cap. certè.12.q.1.Ex quo infertur,ꝙ Canonici Regulares,qui ſeruãt antiquam Regulam Clericorum,verè illis ſuccedunt, & digni ſunt maiori laude,cum perſeuerantes in bono dicãtur eſſe melioris conditionis,quàm ab eo deuiantes.c.ſi ex bono, de pœn. 15 diſt.4.cap.eum qui,de præb.in 6.& licèt Clerici Seculares hodie

cos

cos precedant,hoc procedit,quia ſunt ſub Epiſcopo,& ſic ratione capitis,arg.c.quamuis,il 1.de præb.lib.6. Nam membra ſequuntur caput.c.non liceat,in princ.de preſcrip. Et ideo ſi Eccleſia Cathedralis eſſet Regularis,prout multę ſunt, Canonici Regulares illius Eccleſiæ præcederent quoſcunque Clericos ratione capitis prout ſeruatur in practica.

Quarto principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate Inſtituentis,ideſt Auguſtini,qui fuit nō ſolum magnus
16 Eps.vt dicit tex.in c.1.de obli.ad ratio.ſed etiam ſolemnis Eccleſiæ Doctor,& ſecundus poſt Apoſtolos,vt habetur in c.vnico.§. ſic alma mater,de reliquijs & venerat.Sanctorum,lib.6. Et non eſt dubium,q͡ ordinatus à maiore præfertur, etiam ſi ſit poſtea ordinatus.c.per tuas,vbi Abbas,& alij not.de ma. & obed.Ideo dicūt quod ordinatus à Papa,licèt poſterius,præfertur ordinato prius ab Epo,facit,c.quia ſæpe.§.2.qui.de præb.in 6.Benedictus
17 verò fuit ſimplex Abbas, quod eſt nomē ſolicitudinis, & non dignitatis,vt eſt gl.in c.tuam,in verb.nō aſcendat.de æta.& qual. & in c.accedens,in ver.Abbatem.50.diſt.& competit etiam cuilibet Præpoſito Collegiorum Sæcularium & artium vilium, vt trad.Alci.in l.Collegarum,de ver.ſig. Et ideò in Eccleſia poſtponitur oſtiario & alijs in minoribus ordinibus cōſtitutis.c.à Subdiacono.93.diſt. Nam dignitas & priuilegium Abbatum noſtri temporis eis competit ex ſpeciali priuilegio, Sed.Ap.de priuil. lib.6.& pōt concedi huiuſmodi priuilegium,prout ſępiſsimè cōceſſum fuit,& conceditur etiā Prioribus non habentibus ſuperiorem,vt not.gloſſ.in c.Abbatem.eod.tit.& lib. Quia iſtæ Prælaturæ quando ſunt in capite æquiparantur.c.2.& c.cum illorum, de ſent.excō.cum gloſſ. in verb.Abbatem.vbi notant omnes,& propterea non obſt.quod dicitur Monacos videri digniores,qa habēt Abbates naturaliter: Canonici verò per accidens,vt uidetur dicere Inn.in d.c.cum illorum,in verb.Abbatem,quia Abbatia per ſe nihil eſt,ſed dignitas prouenit ex poſt facto eo tempore,quo etiā Canonici habuerūt,prout habēt multos Abbates & maiores Prælatos,licèt habeāt etiā Præpoſitos & Priores,prout etiā nouiſsimè multi Priores erant apud iſtos Monacos,vt in c. in ſingulis.& c.ea quæ. de ſtatu Monacorū.c.fi.de Capellis Monacorum,& quòd Canonici habeant multos Abbates,habetur in dict.cap.Monaci,& cap.cum illorum,& in cap.intelleximus,

de æta.

de ӕta.& qua.c.cum I.& A.de re ind.cap. ſignificaſti. il 2. de homic.cum in infinitis ſimil. Vnde cum ſuperuenerit dignitas à Sed.Ap.Abbatibus omnibus æqualiter cenſetur conceſſa, quia vna determinatio reſpiciens plura determinabilia ea pariformiter determinat, vulg.l.iam hoc iure.de vulg.& pup.Ideò cum ad hoc ſint pares in dignitate, videretur ſeruanda antiquitas in promotione,prout fit in Epiſcopis, arg.l.1.C.de conſu. lib.12. Doct.in l.2.§.prius.de vulg.Boc.ord.grad.nu.5.vel ratione Ordinis Regulares eſſent preferendi.

Quinto principaliter pro Canonicis facit conſuetudo vrbis,in qua
18 Canonici pręcedunt,& quę conſuetudo vrbis potiſsimum debet attendi in iſtis præcedentiis,vt dicit Bald.in ca. cum olim.in prin.de conſue.Præp.in c.Epiſcopus.17.diſt.Deci.in c. Clericis, de iudiciis. & in c.auaritia.de pręb.vbi arguit per hoc quòd Monaci debent præferri Canonicis,quia in vrbe præcedunt: quod eſt falſum,& ideò facit in contrarium.

Vnde non videtur attendenda communis opinio Doctorum, quæ videtur eſſe in fauorem Monacorum,cum non ſit fulcita Iuribus & rationibus,vt dicit Augu.in c.ego ſolus.9.diſt.& Doct.in cap.1.de conſti.con ſimilib.

Poſtremo fuit dubitatum cum in Concilio Tridentino reperiãtur Abbates Congregationis Lateran. Canonicorum Regulariũ, & Congregationis S.Benedicti,qui debeant præcedere, & videbatur ꝙ Lateranen.præcedere deberent.Nam ſtante concluſione ſuperius firmata in fauorem Canonicorum Regularium,cũ Abbates ipſi admittantur in Concilio tanquàm repræſentantes eorum Congregationem, & non ex propria perſona. Quod ex eo patet,quia tres ipſorum tantum,non autem omnes admittuntur,quia ſunt Abbates temporales,& non perpetui, & quia tres inſimul cõſtituunt vnum votum tantũ. Videbatur inquam, ex hoc inferri quòd deberet attendi dignitas ipſius repręſentati ſicut videmus in Legatis Principum,in quibus non attenditur dignitas legatorum,ſed ipſorum Principum, vt per Mar. Laur. in tract.de Legatis Principum.q.27.cum ſimilib.

Ex aduerſo tamen conſideratum fuit,quòd iſti Abbates non admit-
19 tuntur in Concilio ſimpliciter tanquàm legati, quia ſi non eſſent Abbates non admitterentur.Ideo,cum in eis conſideretur

propria qualitas Abbatialis, reſolutum fuit quòd circa præcedentiam habeat in eis ſeruari ordo, qui ſeruatur in Abbatibus perpetuis, & in Epiſcopis, vt ſcilicet attendatur antiquior promotio ad Abbatiam iux. trad. in cap. Epiſcopos, 17. diſtinct. & in cap. fin. 75. diſtinct. cum ſimil. prout aliàs licèt per modum prouiſionis per Sanctitatem V. prouidè reſcriptum fuit.

RELA-

RELATIO ILLVSTRISSIMORVM AC REVERENDISS. S.R.E. CARDINALIVM Io. Michaelis Saraceni, Tit. Sanctæ Anaſtaſiæ, ac Bernardini Scoti, Tit. Sancti Matthæi.

ARGVMENTVM.

1 *Cauſa Canonicorum Regularium & Monacorum antiqua & difficilis.*
2 *Canonici Regulares hodierni deſcendunt ab Auguſtino.*
3 *Verba enunciatiua etiam de facto alieno, in antiquis præſumptionē inducunt, quæ transfert onus probandi.*
4 *Hiſtoricis credendum, qui teſtantur Can. Reg. ab Auguſtino inſtitutos.*
5 *Canonicis Regularibus eſſentialiter competit Clericatus.*
6 *Canonici Regulares prius ſunt inſtituti quàm Monaci, & à digniori.*
7 *Communis opinio erat pro Monacis.*
8 *Regula Auguſtini & tacitè & expreſsè prius approbata.*
9 *Romæ Can. Regulares præferuntur, cuius Vrbis cõſuetudo debet attēdi.*
10 *Abbates in Concilijs, nulla habita conſideratione Religionum, præferuntur &c.*

S.Pater, pedum poſt oſcula beatorũ.

1 CAuſa præcedentiæ inter Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. ordinis Sãcti Auguſtini & Monacos Cõgregationis Caſsi. ordinis Sancti Benedicti, iam inde à tempore Innocentij 8. anno 1489. controuerſa ac vetuſta fuit: multaque hincinde emanant conſilia, & reſponſa celeberrimorum doctorum & colleggiorũ Italiæ: ex quibus difficilis, & ardua facta eſt huiuſmodi quęſtio. Vtra ſcilicet ex dictis congregationibus alteram præcedere debeat

beat. Cumque eadem cauſa iampridem à Santitate Veſtra nobis delegata fuerit, primò decidenda, ſecundo verò referenda. Nos, vt par eſt, S. V. obtemperantes, relationem in his ſcriptis prout oretenus eadem S. V. iniunxit, facimus.

Auditis ſi quidem multotiens partibus, & his quæ hincinde allegata ſunt diligenter examinatis. primò dubitatum inter nos fuit, An ex deductis cõſtaret Canonicos Regulares, qui ſunt in cauſa, deſcendere à Clericis, ſiue Canonicis Regularibus, quos inſtituit Beatus Auguſtinus vel de illis eſſe cenſeri. In quo articu-
2 lo concluſum per nos fuit pro parte affirmatiua. Rationes ita decidendi præter aliàs fuerunt. Primò tex. in cap. nolo. & in cap. non dicatis, & in cap. certè. 12. q. 1. in quibus iuribus Beatus Auguſtinus pręcepit Clericis, qui cũ eo viuere velint, ne quid proprium habeãt, ſed omnia in communi cum ipſa ordinis ſuſceptione, nõ ſolùm facultatibus, ſed voluntatibus proprijs ſe ſubdederint: quę qualitates omnes maxime conueniunt his Canonicis Regularibus, qui & ipſi ſunt Clerici, & ordinis Sancti Auguſtini, ac in communi omnia poſsidẽt, obedientiam quoque ſub Regula Beati Auguſtini profitentur. Meritò igitur de illis ſunt cenſendi: talia enim ſunt ſubiecta, qualia prædicata demõſtrant l. fundum, inſtructum. ff. de fund. inſtr. & ad probationem identitatis ſufficit concurſus duarum qualitatum. l. forma. ff. de cenſi. per Bart. in l. demonſtratio. col. pen. de cond. & demonſt. Secundò hanc concluſionem noſtram confirmat bulla quædam Eugenij IIII. in actis producta pro parte Canonicorum Regularium, quæ dirigi Canonicis ipſis regularibus, qui tunc temporis erant in Monaſte. Sanctæ Mariæ de Friſonaria, illosque Eugenius appellat ſub his verbis. Diuinam in terris familiam Clericorum, qui vitam religioſam ducerent, & ad exemplum naſcentis eccleſię ſanctam ſeruarent inſtitutionem Clericorum, quos Canonicos appellamus. Et Paulo poſt Huius profectò ſacri ordinis & ſancti propoſiti poſt ſanctos Apoſtolos Primus in Alexand. Eccle. Marcus Petri diſcipulus fuit inſtitutor & conditor, & glorioſus doctor Auguſtinus eos diuinis regulis decorauit. Ex quibus verbis Eugenii arguitur manifeſtè illius ordinis antiquitas & inſtitutio, & licèt ea verba prolata ſint à Pa-
3 pa enunciatiuè, & quæ concernant factum alienum, tamen negari non poteſt, quin præſumptionem in antiquis inducãt, quæ

ſaltem

ſaltem transferat onus probandi contrarium in aduerſarium iuxta no. per gloſ. pen. in c. nonnulli. §. fin. de reſcrip. vbi Abb. dicit illud eſſe quaſi commune dictum, & in practica ſolere ſeruari, & eſt gl. in clem. literis. in uerbo, feciſſe narramus. vbi Paulus de Leaza. & Io. & Imo. & traditur per Fede. de Senis conſil. 27. Tertiò non parui momenti ſunt auctoritates hyſtoricorum,
4 quibus in parte cum de antiquis factis dubitatur, credendum. l. ſeptimo menſe, de ſtat. homin. qui teſtãtur Canonicos Regulares à Beato Auguſtino inſtitutos fuiſſe cum in eccleſia Hypponenſi eſſet Epiſcopus. Ex his itaque iuribus, ac rationibus firmata fuit inter nos concluſio, quòd Canonici Regulares prædicti cenſentur eſſe de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit.

Secundò loco dubitatum eſt, præſuppoſito quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, cenſeantur de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit: An ex hoc inducatur, quòd debeant præcedere Monacos ſancti Benedicti, qui ſimiliter ſunt in cauſa. & in hoc quidem dubio, in quo clauus totius cauſę vertitur, poſt multa, facta fuit per nos reſolutio, quòd in proceſsionibus, cęteriſque actibus publicis Canonici Regulares, ac eorum Abbates & Prę lati dimiſſa ſuperiori veſte, ſeu cappa, retẽta linea, & in Clericali habitu incedentes more Clericorum Sęcularium præcedere, pręferrique debeãt Caſsin. Monacis Rationes, ex multis, potiſſimæ hæ fuerunt, quæ nos, vt ita ſtatueremus, induxerunt. Prima ratio fuit, quia Canonicis Regularibus competit eſſentialiter ordo Clericatus, & per ſe ſunt Clerici vt probatur in pręalleg. cap. nolo. & cap. non dicatis. & cap. certè. 12. q. in quibus iuribus hoc eſt expreſſum. Non idem autem eſt in Monacis, qui non eſſentialiter, nec per ſe, ſed per accidens ſunt Clerici, probatur in cap. à ſubdiacono. 93. diſt. Vbi Monacus, quinimò & Abbas poſtponitur quibuſcunque Clericis etiam oſtiariis. Et Hieronymus ad Ruſticum Monacum ſcribens in c. ſic viue. 16. queſt. 1. inquit, ſic viue in monaſterio vt Clericus eſſe merearis, & diſce longo tempore, quæ poſtomodum alios doceas. Et per hanc rationem in caſu noſtro Beatus Thomas ſecunda ſecundæ. q. 189. art. 8. in reſponſione ad ſecundum articulum expreſsè tenuit Canonicos Regulares vt digniores propter ordinem Clericatus annexum pręferendos Monacis Sancti Benedicti. Quod etiam comprobatur, Quia contemplatiua ſimul, & actiua vita

Cleri-

Clericorum in adminiſtratione Sacramentorum, aliorumque ſpiritualium dignior ac nobilior eſt ſola contemplatiua Mo-
6 nacorum.cap.niſi cum pridem,vbi Io.And.de renuntia.Secunda ratio fuit antiquior inſtitutio Canonicorum Regularium. Nam Beatus Auguſtinus præceſsit Benedictum auctorem congregationis Caſsinen.per annos cētum & plus. Quæ antiquior inſtitutio in prælationibus præcipuè attenditur,vt not.in l.cum quid.ſi cert.pet.& in cap.qui prior.de regu.iur.in 6. Et hanc etiā rationem antiquioris inſtitutionis maximè adiuuat maior dignitas in ipſo inſtitutore,cum Beatus Auguſtinus tempore huius inſtitutionis eſſet Epiſcopus Hypponen.& ſic dignior ſancto Benedicto,qui erat ſimplex Monacus.

7 Supradictis tamen,atque alijs iuribus & rationibus, quæ breuitatis cauſa conſultò omittuntur,aduerſabantur auctoritates doctorum in hoc articulo ſcribentium, qui & numero, & grauitate communem conſtituunt opinionem,inter quos etiam cōſulta extant collegiorum Patauini,Ferrarienſis,& Bononienſis, quorum ſcribentium ea eſt ſententia,vt Monaci ordinis Sancti Benedicti congregationis Caſsin. præcedere debeant Canonicos Regulares Sancti Auguſtini congregationis Lateranenſis. Ratio eorū potiſsima videtur eſſe, quòd in inſtitutionibus Regularum non tam ipſa inſtitutio, eiuſque prioritas in tempore, quàm approbatio ſedis Apoſtolicæ ſit attendenda,ſine qua nulla noua Regula,nulla noua Religionis erectio fieri debet, ſtante in id expreſſa prohibitione Concilij Generalis, de qua in c.fi. de relig.domi.Approbatio etiam Regulæ Auguſtini, ac inſtitutionis. Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à ſede Apoſtolica. Contra verò regula ſancti Benedicti ſpecialiter & expreſsè videbatur approbata per beatum Gregorium Papam,qui lib.ſecundo Dialogorum de Regula Benedicti ſpecialem mentionem facit.

8 Hoc tamen fundamentum Caſsinen. elidi videbatur propter longęuam tolerantiam totius eccleſię ac ſedis Apoſtolicæ, quæ non tam diu toleraſſet hanc Beati Auguſtini Regulam, ac inſtitutionem,niſi vel expreſsè approbando, vel illam ſaltem tacitè confirmando ad not.per Doct.in cap. cum eccleſia. Sutrina de cauſa poſſ.& propret. Propterea colligebatur etiam approbatio regulæ ſancti Auguſtini ex tex.in cap.S.Roma.15.diſt.Vbi Gelaſius

ſius Papa inter ea quę narrat, recepte fuiſſe à Rom. Eccle. enumerat opuſcula Beati Auguſtini, inter, quę præcipuum locum videtur tenere ſermo de communi vita clericorum, quæ eſt Regula ipſius Auguſtini, ex quo videtur ſaltem generaliter facta a Gelaſio illius Regulæ approbatio. Atquè is Gelaſius præceſsit per cẽtum annos Beatum Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua eccleſia licitum erat paſſim cœtus & congregationes inſtituere in honorem Dei ac fidei exaltationem. Nec veriſimile eſt Beatum Auguſtinum nouam illam inſtitutionem feciſſe ſine interuentu eorum, quæ ad illius robur & firmitatem neceſſaria eſſent.

9 Veruntamen in hoc iurium & rationum cõflictu tutior via uiſa eſt, quam Rom. Eccleſia vti magiſtra & mater omnium nos docuit, quippe ex longiſsima conſuetudine in cõſpectu tot Roman. Põtificum in Vrbe obſeruata, vtraque etiam parte acquieſcẽte inductum eſt, vt in proceſsionibus, aliiſque actibus publicis Canonici Regulares dimiſſa ſuperiori veſte lanea, ac retenta linea (Clericos ſe eſſe ſignificantes) præcedant Monacos Sancti Benedicti congregationis Caſsinen. Huius itaque conſuetudinis normam ab Eccleſiã Romana obſeruatam nobis amplectẽdam duximus, quę in proceſsionibus & ſimilibus actibus attendi debet quo ad iſtos Religioſos, vt tradit expreſsè Bald. in l. obſeruare. §. antequàm. de off. proconſul. & lega. Quę conſuetudo maximè opportuna viſa eſt, vt huic liti finem imponere, omnesque eorum Religioſorum contentiones ſopire atque extinguere poſsit.

10 Vltimo verò loco propoſitum fuit per nos dubium, an in concilio generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates ordinis ſancti Benedicti, atque in hoc articulo veriſsima ac iuridica viſa eſt reſolutio olim facta coram S. V. quòd nulla habita ratione ordinum & cõgregationum, illi Abbates præferri debeant, qui primo fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti: ſic enim & in Epiſcopis, aliiſque ſimilibus dignitatibus videmus ſtatutum fuiſſe a iure. cap. placuit. 18. diſtin. gloſſ. & doctor. in capitulo fina. 75. diſtinctio. & in capit. epiſcopos. 17. diſtin.

Hæc igitur ſunt Beatiſsime Pater, quæ præcipua ex multis colligenda ac S. V. referenda duximus in præſenti cauſa præcedentiæ, in

qua

qua etiam ſententiam ex mandato S.V. ſubſcripſimus conformem reſolutionibus per nos factis, arbitrantes ita & S.V. ex iure & æquo diffinire poſſe, ſaluo ſemper ſapientiſsimo ac prudentiſsimo illius iudicio, cui nos in omnibus ſubiicimus, finemque dicendi facientes, S.V. pedes humiliter atque deuotè deoſculamur &cæt.

Copia

EXCELLENTISS. IVRISCONS. D. HIERONYMI MENTVATI PLACENTINI.

ALLEGATIONES DE VESTIVM Generibus quibus vti poſſunt, Canonici Regulares, preſertim in Proceſsionibus Sacris,

ARGVMENTVM.

1 *Clericalis habitus, qualis.*
2 *Verba generalia in omni materia, generaliter ſunt intelligenda.*
3 *Lata ſit interpretatio vbi agitur de honore diuino.*
4 *Copula dupliciter accipi poteſt.*
5 *Argumentum non ualet, in tali ueſte eundum, ergo nihil ſuperimponendũ.*
6 *Dictio, dimiſſa veſte, intelligitur de geſtari ſolita.*
7 *Extenſio prohibetur in verbis ſententiæ.*
8 *Verba in dubio, declaratiuè non reſtrictiuè accipienda.*
9 *Exempla non reſtringunt generalem diſpoſitionem.*
10 *Relatiuum reſtrictiuum, ratione adiuncti perdit naturam ſuam.*
11 *Relatio facta ad genus, non reſtringitur ad certum indiuiduum.*
12 *Candelabra & ceroferaria pro eodem accipiuntur.*
13 *Canonicis Regularibus in proceſsionibus probibetur cappa, ne videantur tanquam Monaci præcedere.*
14 *Veſtis linea propriè Clericorum, & Canonicorum Regularium.*
15 *Probibitio generalis non intelligitur de eo, quòd eſt cultus diuini.*
16 *Abſurda omnino, etiam per improprias interpretationes ſunt excludẽda.*
17 *Summa ueneratione cælebrandum feſtum ſacratiſsimæ Eucbariſtiæ.*
18 *Mens pronunciantis talis præſumitur, qualis de iure eſſe debet.*
19 *De iure non requiritur, quòd habitus proprius undique appareat.*
20 *Præſumitur quòd delegans delegati declarationem factam poſt ſententiam ſecutus fuiſſet.*
21 *Habitus interior attenditur non ſuperior.*

Verba ſententiæ ſunt hęc.

PRonunciamus: Abbates Canonicos, &c. præferri debere, &c. uti Clericos dimiſſa ſuperiori ueſte, pallio, ſeu cappa, in linea ueſte, clericali que habitu incedentes (quod etiam in alma noſtra Vrbe Romæ conſuetum fuit, & nunc obſeruatur.)

QVæritur, an ſtantibus verbis iſtis, poſsint ipſi Abbates, & Canonici Regulares ferre ſuper eorum veſte linea in ſacris Proceſsionibus, pluuialia, &cæt.

Diſpoſitio ſententiæ Pontificiæ, de qua agitur, adeo clara perſpicuaque meo iudicio videtur, vt non ſine magna calumnia in dubium reuocari poſsit. Et ſiue vim proprietatemq; verborum perpendamus, ſiue mentem ſummi Pontificis, Illuſtriſsimorumque Cardinalium relatorum intueamur, in eadem ſemper concluſione perſiſtere cogimur. Qua aſtruimus Reuerendos Canonicos Regulares Ordinis S. Auguſtini præferendos eſſe Reuerendis Monacis ſancti Benedicti; quamuis nedum in veſte linea ſola, dimiſſa ſuperiori veſte, ſeu cappa incedant, verum etiam ſuper lineam in ſacris proceſsionibus, ſacras veſtes ſeu Pluuialia deferant, luminariaque non ſuper candelabra, ſed aliter, prout hactenus fecerunt, ſecum ferant.

Quòd vt verum comprobetur, in primis de proprietate verborum agendum eſt. Et quia nulla de veſte linea ſubeſſe poteſt controuerſia; qualiter accipiantur verba illa ſententię; *& Clericali habitu*, videndum eſt. & quidem in iure ſatis id expeditum videtur, non eſſe clarè determinatum, qualis debeat eſſe Clericalis habitus,
1 ſed ſufficere ſi ſit honeſtus, qualis deſcribitur in cap. Clerici. de vit. & honeſt. Clericorum vbi omnes not. maximè Imo. nu. 20. ad idem 22. quæſt. 4 per totam. Card. in clementi. prima, in fin. de elect. latè Albe. Trot. in tract. de vero & perfecto Clerico, lib. ſecundo, cap. 38. & habetur nouiſsimè in decretis ſacri Concilij Tridentini de reformatione cap. 6. ſeſsione 14. Sed quod ornamenta eccleſiaſtica, quibus in ſacrorum miniſterio vti videmus,

demus, vt pluuiale, & ſimilia, ſint habitus Clericales, hoc prius indubitatum videtur: cum certiſsimum ſit neminem niſi Clericum eis poſſe vti, & ab illis ſolis in honorem cultus diuini deferri. ca. veſtimenta. de conſec. diſtin. prima. cle. prima. §. in multis. de cęleb. miſ. cap. cxiiii. §. quamuis de verb. ſign. latè. Specul. in Rationali diuinorum, lib. 3. per totum. maximè cap. 1. Cum ergo ſimpliciter ſententia de linea veſte, Clericaliq; habitu loquatur, conſequens eſt, vt vltra lineam veſtem omnis habitus, qui propriè Clericalis dici poteſt, comprehēſus dicatur. In quacunque enim materia quantumuis ſtrictè intelligenda, omnia veniunt, quæ ſub generalitate verbi clauduntur. l. cum lege. ff. de teſt. l. j. §. generaliter. ff. de leg. præſtan. cum ſimilib. Poſito enim genere, ponitur quęlibet eius ſpecies. l. ſi quid earū. §. inter emptum. ff. de leg. 3. omnesque ſpecies in genere comprehenduntur de proprietate ſermonis. Bart. in Rub. ff. ſolu. matr. Bald. in l. ſecunda. C. de iur. aur. an. Quod longè clarius procedit in caſu
3 noſtro, quia vbi agitur de honore Dei, ibi lata fit interpretatio. Bald. in procem. Decretal. in prin. Tiraq. de priuil. piæ cauſę. priuil. 25. Quinimmo cum Clericalis habitus dicatur etiam is, qui poteſt aliqua ex parte communis eſſe cum laico, ad not. in d. c. Clerici, & is excluſus non cēſetur, vt ſupradixi, multo minus excluſus cenſebitur ſacer habitus, ſoli Clerico conueniens, nullamque communionem vel ſimilitudinem cum laicali habitu tenens per regulam, ſi id de quo minus ineſt, & id de quo magis, de qua per gloſſ. in cap. cum incunctis. in prin. de elect. Authent. multo magis. C. de ſacroſanct. eccle. & cum magis proprium id dicatur quod nullam communionem cum alio habet. l. ſerui. §. primo. & §. ſeq. de lega. primo. Abſurdiſsima vtique eſſet interpretatio iſta, quę magis proprium excluderet, & minus propriū admitteret, contra l. nam abſurdum. ff. de oper. liber. cum ſimil.
4 Confirmanturque prædicta, quia verba illa ſententiæ; *in veſte linea, Clericaliq; habitu,* dupliciter accipi poſſunt, vel vt copula accipiatur pro expoſitiua, tanquam inter ſpeciem & genus cadens, ad Felin. in cap. ex parte poſt nume. 33. de reſcrip. vel, vt copula ipſa veniat addendo, iuxta propriam illius naturam. l. hoc legatum. & l. ea tamen adiectio. ff. de leg. 3. Bar. in l. quæſitum. §. ſi quis fundum. colum. 3 ff. de fundo inſtr. & inſtr. lega. quod vltimum magis placet, quia verba minus ſuperflua ſunt, eoque ſtan

te infertur,quod Papa vltra lineam veſtem,voluit etiam concedere quemcunque Clericalem habitum; idque procedit etiam ſi diceremus copulam reſtringere videlicet quod ad hoc, vt Reuerendi Canonici præferantur,oporteat vtrunque concurrere, ſcilicet veſtem lineam & Clericalem habitum,ad quod in ſimili Alex.in l.quod dicitur.nume.17.ff.de verb.oblig.Etenim quãcunque interpretationem ſequamur,res in idem incidit, vt dimiſſa ſuperiori veſte ſeu cappa,in linea veſte conceſſus ſit omnis habitus Clericalis ex proprietate, & generalitate verborum.l.à procuratore C.de procur.l.non aliter.de lega.ſecundo, cum ſimilibus.

Nec opponatur de clauſula illa præcedenti, *dimiſſa ſuperiori veſte, pallio ſeu cappa*; ex qua,& forte nimis ſubtiliter,aliqui eliciunt quod omnis veſtis ſuperior dimitti debet,& iri in veſte linea, nihilque ei ſuperimponendum ſit,quia nullo iure huiuſmodi argumen-
5 tum probatur,non enim ſequitur,ſi iri debet in veſte linea, ergo nihil eſt ſuperimponendum. patet hoc euidenter in caſu noſtro,quia etiam ante ſententiam Reuerendi Canonici debebãt ire in veſte linea,quia eſt proprius eorum habitus,vt infra dicetur; & tamen non prohibebãtur ſuperius gerere honeſtum operimentum,immò ad illud geſtandum, quandoque de iure tenentur.tex.eſt expreſſus in c.epiſcopi.21.quęſt.4.in ver.operimẽtum. Sic etiam non ſequitur, quod prohibita veſte, *cappa ſeu pallio* cenſeatur etiam prohibita delatio indumentorum & ornamentorum ſacrorum.Si quidem Pontifex hoc loco ſentit nõ de omni veſte ſuperiore,maxime de indumentis ſacris; ſed tãtum de cappa,qua quotidie dicti Canonici vtuntur; vt patet ex illa diſiunctiua, *ſeu cappa*, cuius propria natura eſt diſiungere verba,& coniungere ſenſum,vt in exemplo Alexan. ſiue Paris; de quo per Bar.in l.ſi quis ita.ff.de reb. dub.in l. ſi is qui ducenta.§. vtrum.nume.2.ff.de reb.dub.Dec.conſi.399.col.2.ex communi autem verborum ſignificatione illa non veniunt ſub nomine cappę,vt notum eſt,quæ ſignificatio alijs præualet.l.librorum.§. quod tamen.Caſsius.ff.de lega.3. cum ſimilibus. immo idem eſt etiam de iure,& de proprietate verbi,vt per gloſſ.in cle. ne in agro.§.1.in ver.cappa.de ſtatu mona.Bertac.in ver.cappa.vbi ait
6 quod eſt veſtis Monacorum. Accedat quòd proprietas illius participij, *dimiſſa*, verificatur tantum in re,quam quis habet & tenet,

cap.

cap.admonet.de renun.l.quod.§.ſi à furioſo.ff.de acquir.poſſ. & ſic in cappa, quã geſtare ſolent, non in veſtibus ſacris, quibus rarò utuntur, priuatio enim præſupponit habitũ. l. decem. ff.de verb.oblig.verba autem ſententiæ propriè & ſtrictè de ſui natu-
7 ra accipi debent, nec patiuntur extenſionem de caſu ad caſum. l.1.ff.ſi plur.vna ſententia.cum ſimilibus.de quibus, per Aimo. in conſi. 10.nume.3.& de extenſione prohibita in ſententia latè Ruin.conſi.116.nume.6.& ſeq.lib.4.Præterea verba ſententię concedunt ueſtem lineam,item &,uti Clericis generaliter habitum Clericalem:ergo vt tollatur contrarietas in eadem diſpoſitione,ad not.in cap.inter dilect.de fid.inſtru. & ne videatur ſupra prohibere, quod infra concedit, vtque ſeruetur proprietas verborum,à quibus in dubio recedendum non eſt.l.non aliter. ff.de leg.3.dicendum eſt,quòd in ſuperioribus agatur de cappa ſeu pallio nõ Clericali, & cum interpretatio,cui nos innitimur, magis ſeruiet proprietatem verborum tollat cõtrarietates, magiſque conueniat materię,de qua agimus, minuſque deroget cultui diuino,cui ſemper minus derogari debet.c. ex parte. de conſt.& illa ſine dubio eſt cęteris præferenda, ut per Deci.in l. quoties idem ſermo.in fi.ff.de regul.iur. Denique cum magna diuerſitatis ratio vigeat inter prędictas veſtes quotidianas, & alias ſacras; iſtę enim ſunt propriè Clericorum, & geruntur ad augendum honorem cultus Diuini,ut dictum eſt: at illę nec cõueniunt propriè Clericis,nec ſunt dicatę ſacro cultui. Ergo ex tam diuerſis nulla fieri poteſt illatio,l.Papin.ff.de minor.de quo etiam infra tractabimus,vbi de mente agitur.

Non obſtat etiam cláuſula illa ſequens: *quod etiam in alma noſtra vrbe conſuetum eſt, & nunc obſeruatur*, quaſi ex ea reſtringantur præcedentia,ut omnino in proceſsionibus, & aliis actibus eundum ſit more Romano,& ſicut in ueſte linea prout Romę obſeruatur. Quia reſpondetur clauſulam illam appoſitam fuiſſe non ad reſtrictionem,ſed ad declarationem pręcedentium ex pluribus.
8 Primumque,quia in dubio iſta interpretatio amplectenda eſt, per quam verba declaratiuè,non reſtrictiuè accipiuntur.Bart. in l.centurio.col.10.ff.de vulg. & pupi. Deci.pulchrè conſil.183.in princi.& 371.col.fin.Aimo. conſi.245. poſt nume.8. Secundo probatur ex dictione, *etiam*, cuius natura nõ eſt ut reſtringat, ſed ampliet.l.etiam.ff.ſolut.matri.Dec.conſi.466.nume.17. Ruin.

conſi.

conſi.89.numero,6.libro primo.

9 Tertiò clauſula prædicta uenit ad exemplificandum,quod ſupra in genere dictum eſt,ergo ſuccedit, quod exempla non reſtringunt diſpoſitionem generalem.§.hactenus,inſtit.de grad.cogn. l.damni.la ſecunda.in princi.ff.de damn. infect.l.prima,§.quod vulgo.ff. de ui & vi ar.& in ſimili,eſt tex.in l.ligni.§. lignorum.ff. de leg.3.vbi Iuriconſ.vtitur exemplo Aegypti, & tamen nemo diceret,quod ea deciſio ad mores ęgyptios reſtringatur.ad idem tex.in l.1.§.idem Labeo ſcribit,ff.de aqua quot.& ęſti.& l.hoſtes. §.ſi.ff.de cap.& poſt lim.& l.j.§.ſed & ſi. ff.ad munic.& alibi ſępe. Quartò, quia eadem ratio eſt de quocunque habitu Clericali,immo maior in veſtibus ſacris,vt ſupradixi,& infra etiam dicetur;ergo nulla exiſtente cauſa reſtringendi,ſed potius ampliãdi,non debet accipi interpretatio reſtrictiua,ut poſt Bald.ab eo allegatum tradit Crau.conſi.84.nume.14.Cum ergo veniant ad ampliandum contrarium effectum operari non debent.l.legata inutiliter.ff.de leg.præſt.quod eſſet ſi iſte habitus reſtringeretur præcisè ad morem Romanum. Ad quod optimè facit, quia verba de ſui natura reſtrictiua ſi adſcribantur ampliandi animo, uim ſuam amittunt,vt de dict.ita quòd poſt. Guil. & Aug. tradit Soc.conſ.241.in fin.lib.ſecundo.multo magis ampliabunt quę

10 de ſui natura reſtrictiua non ſunt. Nec quem moueat relatiuũ. *quod*, cuius natura eſt reſtringere:tum quia ex præmiſsis conſtat, accipi non debere reſtrictiue,tum quia ratione adiuncti perdit naturam:cùm dictio,*etiam*, illi adiuncta amplict,vt dictum eſt, & probatur ex l.nuper.in fin.iuncta l.ſeq.ff.de leg.3.Bart.in l.omnes populi.col.2.ff.de iuſt.& iur.vbi uult,quòd ſi copula addatur relatiuo,uerba ampliatiuè accipiuntur,ſed in propoſito melius probatur ex l.quod & lex Flauia.ff.de lib.hom.exhib.ex quo text. nemo diceret edictum Prætoris reſtringi ad modum prouiſionis legis flauiæ,quia illa criminaliter & diuerſo modo ab edicto prætorio prouidit l.non putauit.ff.ad l.Flau.& quod uerba reſtrictiua amplientur per eã dictionem,*etiam*, tradit Geminianus conſi.65.nume.8.Tum denique,quia relatio fit ad uerba generis,ideſt ad habitum clericalem, ultra ueſtem lineam, non ad ſpecialem habitum. Et quando relatio fit ad genus non reſtrin-

11 gitur ad certũ indiuiduum, iuxta illud in caſu magis dubio.Mulier quę damnauit,ſaluauit,ideſt mulicbris ſexus,de quo in cap.

primo

primo de ſacra.vnc:Arch.in c. ad hoc.in fin.diſt.32.Caſtr.in l. Iulianus.ff.de hæred.inſtit.Satis ergo retinet relatio naturam ſuã, ex quo verè inceditur in veſte linea,& Clericali habitu ad quem ſimpliciter,& in genere facta eſt relatio. Facit quod alibi dicitur,ſimilitudinem eſſe bonam, ſi ſit in eo de quo principaliter agitur, non in omnibus. Iaſ.in l.inter ſtipulantem. §. ſacram. nu.11.ff.de verb.oblig.ſed principaliter agitur,vt in veſte linea & Clericali habitu eatur,non autem preciſe, nec particulari modo,qui Romæ obſeruatur. Et hoc idem melius probatur,ſi dicamus quòd illa verba, *uti Clericos*, coniungantur cum participio *incedentes*,& ab eo determinentur,tunc enim magis propriè fiet relatio ad prędicta: vti magis principalia, quàm ad qualitates alias incidentes.ad Bart.in l.ſi cui ſeruum.§.ſi a filio.ff.de leg.1. Deci.conſi.593.nume.4.

Non obſtat quod de maioribus luminaribus ſeu ceroferarijs opponitur,quia de his non loquitur ſententia,ſed de habitu Clericali, quæ verba non conueniunt propriè niſi indumentis, ad not.in cap.ex parte.extra.de reg.&c.ſi iudex.de ſent.excom.lib.6.cum ſimilibus,& præſertim in materia ſtrictè, & propriè intelligenda, vt ſupra diximus. Præterea cum nullibi repererim, quòd maiora luminaria ſunt propria Monacorum,& candelabra Clericorum,non video cur Reuerendi Canonici illis vti nequeant, ad quod facit quòd habetur in Pontificali.in tit.de acolito,vbi candelabra,& ceroferaria pro eodẽ ponuntur. Immo illa eſſe propria Clericorum hinc oſtenditur,quia non alia ratione deferuntur,niſi in honorem Sanctiſsimę Euchariſtię,vel aliorum ſacrorum.c.ſanè.de celeb.miſ.c.cleros.infi.diſt.21. Prædicta autem miniſteria Religioſi Regulares,ſeu Monaci nõ aliter pertractare,ac miniſtrare poſſunt,niſi tanquàm Clerici.c.nemo.& c.alia, & ca. adiicimus.& c.hinc eſt.16.quęſt.prima.& per totam.Sicut ergo miniſterium ſacrorum,eſt proprium Clerici: ita etiam qđ. eſt de connexis, & dependentibus neceſſariis, eodem iure cenſebitur,cap.tranſlato,de conſt.cap.acceſſorium,de regu. iur. lib.6,l.nam & Seruius ff.de nego.geſt.cum ſimilibus. Quod etiam clarius demonſtratur, quia delatio luminarium ſeu cereorum, eſt proprium munus acoliti,qui ideo ceroſrarius appellatur, d. c.Cleros.in fin.diſt.21.vbi etiam iuncto pun.tex. habetur. quòd. eſt Clericus,& habet ordinem eccleſiaſticum. ſi igitur hoc proprium.

prium eſt munus Clerici,& non Monaci ſimplicis, negari non poteſt quin permiſſum ſit à ſententia, quæ nihil Clericalis officij excludit,cum præferat Reuerendos Canonicos, *uti Clericos*, eis etiam Clericalem habitum concedendo. Nec maiora illa luminaria faciunt,quod deſinat hoc officium eſſe Clerici, & efficiatur Monaci:Tum quia alius,niſi Clericus,illo vti non poteſt,nec eſſe acolitus,tum quia plus & minus non faciunt differre ſpecie.l.fi.ff.de fund.inſtr.& inſtrum.leg.

Quod attinet ad mentem Summi Pontificis pronuntiantis,non eſt dubium,quod ea in omni materia ſono verborum præualet, etiam ſi verba in contrarium ponderata violari,vel impropriari contingat.l.3.C.de lib.præter.l.cum virum. C.de fideicom. & in ſententia eſt tex.in l.quale. ff.de arbi.l.ſi ex teſtamento. in fi.& l.ſi cum argumentum.ff.de except.rei iudi.Crau.conſi. 10. nume.4. 181.nume.7. Attamen ex hoc capite non minus ſplendida redditur controuerſia ad fauores Reuerendorum Canonicorum quàm ex verbis: cuius rei oſtendendæ gratia prę ſuppono illud, quod per ipſos Monacos adduci ſolet, videlicet, prælationem, de qua in ſententia, fundari in Clericatu, cum ipſi Canonici Regulares videantur magis cenſendi Clerici, ꝙ Monaci, quod patet ex illis verbis, *vti Clericos*. Quo ſtante voluit Pontifex inducere diſtinctionem habituum,ne cuiuis videri poſſet eos non vti Clericos,ſed vti Monacos pręferri, cū in pluribus illis æquiparari videantur, vt ex multis probat Dec.in cap.cauſam, quę in princi. de iud. Præterea cum maximè ex qualitate habitus cognoſcatur,qualitas perſonè dict.ca.ſi iudex.de ſent.excom. lib.6. Hinc factum eſt, vt Canonicis Regularibus prohibuerit in actu
13 pręlationis geſtare veſtem,ſeu cappam illam,quam geſtare aliàs ſolent,quæ videtur Monaſtica,vt ſupra dictum eſt,& potius ſimilis cucullę,vt patet ex deſcriptione cucullę, de qua in cle.in agro. in prin.de ſtat.mo.vbi quod eſt habitus amplus & longus, manicas nō habens, & per Albe.in Dictio.ſuo,in dict.habitus,& in dict.cuculla,& propter caputium annexū ipſi veſti, quod eſt proprium Monacorum & non Clericorum, ad not.in d.clem.ne in agro. vbi Card. in 4.& 6.notab. ne ex illo habitu ambiguo dubitari poſſet,an Clerici cenſendi eſſent, cum Clericis non conueniat. Voluit autem retineri veſtem lineam, quæ non conuenit Monacis.c.cum ad Monaſterium,in prin.de ſta.mon.ſed.Clericis,vel

14 cis,vel in ſpecie Canonicis Regularibus & non aliis,dict.c.Clerici.in fi.de vit.& honeſt.clericorum. & in indiuiduo. Imo.in d. cle.1.nu.29.de elect.& latè fuit ductum in cauſa principali. Quo ſtante iam liquet de manifeſta ratione diuerſitatis, cur prohibita ſimpliciter veſte ſuperiore ſeu cappa,non cenſeantur prohibita ſacra ornamenta,& indumenta: illa enim conuenit Monacis,vel ſaltem ambigua eſt,at hæc tantum Clericis ſeu Clericatu inſignitis,vt ſupra probauimus. Item ex horũ prohibitione impediretur cultus diuinus,ſecus vero in prohibitione cappę quotidianæ,& propterea in tam patenti diuerſitate caſuum, non licet ab vno ad alterum arguere,vt ſupra dictum eſt, prout è conuerſo admiſſo Clericali habitu,negari nõ poteſt, admitti etiam delationem ſacrarum veſtium de identitate, immo maioritate rationis,vt ſupra dictum eſt. Plus dico, quod etiam ſi verba prohibẽtia ſuperiorem ueſtem eſſent magis generalia,& dubia, non tamen intelligerentur de veſtibus ſacris, quæ in honorem cultus diuini feruntur: ſicut in ſimili dicimus prohibitionem generalem non trahi ad pias cauſas,vt latè per Calcan.conſi.13. ad med.& quòd generalia verba prohibitionis non intelligan-
15 tur de eo,quod in honorem cultus diuini fit,probat tex. apertus l.1.§.quod ait pretor.ff.ne quid in loco,vbi habetur quod in prohibitione illa generali,ne quid in loco ſacro fiat. non contineatur, ꝙ in honorem diuini numinis factum ſit. facit quod conſuluit Alexan.conſ.53.maximè col.3.lib.5.vbi ex multis probat, quod diſpoſitio generalis ſtatuti reſtringitur, ne cultui diuino derogetur: quòd ſi verba trahuuntur extra proprium ſenſum, multomagis proprietatem ſuam retinebunt, ne cultui prædicto derogetur, prout ex parte derogaretur,ſi Reuerendis Canonicis auferretur facultas ſacra ornamenta in proceſsionibus geſtandi. Præterea retenta interpretatione,quàm Reuerendi Monaci aſſerunt,ſequerentur abſurda quamplura, quæ nulla ratione menti pronuntiantis conuenire poſſunt: pro quibus excludendis etiam per improprias interpretationes laborare debemus.l.nam abſurdum.ff.de oper.libert.c.venerabilem: & cap.in Geneſi.de elec.pro quo plurima congerit.Euerar.in ſuâ Centur. ſub tit.ab abſurdo,vbi oſtendit huiuſmodi argumentum eſſe in omni materia efficax,& validiſsimum. Primumque illud, eſt, quod conceſſo omni habitu Clericali,eſſet prohibitum illud, ꝙ

magis cæteris & magis propriè Clericale eſt, vt ſupra dixi. & facit ad hoc. §. pen. & fin. Inſtit. de oblig. Secundum quod Reuerendis Canonicis Regularibus prohibita eſſet res nedum licita, & omni commendatione digna, verum etiam ipſis uti Clericis magis quàm cæteris conueniens: videlicet ſumma qua vti poſſunt ueneratio erga ſacramenta, & præſertim ſanctiſsimũ Chri-
17 ſti corpus, ad quam omnia nos iura hortantur d. c. ſanè. de cele. miſſ. & d. capit. 1. de reliq. & ven. ſanc. vbi de eſto celebratiſsimo præfati Sanctiſsimi Corporis. & d. clement. exiui. §. quamuis, de verb. ſign. & pręſertim nouiſsimè fac. conc. Trid. cum alibi ſæpe, tum verò maximè ſeſ. 13. cap. 5. cum tamen abſquè diſtinctione perſonarum in omnibus commendatur diuinus cultus. text. eſt in Auth. de mona. in prin. colla. Tertium eſt quod Reuerendis Monacis prædictis, immo & aliis minus dignis Monacis, & Religioſis permittitur delatio dictarum veſtium ac ornamentorum ſacrorum & eccleſiaſticorum, qui tamen Clerici non ſunt ex primaria ſui inſtitutione, nec ita digni, vt per Abb. in cap. ſtatuimus. de maio. & obed. cum alijs alias in principali cauſa allegatis, & tamen reperiretur prohibita Reuerendis Canonicis Regularibus, q originaliter, & eſſentialiter Clerici ſunt, & digniores Monacis prædictis: vel ſaltem (ſi id negare poſſunt) cæteris Regularibus: & ſic maior dignitas eſſe deterioris cõditionis minus digna, contra l. ſi longius. §. j. in fi. ff. de iudi. Quartum quod oporteret Reuerendos Canonicos ſemper incedere in ſola veſte linea etiam per uicos & plateas, ſi priuilegio ſuo vti vellent, abſque aliquo ſuperiore operimento contra dict. c. epiſcopi. 21. q. 4. Itaq; à tot abſurdis vindicando ſententiam prędictam neceſſariò fateri cogimur, reiiciendam iſtam habitus differentiam exaduerſo excogitatam, quia mens pronuntiantis talis præſumitur, qualis de iure eſſe debet. Crauet. conſi. 45. col. ſecunda. vbi de Principe Iaſ. in l. ex facto. ff. de vulg. nec ita accipienda eſt, vt ad iniuſtum trahatur. Paris conſ. 111. nu. 6. lib. primo. Pręſertim cum lata fuerit ab ipſo Summo Pontifice, pro quo iura tantum præſumunt, vt ab ipſo factum, à Deo factum dicatur. ca. quarto, de tranſlat. pręla. ad quod infinita congerit. Leonar. inter conſi. Brun. conſi. 114. col. ſecunda. & eo magis accedente conſilio tot prudentiſsimorum, ad cap. prudentiam. de off. deleg. Etſi dicatur quod immo velit Pontifex prohibere omnem ſuperiorem habitum,

habitum ad hoc vt clarius pateat toga linea,quę eſt proprius ha-
bitus Canonicorum Regularium,vt iam dictum eſt. Ad hoc re-
ſpondetur,primum verba ſententię id nō ſonare, quia loquun-
tur generaliter,videlicet, *vti Clericos*. Item concedunt generali-
ter omnem habitum Clericalem,& in ſpecie nō prohibēt om-
nem veſtem ſuperiorem,ſed cappam tantum,& à verbis non eſ-
ſe recedendum.l.quod conſtitutum.ff.de teſt.mil.Secundò non
ceſſare abſurda prædicta,maximè ſecundum,& tertium,de quo
ſupra. Tertiò quòd Pontifex non prohibuit veſtem ſuperiorem
principaliter,vt appareāt Canonici Regulares,quia id omnibus
notum eſt nec de hoc diſputabatur,ſed ne ex toga illa ſuperiore
dubium ſupereſſet illos aliquid habere commune cum Mona-
cis,præferri tanquàm Monacos.quod patet ex illo verſi. *vti Cleri-
cos*,& ex ſpeciali prohibitione cappæ, & non cuiuſcunque alte-
rius veſtis dixiſſetq; etiam,vti Canonicos,non *vti Clericos*, ſi ita
ſenſiſſet. Quartò non erat opus prohibere omnem veſtem ſu-
19 periorem, vt vndique linea appareret, quia de iure id mini-
mè requiritur,immo de ea nihil curatur. Imo.in d.cle.1.nu.29.
de elec.ideò diſpoſitio iſta,quę tollit alioqui de iure permiſſum,
reſtringenda eſt ad cappas & veſtes ſimiles monaſticis,non autē
ad Clericales,vt minus præiudicium inferatur tertio.l.2.§.meri-
to.ff.ne quid in loco pub.cum ſimil. ac etiam ne cultui diuino
derogetur,vt ſupra dixi, per tex.in l.j.§.fin.ff.ne quid.in lo.ſac. cui
omnia iura fauent.ad not.in d.c.ex parte.de conſtitut.in l. ſanci-
mus nulli.cum ſeq.C.de ſacroſ.eccleſ. & toto tit.C.de epiſco. &
cler.Poſtremò,cum ſententia iſta lata fuerit ad relationem triũ
Illuſtriſsimorum Cardinalium,quàm etiam Papam ſequutum
fuiſſe præſumimus,ad not.in l.1.§.1.ff.quan.ap.ſit.& per Roma.
conſi.521.& de mente ipſorum Cardinalium,maximè Illuſtriſ-
ſimi Tranenſis & Saraceni,clarè appareat,tum ex verbis eorum
relationis,quæ in ſpecie loquitur de ſuperiori veſte linea,de qua
quidem relatione fit mentio in ſententia,tum etiam ex mox ſe-
quutis,videtur ex literis Illuſtriſs. Saraceni, quarum copiam in-
fra ponemus, & præcepto Illuſtriſsimi Tranenſis in huiuſmodi
cōtrouerſia; nulla ſupereſſe videtur difficultas,ſi veritatē omiſsis
calumnijs quærimus: ſi quidem poteſt iudex, etiam poſt ſenten-
tiam,probabilem declarationē verbis dubijs afferre, vt per Bart.
& Dec.in l.ab execut.ff.de appel.& rel.& licèt in delegatis id pro-

20 cedere non videatur,præſumitur tamen quod delegãs declarationem delegari ſequutus fuiſſet,vt in ſpecie firmat Alcia. conſi. 439.cum maximè ex collatione ſententiæ & relationis dictorũ duorum Cardinalium liqueat eas in hoc puncto omnino conueniſſe: & eas ſummum Põtificem ſequutum fuiſſe. De mente vero Illuſtriſsimi Cardinalis Sancti Clementis dubitandum nõ eſt,cum illius relatio doceat ipſum reiecta hac diſtinctione habitus,ſenſiſſe Reuerendos Canonicos abſolutè eſſe præferendos: nec immeritò(ſi hos in cœlum licet ponere) cum dicti Canonici ex illa delatione ſuperioris cappæ,non deſinant eſſe Clerici,prout ſunt,& cum propria eorum veſtis ſit illa interior linea,nec de ſuperiori curãdũ ſit, in indiuiduo.Imo.in d.cle.j.nu.
21 29.de elect. Omiſſa tamen hac diſputatione,vti minimè neceſſaria,ſentio vt ſupra concluſum eſt. Saluo &c. Laus Deo.

COPIA DELLA LETTERA DI MONS. REVEREN. & Illuſtriſsimo Saraceno,ſopra all'habito de Canonici Regulari in Proceſsione.

ALL'ILLVSTRIS. ET REVERENDISS. mio oſſeruandiſsimo monſignore, Il Cardinal di Trani.

PER vn puoco d'indiſpoſitione di Noſtro Signore non gli ho puotuto parlar del negotio de'Canonici Regolari & de'Padri Caßin. & hauerne quell'oracolo viua vocis,che S. S. Illuſtrißima deſidera per la ſua. Ma fra tanto che mi venerà commodità di parlargliene,le dico,che mi pare,che benche i detti Canonici haueſſero portato piuiali ſopra la veſte & rocchetto loro lineo, come fanno ancora i preti Secolari; non haurebbeno fatto alcun præiudicio a Caßin. perche,poiche la cotta ſeu veſte linea precede, ch'è habito de'Clerici,& ſono Clerici Regolari,come ſi domandano, & con piuiali, & con pianeta deueno precedere. Et queſta è la mente della ſentenza; licèt verba hæc non exprimant. *Pur com'ho detto ne parlerò à S. S. con buona occaſione,& à S. S. Illuſtriß. & Reuerendiß. ne darò auiſo, alla quale baſcio la mano,& me le offero & raccomando con pregar Dio le feliciti.*

Di Roma,il primo di Luglio M D LXV. di V.S.Illuſtr.& Reuer.

Humiliß.Seruitore Io. Michaele Cardinale Saraceno.

ZAC-

ZACCHARIAE FERRERII, VICENTINI THEOLOGI, AC IVRISCONSVLTI, ABBATIS SVBASIENSIS, DE proprio, & vero habitu Canonicorum Regularium: Allegationes:

Vbi apertè demonſtrat habitum ipſorum non alium debere eſſe niſi Clericalem, Prçlatoſque ex ordine Canonicorum Regularium aſſumptos, tam de iure communi, quàm ex libro Cerimoniarum Sanctç Romanç Eccleſiç debere vti Rochetto, more Romanç curiæ: & cultu ac forma indumentorum, quibus vti poſſunt prælati ex Clericis Sæcularibus aſſumpti, ad differentiam aliorum Religioſorum.

AD SANCTISSIMVM PAPAM ET Dominum noſtrum, Leonem X. Pont. Max.

AVdiui Pridie *Enarantibus pleriſq́; (Põtificum beatiß. LEO,) quum ſubſignandis ſupplicantium poſtulatis elaborares: nonnullis doctißimis & ſeruantißimis patribus coram tua Beatitudine diſceptatum eſſe, quiſnam uerus Regulariũ Clericorum, ſiue Canonicorum habitus exiſteret: alijs quidem cappam; alijs ſuperpelliceum lineum: alijs togam lineam, (quç curiali vocabulo rochettus cognominatur) ad eorum habitum pertinere aſſeuerantibus; dubitatumq́ue ibi fore ſi ex huiuſmodi Canonico ſtatu ad prçlaturam aſſumpti viri rochetto, & almutijs de panno utrunque humerum capientibus, & pileo inferius viridi ſi ſint epiſcopi ad inſtar prælatorum ex Sçculari Clero aſſumptorum vti poßint. Item &*

qualis

qualis eiſdem color propriè competeret; & an in capella Apoſtolica uti poßint cappa cum pellibus albis. Et quoniam rogatus ſum, ut de hac materia breuiori compendio (ut par eſt) aliquid ſcribam, quod ſummatim edidi id tuæ maximæ, & ſapientię & authoritati decernendum poſt beatorũ pedum oſcula ſupplex offero; cuius feliciſsimo auſpicio omnium bonarum artium diſciplinæ diu penè obliteratæ, & mortuæ reuiuiſcunt, & ex ſitu ac ſquallore ereptæ quotidie in lucem & ſplendorem prodire cernũtur. Cathegoricè itaque breuitatis causa procedens, ſeptem pono concluſiones; quæ & rationibus, & ſacrorum canonum, ac diuerſorum approbatiſsimorum doctoribus authoritatibus fulciuntur.

PRIMA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, ſiue Canonici profitentes Clericorum inſtituta à diuo Auguſtino tradita, nullam determinatam habitus formam, neque ab ipſo Auguſtino, neque à iure communi, neque ab vniuerſali conſuetudine habent, pręter formam habitus Clericorum Sæcularium, toga linea, ſeu aliàs rochetto, dumtaxat exceptis.

SECVNDA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, ſiue Canonici præfati poſſunt vti, & communiter vtuntur almutijs de panno ſuper humeros ſicut Clerici Sæculares.

TERTIA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, ſiue Canonici vti poſſunt quocũque colore Clericis Sæcularibus de iure cõmuni permiſſo, ſicut & vtuntur ad libitum; ſalua tamen conſuetudine diuerſarum eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum, ſiue congregationum, quæ ex lege priuata vtuntur determinato colore.

QVARTA CONCLVSIO.

CAnonici Regulares, ſiue Clerici, ſecũdum traditiones tam apoſtolorum, quàm Auguſtini, & ſummorum põtificum,

nec

nec non determinationes doctorum, non habent determinatum habitum, niſi ſuperpelliceum, togam lineam, ſiue ſecundũ librorum cerimoniarum S. R. E. rochettum, qui ipſorum dicitur eſſentialis habitus.

QVINTA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, ſiue Canonici præfati vti poſſunt ſubindumentis, ſiue toga, lineis, aut rochetto præfatis cum manicis ſtrictis & clauſis more Romanæ curiæ, ſicut & utuntur in pluribus prouincijs: ſalua tamen Conſuetudine diuerſarum eccleſiarum, & congregationum dicti ordinis, in quibus habẽt determinatam normam.

SEXTA CONCLVSIO.

QVum habitus Apoſtolorum & ſacerdotum primitiuę eccleſię fuerit toga linea, vt probabitur: ideo imitantes profeſsionem Apoſtolici ſtatus in regimine eccleſiarum, ſicut Epiſcopi, & in vita communi, dum ſint Ordinis eſſentialiter Clericalis, ſicut Canonici Regulares pariformiter vtuntur ipſo habitu Apoſtolico ſuperindumentis lineis, data tamen aliqua differentia inter Prȩlatos & non Prȩlatos, qua inuicem diſcerni poſsint.

SEPTIMA CONCLVSIO.

PRælati aſſumpti ex præfato Ordine Canonicorũ vti debent rochetto, & pileo uiridi interius. Item poſſunt vti forma habitus prælatorum, & colore prælatis, etiam ex Clericis Secularibus aſſumptis conſueto, quum in contrarium quicquam non caueatur, neque ab eorum regula, neque à iure communi: quoniam regularis profeſsio ſub regula Auguſtini non impedit delationem cuiuſcunque honeſti coloris ſæcularibus etiam clericis permiſsi, ſicut in facto apparet: ſalua ſemper tamen conſuetudine quarundam eccleſiarum, & ſpecialium congregationum, quæ leges habent particulares.

ARGV-

ARGVMENTVM.

1 *Canonici Regulares, ut Clerici, in eccleſia primitiua ſunt inſtituti.*
2 *Apoſtoli, tanquam Clerici Regulares vota emiſerunt.*
3 *Clerici Hieroſolymitanæ Eccleſiæ, Regulares erant.*
4 *Iacobus Apoſtolus Domini frater, Hieroſolymitanæ Eccleſiæ præfuit, atque lineis ſuperindumentis veſtiebatur.*
5 *Alexandrinam Eccleſiam ſub Clericis Regularibus Marcus Euangeliſta inſtituit.*
6 *Canonici Regulares in primitiua Eccleſia Clericalem, Monaci uerò laicalem unitatem repræſentabant.*
7 *Canonicis Regularibus per ſe competit, ut ſint clerici; Monacis uerò non. & nume. 18.*
8 *Canonicis Regularibus, ut Canonicis docere licet: non autem Monacis. & numero 60.*
9 *Canonici Regulares Clericali utantur habitu.*
10 *Canonici Regulares in iure, puro Canonici nomine appellantur.*
11 *Clerici omnes in eccleſia primitiua in communi uiuebant.*
12 *Auguſtinus Canonicorum Regularium reformator & illuſtrator.*
13 *Canonia in Clericis Regularibus cadit.*
14 *Canonicatus nomine, Regularis Canonicatus uenit.*
15 *Canonicus Regularis in eccleſia ſæculari Canonicus eſſe poteſt.*
16 *Canonicus Regularis à Monaco maximè differt.*
17 *Status Monaſticus licèt ſanctiſsimus, & arctior ſtatu Canonicorum Regularium, non tamen perfectior.*
19 *Canonici Regulares à leuitis ortum habuerunt.*
20 *Canonicus Regularis Eccleſiæ Sæculari abſq; diſpenſatione præfici pôteſt.*
21 *Canonicus Regularis à Clericali dignitate per Regularem profeſsionem non cadit.*
22 *Clericus quilibet quolibet Monaco dignior.*
23 *Canonici Regulares cathedralium Eccleſiarum regimen habent.*
24 *Canonici Regulares Abbatialem habent dignitatem.*
25 *Ruffus Apoſtolorum diſcipulus, & Clericus Regularis, primusque Auinionenſis Epiſcopus.*
26 *Canonicorum Regularium inſtitutio Apoſtolorum tempore extitit.*
27 *Canonici Regulares antiquitus non Canonici, ſed Clerici nuncupati.*
28 *Canonicos Regulares reſtrictiuè de Monacis cauta non comprehendunt:*

nec

nec in odioſis eorũ appellatione Canonici Regulares veniunt & nu.59.
29 *Canonici Regulares Lateranenſem eccleſiam, Papalem titu'um, Eccleſiasq́; principales Cardinalium antiquitus colebant.*
30 *Canonici Regulares in Canonicos Sæculares facile rediguntur.*
31 *Auguſtini Ordo non niſi de Canonicis Regularibus intelligitur.*
32 *Auguſtini Regula pro Canonicis Regularibus edita.*
33 *Canonici Regulares ſunt Clerici communiter uiuentes.*
34 *Auguſtinus ſe Clericum dicit.*
35 *Clericatus magis propriè Canonicis Regularibus, quã Sæcularibus ineſt.*
36 *Canonici Regulares Prælati, ſicut Prælati Clerici habitum geſtant.*
37 *Habitus ſtatui congruere debet.*
38 *Canonicis Regularibus non niſi quæ & Clericis Sæcularibus (toga linea excepta) conueniunt habitus colorisq́ue forma non eſt determinata.*
39 *Inſtantia uilibus etiam indumentis ineſt.*
40 *Canonici Regulares quod Clericorum Sæcularium more incedant, ferè ubiq́ue terrarum extat conſuetudo.*
41 *Canonico ordini ſpeciales congregationes legem non imponunt.*
42 *Canonicos Regulares in Anglia indifferenter violaceo colore vtuntur.*
43 *Canonici Regulares Prælati in Anglia roſaceo utuntur.*
44 *Apoſtolorum habitus, lineus & candidus.*
45 *Epiſcopi & Clerici Regulares cur lineo albo utantur habitu.*
46 *Ciues cœleſtes candido habitu communiter viſi.*
47 *Canonicorum Regularium habitum lineam togam eſſe.*
48 *Epiſcopi, & Canonici Regulares indumentis lineis ſtrictis cur utantur.*
49 *Chriſti tunicam inconſutilem, lineam extitiſſe.*
50 *Chriſti indumenta candida fuiſſe.*
51 *Pontifex ſummus alba tunica quare induatur.*
52 *Clerici Sæculares, modò lineam deferant togam, de ueſtimentorum colore non curandum.*
53 *Canonici Regulares pro uero proprio habitu, non niſi linea ſuper indumenta deferant.*
54 *Canonici Regulares colores deferre Clericis Sæcularibus permiſſos, regularis eorum profeſſio haudquaquàm impedit.*
55 *Canonicis Regularibus canonum doctorib. coloris rubei delatio cõceditur.*
56 *Canonicos Regulares ſuperpelliceis in diuinis uti poſſunt.*
57 *Canonici Regulares, dum diuina celebrant, à Clericis Sæcularibus, præſertim in indumentis lineis non differunt.*

58 Præ-

58 *Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti rochetto uti poſſunt, non tamen Monaci, aliǰque religioſi.*
60 *Canonicis Regularibus prohibitũ nõ cenſetur, quod Monacis interdicitur.*
61 *Acceſſorium ſuum ſequitur principale.*
62 *Canonicis Regularibus pileus conceſſus.*
63 *Conſuetudo antiqua & contraria, legem interpretatur & ſtatuta.*
64 *Odia reſtringi, fauores verò ampliandos.*

QVONIAM, vt ait Philoſophus, in primo de generatione, omnes formę accidentales formam ſubſtantialem ſequũtur, & ſecundum eius exigentiam inducũtur, ſi probauero Canonicos regulares in ſua forma ſubſtãtiali eſſe eſſentialiter Clericos ſicut & clerici ſæculares, cõſequens erit vt forma accidẽtalis quę conſiſtit in habitu & cultu exteriori, ſequatur formam ipſam ſubſtantialẽ, vt ſecundũ eius exigentiam ſuperinducatur: & ita ipſorum habitus demõſtratiuè probabitur non niſi eſſentialiter clericalis: data aliqua differentia, non tamen de neceſsitate, ſed de congruo: qua à clericis ſęcularibus diſcernantur, quæ conſiſtit in toga linea. Et quoniam præſens materia canoniſtalis eſt potius, quàm alterius facultatis, ideo ad canones præſertim eſt, recurrendũ. Probo itaq; Canonicos Regulares in ſua ſubſtantiali forma eſſe Clericos eſſentialiter, purè quidem, propriè, & ſimpliciter, & in ſua eſſentia & proprietate aliud quid ita eſſe à monacis & alijs religioſis, vt ſicut oppoſitum ab oppoſito, inuicem differant: nec in reſtrictiuis & odioſis ex eorum appellatione aliquatenus cenſeantur: & ad hoc quadrupliciter. ¶ Primò ex eorum inſtitutione. ¶ Secundò ex eorum nomine. ¶ Tertiò ex eorum Regula. ¶ Quartò ex ſummorum Pontificum & generalium Conciliorum decretis, conſtitutionibus, declarationibus, & priuilegijs.

PROBATIO PRIMA *ex ipſorum Canonicorum inſtitutione.*

1 CAnonici † quippe Regulares in primitiua eccleſia vt Clerici ad imitationem Apoſtolorum in cõmuni viuentes inſtituti ſunt. Teſtatur Vrbanus Papa in c. ſcimus, & in c. videntes. 12. quæſt. 1. Et ꝙ ibidem loquatur Vrbanus propriè de Clericis canonicam vitam profeſsis patet, quoniam ait: Quicunque veſtrum.

ſtrum communem vitam ſuſceptam habet & nouit ſe nihil proprium habere, videat ne pollicitationẽ ſuam irritam faciat, ſed hoc quod eſt domino pollicitus fideliter cuſtodiat, ne dãnum, ſed præmium ſibi acquirat: quoniam melius eſt non uouere, q̃ uotum prout melius poteſt, non perficere. Patet etiam clarius, quoniam immediatè per Gratianum ſubiiciuntur textus ex Regula Auguſtini de Communi uita clericorum, videlicet. c. nolo. & cap. non dicatis, qui referuntur ad actus apoſtolorum. ca. ſecundo, & quarto. in fin. & in principio capituli 5. ad inſinuandum, quòd tales Clericos inſtituit etiam Auguſtinus vel potius reformauit & reduxit ad ritum primitiuę eccleſię, & quòd eius regulam profitentes Canonici nõ ſint niſi Clerici qui in primitiua eccleſia inſtituti ſunt ab apoſtolis. Apoſtoli enim, qui & Clerici eſſentialiter & Sacerdotes per illa verba Saluatoris Luc. 14. Niſi quis renunciauerit omnibus, quæ poſſidet nõ poteſt meus eſſe diſcipulus: & per ea quæ dixit Petrus Matth. 19. Ecce nos reliquimus omnia & ſecuti ſumus te: & per ea, quæ in præfatis Apoſtolicorum actuum epiſtolis recitantur, erant communiter viuentes. Et vt affirmat ſanctus Thomas in 4. diſtin. 34. art. 2. q. 3. ſecun. ſecundæ. q. 88. art. 4. & Pe. de Pal. in 4. eadem diſt. Apoſtoli

2 †creduntur ea quę ſunt ſupererogationis nouiſſe, Sicuti Regulares Clerici. Vnde Clemens primus Papa, qui pontifex à Petro apoſtolo electus eſt in epiſtola 4. ad Iacobum Hieroſolymitanũ Epiſcopum ſcribit Clericos Hieroſolymitanæ eccleſiæ ad inſtar apoſtolorum nihil proprium dicere debere, ſed communem vitam ducere ſicut & apoſtoli duxerunt: & habetur 12. queſt. pri-

3 ma. c. dilectiſsimis, quod † de Regularibus Clericis ſiue Canonicis tantum intelligi inſinuat prælibatus Gratianus, dum immediatè ſubiũgit, textum Eugenij Papę primi eadem cau. & q. quo caueturvt iuxta eccleſiam clauſtra cõſtituantur, in quibus Clerici eccleſiaſticis diſciplinis vacantes vnum habeant commune refectoriũ & dormitorium & officinas ad vſum Clericorum neceſſarias: quod de Regularibus Canonicis intelligi dicit gl. in c. quoniam de vit. & honeſta. clericorum, in verſ. qui ſimul viuant, vbi eadem materia tractatur. Et ſecundum Speculatorem in tit. de vit. & honeſtate clericorum. & in ſuo Rationali, vbi de nocturnis officijs tractat quaſi omnes Clerici, & pontifices primitiuę eccleſiæ fuerunt Clerici Regulares, qui à iure communi Ca-

nonici quoque Regulares appellantur: & regulariter vixerunt vſque ad Vrbanum præfatum Papam incluſiuè, vt in dicto cap. ſcimus. 12.quæſt.prima. Et notandum quòd eccleſia Hieroſolymitana, quæ origine fuit prima inter omnes eccleſias, fuit à ſui inſtitutione Clericorum ſiue Canonicorũ Regularium per præall.
4 cap. dilectiſsimis, & doctores: & huic eccleſiæ præfuit † Iacobus apoſtolus frater Domini. Vnde non ab re induebatur ipſe Iacobus ſuperindumentis lineis, vt tradit Hieronymus de viris illuſtribus, quæ pertinēt ad habitum Clericorum ſeu Canonicorũ
5 Regularium. Similiter & patriarchalis eccleſia † Alexandrina iuxta authenticas hiſtorias præſertim eccleſiaſticas, à ſui inſtitutione fuit Clericorum vel Canonicorum Regularium. Dictæ enim eccleſiæ præfuit Marcus Euangeliſta diſcipulus Petri apoſtoli. 22. diſt. cap. ſacroſancta, vbi poſt Romanam eccleſiam præponitur omnibus alijs. Et vt teſtatur Leo papa ſcribens Dioſcoro Alexandrino pontifici, in cap. quum beatiſsimus. 24. quæſt. j. nephas eſt credere quòd ſanctus diſcipulus Petri Marcus, qui Alexandrinam primus eccleſiam gubernauit alijs regulis & traditionibus ſua decreta firmauerit, quæ Petrus & alij apoſtoli ordinarunt, uidelicet quantùm ad communem vitam Clericorũ.
Refert autem Archiepiſcopus Florentinus D. Antoninus, in 3. par. Croni. ſuę in tit. de ſacro ordine Clericos Regulares, q Canonici
6 † dicuntur, repræſentaſſe in primitiua eccleſia vnitatem & communitatem clericalem & ſacerdotalem, quæ fuit in apoſtolis: Monachos verò repræſentaſſe vnitatem vel communitatem laicalem, quę fuit in laicis diſcipulis: & iſtud dictum, traxit arbitror, ab Caſsiodoro in hiſtoria tripartita Auguſtinus, ideo non inſtituit Canonicos Regulares niſi vt Clericos vt inquit Poſsidonius in vita eiuſdē. Auguſtinus, enim factus epiſcopus cum Canonicis & clericis eccleſiæ ſuæ Hipponenſi, qui tunc ſeculares erant, cœpit viuere ſub Regula à ſanctis apoſtolis inſtituta: & inde Canonici illi & Clerici in communi uiuentes & proprio abrenunciantes appellati ſunt Clerici & Canonici Regulares ad differentiã Clericorum & Canonicorum ſæcularium proprium habentium. Vnde in præallegato cap. nolo. 12. q. 1. idem Auguſtinus Clericis & Canonicis ſuis ait, Nulli liceat in ſocietate noſtra habere aliquid proprium & infra. Sed qui de proprio uiuere voluerint, & ſocialem vitam mecum ſuſcipere noluerint, clericatum

tum

tum eis non tollam, ſed ſeorſum maneant, ſeorſum viuant. Propterea ſanctus Tho. ad denotãdum Canonicos Regulares a ſua inſtitutione eſſe eſſentiales Clericos, maximamque differentiã inter Canonicos Regulares & Monacos vel aliquos religioſos exiſtere ſecun. ſecund. q. 189. art. 4. in reſpon. ad ſecundũ argu-
7 mentũ, dicit quod † ſtatui Canonicorum Regularium per ſe cõpetit vt ſint Clerici, ſed ordini Monacali non per ſe competit vt ſint Clerici, vt habetur 16. quæſt. prima, cap. alia. & capit. placuit. Et quamuis ipſi Canonici ſint Regulares, nuſquàm tamẽ ueniũt appellatione Monacorum in odioſis, & reſtrictiuis, ut expreſsè patet in capitulo, quod Dei timorem. de ſtatu monac. licet bene in fauorabilibus ſecundum doctores in cle. ne in agro. de ſta. mon. Quare idem ſanctus Thom. in libro contra impugnantes
8 religionem, in 4. cart. in reſpon. 2. arg. ait, quod † dato quòd monacis docere non liceat, non ſequitur tamen quòd Canonicis Regularibus nõ liceat docere, quum Canonici Regulares propriè inter Clericos repetentur: quòd ſequitur Archid. in capit. mandamus. 19. q. 3. & Io. An. & Card. in cap. ſanè. de regul. ante finem: & Ioannes in ſumma Confeſſorum lib. 6. & Rayner. in ſua ſumma, in verbo Monacus: Si ideo ex ſua inſtitutione Canonici Regulares Clerici eſſentialter exiſtunt & nõ Monaci:
9 ergo & honeſto habitu clericali vti debent, quum † quilibet ſuę militiæ & profeſsionis non alterius inſignia ferre teneatur. l. 1. C. qui bon. ced. poſſ. & cap. eccleſiaſtica. 23. diſtinct. Ex quo patet quãta ignorantia & inſipientia notandi ſunt, qui temere dicunt ipſos Canonicos neſcio quem cucullum ſiue caputium deferre more aliorum religioſorum: quum penitus ignorent ſtatum ipſorum ac ſi nunquam ius commune inueſtigaſſent aut vidiſſent, more cęcutientium, qui putant vmbras omnes eſſe homines. Iſti enim arbitrantur omnes Regulares tam Clericos ſeu Canonicos, quàm Monacos & alios religioſos, eſſe eiuſdem ſtatus: quum neſciant diſcernere inter ſtatum Clericalem, & Monacalem ſeu aliorum Religioſorum &c.

SECVNDA

SECVNDA PROBATIO
ex nomine.

SECVNDO probo Canonicos Regulares ex ſui nominis
appellatione non poſſe eſſe niſi eſſentialiter Clericos.
Nam quum cæteri omnes Regulares nuncupentur aut Mona-
ci, aut Fratres; ſoli Canonici Regulares, ad inſinuandum quod
Clericatu eſſentiali ab alijs longè differant, appellantur Cano-
nici,&, vt plurimum, in corporis iuris vocantur à ſummis Pon-
10 tificibus nudo vocabulo † Canonici, ſine additamento Regu-
lares, vt in cap. perniciosſam. & in capitulo, dudum. 18. quæſt.
ſecunda. & in cap. ſunt nonnulli. 16. quæſt. prima. & in capitu. in
omnibus. de con. diſt. 5. & in c. quum cauſam. & in c. Cumana.
de elect. cap. poſt tranſlationem, de renun. cap. intelleximus. ibi:
Canonicatus ordine de ætate & qualitate, in cap. quum in eccle
ſiis. de maior. & obed. in cap. dilectis. de iudi. & in cap. quum. ſu-
per. in ſupraſcriptione. de conf. cap. quum veniſſent. de reſtit.
ſpol. cap. ex literis. de dol. & contu. cap. quum I. & A. de ſenten. &
re iudic. Item in cap. quum cauſam. de appell. cap. ad noſtram.
de confir. vti. vel inutil. cap. ſicut nobis. cap. licet, in principio. de
regula. cap. nullus de iur. patr. Item in capit. ad audientiam. 2. de
eccle. ædif. c. quum olim. el 2. in principio, de priuil. cap. non du-
bium. de ſentent. excomm. cap. ſi Canonici, cum glo. de offic. or
dinarij. in 6. clem. diſpendioſam. iuncta gloſſ. in verſicu. benefi-
cijs. de iudic. & alijs pluribus. Quæ quidem iura omnia loquun
tur de Canonici Regularibus Sancti Auguſtini: & tamen nomi
nant eos Canonicos tantum non exprimendo Regulares: eo
quod & ſi profeſsione: ordine tamen & honore non differant
à Canonicis Sæcularibus. Canonicus enim grecè idem ſignat
quòd Regularis latinè, ca. canon. 4. diſt. Et iſtud nomen Canoni
cus prius fuit in Regularibus quàm in Sęcularibus canonicis:
quoniam eſt proprium vocabulum Regulariũ, qui erant Clęri-
ci primitiuæ eccleſiæ (vt ſupra probatum eſt) quoniam in primi
tiua eccleſia nõ erant Clerici ſiue Canonici Sęculares, neq; prę-
bendæ, vt benè refert & probat Abbas in cap. epiſcopus. de pręb.
11 ſed † omnes Clerici viuebant in communi, vt optimè adducit
Card. Alexand. in cap. ſicut. 44. diſt. Vnde quum poſtmodum
non omnes vellent ſe ſub hac lege arctare deficiente feruore
priſtino, ſuperuenerũt & creuerunt Clerici & Canonici Sæcula

res remanentibus tamen aliquibus ſemper & plurimis, qui cõmunem vitam & regularem profeſsionem obſeruabant in varijs eccleſijs cathedralibus & collegiatis, quarum adhuc magna pars perſeuerat in vita regulari, vt demonſtrabitur inferius. Su-
12 perueniens poſtea † Auguſtinus, Canonicum Ordinẽ pręfatum plurimis inſtaurauit ac illuſtrauit diſciplinis, nihil tamen auferens de Apoſtolicis inſtitutionibus, aut de ſtatu eſſentialiter Clericali: quum & ipſe Clericalis & Canonicus ſtatus cum ipſo nomine ſemper perſeuerauerit. Hoc enim nomen Canonicus pręſupponit de ſui natura Clericatum eſſentialiter & neceſſariò in eſſe, vt probatur in cap. ſecundo, de inſtit. & in cap. per exemptionem. de priuil. in 6. & glo. & doct. in cap. ſtatutum. de reſcrip. in 6. in verſicul. Canonicis: per Inno. & alios in cap. ſedes de reſcrip. Abbas in cap. benè. el 1. in primò notabili. de poſtu. præla. & in rubri. de vita & honeſtate Cleric. & in ca. quum tibi. de ver-
13 bor. ſignificatio. Canonia † quippe ſecundum doct. eſt ius ſpirituale, quod nòn cadit niſi in Clericos, vt per glo. in cap. ſecundo, de inſt. & non tantùm cadit in Clericos Sæculares, ſed & in Clericos Regulares & Canonicos regulariter viuentes. patet 1. q. 1. cap. eos qui. vbi dicitur, in canonijs Regulariter viuant. Eſt enim ſecundum Ioann. And. Canonia ſpiritualis fraternitas, in choro, in ſtallo & loco: de quo in cap. 2. de renun. & in cap. relatum. de præb. & glo. in clemen. diſpendioſam. in verſ. beneficijs.
14 de iudic. in 6. dicit quòd † nomine Canonicatus venit etiam Canonicatus Regularis: & idem ibi dicit Car. Zab. Non ideo ab re dixit Hugutio, quem refert gloſſ. in cap. Deus qui. de vita & ho-
15 ne. cleric. in verb. profeſsi, quòd † Canonicus Regularis poteſt fieri Canonicus in eccleſia ſæculari, quum ſint pariformiter Canonici quantum ad clericalem ſtatum æquè in eis exiſtentem: quòd nõ poteſt verificari de Monacis & alijs Religioſis, qui poſſunt in ſuo ordine eſſe nõ Clerici, quod non poteſt eſſe in Ordine Canonicorũ: quum Canonicus de ſe dicat & præſupponat Clericũ, vt probatum eſt. Monaci enim differunt a Clericis etiã Regularibus ſicut nigrum ab albo, vt patet 16. q. 1. ca. alia. & cap. legi. & 18. q. 2. cap. quidam monacorum. circa medium: vbi Monaci nominantur cum laicis: Regulares vero Canonici nominantur cũ Clericis: ibi, qui pauperum diſpoſitione vel mona
16 ſteriorum vel martyriorum præſunt. Tanta † quippe eſt differentia.

tia de per ſe inter Canonicam & Monacalem profeſsionem, quanta eſt inter ſtatum Clericalem & laicalem, vt patet in cap. nullus abbas. in ca.mandamus.& in cap.ſtatuimus. 19.q.3.quibus prohibebatur antiquitus trãſitus de ſtatu Canonicorum Regularium ad ſtatum Monacorũ tanquam de perfectiori ad imperfectiorem: quũ Clericatus eſſentialiter annexus Regulari,vitę ſit maioris perfectionis quàm Regularis vita ſine clericatu:vt conſtat in cap.legi. 16.q.1.vbi dicitur quod uix bonus Monacus facit bonum Clericum ſcilicet Regularem: vt conſtat ex illo canone,qui eſt Auguſtini loquentis de ſuis Clericis,qui erant regulares. Vide optimè de hoc beatum Thom.ſecun.ſecundæ,q.
17 189.arti.8.Nam licet † ſtatus Monaſticus ſit ſanctiſsimus & arctioris vitę quàm ſtatus Canonicus:vt in ca.quòd Dei timorem. de ſtatu monac. non tamen eſt maioris perfectionis: quia ille ſtatus eſt maioris perfectionis, vbi digniora maioraque charitatis officia exercētur, cuiuſmodi eſt docere, inſtituere, & illuminare.Et iuxta prętatum ſanctum Tho.vbi ſupra,in tranſitu vnius Religionis ad aliam nõ debet attendi maior arctitudo uitę,ſed ſtatus perfectior ex meliori diſpoſitione ad debitum finem. Ea ratione licet ſtatus Monachalis habeat maiorem arctitudinem vitę: puta in ieiuniis, abſtinentia, clauſura, & abdicatione proprij, quàm ſtatus Epiſcopalis: non tamen licet de ſtatu Epiſcopali, qui eſt maioris perfectionis, tranſire ad ſtatum Monachalem, qui eſt maioris arctitudinis, vt patet in cap. niſi cum pridem.de renun.quæ quidem ratio pro corroboratione beati Thom.vbi ſupra militat contra opinionem Ioann.Andr.in cap. ſanè.de regul.qui dicebat attendi ſolam arctitudinem vitæ. Nã vt ait Apoſtolus 1. ad Timot.4.corporalis exercitatio ad modicum utilis eſt:pietas aũt ad omnia vtilis eſt. Ideò antequàm Monachi ad ſacros ordines promouerentur ex priuilegio Pontificum, licebat ex ſtatu Monaſtico ad ſtatum Regulariũ Canonicorum tanquàm ad perfectiorem tranſire, vt expreſsè dicit ſanctus Tom.vbi ſupra: & apertè patet in cap.ſi clericatus.in cap.ſic viue.16.q.1.qui ſunt textus Hieronymi ex epiſtola ad Ruſticum monacum. Et loquitur ibi Hieronymus de Clericatu Regulari, non ſæculari, vt luculenter apparet in cap.clericus. & in ca. duo ſunt.12.q.1. & q̃quàm Monaci hodie ex priuilegio promoueãtur ad ordines clericales: non tamen ſunt eſſentialiter, & de per ſe Cleri-

ſe Clerici,ſed per accidẽs.Canonici autem Regulares ſunt Clerici ipſa natura,& eſſentialiter vt dictum eſt.Vnde ſanctus Tho.
18 vbi ſupra ponit iſtam †differẽtiam inter Canonicos Regulares & Monacos, quòd Canonicis Regularibus per ſe cõpetat vt ſint Clerici,Monacis vero non. Status enim Canonicorum Regularium in ſe eſt ſtatus, cui competit adminiſtratio ſacramentorum & doctrinę:vt in dicto ca.alia, 16.q.prima: vbi dicitur quòd alia eſt cauſa Monaci, alia Clerici. Clerici paſcunt, Monacus paſcitur.De doctrina habes in cap.ſi clericatus.& in cap. ſic viue. preall.ca.cau.& quæſt.Eam ob rem Ioannes de Deo antiquus & celebratus doctor in libro de diſpenſatione, in quæſt.quæ incipit,Quum totũ Regnum,&c. expreſsè dicit Canonicos Regula
19 res non poſſe eſſe, neque dici niſi clericos,† quoniam habuerunt ortum à Leuitis,figuratiuè & Nazarçis:quibus cõmittebantur ſancta ſanctorum.et ſicut quum dicimus hominẽ, dicimus animal: ita quum dicimus Canonicũ Regularem,dicimus Clericum. Status vero Monacorum eſt ſtatus pęnitentiæ vt declaratum fuit in ſancta Synodo Nicena tranſſumptiuè in ca.placuit.in cap. nemo. & in cap. monacus. 16.q.1. Propterea Hugo de ſancto Victore doctor clariſsimus in libr.2.de ſacramentis, part.3. ca.3.ſub.rubrica.quomodo ordines ſacri ſunt in Monaco: dicit quòd Monaci deferunt coronam in ſignum pęnitentię, non clericalis ordinis quibus clericales ordines ex indulgentia conceduntur. Non enim populo præeſſe, nec ſpiritualis dignitatis in eccleſia gradum ſuſcipere poſſunt, donec ſumantur ad clerum &cæt.

Hac ratione plures doctores in c. quòd Dei timorẽ. de ſtatu Mona.
20 aſſeuerant † Canonicum Regularem abſque alia diſpenſatione poſſe præfici eccleſię parrochiali ſęculari,& ſi opus eſt diſpenſatione in ſimili materia facilius diſpẽſatur cum Canonico Regulari,tãquàm eſſentialiter clerico, quàm cum Monaco & alio religioſo. cap.in parrochia.& cap.quum pro utilitate. 16. q. 1.c. monaci.de ſta.mo.& glo.in c.præterea.de præb.dicit quòd Canonicus Regularis poteſt eſſe Archidiaconus in eccleſia cathe
21 drali.Nam†per profeſsionem Regularem ipſi Regulares Canonici non cadunt ab eo clericali honore,vel ſtatu,qui ſunt in Canonicis Sæcularibus, quia ſequeretur vnum abſurdiſsimum: quod ſcilicet propter maiorem virtutem, quæ eſt in Canoni-

co communiter & Regulariter viuente, ille amitteret ſtatus ſui præeminentiam, quòd eſt falſiſsimum, quum propter actum virtuoſum, nemo ſibi minuat dignitatem. Alioquin ſequeretur, quòd Epiſcopi & Cardinales Reuerendiſsimi, qui pręſtant iuramentum fidelitatis ſummo Pontifici, ſuæ derogarent dignitati, quum votum & iuramentum pari paſſu ambulent. ca. magnę. de vot. & quòd Clerici, qui interdũ noua uota emittunt de conſenſu ſuorum prælatorum, vt in cap. fi. eod. tit. & qui omnino aliqualem amittunt profeſsionem per ſacrorum ordinũ ſuſceptionem, vt per Doct. in c. generalis. 54. diſt. & qui etiam religioſi dicuntur, vt in capitulo, ſi quilibet ead. diſt. caderent à dignitate clericali: quod nullatenus eſt concedendum, niſi in totum alterarẽt vel mutarẽt ſtatum Clericalem, qui eſt eſſentialis in omnibus Clericis vel Canonicis tam Regularibus q̃ ſæcularibus in alium ſtatum cui clericatus nõ inſit eſſentialiter, ſed accidentaliter: puta ſi Clericus vel Regularis vel Sęcularis efficeretur Monacus, vel Religioſus alterius Religionis, vel Mendicãtis vel non: tunc quamquam zelo arctioris, vel ſtrictioris vitæ, aut maioris humilitatis id faceret, quod eſt in ſe opus virtuoſum, quia tamen mutat ſtatum & omnino alterat, in ſtatum inferiorem cadit à prima dignitate vel præeminentia clericali: ſicut & Epiſcopus, quum efficitur Monacus, vel quomodolibet Religioſus, aut Regularis per profeſsionem &c. amittit ſtatum Epiſcopalem & exteriorem pontificiam excellentiam, quamquàm character in conſecratione impreſſus nuſquam deleatur, quod non procedit quãdo quis per opus virtuoſum nõ mutat ſtatum: ſicut in Clericis vel Canonicis Regularibus, qui & ſi imitãdo Apoſtolos & Clericos primitiuę eccleſię ſe in ſuo ſtatu Clericali aſtringunt ad vitam communem & Regularem, non tamen mutant ſtatum Clericalẽ, qui vtrobiq; in eis eſt eſſentialis vt ſupra probatum eſt: quoniam inuicem optimè ſe compatiuntur clericatus & vita communis ex ipſa inſtitutione Apoſtolica & propria ethimologia vocabuli: vt cap. duo ſunt genera. cap. clericus. ca. cui portio. 12. q. 1. quod non procedit in monacatu: quum Monacus vt Monacus non ſit Clericus, vt dicit Abbas etiã in c. nullus. de fo. comp. & ait ibi idem Abbas, quòd antiquitus Monaci erant ſimplices eremitę, & ſubiiciebantur Imperatori. Vnde in cap. à ſubdiacono. qui textus eo tempore conditus eſt in ſynodo

Silueſtri

Siluestri Papę.93.diſtin.Abbas & Monacus ſubiiciuntur in ordine poſt oſtiarium, qui eſt vltimus & infimus ordo in Clericis, & dicit ibi glo.quòd eo tempore Monaci non erant Clerici: &
22 †q̃ quilibet Clericus,ideſt tã Regularis,quàm Sęcularis,dignior eſt quolibet Monaco. Ideo Imperator Leo Auguſtus in l.generaliter. C.de epiſcop.& cler. tranſcript. per Gratianum in cap. generaliter.16. quæſtione prima. dicit expreſsè Monacos non eſſe Clericos.Quũ igitur Clerici primitiuę eccleſię omnes eſſent Regulares & communiter viuentes vt Clerici,vt in capitulo,ſcimus. & capitul.videntes.12.quæſtione prima.& ab eis tanquàm amnis à fonte proceſſerint,& orti ſint Clerici & Canonici Sęculares,abſurdiſsimum eſſet dicere q̃ fons eſſet deterioris conditionis,& inferioris dignitatis, ſtatus, ac præeminentiæ,quam riuus: quum ſecundum Philoſophum 2. Methaph. quicquid eſt cauſa aliorum vt ſint talia,illud ſit maximè tale,vt puta ignis calidiſsimus eſt,quia propter eum alia ſunt calida. Actus enim attribuuntur principio.cap.literis.de reſcript.cap.Moyſes.7.diſt.

Stat ergo indubitata cõcluſio,quòd Regularis profeſsio in Clericis, vel Canonicis non mutat, neq; minuit, neq; alterat Clericalem ſtatum, nec quo ad eſſentiam,nec quo ad accidens in his, quæ ſunt dignitatis,aut prẹeminẽtię,oficij,aut regiminis.Et corrobo
23 rantur prędicta,†quia Canonici Regulares habent id quod ſęculares in regimine eccleſiarum cathedralium, quod communiter non eſt in aliis Religioſis. Nam ipſi habent in plurimis locis regimen eccleſiarum metropolitanarum, & cathedralium ab earum inſtitutione,quod non conuenit niſi Clericis eſſentialiter Clericis,ſicut eſt quaſi per totam Angliam: quum etiã Gregorius primus id Auguſtino Anglorum epiſcopo mandauerit, vt 12.q.1.cap.quia tua fraternitas. Et Benedictus.12. in conſtitutionibus ſuis pro conſeruatione Canonici ſtatus in eccleſiis, in quibus eſt inſtitutus,adducit Honoriũ tertium, qui facit mẽtionem de eccleſiis cathedralibus & metropolitanis Canonicorum Regulariũ,& multæ exprimuntur in corpore iuris,ſicut aliquas ſubiicere dignum duxi.

In primis ſancta eccleſia vel baſilica Lateranen. quæ eſt Papalis.

Eccleſia Patriarchalis Hieroſolymitana,vt dictum eſt:eccleſia Bethlemitica,& Nazarethen.metropolitanę,ac ſepulchrũ Domini,vt ſcribit Iacobus de Vitriaco,ſunt inſtitutę ſub Canonicis Reg.

De eccleſia Hieroſolymitana probatum eſt ſupra per cap.dilectiſsimis. 12.quæſtione prima.

De eccleſia Nazarethen,patet in cap.ſicut nobis.de regula. De eccleſia Bethlemitica, patet in cap.quum ſuper elect. de cauſ.poſſ. & propr. Item patriarchalis eccleſia Alexandrina,vt ſupra probatum eſt per hiſtorias,& per cap.quum beatiſsimus.24.q. prima.

Item eccleſia Nemaucen. vt in cap. ad noſtram. de confir. vti. vel inutil.Item eccleſia Tholoſana,in Gallia metropolitana:vt in c. præterea.de præb.& in cap.in cauſis. de elect.

Item eccleſia Grationopolitana,in Gallia,vt in cap.per tuas. de uo. Item eccleſia Anicien.quæ vtitur pallio in Gallia, de qua aſſumptus eſt Clemens Papa 4.Item eccleſia Auinionen.metropolitana,licet à 30.annis ſit reducta in Canonicos Sæculares. Aliqui tamen adhuc Canonici Regulares ſuperſunt,& in choro & ſtallo ſimul manēt cum Canonicis Sæcularibus & eos præcedunt. Idem eſt in eccleſia Tholoſana: & in dicto c.præterea. de præb. fit mentio de archidiacono Tholoſanę eccleſię regulariter profeſſo.Item eccleſia Arelatē.metropolitana,in prouincia Prouinciç.Item eccleſia Zanzaronen. eccleſia Oranien. eccleſia Sancti Flori: eccleſia Magulon. in lingua Hauſitana. Item eccleſia Cæſarauguſtan. metropolitana: & eccleſia Oxomen. in Hiſpania: ex qua fuit Sanctus Dominicus inſtitutor fratrum Prædicatorum. Item eccleſia Salcburgen. metropolitana: & eccleſia Brandeburgen. metropolitana, in Germania. Item eccleſia Teraconen. metropolitana: & eccleſia Pampalunen.in Regno Nauarræ.Item eccleſia Geronden. & eccleſia ſancti Andreę metropolitana in Regno Scotiæ. Item in Italia erant quoque multę eccleſię cathedrales Canonicorū Regularium, quorum magna pars redacta eſt in Canonicos Sęculares:ſicut eccleſia Peruſina: eccleſia Eugubina,& aliæ plurimę in diuerſis mundi partibus,quæ adhuc ſuperſunt,& regūtur per Canonicos Regulares. Et iſti qui veniunt ex India dicunt,quòd maior pars eccleſiarum cathedralium Indię, immo quaſi omnes gubernātur per Canonicos Regulares:quoniam ibi adhuc uiget in eccleſiis ille cultus Regulariū Clericorum, qui fuit in primitiua eccleſia: & dicunt quòd omnes illi Canonici profitentur inſtituta clericorum ſecundum Regulam beati Auguſtini: quæ omnia arguunt & expreſſe denotant clericalē ſtatum in eis eſſentialiter vigere: quū

cæteris

cæteris religioſis non legatur cathedrales eccleſias aliquãdo ad regimen ab earum inſtitutione commiſſas fuiſſe ab eccleſia, ſicut Canonicis Regularibus.

24 †Habent ergo Canonici Regulares eccleſias cathedrales & metropolitanas: habent eccleſias collegiatas cum dignitate Abbatiali ab ipſarum eccleſiarum inſtitutione, ſicut patet cap. intelleximus.de ęta.& qualita. in cap.ex parte.de poſtul.in ca. quum I. & A.de ſent.& re iudic.in cap.ſignificaſti. el 2.de homi. & etiam de iure antiquo, vt patet in cap. ſtatuimus. 19.quæſt.prima. vbi

25 fit mẽtio de Abbate & Abbatia ſancti Ruffi.Iſte quippe † Ruffus vt tradũt hiſtorię, fuit diſcipulus Apoſtolorum & Clericus regularis: primuſque archiepiſcopus Auinionen.vnde & dictam eccleſiam Auinionen. metropolitanã per Canonicos Regulares gubernandam inſtituit. Inſtituit & canonicam in Delphinatu, ſub Abbate extra muros Valentię,in qua & corpus eius nunc requieſcit,appellaturque Abbatia ſancti Ruffi.& eſt digniſſima habens ſub ſe innumeras pene abbatias,præpoſituras,archipresbyteratus,& eccleſias collegiatas,&parrochiales in tota Gallia:per

26 quod adhuc manifeſtius cõſtat † inſtitutionem Canonicorum Regularium vt dictum eſt fuiſſe tempore Apoſtolorum: quam poſtea diuus eccleſię doct. Auguſtinus aliquantulum ſuo tempo

27 re collapſam inſtaurauit,vt ſupra tactum eſt. Et qu amuis † tunc nõ appellarẽtur Canonici Regulares,ſed Clerici & Sacerdotes, poſtea tamẽ propriori uocabulo dicti ſunt Canonici,ſicut à ſimili contigit de nomine Chriſtianorum. Primo enim fideles quique dicti ſunt diſcipuli vel fratres,ſed poſtquam Apoſtoli Antiochenum Concilium celebrarunt, dicti ſunt Chriſtiani.

Poterat ſanè eccleſia huiuſmodi Regulares Clericos appellare, vel Monacos vel Fratres, ſicut omnes alios Religioſos appellat: ſi idem genus eſſent cum alijs religioſis.ſed quoniam longè differunt ab aliis ſeu Monacis ſeu Fratribus, & præſertim in Clericatu,qui eis eſſentialiter ineſt,ideo alio & diuerſo uocabulo clericis tantũmodo congruenti eos eccleſia appellauit,videlicet Canonicos.quod quidem uocabulum,vt ſupra probatum eſt,non niſi naturalibus Clericis ex ſua eſſentia conuenit. Iccirco ędes Canonicorum Regularium non appellãtur proprie monaſteria ſicut & ędes monacorum,ſed impropriè,ex vulgari vocabulo ab vnitate ſumpto, vel ex eo quod in plurimis locis titulos

Abbatia-

Abbatiales habent, quoniã ex cõſuetudine Romanæ curiæ talia loca monaſteria ſolent appellari. Aedes itaq; Canonicorũ Regularium propriè appellãtur Canonicę, vt in c. ſicut nobis. de regul. vel appellãtur eccleſię, vt ex diffinitione Cõcilij Heduen. cui præſuit Gregorius ſeptimus, & habetur 19. q. 3. in cap. nullus. Immò etiam eiuſdem Cõcilij decreto ſtatutum erat, ne Canonici Regulares ad monaſteriũ tranſirent, ſed in ſuis eccleſiis permanerent vt dicta 19. q. 3. in ſumma: per qđ manifeſtiſsimè conſtat, quantum differat ſtatus Canonicus à ſtatu Monaſtico, quod conſtare adhuc poteſt ex ca. quod Dei timorem. & ſcribentes, de
28 ſtat. monac. vbi declaratur à ſummo Pontifice, quòd † ſi quicpiã caueatur de Monacis reſtrictiuis & odioſis, nõ intelligitur propterea caueri de Canonicis Regularibus, qui ab eis longè differunt.

29 † Patet etiam in preſenti alma vrbe, vbi Papalis titulus, ſcilicet eccleſia Lateranen. & principales eccleſię titulorum Cardinalariũ ab antiquo ſuę inſtitutionis tempore colebantur, & regebantur per canonicos regulares. De ſacroſãcta baſilica Lateranenſi conſtat per Apoſtolicas litteras Innocẽtij Papę ſecundi, quę Canonicos Regulares in dicta eccleſia à ſui fundatione viguiſſe teſtantur. Patet etiam per litteras Apoſtolicas Eugenij papę Quarti, qui idem teſtatur. Ait enim de eiſdem Canonicis. Decebat vt hi primę in terris eccleſię matris ſanctorum Apoſtolica prouidẽtia curam gererẽt, qui primorum Chriſtianę religionis Clericorũ normam, traditiones, & inſtituta ſectantur. In ea quippe hęc ſancta & Deo placẽs inſtitutio antiquitus, & ab ipſis ferè primordijs obſeruata extitit, & eam ſanctam baſilicam per dicti ordinis Clericos per longa tempora ſanctè & ſalubriter gubernatam fuiſſe certiſsima ſcientia & veritate comperimus, & hoc euidentiſsimè teſtantur innumerabilia documenta. Hęc Eugenius in literis ſuis, quæ incipiunt, Chriſtiana Religio, &c. De eccleſiis verò principalibus Cardinalarium titulorum certiſsimũ eſt quod nulla ſuit inſtituta a ſui exordio ſub Monacis ſeu alijs religioſis, ſed bene ſub Canonicis Regularib. ſicut eccleſia S. Crucis in Hieruſalem, quę à ſui primordio fuit Canonicorũ Regulariũ, ut patet per lite ras Apoſtolicas Alexandri tertij directas Vbaldo presbytero Cardinali S. Crucis in Hieruſalẽ & eius canonicis ibidẽ regularẽ vitam profeſsis, & incipiunt, Quotiens illud

illud a nobis petitur &c. quibus decernit, ne quiſquã eligatur in eo.tit.S.Crucis Cardinalis niſi de gremio dictorũ Canonicorũ Regularium ſanctæ Crucis Deficientibus autem ibidem Canonicis Regularibus illa eccleſia redacta eſt à paucis temporibus ſub fratribus Carthuſienſibus. Item eccleſia ſanctę Marię nouæ, quę eſt titulus Cardinalaris, quã modo eadem ratione incolunt monaci albi ordinis Mõtis Oliueti, fuit a ſui inſtitutione Canonicorum Regulariũ, vt patet per literas Apo. eiuſdẽ Alexãdri directas Priori & Canonicis ſcti Fidriani:& incipiũt, Ad hoc vniuerſalis eccleſię cura &c. Item eccleſia ſanctorum apoſtolorũ, quę eſt titulus Cardinalaris, quam nunc tenent fratres Minores.

Item eccleſia ſanctę Cecilię, quam nunc Humiliatorum fratres retinẽt. Itẽ eccleſia ſanctę Sabinę, quã habent fratres Prędicatores.

Item eccleſia ſanctę Praxedis, quam tenent nunc fratres ordinis Vallis vmbroſę.

Item eccleſia ſancti Stephani in Cellio monte, quam tenent nunc fratres ſancti Pauli primi eremitę.

Item eccleſia ſanctorum Ioannis & Pauli, quam tenent nunc fratres Ieſuati.

Item eccleſia ſancti Petri ad Vincula, quam nunc tenet Congregatio ſub titulo Sancti Saluatoris.

Item & multę alię eccleſię Romę continentes titulos Cardinalares fuerunt a prima inſtitutione Canonicorum Regularium Romę, ſicut patet in antiquis priuilegijs dictarum eccleſiarum. Deficiente feruore religionis, illi Clerici Regulares, ſiue Canonici, redacti fuerunt in Clericos ſęculares:& deinde ſubcreſcentibus varijs ordinibus in eccleſia Dei, iſtę eccleſiæ ſupradictæ datę ſunt varijs religioſis incolendę. Nulla tamen eccleſia, quę ſit titulus Cardinalaris a ſui inſtitutione, fuit ordinata ſub Monacis, ſeu quibuſuis alijs religioſis, ſed bene ſub Canonicis Regularibus: ad denotandum expreſsè, quòd quum Reuerendiſsimi Cardinales à ſua inſtitutione eſſentialiter ſint Clerici, quum ipſi propriè ſint Clerici ſanctæ Romanæ eccleſiæ, vt 96. diſtinct. cap. Conſtantinus. ibi, Reuerendiſsimis clericis S. R. E. ſub eorum quoque titulis ex eorum inſtitutione, nõ niſi Clerici e ſua eſſentia ponerentur. Per quę conſtat euidẽtiſsimè Canonicos Regulares, tam ratione eccleſiarum Metropolitanarum & cathedralium, quàm ratione titulorum cardinalarium ab ipſarum inſtitutio-

tutio-

tutione per eoſdē Canonicos gubernatarum eſſe & fore, ut ſæpe probatum eſt, eſſentiales Clericos, quod Monacis, & aliijs religioſis, minimè ex ſua inſtitutione competere ſuperius etiam apertiſsimè monſtratum eſt. Aedes enim Monacorum Romę, & aliorum religioſorum ſunt monaſteria ſine titulis Cardinalium a ſua inſtitutione, ſicut monaſterium Sancti Pauli: Monaſteria ſancti Laurentij extra muros: Sancti Sabbæ: ſancti Andreæ ſiue Gregorij: ſancti Anaſtaſij vel trium fontium, & ſancti
30 Sebaſtiani, etc. Ad quod etiam accedit, † quòd Canonici Regulares, & eorum eccleſiæ ac capitula, frequentius reducuntur in Canonicos Sęculares: & ipſimet Canonici Regulares quotquot ſunt in vna eccleſia, vel capitulo, ex Apoſtolica diſpenſatione efficiuntur Canonici Sæculares, ſicut in facto patet in Tholoſana & Auinionenſi eccleſiis metropolitanis, quę noſtris diebus redactę ſunt in Canonicos Sęculares, & omnes illi Canonici Regulares quotquot voluerūt, effecti ſunt Canonici & Clerici Sæculares, & quotidie fit & practicatur in pluribus eccleſiis cathedralibus & collegiatis Canonicorum Regularium, ſicut etiā de eccleſia Peruſina. Papa enim nō maximam in hoc ſolet facere difficultatem ex eo, quòd omnino ipſi canonici regulares non alterant ſtatum ſuum Clericalem: quum ſint eſſentialiter clerici: quod nunquam practicatur in Monacis, ſeu aliis religioſis, quoniā eſſet alteratio de extremo ad extremum ſine debito medio, quum ipſi non ſint eſſentialiter Clerici ipſa natura, ſicut ſunt Canonici Regulares &c.

TERTIA PROBATIO
ex Regula.

TERTIO Probatur Canonicos Regulares eſſe eſſentialiter Clericos ex Regula etiam beati Auguſtini, ſub qua profitentur. Nam ipſa Regula intitulatur Speculum Clericorum. & quoties dicta Regula allegatur in iure, allegatur Auguſtinus de communi vita clericorum, ſicut expreſsè patet in capitulo, quando neceſsitas. 76. diſtin. in capitulo, non dicatis. & in cap. nolo. 12. quæſt. prima. & in cap. ſi quis iraſcitur. 13. q. 2. & in cap. quicunque vult. 17. quæſt. vlti. in quibus locis allegatur Regula Auguſtini de communi vita clericorum. Et gloſ. in dicto cap. nolo. dicit quòd Auguſtinus de conſenſu ſuorum clerico-

Clericorum fecit Regulam quòd non poſſent habere proprium: & in dicta Regula vocat ſe & ſuos ſimpliciter Clericos vel Conclericos communiter viuentes. Et quanquam varij Religioſorum ordines: qui à paucis temporibus ſuperuenerunt profiteãtur ſub Regula Auguſtini, ſicut ordo Præmonſtratenſium, or- Cruciferorum: ordo Sancti Hieronymi: ordo Prædicatorum: ordo Eremitarum: ordo Sanctę Brigidę: ordo Seruorum: ordo militũ Teuthonicorũ: ordo militum Chriſti: ordo militum ſancti Iacobi in Hiſpania: Ordo militum Rodiorum: ordo Sancti ſpiritus de Vrbe: ordo ſancti Antonij de Vienna, & alij plures ordines, qui inter regulas approbatas elegerunt Regulam Auguſtini iuxta determinationem capituli, Pernicioſam. 18. q. 6.
31 tamen † non dicuntur ordinis Sancti Auguſtini ſimpliciter, niſi Canonici Regulares, tãquam naturales & originarij filij Auguſtini: ſicut patet in literis Apoſtolicis ſuper prouiſione eccleſiarum, monaſteriorum prioratuũ & aliorum beneficiorum Canonicorum Regularium vbi papa, dicit ſimpliciter eccleſiam: Monaſterium: Prioratum &c. ordinis Sancti Auguſtini abſque alia mentione de Canonicis Regularibus. Et quotiens papa dicit ſimpliciter ordinis Sancti Auguſtini, non præmittendo aliud ſignum, ſemper intelligitur de ordine tantum Canonicorum Regularium: & non de ordinibus alijs: licet profiteantur accidẽtaliter Regulam Auguſtini. Quod etiam patet in libro taxarum per ſedem Apoſtolicam ordinato: Vbi ponitur eccleſia, monaſterium, Prioratus & c. ordinis Sancti Auguſtini ſimpliciter, & intelligitur ſemper de Canonicis Regularibus tantum. Quanquàm enim ſecundum Apoſtolum ad Rom. 10. non ſit diſtinctio Iudęi, & Greci: nam idem dominus omnium, & non ſit perſonarum acceptor Deus, ſed in omni gente qui timet Deum, & operatur iuſtitiã, acceptus eſt illi: ut ſcribitur Act. 10. Regula
32 † tamen Auguſtini non fuit edita propriè pro iſtis ordinibus de quibus ſupra: quum nondum eſſent in rerũ natura, ſed pro Clericis propriè tantum ſeu Canonicis, vt per totam Regulę ſeriem euidenter patet. Vnde tanquam proprij, & naturales filij Auguſtini & eſſentiales Clerici, ſoli deferunt aſsiduè habitum Clericalem, ideſt togã lineam ſeu rochettum, ad inſtar Epiſcoporũ, & in eccleſia omnes communiter vtuntur ſuperpelliciis lineis ad inſtar Clericorum Sæcularium cum almutiis de panno &

alio etiam cultu ſolis Clericis etiam Sęcularibus permiſſo,vt infra dicetur. Quare quum Auguſtinus Clericus,& Epiſcopus uteretur toga linea,ſicut ipſe teſtatur in ſermone de communi vita clericorum: qui incipit,Charitati Veſtrę,&c. dicens togam meā lineam & c. condecens quoque erat ut filij eius proprij & naturales tanquā eſſentiales Clerici paterno habitu, ideſt toga linea uterentur: quum filius ſequi debeat conditionem patris:c.Iudęi. 28.q.1.l.exēplo.C.de decu.& l.eos.& l.nullus.& l.1.ff.ad muni.

QVARTA PROBATIO
A decretis Pontificum, & generalium Conciliorum.

QVARTO inſuperprobo Canonicos Regulares eſſe eſſentialiter Clericos, & quātum ad præeminentiam & eūdem ſtatum Clericalē nihil differre a Clericis Sęcularibus,ſummorū Pontificum & generalium Conciliorum decretis,conſtitutionibus, & declarationibus.

Quum Monaci cæterique religioſi in toto corpore iuris nuſquàm appellentur nudo vocabulo Clerici,ſed vel monaci,uel fratres,ſi probauero Canonicos Regulares in locis penè innumerabilibus in iure,& extra appellari, & deſignari per ſummos pontifices, generalia Concilia, & approbatiſsimos doctores, hoc nudo vocabulo Clericos:conſequens erit quòd & ſint verè,& eſſentialiter Clerici, & eandem habitus,& præeminentiæ Clericalis rationem habeant, quam & Clerici Sęculares: tantumque differant in ſtatu ſuo Clericali a Monacis & alijs religioſis, quantū differunt ciuis naturalis & priuilegiatus.

Patet hoc primo.16.q.1.in c.decimas.vbi prohibentur exigi decimę
33 a Clericis communiter uiuentibus,& a Monacis,dicuntq; † ibi doctores Clericos,communiter uiuentes eſſe Canonicos Regulares.

Item 15.queſt.2.cap.obſeruandum.prohibetur ne quis Sacerdotum vel Clericorum debeat aduocare. Vbi Gratianus dicit hoc intelligi de Clericis,qui uitam communem, uel Regularem profeſſi ſunt:& tamen appellantur ſimpliciter Clerici:& iſte Canon editus eſt in Concilio Taraconen. & Taraconen. eccleſia quæ eſt metropolitana, eſt Canonicorum Regularium: vt notorium eſt.

Item in cauſa 19.in ſumma: vbi dicitur Duo Clerici: quærit Gratianus in 3.quęſito. Quid ſi iſti Clerici eſſent Canonici Regulares?
34 Et † Auguſtinus in capitu.legi.16. quæſt.prima. vocat ſe ſimpliciter Clericum.

Item 32.diſtinct.in cap.præter.dicitur: Sicut oportet religioſos Clericos, ſimul manducent, & dormiant: vbi doctores de Canonicis Regularibus id exponunt.

Item de con.diſt.5.c.in omnibus.dicitur, Decernimus, vt Canonici Clerici canonicè viuant: ſimul in uno epiſcopatu manducent, & dormiant, audiant lectionem &c. Gloſa dicit quòd per iſtos Clericos intelliguntur Canonici Regulares. Patet etiam, quòd in titulo de uita & honeſt.cler. includuntur Canonici Regulares tanquàm Clerici, non autem Monaci, vt in c. quoniam. iuncta gloſ.eod.titul.& quia, ut ibi conſtat, ille titulus includit tam Clericos Regulares quam Seculares: non autem Monacos.

Et dicunt doctores ſignanter Abbas in ca.licet.de off.ord.vnum qd
35 eſt notabile, ſcilicet quòd † Clericatus magis propriè ineſt Clericis Regularibus, quàm Sæcularibus. Ex etymologia enim vocabuli cleros Grecè, ſors latinè interpretatur: & ipſi Regulares Clerici in communi uiuentes magis ſunt ſors domini, quia verius dicunt: Pars mea dominus. 12.q.1.c. duo ſunt. & c. cui portio Deus.& cap.clericus.vbi dicitur. Qui proprium habuerit, puta aurum argentum, ſeu poſſeſsiones, aut variam ſuppellectilē, neque eſt ſors domini, neque dominus pars eius eſt &c. Et ſunt verba Hieronymi.

Nomina profecto debent eſſe conſona rebus Inſtit. de don.§. eſt & aliud.cap.ſi cupis. 16.quæſt.1.

Ideo ipſe Abbas in cap.bene. de poſtul.pręla.dicit quòd Canonicus nil aliud eſt quàm fraternus Clericus, vel Clericus in fraternitate conſtitutus: quod maximè congruit Canonicis Regularibus.

Probatur etiam in c.cum cauſam.de elect. vbi fit mentio de Clericis ſimpliciter ſub Regula Auguſtini.& in c.dilecti.de iud.& in c. 1.de eo qui mit.in poſ.cau.re.ſer. Item in cap.1.de appel.in cap. quoniam.de uit.& honeſt.cle.& in c.plerique.de pact.

Vltimo pro expeditione totius huius materię, ad omnem ambiguitatem tollendam adduco expreſſas declarationes ſummorum Pont. Et primo Paſchalis Papæ II. & Benedicti 12.in ſuis conſtitutionibus de reformatione Canonici ſtatus circa principium:

vbi dicunt expreſſe Regulares Canonicos illos eſſe veros Clericos: quos in principio naſcētis eccleſię apoſtolicus ordo īſtituit.

Item Eugenius Papa IIII. in ſuis litteris apoſtolicis, de Canonico ordine in baſilica Lateranen. vt antiquitus erat inſtaurando, inter cętera ait. Pia & ſancta inſpiratione ducti, & domus dei zelo ſoliciti, ſacratiſsimi pontifices prædeceſſores noſtri honorum priuilegiis ſublimarunt, & decorarunt titulis dignitatum diuinā in terris familiam Clericorum: qui religioſam uitam ducerent, & ad exemplum naſcentis eccleſiæ ſanctam inſtitutionem ſeruarent: quos Regulares Canonicos appellamus. Et idem quoque Eugenius in eiſdem litteris ait. Horum profecto Regulariū Clericorum, ſeu huius ſacri ordinis & ſancti propoſiti poſt ſanctos apoſtolos primum in Alexandrina eccleſia Marcus Petri diſcipulus, fuit inſtitutor, & conditor: & ſanctę memorię Vrbanus inſignis martyr, & ſanctiſsimus pontifex, generalis decreti ordine reformauit: ac glorioſus doctor Auguſtinus epiſcopus, diuinis regulis, & doctrina decorauit: ac beatiſsimus Gregorius pontifex, Auguſtino Anglorum epiſcopo uelut plantationem ſacram in commiſſo ſibi populo præcepit inſtitui: & in occidētis finibus ampliauit. Hi ſunt profecto qui ſanctorum patrum, vitam probabilem ut veri Clerici imitantur, & apoſtolorum inſtituta inſtinctu ſpiritus ſancti renouant. Hæc Eugenius papa.

Idem de eadem materia aſtruit Nicolaus quintus in ſuis litteris apoſtolicis: quæ incipiunt, Quum, a nobis: et Sixtus IIII. in ſuis litteris ap. quæ incipiunt, Regiminis, &c.

Item ſummi pontifices quum clerum nominant & Monacos ac alios religioſos, ſemper cōnectunt Canonicos Regulares cum Canonicis Sęcularibus: Monacos verò de per ſe, vel cū aliis religioſis. ſicut patet in bullis Alexandri III. quæ diriguntur archipresbytero & capitulo baſilicę principis apoſtolorum: & incipiunt, Iurgia litium &c. in quibus dicitur Canonici tam Regulares, quàm Sęculares, deinde Monaci &c.

Idem Nicolaus papa V. in bullis quæ incipiunt, Quanto baſilica apoſtolorum &c.

Idem Ioannes de Deo vbi ſupra.

Idem Sanctus Thomas in pluribus locis de quibus ſupra.

Idem Vincentius in ſuo ſpeculo hiſtoriali lib. 18. & lib. 19. cap. 34. & lib. 26. vbi dicit Canonicos Regulares Clericos ab apoſtolis inſtitutos,

tutos,& ab Auguſtino illuſtratos florere in eccleſia Beluacen.

Idem Io.Andr.in c.ſanc.de reg.vbi etiam addit, quòd Canonici Regulares ſunt ita eſſentialiter Clerici, quòd non poſſunt eſſe niſi tales,quod non eſt in aliis religioſis.

Idem Abbas in cap.epiſcopus.de præb. Immo ait ibi dictus Abbas quòd in primitiua eccleſia non erant præbendæ, quia omnes Clerici viuebant in communi ſine proprio.

Idem Archid in.cap.mandamus. 19.quæſt.3.

Idem Archiepiſcop.Flo.vbi ſupra,qui dicit Canonicos Regul.repręſentare illam vnitatem quæ in primitiua eccleſia erat in Clericis:monacos vero laicalem vnitatem.Status enim monacorum & aliorum religioſorum eſt ſtatus merè pœnitentium: nec eſt ſtatus, cui competat docere vel adminiſtrare ſacramenta, ſicut Clericis,& Canonicis Regularibus,vt ait Hugo in lib. de ſacramentis, & Thomas in opuſculis contra impugnantes religionem vbi ſupra.

36 Ideo † quum ad epiſcopalem ſtatum aſſumuntur, tam Monaci, quàm alij religioſi non Canonici,deferunt adhuc habitum,Monacalem,vel proprij ordinis,vt in cap.clerici officia. de vit. & ho. cler. Canonici autem regulares iuxta ea, quæ inferius demonſtrabuntur,tanquam Clerici vtuntur habitu cæteris prælatis Clericis conſueto,per quæ euidentiſsimè conſtat eorum ordinem, quo ad clericalem ſtatum eſſentialem, nihil differre a Canonicis,& Clericis Sæcularibus.

CONSTITO itaque,& probato per prædictas quattuor demonſtrationes,Canonicos Regulares eſſe eſſentialiter Clericos,cuiuſmodi non ſunt Monaci, & alii religioſi: & non tantum,eſſe Clericos,ſed & Canonicos: quod non conuenit niſi eſſentialiter Clericis: vt ſupra dictum eſt,& quod præſupponit Clericatum ineſſe, & aliquid plus neceſſario ſcilicet perſonatū, vt probatur in c.2.de inſtit.& in cap.per exemptionem. de priuil. in 6.& gl.& doct.in cap.ſtatutum.in verſic. Canonicis.de reſcrip. in 6. Omnis enim Canonicus eſt Clericus, & non econuerſo, vt dicit Inno.& alij in cap.ſedes.de reſer.& pręſertim Abb. in c. bonę.el 1. in primo notabili. de poſt.præl. & in rub.de vita & hone. cler.& in c.quum tibi.de verb.ſig.quod cadit etiam in Canonicis Regularibus,vt ſupra probatum eſt, Conſequens eſt, & demonſtra-

37 monſtratiuè ſequitur quòd † quum habitus debeat congruere ſtatui, & ſtatus vniuſcuiuſque debeat eius habitũ ordinare, quia finis neceſsitat ea, quę ſunt ad finẽ (vt inquit philoſophus), quòd ſtatui Canonicorum Regularium, tanquàm ſtatui eſſentialiter, Clericali, non debeat competere niſi habitus Clericalis: data tamen aliqua differentia, dum procedunt in publicum in linea toga, ſiue rochetto, qui eſt eſſentialis habitus Clericalis in Canonicis Regularibus, vt patet per dicta ipſius Auguſtini in ſermone ſupra allegato: & per glo. & doct. in cle. 1. de elect. in verſi. vel habitus: per quam differentiam diſcernatur Clericalis profeſsio & perſonatus quem ex ipſo nomine indicant.

In reliquis, ſcilicet in forma, & colore aliorum veſtimentorum † nõ
38 eſt taxata aliqua norma determinata Canonicis Regularibus, neque ab apoſtolis, neque ab Auguſtino, neque a iure communi, niſi & quę Clericis Sęcularibus couenit. Immo Auguſtinus videtur prohibuiſſe aliam formam, quæ ſingularitatem aliquã præferat ab aliis Clericis, excepta toga linea dumtaxat: dum dicit in Regula. Non ſit notabilis habitus veſter. Vbi Hugo dicit, ꝙ Auguſtinus voluit maximè, vt Clerici ſui omne genus ſingularitatis in veſtibus euitarent: per quod in alicuius hypocriſis ſpecimen vel ſuſpicionem venire poſſent, ne in veſtimentis ouium poſſent aliquando dici lupi rapaces. Vnde ipſe Aug. in ſermone ad Clericos ſuos ſuper illis verbis Saluatoris, Tu autem quum
39 ieiunas vnge caput tuum, & faciem tuam laua. Matth. 6. cap. † inquit, ꝙ non in ſolo veſtimentorum nitore atque pompa, ſed etiam in ipſa vilitate eſſe poſſe iactantiam, & eo perículoſiorem quo ſub nomine ſeruitutis Dei decipit & fallit doloſa imagine ſanctitatis: intentoſque in ſe hominum oculos facit inuſitato veſtimentorum cultu: quum id voluntate quiſque faciat, non neceſsitate patiatur. Hæc Aug.

Ex ſupradictis autem omnibus verificantur, probantur, & demonſtrantur ſeptem ſuprapoſitę concluſiones, & ſingula ipſarum. Ad quarum etiam maiorem corroborationem, & euidentiam, ad-
40 ducitur vniuerſalis quaſi, & antiquiſsima conſuetudo. Nam † de forma, & colore aliorum veſtimentorum Canonicorum Regularium, præter lineam togam quæ eſt communis omnibus, conſuetudo eſt quaſi vbique terrarum, quòd dicti Canonici incedãt more Clericorum Sæcularium, ſcilicet cum parua corona, cum mantel-

mantello,ſeu veſte talari,& almutiis de panno ſuper humerum: exceptis quibuſdam particularibus congregationibus in Italia potiſsimum,quæ a paucis temporibus ad ſpecialem intra ſe, & arctiorem viuendi modum,& ad ſpecialem habitus formam ſe aſtrinxerunt:ſicut congregatio Lateranen. & ſancti ſpiritus propè Venetias: quæ deferunt tunicas interiores de panno albo, & togam lineam cum manicis longis, & ſtrictis,ſed non clauſis, & deſuper habent cappas nigras cum paruo caputio: quæ tamen conſuetudo,& forma non eſt generalis in toto ordine Canonico,ſed eſt particularis,& ſpecifica in illis congregationibus,quę reſpectu totius ordinis Canonici,ſunt quid exiguum: nec mores vnius congregationis derogat propter hoc toti ordini: quoniam ſpecies eſt ſub genere contenta,non genus ſub ſpecie, nec conſuetudo, & lex municipalis vnius ciuitatis ligat totum Re-
41 gnum: nec † ritus vnius collegij vel congregationis ligat eos qui eidem collegio non ſubiiciuntur, ſicut ſuperfluum eſſet de hoc adducere Canones,& leges, qui ſunt penè innumerabiles. Quòd Canonici Regulares qui nō ſubiiciuntur præfatis congregationibus, incedant more Clericorum Sæcularium excepta toga linea, vel rochetto quum in publicum procedunt, patet in omnibus nationibus Chriſtianorum. Et primo in Italia Papię in Abbatia ſancti Petri in Cęlo aureo ordinis pręfati Sancti Auguſtini: in qua & corpus glorioſum ipſius Auguſtini requieſcit: vbi Canonici Regulares incedunt more Sæcularium Clericorum excepta toga linea,vel rochetto cùm manicis ſtrictis et longis inſtar manicę inferioris veſtis ſicut in Romana curia.

Item in Ciuitate Lucana in Canonica digniſsima ſancti Fridiani incedunt eodem modo.

Item apud Tridentum in ſancto Michaele.

Item apud montem ſancti Bernardi in Sabaudia, vbi eſt Clariſsima Canonica dicti ordinis.

Item in Italia in omnibus illis Canonicis vbi dictæ congregationes degunt.

Item in Germania,quum in plurimis locis, in eccleſia etiam Salſeburgen.& in eccleſia Brandeburgen. incedunt more Clericorum Sæcularium vt ſupra.

In Gallia vniuerſaliter per totam Galliam tam in prioritatibus, & præpoſituris,quàm in archipresbyteralibus,& collegiatis eccleſijs:

ſijs: in collegiis: & cathedralibus eccleſiis, & monaſteriis dicti ordinis omnes Canonici Regulares tanquam eſſentiales Clerici incedunt more Clericorum, & Canonicornm Sæcularium.

Idem in Britannia.

Idem in Anglia, ſicut Reuerēdiſs. dñs Card. Angliæ, & alij plures tam prælati, quā aliæ egregiæ perſonæ de Anglia qui perſonaliter nūc degūt Romæ, & præſertim dñs Orator Angliæ teſtificari poſſunt.

42 Immo † omnes iſti dicunt quòd in Anglia Canonici Regulares indifferenter vtuntur colore violaceo ſicut Clerici Sæculares, & toga linea, ſiue rochetto, quum procedunt in publicum, cum

43 manicis ſtrictis, & clauſis more Romanæ curiæ, & † ꝙ prælati ex dicto ordine vtuntur colore roſaceo, & nullam habent differētiā in habitu à Prælatis Sæcularibus, & quòd talis conſuetudo eſt antiquiſsima, & approbata ab antiquiſsimo tempore, qđ eſt maximè attendendum: quoniam Beatus Gregorius Papa ipſos Canonicos, ſiue Clericos Regulares qui ſunt in Anglia iuſſit in omnibus penè eccleſijs Anglicanis inſtitui p Auguſtinum Anglorum epiſcopum vt ſupra dictum eſt, & patet in capit. quia tua fraternitas. 12. quæſt. j. Et Anglia quodā peculiari iure eſt ſubiecta Romanæ eccleſiæ.

Idē fit in Scotia in eccleſia potiſsimū S. Andreæ quæ eſt metropolit.

Idem in Hybernia, quum in pluribus locis, in eccleſia potiſsimum ſancti Plitricij, vbi eſt Puteus ſancti Plitricij.

Idem in Regno Nauarræ in eccleſia Pampalunen.

Idem in Hyſpania in Regno Caſtellæ, in eccleſia præſertim Ceſarauguſtana: & in eccleſia Exomen.

Idem in Regno Portugalliæ, in Ciuitate potiſsimum Vlixbonen. vbi ſunt variæ Canonicæ Canonicorum Regularium. Ex quibus floruit Sanctus Antonius de Padua Canonicus, Regularis deinde Frater Minor. Et hoc ſufficiat, quantum ad forman indumentorum Canonicis Regularibus competentem. Sequitur de colore eiſdem Canonicis permiſſo.

DE COLORE PERMISSO *Canonicis Regularibus.*

DE colore vero dictorum veſtimentorum, non eſt dubium quòd toga linea quæ alias camiſia Romana dicitur debet

eſſe

eſſe alba: quoniam denotat perfectionem apoſtolicam: ſiue in uita communi et abdicatione proprij & adminiſtratione ſacra mẽtorum, vt in dictis Canonicis Regularibus eſſentialiter Clericis: ſiue in regimine eccleſiarum & officio prędicationis, ſicut
44 in epiſcopis. Habitus † iſte candidus quo vtuntur epiſcopi & dicti Canonici Regulares in toga linea, ſeu rocheto eſt uerus habitus apoſtolorum: vt referunt plurimi doctores, inter cęteros Nicolaus de lira Apocal. 4. ſuper, illis verbis. Et vidi & et ecce equus albus &c. Et ſubdit ibi Nicolaus quòd ea cauſa Maumetus in ſuo Alcorano, appellat Apoſtolos viros dealbatos: & in omnibus picturis antiquis ut patet Romæ pinguntur in habitu albo apoſtoli. Sic etiam fuerunt præfigurati in veteri lege per Hierem. Tren. 4. vbi dicitur: Candidiores Nazarę i eius niue: nitidiores lacte, quod præcipue refertur ad munditiam interiorem: quæ deſignatur per ipſam exteriorem candiditatem lineã, Vnde Eccl'ſ. 9. Omni tempore veſtimenta tua ſint candida.
45 Decet † profecto ut Clerici (Regulares præſertim), qui in ſortem domini aſſumpti angelicam non humanam ſectantur conuerſationem: Decet vt epiſcopi in quorum vitę integritate tanquam in ſpeculo mundo vniuerſi fideles ſpeculari debent: & qui per ſtatum perfectionis, & ſupercęleſtium contemplationis ſapere debent quę ſurſum ſunt, non quę ſuper terram, & dicunt cũ apoſtolo ad Philipp. 3. Conuerſatio noſtra in cęlis eſt, habitu etiã
46 cęleſtium ciuium vtantur: † qui in ſacris eloquiis cãdido ſemper habitu apparuiſſe perhibentur: ſicut Matth. vlt. Angelus domini deſcendit, de cęlo, cuius veſtimenta erant ſicut nix. Et Marc. 16. Mulieres introeũtes monumentũ viderunt iuuenem ſedentem in dextris coopertum ſtola candida. Et Io. 20. Vidit Maria Magdalena duos angelos in albis ſedentes, & Actu. 1. Ecce duo viri aſtiterunt iuxta illos in veſtibus albis &c.
47 De † ſuperindumentis lineis quòd ſint proprius habitus Clericorum, & leuitarũ patet Exod. 28. Vbi dicitur, Facias filiis Aaron tunicas lineas, & debent eſſe ſtricta hęc indumenta linea: quibus Pontifices, & veri leuitę in ſortem domini aſſumpti Regulares
48 † Clerici utuntur: vt ſint infra ſeipſos ad interiora collecti non ad exteriora effuſi uagi, & diſſoluti fluentesque ad omnem inanis glorię ventum huc, & illuc in concupiſcentiam mundi huius, & carnalia deſyderia: quæ militant aduerſus animam. Vnde dictũ

H fuit

ſuit ad Moyſem Exod. 28. de indumentis ſacerdotalibus. Facies tunicam lineam ſtrictam. Ezech. etiam 9. Qui apparuit, cum atramento vt ſignaret in frontibus electorum, erat indutus lineis. Linum quippe quod multo cum labore ad candorem perducitur, deſignat tolerantiam in aduerſis, humilitatem in proſperis, vt igne tribulationum probati ſacerdotes, & apoſtolicam vitam profitentes Clerici dicant illud Pſal. 65. Tranſiuimus per ignem, & aquam, & deduxiſti nos in refrigeriū: prouecti uero ad epiſcopalem celſitudinem canant illud Dauidicum: Domine non eſt exaltatum cor meum; neque elati ſunt oculi mei: neq; ambulaui in magnis, neque in mirabilibus ſuper me. Tradunt quoq; naturales, vt Plin. lib. 20. nat. hiſt. c. 22. ꝙ lini ſuccus inter alias proprietates duas habet. Prima eſt: quòd aciem oculorū acutā facit. ſecūda eſt ꝙ cerebri melancholiam mitigat: quorum alterum intellectum ſcientia illuminatum: aliud prouidentiam debitam in Prælato, & adminiſtrandis ſacramentis deputato ſignificant. Non ſatis enim eſt, Prælatum fore ſcientificum; niſi etiam ſit prudens diſpenſator miniſteriorum dei: vt inter diſpen-
49 ſatores fidelis inueniatur, vt 1. Corinth. 4. Dicunt † etiam aliqui doctores quòd Saluatoris noſtri tunica inconſutilis, erat linea, deſuper contexta per totum: Et ipſe præuiſus fuit in ſpiritu à Daniele propheta indutus lineis, Danielis. 9. Et ecce vir vnus ve-
50 ſtitus lineis &c. & † quòd color veſtimentorum eius erat candidus. Daniel. 7. Veſtimētum eius quaſi nix candidum. Vnde in transfiguratione ſua, qua deſignat prælatorum transformationem in virum alterum de imperfectione ad perfectionem vitæ, quum ad prælationem promouentur, ueſtimēta eius facta ſunt alba ſicut nix. Matth. 2. Corinth. 3. Nos uero reuelata facie gloriam Domini ſpeculantes in eandem imaginem transfor-
51 mamur &c. Ea † ratione ſummus Pontifex, qui Chriſtum dominum repræſentat in terris, induitur tunica alba tanquam verus Apoſtolicus. De Iacobo Apoſtolo Hieroſolymitano epiſcopo qui vtebatur veſte linea dictum eſt ſupra.

DE ALIIS VESTIMENTIS
præter togam lineam.

ALia autem veſtimenta Canonicorū Regularium præter lineā togam,

togam, ſeu rochetum quum nihil in contrarium caueatur neque ab eorum regula neque a iure communi neque ab vniuerſali vſu,& quòd non eſt prohibitum cenſeatur permiſſum. 27.q.2.lex diuina. & 27.q.3.cap.illud cum alijs concord. poſſunt eſſe cuiuſcunque coloris Clericis Sæcularibus non interdicti. Vnde dicti Canonici Regulares etiã in eadem eccleſia & capitulo vti poſſunt diuerſo colore, ſicut & ipſi Clerici Sæculares, quia Vnus vtitur colore rubeo, alius cęleſtino, alius leonaceo. ſic videbis quaſi in omnibus ordinis ipſius ſupra memoratis congregationibus. Et ſacrum Collegium Papienſis vniuerſitatis in conſilio quod incipit, In nomine Sanctę &c. Nos iuris vtriuſque Docto-
52 res &c. dicit † quod in Canonicis Regularibus non eſt curandũ de colore veſtimentorum dummodo deferant lineam togam, iuxta dictum Ioan. And. in cle. 1. de rel. domi. in verſi vel habitus.

Immo Benedictus XII. Papa qui dictum ordinem Canonicum plurimis conſtitutionibus & priuilegijs decorauit & reformauit, in eiſdem conſtitutionibus in c. de forma, & honeſtate habitus, &
53 veſtimentorum, ſtatuit, † vt ipſi Canonici Regulares pro vero & proprio habitu nihil aliud deferant niſi ſuperindumenta linea: quæ etiam concedit eiſdem ad formam rochetorum, & camiſiarum Romanarum, vt ibi patet.

Adde etiam quòd in Abbatia ſancti Petri ad Aram quæ eſt Canonicorum Regularium, dum hęc congregatio Lateranen. illuc introduceretur, erant Canonici Regulares vtentes rocheto, & ſupra rochetũ veſtibus cęleſtini & violacei coloris: & adhuc ſunt antiquiſsimę picturę, in teſtimonium.

In Burgundia vtuntur indifferenter quocunque colore non prohibito Clericis Sęcularibus, ſicut patet in nobiliſsima Canonica ſancti Petri de Matiſcone, & apud Diuionem in pluribus Canonicis & eccleſijs Canonicorum Regularium.

In Gallia penè vbique vtuntur colore ad libitum, dummodo non ſit prohibitus Clericis Sæcularibus.

Idem in Anglia, & vtuntur communiter ibidem colore violaceo. Et, ſi ſunt Epiſcopi colore roſaceo: vt Reuerendiſsimus dominus Cardinalis de Anglia, qui nunc eſt Romæ, & dominus orator Angliæ cum tota penè familia atteſtari poſſunt.

Idem in Flandria, & Brabantia: quod eſt euidentiſsimum argumentum ex tam vniuerſali conſuetudine, quòd poſſunt vti colore ad

libitum, vt dictũ eſt: exceptis tamen illis Congregationibus, & Eccleſijs quæ ſe arctarunt ad determinatum colorem. Regula-
54 ris quippe profeſsio ſub Regula Auguſtini non impedit quin quocunque honeſto colore vtantur profeſſores eius: ſicut patet in fratribus Ordinis Cruciferorum, qui vtuntur colore cœleſtino, vel violaceo obſcuro: ſicut manifeſtius apparet in fratribus Hieroſolymitanis vel Rhodiẽ. militię Ieſu Chriſti: vel ſancti Iacobi. qui omnes ſunt Regulares, & profitentur expreſsè Regulam Auguſtini, & tamen vtuntur quocunque colore ad libitum: quia Regularis profeſsio hoc non impedit. Et ſi dicatur ꝙ quanquàm dicti fratres ſint Regulares: ex eo tamen quòd ſunt milites & ad militiam ordinati vti poſſunt omni habitu militibus etiam Sæcularibus non prohibito, dummodo deferant ſignum quo à Sæcularibus diſtinguantur, ſcilicet Crucem, vt conſueuerunt: dicendum eſt ſimiliter & pariformiter, quòd Canonici, quamuis ſint Regulares: ex eo tamen quòd ſunt eſſentialiter Clerici & ad Clericatũ non aliter ordinati (vt ſupra probatum eſt) vti quoque poſsint habitu Clericis Sæcularibus non ꝓhibito: dũmodo deferãt itidẽ ſignũ aliquod, quo à Clericis Sęcularibus diſtinguantur, ſ. togã lineã vel rochetũ: Quia Regularis profeſsio non impedit quin dicti milites non vtantur colore & habitu alijs etiam Sæcularibus permiſſo: nec ſimiliter prohibet aut impedit quin Canonici, qui ſunt eſſentialiter Clerici non vtantur habitu & colore Clericis etiam Sęcularibus conceſſo; dummodo ſicut dicti fratres ſeu milites deferunt pro eſſentiali habitu Crucis ſignum, quo a militibus Sæcularibus diſcernuntur, ita & Canonici Regulares deferant pro habitu eſſentiali togam lineam ſiue rochetum iuxta librum cerimoniarum S.R.E. quum rocheto a Clericis Sæcularibus diſtinguantur. Vbi enim eſt eadem ratio eſt idem ius: vt habetur in l. illud. ff. ad leg. aquil. & in l. vlt. C. ad legem falc. & in l. in exercendis. C. de fid. inſtru. extra de conſtit. c. Nam concupiſcentiam: de tranſlat. c. inter corporalia. cap. peruenit. de teſt. cog. & in l. vlti. C. de conſt. & cap. quum dilecta. de confir. vtil. vel inutil. Corroborantur prædicta ex dictis conſtitutionibus Benedicti Papæ 12. in cap. de penſionibus,
55 ſtudentium, vbi † Canonicis Regularibus doctoribus Canonũ concedit delationum coloris rubei.

Et his remanet expedita materia habitus Canonicorum Regulariũ

extra

extra diuina, vel extra eccleſiam dum ſingulariter procedunt in publicum. Nunc reſtat videre quo habitu vti debeant, & vtantur in eccleſia cum diuinis interſunt, & extra eccleſiam, quum capitulariter vel collegialiter procedunt in publicum.

DE HABITU CANONICORUM REGULARIUM *quum diuinis interſunt.*

56 CAnonici Regulares † dum diuinis in eccleſia interſunt vel extra eccleſiam collegialiter procedunt in publicũ, (exceptis dumtaxat illis congregationibus quæ leges inter ſe habent particulares) in ſignum quòd ſunt eſſentialiter Clerici utuntur ſuperpellicijs lineis & almutijs de panno ſuper humerum more Clericorum Sæcularium iuxta ordinationes Clementis Papæ quarti de reformatione Regularium Canonicorum. Et hoc obſeruatur generaliter per vniuerſum orbem (dictis particularibus congregationibus vt dictum eſt exceptis, quæ minimum numerum reſpectu totius ordinis efficiunt), & habent ſpecialẽ modum. Vnde Doctores, & qui in cathedralibus aut collegiatis eccleſijs perſonatum vel dignitatem habent, vtuntur ſuperpelliceis, & almutijs de pellibus albis vel varijs iuxta morem Canonicorum Sęcularium: ſicut in infinitis locis diuerſarum prouintiarum fieri conſtat apertiſsime: nec eſt opus tantam eccleſiarũ adducere numeroſitatem. Et inſuper certis temporibus, ſcilicet a feſto Omnium Sanctorum vſque ad Paſcha, utuntur in Eccleſiis cappis violaceis cũ pellibus albis circa caputium, ſi ſunt Pręlati, vel Doctores, vel dignitatem aut perſonatũ habeant, ſicut Abbates, decani, prępoſiti, Archidiaconi &c. Et hoc eſt generale pręſertim in Anglia: ſicut Illuſtriſs. & Reuerendiſs. dominus Cardinalis de Anglia, & etiam orator Regis Angliæ, & omnes quaſi ſui familiares poſſunt teſtificari. Hoc idem fit Tholoſę in vniuerſitate vbi ſunt plurimi Canonici graduati, & doctores: Et quãdo utuntur cappis, utuntur etiam Rocheto inferius cum manicis ſtrictis, & clauſis more Romanæ curiæ. In pluribus eccleſiis etiam eſt conſuetudo quòd quocunque tempore Canonici Regulares ingrediuntur collegialiter vel ſingulariter chorum Canonicorum Sęcularium deferant cappas, & habitum eorundem ſcilicet in Hiſpania in eccleſia Vlixbonen. in Regno Portugalliæ: ad denotandum quòd non obſtante regulari profeſsione,

eſt

eſt inter ipſos eſſentialiter Clericalis Conformitas vtriſque communis.

Idem fit in eccleſia Andegauenſi in Gallia: vbi Abbas Canonicorũ Regularium eccleſiæ Omnium Sanctorum habet primam dignitatem poſt epiſcopum in choro dictę eccleſiæ inter Canonicos Sæculares & defert inſignia illorum Canonicorum Sæcu-
57 larium. Propterea † Speculator in Rationali diuinorum Officiorum, in parte ſexta, in Rubrica de ebdomada in albis, dicit ꝙ inter Canonicos Regulares, & alios Clericos, qui vſurpato vocabulo Sęculares dicuntur, nulla debet eſſe differentia in eccleſia quum diuina celebrant: præcipue autem in ſuperindumentis lineis, quoniam vtrique ſunt ſacerdotes & leuitæ. Vnde Ezechi. 44. dicitur, Sacerdotes autem, & leuitę filij Sadoch, quum ingrediuntur portas atrij interioris, veſtibus lineis induētur, &c. quibus omnibus optimè adſtipulatur præfatus Benedictus Papa in ſuis conſtitutionibus in cap. de forma & honeſtate habitus, & veſtimentorum. Et hoc ſufficiat quantum ad cultum Regularium Canonicorum, dum in eccleſia diuinis interſunt vel collegialiter procedunt in publicis. Sequitur de habitu Prælatorum ex Canonicis Regularibus aſſumptorum.

DE HABITV PRAELATORVM EX *ordine Canonicorum Regularium aſſumptorum.*

QVantum vero ad Prælatos Canonicorum Regularium: quum ſuperius probatum fuerit Canonicos Regulares non Pręlatos vti poſſe forma indumentorũ, & colore quo vtuntur Clerici Sæculares data differentia lineę togę ſeu rocheti: quis dubitet, quòd Prælati a fortiori dato decenti cultu prælationis, poterunt vti, & forma, & colore quo alij prælati. Nam ſi habẽtes perſonatum & doctores ex dicto ordine vtuntur cappis violaceis, & etiam pellibus albis in caputio quanto magis vti poterunt eiſdem cappis alij qui ſunt Prælati? Vtentur ergo amplis almutijs de pãno vtrunque humerum capientibus. Vti videmus in Priore ſancti Spiritus in Saxia: qui quum ſit Regularis, & profiteatur Regulã Auguſtini: & ſit inferior quocunque Abbate: nec ſit Canonicus eſſentialiter (præſupponit tam in Regulari quam in Sęculari Clerico vt ſupra probatum eſt,) vtitur tamen

almutijs

almutiis de panno vtrunque humerum capientibus more aliorum prælatorum, & colore, & forma habitus ad inſtar Clericorum Sæcularium, data differentia in cruce qua diſcernantur ab alijs Clericis, quoniam approximant, & ſunt vicini Canonicis Regularibus.

Quia tamen non ſunt Canonici neque eſſentialiter Clerici, non poſſunt vti toga linea ſeu rocheto. Prælatis ex Canonicis ergo Regularibus aſſumptis non interdicitur color atque forma alijs Clericis Sęcularibus non interdictus. Quare vti poterunt colore violaceo, & cęleſtino, & leonaceo, & nigro. Et ut Reuerendiſsimus Cardinalis de Anglia præfatus, & orator, & ſui pręlati, & alij de Anglia, affirmare poſſunt, pręlati ex Canonicis Regularibus aſſumpti utuntur colore roſaceo, & incedunt more Prelatorum Sæcularium: quod expreſsius patet per literas apoſtolicas Innocentij Papæ. I I I. directas Abbati, & conuentui S. Ruffi ordinis Canonicorum Regularium. Vbi inter cętera.

DE ROCHETO.

58 QVantum ad Rochetum non eſt dubium† quòd ſi Canonici Regulares Prælatis inferiores utuntur Rocheto quòd & Prælati ex eis aſſumpti tanto magis vtentur. Quoniam ſi id de quo minus videtur ineſſe, & id de quo magis, vt ſunt iura vulgatiſsima in cap. ſi in laicis. 38. diſt. & 3. q. 3. de iudic. & 59. diſt. ſi officia. & 34. q. 2. cum per bellicam, & 13. q. 2. non ęſtimamus.

COnſtat etiam ex cap. Clerici officia. de vita & honeſt. cleric. vbi dicitur quòd Prælati dum procedunt in publicum debeant vti ſuperindumētis lineis niſi monaci fuerint: quos oportet ferre habitum Monacalem: Ecce quòd Canonici Regulares non exceptuantur, ſed ſolum Monaci, & a ſimili cęteri religioſi, qui non cenſentur Clerici eſſentiales. Propterea Sanctus Tho. contra impugnantes religionem ar. 20. dicit quòd quanquàm monacis prohibeatur vſus huiuſmodi ſuperindumentorum lineorum, non ſequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, quū† ipſi non ſint Monaci, ſed Clerici, & ſic ſecundum do-
59 ctores pręſertim Abbatem Siculum, in odioſis nuſquam Canonici Regulares veniunt appellatione Monacorum, ſed bene in fauo-

fauorabilibus. Liber quoque cerimoniarum S. R. E. hoc ex-
preſſe determinat in cap. de habitibus in capella apoſtolica.
Dicit enim ꝙ prælati ex ordinibus Mendicantium aſſumpti vtuntur
in capella apoſtolica habitu ordinis ſui, ſed ampliori, & precio-
ſioris lanę. Aſſumpti autem ex ordinibus non mendicantibus
vtūtur cappa ampla, ſed nigra cum pellibus nigris vel griſeis. Aſ-
ſumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in ſuo ordine utū-
tur Rocheto, vtūtur etiam in capella Romana. Ita ait dictus Be-
nedictus Papa vbi ſupra lib. cerimoniarū S.R.E. Et ſi quis vellet
interpretari aliter q̃ eſt conſuetudo Roma. curiæ, errat quia qui
ordinauit librum præfatum ſciuiſſet, & hoc interpretari, ſicut &
alia interpretatur: nec velint gloſare textum perperam quod ſci-
licet rocheti debent eſſe breuiores, & ampliores: quia liber hoc
nō dicit, & ſi hoc voluiſſet, ſciuiſſet aliter declarare, ſicut declarat
de amplitudine, & precioſiore in ordinibus mēdicantibus, & de
pellibus nigris, & griſeis in monacis. Et Benedictus Papa inten-
dit de rocheto Romano, & nō aliter vbi ſupra. Denominatur
enim particulariter Canonicorū Regularium in dicto libro Ro
chetus, & dicitur quòd Prelati Canonici Regulares vtuntur Ro-
cheto, ſcilicet more Romanæ curiæ. Vnde hoc nomen acce-
pit, quia vnicus eſt rochetus, & vnica forma eius non plures. Nō
mina enim rei debent eſſe conuenientia, & denominatio rei
facit optimum argumentum, vt in c. oratorium: & in c. de ora-
torio. 42. diſt. De cappa autem Canonicorum Regularium in ca
pella non loquitur expreſsè de Canonicis dictus liber: quia dum-
tantummodo de Monacis dicit ꝙ vtātur cappa nigra & pellibus
nigris vel griſeis ex eo ꝙ ſtatus eorum eſt, ſtatus pœnitentię vt
ſupra dictum, & probatum eſt, non intendit hoc ordinare de Ca
nonicis Regularibus, quorum ſtatus eſt eſſentialiter Clericalis,
60 & adminiſtrationis Sacramentorum, & doctrinæ: Nam † & ſi
quicquam, prohibeatur monacis nō ſequitur propter hoc quòd
prohibeatur Canonicis Regularibus ſicut dicit notabilis textus,
in c. quòd Dei timorem. de ſtat. monac. Et beatus Tom. in ſimi-
li in lib. contra, impugnantes religionem, dicit expreſſe: quòd li-
cet prohibeatur monacis docere, non tamen ſequitur ex hoc ꝙ
prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tāquam ad eſſen-
tiales Clericos pertinet docere. 16. q. 1. cap. ſi Clericatus, & idem
vt ſupra ſi monacis prohibeatur vti ſuperindumentis lineis, non

tamen

tamen cenſetur ꝓhibitum Canonicis Regularibus. Et iſtud opuſculum S. Tho. fuit approbatũ per Clemẽtem Papam 4. Vnde a ſimili quanquàm prohibeatur Prælatis monacis vti cappa violacea cum pellibus albis in capella, non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus. Argumentum enim à ſimili eſt validum, vt docto. in cap. ius naturale. 1. diſtinct. Et illa quæ in iure ponuntur gratia exempli non reſtringunt regulam iuris ad expreſſa tantum, ſed etiam ad alia ſimilia: vt in cle. 1. ne cle. vel mo. §. hactenus. Inſtit. de grad.

DE LIBRO CERIMONIARVM.

NAm quum liber Cerimoniarum præfatus dicat, quòd prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti vtantur Rocheto in capella: acceſſoriè & conſequenter oſtendit ꝙ debeant quoque uti cappa congruenti, ſcilicet violacea cum pellibus albis: ſicut utuntur prelati deferentes rochetũ, Aliàs enim eſſet indecorum, & nouũ ſiue ridiculũ, & maximę admirationis in capella ſi prælatus vteretur Rocheto, & cappa nigra cũ pellibus nigris &c.

Quũ ergo cappa violacea cũ pellibus albis ſit quid acceſſoriũ ad rochetum tanquàm ad principale, conſequens eſt: vt qui vtitur rocheto vtatur & cappa violacea ſibi conuenienti. Acceſſorium

61 † enim ſequitur naturam principalis. cap. ſi laicus. 31. diſt. ca. qui ſacrum. 50. diſt.

Nam ſi aliqua ſibi cohęrent: vel aliquid ſequatur ex alio, conceſſo primo conceditur & aliud ſequens vel dependẽs aut acceſſoriũ. c. ſi quis uiduam. 34. diſt. c. deinde. 26. diſt. cap. hoc quippe. 3. q. 6. Et præſertim quum & nunquam reperiatur aliquod in contrarium: nulla expreſſa prohibitio: nullus uſus. ſiue conſuetudo, ſiue etiam ratio contraria, ſiue ſaltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus per ea quæ ſuperius dicta ſunt de ſtatu eſſentialiter Clerici ad differentiam aliorum religioſorum ſeu Regularium, & de Rocheto iuxta dictum librum Cerimoniarum S. R. E.

Et Benedictus Papa præfatus in ſuis conſtitutionibus, & ante eum Innocentius IIII. Abbati, & Canonicis Sancti Ruffi ſcribens, & ante eum etiam Alexand. III. quem idem Innocentius adducit. Eſt enim fortiſsimum argumentum ab identitate ratio-

nis,ut in c.ſi Romanorum. 19.di.c.conſuetudo. 1. diſt.cap.ſi laicis.31.diſt.cap.de hymnis.de con.diſt. 1.l.illud.ff.ad l.aquil.

Vbicunque enim lex non eſt clara & expreſſa,debet vel ampliari vel reſtringi ad limites rationis regulariter,vt in l.ſcire oportet.§. Illud autem.ff.de excu.tut.

Ratio quippe dat eſſe legi,& eſt eius principale & præcipuum fundamentum.c.erit autem lex.4.diſt.& l. 2.ff.de legi.

Item exempla generalia fauent Canonicis præfatis in dicta forma habitus in Rocheto,& cappa violacea,& albis pellibus, vt ſupra declaratum eſt.Et Argumentum ab exemplis innitentibus rationi vt hic in caſu noſtro eſt optimum argumentum: vt in cap. ſana.9.diſt.c.turbat.37.diſt.& ſecundum eadem exempla iudicandum eſt.cap.in cauſis. de ſent.& re iud.Et ſi dicatur quòd iſta ſunt exempla aliarum prouinciarum,& non Romanę curiæ: reſpondetur quòd in Romana curia quãtum ad Canonicos Regulares non apparent neque adduci poſſunt exempla contraria, immo practicatum eſt in Romana curia iuxta rationes, & leges,& exẽpla adducta in varijs Prælatis, & oficialibus S. R. E. etiam diebus noſtris,qui erant Canonici Regulares,& vtebantur rocheto & cappa congruenti vt ſupra, & pileo uiridi inferius,ſicut facile probari poteſt per eos qui nouerunt,& viderunt, & probabitur ſi opus fuerit.

Immo ad inſinuandum quanta differentia ſit à ſtatu Canonicorum Regularium,vt ſunt eſſentialiter Clerici, à ſtatu Monacorum,& aliorum religioſorum,patet etiam maximè in hoc, quòd ſedes apoſtolica concedit officia Clericalia S. R. E. Canonicis Regularibus,quę non concedit monacis & alijs religioſis,ſicut protonotariatum ſubdiaconatũ Sanctę Sedis Apoſtolicę. Fiunt enim quotidie protonotarij Canonici Regulares,& de hoc patet per conſtitutiones præfati Benedicti Papæ in cap.de mutuis.& in c. de Canonicis venatoribus, vbi facit mentionem de protonotarijs Canonicis Regularibus,& fuerunt aliqui ſubdiaconi S.ſedis apoſtolicę.vt facillimũ,& impromptu eſt probare,quod nõ fit de monacis,& alijs religioſis. Et ratio eſt: quoniam dicti Canonici,vt eſſentialiter Clerici non prohibentur ab officijs Clericalibus,propter quæ præcipuè non mutant habitum,ſcilicet togam lineam, vel rochetum, vt in præallegatis officijs patet. Et ſi dicatur quòd raro apparẽt prælati ex Canonicis Regularibus in

curia

curia Romana, & ꝙ ideo nõ perpendatur de huiuſmodi exem-
plis in curia, reſpondetur, quòd multi apparẽt, & aliqui exiſtunt, ſed quia non differunt in habitu & cultu ab aliis prælatis Sæcularibus: ideo non cognoſcuntur aut diſcernuntur ab aliis.

62 De † pileo autem non eſt dubium, quum expreſsè de illo mentionem faciat lib. Cerimoniarum S. R. E. in ſupradicto capitulo de habitibus in capella apoſtolica.

Et quanquàm in dicto libro dicatur quod Canonici Regulares epiſcopi vtuntur pileo nigro, &c. conſuetudo tamen eſt in contrarium, & quidẽ preſcripta tempore de quo nõ extat memoria, & rationabilis: quę quidem tollit legem contrariam poſito, & nõ cõceſſo quòd dictus liber habeat uim legis. patet per gl. & doctor. in c. 1. de treug. & pace. Et arbitrãdum dictum librum in illo paſſu eſſe mendoſum in ſcriptura, quia vbi dicit, ſed vtuntur,
63 debeat dicere nec vtuntur, ea ratione potiſsimum, quòd † conſuetudo antiqua in contrarium interpretatur legem, & ſtatuta vt in l. ſi de interpretatione. ff. de legi. & in ca. dilectus. de conſuet. & per ea quæ notat Io. And. in c. dilectio. de conſang. & affi. & pręcipuè quum videretur monſtrum in natura videre Epiſcopum utentem rocheto, & pileo nigro: qui a protonotariis apoſtolicis non poſſet diſcerni, quod omnino eſt contra omnem æquitatis rationem.

Et poſito quòd ex eo ꝙ de cappa nihil in dicto libro determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus nõ acquieſcere, facile ſaltem conuincetur ex ea regula iuris: quod odioſa reſtringuntur: fauorabilia amplientur. reg. odia. de reg.
64 iur. in 6. Odia † enim reſtringi, & fauores conuenit ampliari, vbi nihil in contrarium expreſſe apparet determinatum. Odioſum enim eſt quod prohibetur Prælatis Monacis, & Mendicantibus: vt non vtantur rocheto, & cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro, ideo non eſt extendendum hoc, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus nõ prohibetur, ſed reſtringendũ eſt ad monacos, & mendicantes tantum, de quibus in ipſa prohibitione fit tãtum mentio, & tanto magis vbi expreſſe ratio potiſsima Clericalis ſtatus eſſentialiter in Canonicis præfatis eos diſtinguẽs ab ipſis monacis, & aliis religioſis clariſsimè militat, & contrarium perſuadet, iuncta exemplis aliis pluribuſque rationibus, & legibus ſupra adductis.

Hoc vero quod in dicto libro caueatur expreſſe quòd dicti Canonici Prælati vtantur rocheto eſt fauorabile: ideo ampliandum ad omnia præſertim conſequentia, ſcilicet quòd utantur rocheto more Romanę curię,& aliorum prælatorum,& cappa violacea, & pellibus albis,& pileo viridi conſuetis deferri ab his qui rocheto in dicta capella vtuntur: quum præcipuè quicquàm expreſſe in contrarium non caueatur,& nulli præiudicium generetur. Et clarum eſt quòd rochetus plus eſt quàm cappa, quia etiã inferiores prælati vtuntur cappa violacea, & pellibus albis, vt doctores Sæculares,& tamen non poſſunt vti rocheto, & multi vtuntur pileo ſicut & pelle. Si ergo rochetus eſt quid maius,conceſſo maiori cõceditur & ꝙ minus eſt,forma ſcilicet rocheti iuxta morem curię,cappa violacea cum pellibus albis, & pileus viridis Epiſcopis. Argumentum optimum eſt in c. 1. 16. q. cap. pręcipimus. 21. q. 1. & in c. ex parte. de deci. Pellis autem alba.

Stat ergo Concluſio omnes ſeptem ſuprapoſitas concluſiones connectens, quòd ſcilicet Canonici Regulares tanquam eſſentiales clerici diſtincti a monacis,& alijs Regularibus,vti poſsint habitu, forma , & colore Clericis Sęcularibus non prohibitis, data tamen differentia ſigni in toga linea quæ eſt eorum eſſentialis habitus,qua ab Sæcularibus Clericis diſtinguantur. Et ꝙ prælati ex Canonicis Regularibus vti poſsint rocheto more Romanę curię,almutijs de panno ſuper vtrunque hũmerum,& cappa violacea,cum pellibus albis,& pileo viridi ſi ſunt epiſcopi more aliorum prælatorum Sæcularium. Quę tamen omnia pater beatiſsimè tuę maximę ſapientię,& Authoritati Sanctęque Romanę Eccleſię: ac cuiuſlibet melius ſentientis iudicio ſubmitto ad laudem Dei omnipotentis, & immaculatę Dei genitricis Marię. Beatorumque Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Eccleſię Dei.

PRO-

PROPVGNACVLVM CANONICI ORDINIS

D. BARTHOLOMAEI CREMONENSIS CANONICI REGVLARIS

Ad Lectorem Decastichon.

Cæſareos quæris lector ſi forte triumphos,
Magnanimum vel ſi prælia ſæua Ducum,
Aonides muſas, Parnaſſi vel iuga ſacri
Diſcere ſi cupias, pieridumque choros,
Siſte (precor) manibus ſacrum attrectare libellum;
Pierides non hic, nec fera bella canit.
At tua ſi noſtri Canones mens noſcere gliſcit
Ordinis, hoc modicum perlege lector opus.
Linigerum dum geſta canit tot ducta per annos,
Edocet antiquus quam fuit ordo ſacer.

Io. Gazoldi Poetæ Cæſarei Tetraſtichon.

Cui Canones, cui dat ſanctiſſima regula nomen,
Edocet vnde ſuus ſumpſerit ordo caput.
Sic niueos nigris coruis diſcernere olores,
Sic verum à falſo pbas tibi diſcutere.

NICOLAVS TERGIMVS AVGVSTINO TICINEN. CANON. REGV. LATERANEN.
Sal.

NON arbitrari non poſſum Auguſtine Pater Reuerende diuino factum conſilio, quòd tui patris nomen ſis in ſua religione ſortitus, cum eiuſdem (quã ipſe reformauit) religionis tã acerrimus ſis euaſurus defẽſor. Quamobrem Auguſtino, iam in cœlis beato, tibiq́; adhuc in terris peregrinanti canonici tui maximè debere ſe ſciãt. Illi, quòd inſtitutum ab Apoſtolis in primitiua eccleſia ordinem in ſuo ſtatu reſtituit, tibi vero, quòd tua doctrina multipliciq́ue argumentorum varietate validiſsimisq́; rationibus cõtra impugnantium rabiẽ falſamq́; doctrinam tutũ reddis, & ſeruas intactum, quod nõ parui laboris eſſe quis neſciat? eo quòd tibi ſemper fuerit & eſt eritq́ue dum viues cũ illis negotium, apud quos omnia venalia ſunt, quiq́ue ſua proſtituta doctrina cuncta contaminant, & nepharijs non verentur ipſam veritatem calumnijs oppugnare. Sed tua virtute (diuina fauente gratia) euenturum ſperamus, vt illos in perpetuum ſuæ peruerſitatis pœniteat, ſiquidem illorum ineptias & vana reprimis deliramenta. Quid enim tuis ſcriptis luculentius?

quid

quid ſtabilius? quid ſanctius atq̄ue diuinius eſſe poteſt? in quibus quidem quaſi quinquepertito exercitu illorum contundis audaciam, quorum lingua veritate indigens (vt perſæpe inquis) ad iniurias vertitur atque confugit. Cæterum contra hæc veritatis iacula fucata, mendacia ſtare nequibunt, quoniã omnibus iam apparebit qui tua ſcripta legerint, Canonicos Regu & Clericos eſſe & cunctis præſtare religioſis, vt plurimis in locis canonum iura teſtantur, & innumera Pontificum decreta conſtituunt. Quapropter vt quamprimum in publicum exeant obſecramus, vt cunctis in toto orbe terrarum iam ſolida veritas eluceſcat.

Vale Auguſtine Reuerende ęternumq́ue felix viue.

IN-

INCIPIT OPVSCVLVM QVOD PROPVGNACVLVM TITVLO PRÆNOTATVR CONTRA IMPVGNANTES CANONICVM ORDINEM.

PROLOGVS, IN QVO AVTHORIS intentio declaratur.

FRuctum eorum de terra perdes,& ſemẽ eorum a filijs hominum; quoniam declinauerunt in te mala: cogitauerunt conſilia quę non potuerunt ſtabilire. Quoniam pones eos dorſum. Pſal.20. Et ſi Deus cum ſit omnipotens, per ſemetipſum gloriam ſuam hominumq́ue ſalutem poßit procurare: diſpoſuit tamen (vt ordo ſeruetur in rebus) ad hoc eligere uiros:quorũ miniſterio perficeretur utrunque. Tales enim Dei adiutores recte dicuntur. 1. Corinth. 3. Hi ſunt uiri diuerſorum ordinum ſpiritu ſancto afflati inſtitutores: quorum varietate veluti Regina in veſtitu deaurato depingitur ſacroſancta mater eccleſia circumamicta varietate. Verum humani generis antiquus hoſtis, nec non diuinę glorię & humanę ſalutis inuidus, vtrunque per ſuos perfidos miniſtros nititur impedire. Quales ſunt qui in eorũ venalibus conſilijs zizania & diſcordias inter huiuſce viros religioſos diſſeminarunt:& quotidie fouent. De quibus Pſalmiſta in verbis propoſitis tria facit. Primo eorum iuſtißimam pęnam Secundo eorum grauißimam culpam. Tertio eorum nouum aucupij genus, & peruerſum dogma euidenter oſtendit. Notatur eorum iuſtißima pęna cum dicitur: fructum eorum & ſemen eorum de terra perdes .i. meritum operum ſuorum: quorum memoria a filijs hominum in obliuione erit. Et propter eorum mala opera, in eos refertur prophetica interminatio. Deleantur de libro viuentium:& cum iuſtis non ſcribantur: ideo recte ſubiungitur culpa: ad quam iuſte ordinatur pœna: cum dicit. Quoniam decli. in te mala, diuinę prouidentię ordinem confundere

 anni-

annitentes. Nam ſicut in uniuerſo ipſa rerum varietate pulcritudo conſurgit: ſic in ipſa eccleſia pulcherrima religionum uarietate diuinę ſapientię ordo conſurgit. Volentes proinde eorum peruerſo propoſito candidum ordinem Canonicum extinguere: eum inquam Clericalem ordinem; qui inter cæteros eccleſiæ ordines ab ipſius naſcentis eccleſiæ primordijs effulſit. Ipſi namque aduerſarij Canonicorum rationibus dum confuſos ſe eſſe deprehendunt; ad iniuriarum calumnias conuerſi ſunt: Temere aſſerentes eum ordinem canonicum, qui ſub titulo præſertim congregationis. Lateranen. in Italia ſub Regulari obſeruantia iam diu per tempora floret, nõ eſſe eum, quem magnus pater Auguſti. inſtituit. His nimirum uti ſpẽm religionis habentibus, uirtutem autem abnegantibus, merito per prophetam dicitur. Væ vobis qui dicitis bonum malum, & malum bonum, ponentes lucem. i. veritatem tenebras; & tenebras lucem. Quamobrem cogitauerunt conſilia, quæ non potuerunt ſtabilire; & hoc eſt eorum peruerſum genus aucupij, ideo pones eos dorſum; quoniam a veritate ſuccumbent, obtenebratum habentes eorum intellectum, ignari; quia ſicut in cæteris ordinibus reformatis, eccleſia ſuo congruenti ornatu non fruſtratur, ita ex conſequenti non eſt deſtituenda Clericali ordine; qui ſicut primus in eccleſia fuit inſtitutus, ita primus à magno patre Augu. fuit reformatus, ad noſtra vſque tempora in Canonicis Reg. fulgens, atque in ſancto propoſito perſeuerans. Huius autem erroris aſſertores priorum errantium ſemitas imitantur. Eſt enim errantium conſuetudo (vt ait Chriſ.) quia in medio ueritatis conſiſtere non poſſunt, unum declinantes errorem in contrarium dilabuntur. Quale eſt illud primum ab omni ratione abſonum, quòd Auguſt. tanti doctoris Regula poſt Benedictum fuerit approbata, ac ſic per tot tempora inanis ſteterit, & prorſus inualida. Sed econtra dignis rationibus conuicti in alterum errorem turpius dilapſi, negant eum ordinem ab ipſo patre Aug. fuiſſe inſtitutũ. Nõ enim ſat illis eſt ſeipſos infamia polluere, ſed etiam Deum grauiter offendentes, non verentur eiuſdem ordinis canonicos turpiter diffamare, vt clare patet in eorum uenali. conſilijs. Talium eſt enim peruerſa conſuetudo; ut cum ſe nudos à ueritate nouerint: mox ad iniurias ſe ſe conuertant. Sed ſicut obſtinati Iudęi finali impęnitentia deficientes, in iudicio ex ipſa clara filij Dei maieſtate conuicti tabeſcẽt, ita iſti ex ipſa clara veritate conuicti ſuccumbent, vel in præſenti, vel in futuro Dei iudicio, ideo per prophetam recte ſequitur. Quoniam pones eos dorſum, & in ipſa fraternę caritatis inuidentia, in reliquijs tuis ò Deus præparabis uultum eorum. Imitantur præterea quaſi pro clypeo tenentes,

mon-

monſtroſum illud nephandumque figmentum ex ſupplemento cronicarum. 14.lib. Nouiſſime tamẽ retractatum quaſi ex eo figmẽto nouus Ordo cõſtiterit. At ſi ueritas ipſa teſtis eſt nobis in terris, & teſtis in cœlis, dimittamus (ut ait Greg.) ſtultos foris loqui quod uolunt. Quid enim aliud detrahentes faciunt; niſi quòd in puluerem ſufflant, & in oculos ſuos terram excitant? ut unde plus detrahentes perflant, inde magis nihil ueritatis uideant. cap. Inter verba. 11. quæſtio. 3. Verum iuxta ſapientis conſilium, rationi congruit reſpondere non nunquam ſtulto, ne ſibi ſapiens uideatur. Veritas enim opprimitur cum minime defenſatur. Prędictorum itaque malignantium nequitiam comprimere volentes, tali ordine procedemus.

¶ Primo enim demonſtrabimus Clericalis & Canonici ordinis orginem eiusq; dignitatẽ. ¶ Secundo Clericatum per ſe & ex ſui primaria inſtitutione ipſi Canonico ordini cõpetere. ¶ Tertio quòd licet ex ipſius ordinis antiquitate multifarie nominentur Canonici Reg. non tamen aliter ſecundum originariam ſignificationem eſſe poſſunt, quàm veri illi Clerici quos beatiſs. Auguſt. regulariter inſtituit. ¶ Quarto oſtendemus ipſos Canonicos Reg. Lateranen. in Italia ſub Regulari eiuſdem ordinis obſeruantia degentes, & Pontificum Romanorum eminentiſſima auctoritate propagatos, ſub eadem Canonici ordinis ratione continuaſſe cum illis, quos eiuſdem habitus & profoſſionis ſpecifica ratione ſingulariter inſtituit ſanctus Eccleſiæ Doctor Auguſtine. ¶ Quinto & ultimo prædictorum friuola argumenta refellemus.

Explicit Prologus.

PRIMA PARS PRINCIPALIS TOTIVS OPERIS.

De ortu Clericalis & Canonici Ordinis. Caput primum.

ORDO Clericalis ſtatus inchoatiue à Leuitis in veteri teſtamēto: cōſummatiue vero in nouo teſtamento à Chriſto exhibitus, & ab apoſtolis inſtitutus certiſsima veritate monſtratur. Ipſorum namque Leuitarū erat cum ephot lineo in tabernaculo, & in tēplo Domini iugiter aſsiſtere & miniſtrare. In nouo vero teſtamento auctore Chriſto per Apoſtolos conſummatiue præfatum ordinē inſtitutum fuiſſe conſtat. Ait enim Anacletus Papa. cap. In nouo teſtamento. 21. diſt. poſt Chriſtum Dominum à Petro ſacerdotalis cœpit ordo. Huius autem ſtatus ordinis poſt Apoſtolos per beatum Marcum in eccleſia Alexandrina, & per beatum Vrbanū martyrem in vrbe Roma, ac per beatum patrem Augu. Hyponenſem epiſcopum diuinis regulis eſt decoratus. Hinc Dominus Io. de Deo Hiſpanus, Doct. eximius in libro de diſpenſatione. in q. quæ incipit. Cum totum regimē, dicit. ordo Canonicus, id eſt Clericalis & Reg. ordo cœpit à Nazarçis, ſeu à Leuitis: qui templo die, noctuque ſeruiebant.

De progreſſu Canonici ordinis. Cap. 2.

SEd huius ſacri ordinis progreſſum euidenter oſtendit. d. Roſetus doct. Pariſien. inſignis in lib. de regione Eccleſiaſtica tit. 34. cap. 3. vbi ad literam de Can. ordine diſſerens, ſic dicit. De ipſius Can. ordinis antiquitate non ex incertis auctoribus, reperimus quòd ordo Canonicorum Regularium ſub ſanctis apoſtolis eſt inſtitutus: à B. Marco apud Alexandriam eſt dilatatus: à B. Iacobo Hieroſolymitano Patriarcha, & Clemente Pontifice

Ro.&

Ro.& cęteris apoſtolicis viris obſeruatus: ab Vrbano Papa & inſigni martyre generali Decreto decoratus: à B. denique & mag. P. Augu. inſtauratus: diuinis regulis illuſtratus: & ordinatus: ab eo poſtremo & ſub eo ac poſt eum inuiolabiliter obſeruatus,& mirum in modum propagatus. Demũ Gregorij magni iuſſũ in occidentis partibus ampliatus: per ſanctos & apoſtolicos viros mirabiliter dilatatus,cõſeruatus,collaudatus, reformatus eſt, & in præſens vſque ſub eiuſdem Ordinis diſciplina(adiutore Deo) productus eſt. Huius Ordinis & habitus, non eremitici (vt non nulli falſo aſſeuerant) fuit beatiſsimus & magnus pater Auguſtinus. Hęc ille.

De dignitate Canonici Ordinis. Cap. 3.

AD præmiſſorum euidentiam ſubnectimus probatum teſtimonium.d.Io.de Nigra valle ſedis apoſtolicę bibliothecarij: qui in ipſius Cronica quę dicitur Epilologus cronicarum. lib.13 c.18.Ex Can. (inquit) ordine omnium primario, cęterę omnes religiones veluti ex limpidiſsimo Fonte quaſi riuuli pro fluxere. Ex eo namque Monaſticus ordo traxit originem. Quũ enim in primitiua eccleſia ab eis, quibus erat cor vnum & anima vna in domino, multi ad perfectionem illam,qua quis ſe & ſua pro Chriſto reliquit aſsidua prædicatione inter Clericos cõuerterentur è ſeculo: Hi qui apoſtolorum Decreto angelica vita ueluti Dei miniſtri in cõmuni uiuentes, atque in ſortem Domini ſunt per paupertatis, caſtitatis, ac obedientię profeſsionẽ aſſumpti,Clerici ſiue Can.nũcupati fuerunt. Reliquos vero ſicuti laicos ſimplices & idiotas,qui pecunias tantum Deo vouebãt, quique ex eo ꝙ nec donum ſcientię,aut linguarũ à Spiritu S.acceperant: nec ad prædicandum & in diuinis miniſtran. apti erãt atque idonei cum electis illis omnibus Clericis, nec ad regimen animarum & ſacrorum adminiſtrationes fuerunt electi: iuſsit apoſtolica inſtitutio in cęnobijs extra vrbium frequentias ſolitarios degere,ac humilitate & pęnitentię habitu ſua & aliena peccata plorando frequenter pro eccleſiæ ſtatu orare, operibus manuum & contemplationi inſiſtere,ac denique operibus miſericordię operam dare. Qui & ab eo rum vita Monaci appellati ſunt. Hæc ille. Item ex eodem lib.

De

De diſtinctione Canonici & Monaſtici ordinis. *Cap. 4.*

HI profecto in veteri teſtamento myſticam habuere præfigurationem à filijs prophetarum: qui iuxta fluenta Iordanis & in montibus ſolitariam vitam ducebant. Et quia prophetę nōnulli communiter ex genere ſacerdotali ſiue Leuitico erāt: ſicut Moyſes, Aaron, Samuel, Hieremias, & alij multi, vel ex tribu Iuda: ſicut Dauid, Salomon, Iſaias, & alij plures: cuius regię tribus propriū erat præeſſe filijs Iſrael per regimen: Et tales ex tribu Iuda figurabant prælatos ſanctæ eccleſiæ: Sed per ambas. ſ. Leui & Iuda deſignātur cęteri, quorum eſt ſacrificare, & animas regere, & alios docere, ſicut reliqui inferiores Clerici & Sacerdotes & Canonici, qui illis imediate ſuccedunt. Monaci vero dicuntur figuratiue filij prophetarum. i. Clericorum, vel Cano. quia in nouo teſtamento (ceſſante figura ueteris teſtamenti, & ſuccedente veritate) ex Regularibus Clericis ſiue Canonicis ab Apoſtolis inſtitutis, per prædicationem & informationem originem habuerunt. Hęc ille. Ideo tanquam filij ſpirituales ab ipſis paſcebantur, conſiliorum directione: vt dicit Hieronymus ad Ruſticum monacum. Eccleſia habet ſenatum, cœtum presbyterorum: ſine quorum conſilio nihil Monacis agere licet. 16. q. 1. Eccleſia Et ſacramentorum adminiſtratione. Idem Hieronymus refert Monacos Scythię conueniſſe in vnum vt ſacerdotem ſibi inuenirent. Et verbi Dei prædicatione: vt idem Hieronymus ad Heliodorum dicit, Alia cauſa eſt Monaci: alia Clerici. Clerici oues paſcunt: ego Monacus paſcor. 16. q. 1. Alia. & ca. Hinc eſt. & ca. Monacus. Hieronymus ad Riparium. Monacus (inquit) non docentis, ſed plangentis habet officium. Vnde Monacum per omnia ſingulariter agere oportet: vt diffinitum fuit in Nicena Synodo. c. Placuit. 16. q. 1. Monacus enim grecè, latinè ſingularis dicitur. Monacorum ergo conuerſatio ab omnibus debet eſſe diſcreta. Quia vt dicit Gregorius, Nemo poteſt eccleſiaſticis officijs deſeruire: & in Monaſtica regula ordinate perſiſtere. ea. q. & cauſa. c. Nemo. & in cap. iuxta. ea. q. & cauſa. Dicit Alexander. 2. iuxta Chalcedonē. tenorē optimi concilij: Monacis quamuis religioſis ad normā ſancti Benedcti intra Clauſtrum morari præcipimus: Vicos, Caſtella, Ciuitates peragrare prohibemus: & à populorum prędicatione omnino ceſſare cēſuimus.

ſuimus, Vnde docendi & prædicādi officium & ſi Monacis interdicit: non tñ Canonicis Regularib. qui inter Clericos computātur: vt diffinit S. Tho. in lib. contra impugnantes religionem. Dicuntur ergo Monaci ad ſimilitudinem filiorum prophetarum, ſicut in veteri teſtamento, ita in nouo per quandam filialem ſubiectionem, originem habuiſſe ab apoſtolis inquātum eorum Decreto ſtatutum eſt illos vacare contemplationi extra vrbes in ſolitudine ad differentiam clericorum: a quibus ſacramētorum adminiſtrationem reciperent. Vt idem d. lo. in c. ſequenti dicit.

De Origine Monaſtici ordinis. Cap. 5.

CONſequenter in veteri teſtamento Monaci myſticam habuerunt præfigurationem à filijs prophetarum: qui in mōtibus vitam ſolitariam ducebant: ſic proculdubio in nouo teſtamento laicalem illam communitatem repręſentant; eorum ſcilicet, qui pecunias Deo offerebant: & vitam ſolitariam in deſertis locis ducebant: qui tamē adhuc tria vota religionis ſicut Clerici primitiuæ eccleſiæ non vouebant. Confirmantur hæc probata fideli authoritate Archiepiſcopi Florentini in tertia parte Cronicæ. c. de ſacro ordine. Monaci (inquit) repręſentabant vnitatem illam laicalem vel communitatem, quæ fuit in laicis primitiuæ eccleſiæ tempore Apoſtolorum, qui etiam ipſi emittebant votum maximè paupertatis, vt patet 17. q. 1. c. Ananias. Aduertendum tamen eſt ꝙ tex. Ananias non dicit laicos illos emittere vota ſicut Monacos: ſed dicit ꝙ Ananias pecunias vouerat, ſicut alij laici & ſolitariam vitam ducentes, ſed beatus Gregorius in tex. illo arguit per locum à maiori, ꝙ ſi ille laicus Ananias mortis periculo dignus fuit, multo magis Monacus ille, qui regulam Benedicti profeſſus forte fuerat, diuino dignus erat iudicio, qui non numos, ſed ſemetipſum Deo, cui ſe deuouerat, ſubtraxit. Concordat huic veritati tex. concilij Chalcedonenſis in c. Quidam. 18. q. 2. iuncta gloſ. Vbi dicitur: Eos vero qui auſi fuerint reſcindere huiuſmodi Conſtitutionem quocūq; modo: ſiquidem ſi clerici fuerint ſecūdum perſonarum ordinationem ſubiaceant cōdemnationibus Canonum. Si vero Laici vel Monaci communione priuentur. Et glo. in verbo Monaci dicit: Ibi loquitur ſecundum ea tempora: quando Monaci inter Laicos com-

computabantur, qui laicalem communitatem repręſentabant, & præfigurabantur per filios prophetarum, qui in montibus ſolitariam vitam ducebant.

De diſtinctione Clericorum ab initio naſcentis Eccleſiæ. Cap. 6.

SCiendum eſt autem iuxta ſanctorum patrum certiſsima documenta, ſicut a primitiua Eccleſia ſuccedente tempore facta eſt diuiſio inter Clericos naſcentis Eccleſiæ Regulares, & inter ſęculares Clericos ab ea diſtrictione relaxatos; ita inter Laicos naſcentis Eccleſiæ facta eſt diuiſio inter eos qui contemplationi & pœnitentiæ dediti erant, & inter eos quibus cōceſſum erat vxorē ducere, & cętera ſæcularia negocia exercere. Et ſicut Clerici Sæculares cœperūt ſucceſsiuè quo ad aliqua cum Laicis Sęcularibus communicare, videlicet habere propriū & teſtamentum condere, & huiuſmodi, ſic & laici Monaci cum Clericis regulariter viuentibus ſolitudinem quandam ſucceſsiuè contraxerunt, ſicut cōtemplationi & orationi vacare, & ab omni ſtrepitu temporalium ceſſare. Dicebantur etiam tales Monaci cum primis illis Clericis, ſicut contemplationi dediti, ita & Deo deuoti. ſed laici Monaci propriè dicebantur conuerſi. Dicebātur tamen eccleſiaſticæ perſonæ quo ad Forum clericale, poſtquam emanauit tex. Ioā. huius nominis Papę octaui. 17.q.4. quare verberans tales incidit in canonem. extra. de ſent. exc. non dubium: & licet conuerſi dicantnr Deo deuoti. 12.q.1.c. duo. non tamen tenentur continere: vt dicit gloſ. ibidem in verſic. conuerſi. Nam quidam talium profitentur, quidam non: Sicut Acolyti dicūtur Eccleſiaſticæ perſonæ, & tamen non tenentur continere: quare poſſunt contrahere matrimonium legitimum: vt colligitur ex tex. Innoc. 2. in c. vt lex continentiæ. 27.q.1. Vbi immediate Clericis omnibus ſubnectuntur Regu. Cano. deinde Monaci atque conuerſi profeſsi. Glo. in verſi. Regulares. ad differentiam Sæcularium Clericorum: & in verſi. conuerſi. ſumit argumentum, ꝙ conuerſi qui profeſsi non fuerint: matrimoniū contrahere non vetantur. Ideo Monaci imitantes filios Prophetarum, & in ſolitudine manentes ſicut Paulus primus Eremita: nō eo ipſo quòd erant conuerſi intelligebantur tria vota vouiſſe: ſicut modo faciunt, qui ſub regula Baſilij & Benedicti. Et hæc eſt opinio Bar. Brixien.

Brixien. contra opinionem Ioannis Theutonici, vt notat. 2. Glo. in verſi. conuerſi. d. cap. vt lex continentiæ.

In primitiua eccleſia Clerici omnes regulariter uiuebant. *Cap. 7.*

CONfirmantur prædicta ex autentico teſtimonio B. Hieronymi ad quendam Leuitam de duobus generibus Chriſtianorum, vt habetur in d. cap. Duo. Eſt autem (inquit) vnum genus quod mancipatum diuino officio & deditum contemplationi, & orationi: cui ab omni ſtrepitu temporalium ceſſare conuenit, vt ſunt Clerici, & Deo deuoti videlicet cõuerſi. Cleros enim grecè, latinè ſors, inde huiuſmodi vocantur Clerici, ideſt ſorte electi: omnes enim Deus in ſuos elegit. Hi nanque ſunt reges ideſt ſub regali & Leuitica tribu præfigurati (vt dictum eſt) ſe & alios in virtutibus regentes, & ita in Deum regnum habent ab inſtitutione Romanæ eccleſiæ in ſignum regni quod in Chriſto expectatur, raſio vero à capite eſt temporalium omnium depoſitio. Capilli vero, vt dicit Glo. ibidem in ver. depoſitio, qui remanent, deſignant quòd aliqua debemus retinere ad ſuſtentationem. Sequitur in tex. Illi enim victu & veſtitu contenti, nullam inter ſe proprietatem habentes debent habere omnia communia. Aliud vero genus eſt Chriſtianorum vt ſunt laici, hęc ille. quòd vero Clerici primitiuę Eccleſiæ eſſent regulariter vouẽtes, patet ex cap. Scimus, & cap. Quia tua fraternitas. & cap. Dilectiſsimis. 12. quæſt. 1. Et quòd B. & Magnus pater Auguſtin. hanc ipſam regulam in ſpeciem & ſucceſsiuè tenuerit: patet ex ſermonibus de communi vita Clericorum, quorũ alter incipit Charitati veſtrę, alter Propter quod, ex quibus deciſas ſententias Gratianus tranſumptiuè poſuit ea. cauſa & q. c. Nolo. c. Nõ dicatis. c. Certe. Nota tamen quòd c. Non dicatis, colligitur ex text. regulæ ipſius patris Auguſtini. Cano. ergo regu. per inſtitutionem B. Auguſt. à Leuitis in veteri taſtamento & à Clericis primitiuis in nouo teſtamento originem traxere.

In quo differunt Canonici à Monacis. *Cap. 8.*

SVnt autem diſtincti ab inuicem Monaci, & Cano. Reg. ſicut origine ita & officio, dicit enim Innoc. huius nominis pri-

mus. 16. q. 1. c. De monacis. De monacis (inquit) qui diu in monaſterijs morãtes, ſi poſtea ad Clericatus ordines videlicet, diſpẽſatiuè peruenerint, ſtatuimus non debere eos à priori propoſito diſcedere. Si ergo Monaco ſicut Inno. diffinit à ſuo propoſito diſcedere non licet, & ſicut (Hiero. teſte) Monacus non habet officium docentis, ſed plangentis. Et iuxta B. Grego. ſententiam, Nemo poteſt eccleſiaſticis officijs deſeruire, & in monaſtica Reg. ordinatè perſiſtere: conſequenter ſicut officio ita & origine, diſtinguũtur ab inuicem Clerici Reg. & Monaci. Nam ſicut Can. ordo eccleſiaſticis officijs ritè deſeruiens: & diuinis miniſterijs dicatus, primus in eccleſia dicitur, qui continuatis ſucceſſibus ab ipſis Leuitis, & ab ipſis apoſtolis eorumque ſucceſſoribus apoſtolicis Clericis, & per Beat. Auguſti. eſt propagatus: ita iuxta B. Ber. verbum in quadam apologia, Monaſticus ordo primus eſſe videtur eo ſcilicet modo quo ſupra diximus, quantũ ad monaſticum propoſitum quod eſt plangentis officium, ab ipſis videlicet filijs prophetarũ, & à primis figuratis Monacis propagatum. Alia eſt enim cauſa Monaci, & alia eſt cauſa Clerici, vt dicit Hiero. ad Heliodorum. Monaci paſcuntur. Clerici paſcunt.

In primitiua eccleſia Canonici deinde Monaci ante omnes ordines primi. *Cap. 9.*

AD prædictorum continuationem ſubnectimus verba magiſtri Io. de Nigra valle vbi ſupra. Quare (inquit) ordo monaſticus primus eſt, qui in eccleſijs originem duxerit. Monaci enim à Clericis inſtituti in Aegypto ab Antonio: ſed in Thebaide ab Hilarione, mirũ in modum in ſolitudine aucti ſunt, deinde à B. Baſilio Ceſareę epiſcopo in Grecia, licet in paruo numero aliqualiter regulari. In occidente poſtmodum à B. Benedicto reformationem ſimul & viuendi regulam ſuſceperunt. Et licet aliqui ex ipſis Monacis per Papalem poſtea diſpenſationem ad Clericalem Ordinem aſſumpti, ad ſacerdotium & in pontifices electi fuerint, non docendi tamen, ſicut Cano. ſed plangendi habentes officium: à prædicatione, & ſacrorum adminiſtratione, ſicut oues ſub Clericorum officio, & ſubditi ſub Canonica prælatione, abſtinere iubentur. Hęc ille. Dicit enim Gratianus, vt

vt habetur 16.q.1. Hinc eſt.§.penultimo. Monacos vſque ad tẽpus Euſebij,Zozymi,Ciricij,Monacos ſimpliciter,& non Clericos fuiſſe Eccleſiaſtica teſtatur hiſtoria. Sed quid ait B.Greg.in c. ex auctoritate. 16.q.1.Monacis ſacerdotibus figuram Apoſtolorum tenentibus. Intelligendum eſt ſanè:non ex eo quod Monaci ſunt,ſed ex eo quòd eis accidit ſacerdotium ex accidentali diſpenſatione. Aliud enim conuenit cuique ex eo quòd Monacus eſt,aliud ex eo quòd Clericus eſt. Ex eo autem quòd Monacus eſt: ſua & aliorum peccata deflendi officium habet,ex eo verò quòd Clericus eſt:docendi & paſcendi populum. Voluit ergo B.Hiero. diſtinguere inter perſonam Monaci,& Clerici: oſtendens quid cuique ex proprio officio conueniat.

Quã utile ſit cuique religioſè ſui ordinis auctores intendere. Cap. 10.

HIc ergo ſecundum hanc conſiderationem (teſte Roſeto) vbi ſupra quiſq; religioſus in ſuę religionis auctorem primos ſanctos Ordinis intendere debet. Hi enim magis loquentur quid deſit in propoſito ſuſcepto. Alioquin patres vane appellantur,ſi non attenduntur,ſi non imitantur. Sic ergo Benedictinenſes in ſuum patrẽ Benedictum proſpicere habent. Sic prædicatores in patrẽ Dominicum. Sic in patrem Franciſcum Minores. Dicit enim B.Hierony. Habet vnumquodque propoſitum principes ſuos ſpectandos, ſcilicet & ſectandos Ro.duces imitãtur Camillos,Fabricios,Regulos,Scipiones.Philoſophi proponunt ſibi Pythagoram,Socratem,Platonem,Ariſtotelem,Poetę imitantur Homerum,Vergilium,Terentium,Menãdrum. Hiſtorici Saluſtium,L. Florum, Heraclium,T. Liuium. Oratores Lyſiam,Gracchũ, Demoſthenem,Tullium. Et vt ad noſtra tempora veniamus,epiſcopi,presbyteri,& Clerici,habeant ad exemplum apoſtolicos viros,quorum honorem poſsidentes,habere nitantur & eorum propoſiti Clericalis initium. Nos aũt de Monacis loquentes habemus monaſtici propoſiti noſtri principes Paulos,Antonios,Hilariones,Macharios. Vtique illud monens Hiero. & ſciens quàm ſingulariter efficiãt exempla congruentia vnicuique ſancto propoſito.

Quam laudabile eſt primorum parentum memoriam inſcriptis redigere. Cap. 11.

HInc etiam vt ait magiſter Roſe. vbi ſupra, conſiderandum eſt quòd tantis ſtudijs patres illi priores de ortu & origine ordinum fecerunt conſcribi, deque illuſtribus ordinum viris libros, vt ſcilicet viua exempla ex propoſito congrua haberēt ſubſequentes. Vt ſi quando dilapſi in auctores intuentes, rurſus conformarentur eis. Eſt liber de Cartuſię ortu & progreſſu. Sunt de illuſtribus uiris ferè ſingulorum ordinum & initijs libri multi. Habent Prædicatores, Minores & Carmelitę, de ortu & progreſſu ſuorum ordinum cronicas. Habent Eremitani triuium ſuum. Sed heus noſter inter hæc ordo Cano. nunquid de origine & ortu eius lib. caret? Nuſquam tamē certi quippiam de hoc inuenitur à noſtris deductū, niſi forſan poſterioribus hiſce diebus; & quoniam aliud iam opus ſeorſum à nobis ſuper his eſt elaboratum, nihil hic iam inde ageñ. niſi in genere hæc concluſio vnica eſt annotanda, ſcilicet quòd Cano. profeſsionis diſciplina ſicut cæteras Chriſtianę religionis obſeruantias antiquitate ſimul & dignitate antecellit, ita etiam fęcunditate ſanctorum & illuſtrium uirorum numeroſa vbertate antecedit.

Origo Cano. Ordi. probatiſſimorum ſcriptorum auctoritate monſtratur. Cap. 12.

DE ortu tamen eiuſdem Can. ordinis Sigibertus in cronica ſua, & Vincentius hiſtorialis ſub compendio pauca deſcripſit in ſpeculo ſuo. lib. 26. c. 51. vbi ſic ad literam ait, Ordo Cano. qui primo ab Apoſtolis, poſtea ab Augu. regulariter fuit inſtitutus, cępit florere in eccleſia S. Quintini Beluacen. ſub venerabili & S. Iuone eiuſdem eccleſiæ præpoſito, & poſtea Carnoten. epiſcopo. Et in lib. 19. c. 44. dicit quòd Aug. ſcripſit regulam & inſtitutionem pro Clericis Reg. qui etiam dicũtur Can. Reg. Hæc in ſumma refert d. Archi. Floren. in cronicis ſuis, & Auctor faſciculi temporum fol. 54. circa medium ſecundæ columnæ. Sed ſuprema Ro. Ponti. auctoritate hæc pleniųs habentur ſupra in elucidario præfatione 19. circa principium. Scripſit d. Ioā. de Nigra ualle. vt ſupra notauimus, & d. Roſetus ſcripſit & venera.

P.

P. Ioã. de Nig. val. vt ſupra in lib. prænotato. Scripſi denique ego inter Cano. minimus, vt poſteris relinquamus in lucem quod prius latebat in occulto, propter quod multum debemus aduerſarijs noſtris, qui euigilandi occaſionem dedere.

Clericalis ſtatus ſimpliciter dignior eſt monacali ſtatu. Cap. 13.

HIs itaque præmiſsis infertur veriſs. concluſio quę pro maxima habetur in iure, videlicet. Clericalis cętus eſt dignior omni cętu monacali. patet ex tex. B. Aug. & habetur 16. q. 1. c. legi, vbi dicit quòd bonus monacus vix facit bonum Clericum, & vocat ibi ſe Clericum & in numero Clerico. vnde in ſermone de communi vita clericor. dicit conclericos meos tales inueni quales optaui: indiſtinctè ergo loquitur Aug. in c. legi de omnibus. cleri. quando dicit de quorum numero nos ſumus. Hūc etiam tex. ad hoc inducit glo. fi. in c. qualiter & quando. 2. extra. de accu. facit ad hoc glo. in cap. ſi ſe cuiquam. in verſi. ſeparetur. 28. diſt. & ibi notatur quòd cętus cleri. præeminet cętui monacorum. Facit ad hoc tex. extra de conuer. coniu. cap. coniugatus. Idem dicit glo. fi. in cap. ſeriatim. 32. diſt. & extra de reg. cap. porrectum & ibi glo. fin. notat quòd dignior eſt clericatus quã monacatus. Idem habetur extra de ſenten. excom. in 6. cap. religioſo, & ibi glo. in verſi. exhiberi. & Ioan. An. in regula delictū. lib. 6. in mercuri. in 3. colum. vbi deciſiuè notat quòd clerici præferuntur monacis. Et cum dicitur Clerici, non excludūtur Clerici Regu. quia ſecūdum eum ſemper ſunt Clerici, & qui propter Reg. eorum ſtatum non debent eſſe deterioris conditionis præcipuè cum fuerint per B. Aug. reducti ad primęuum apoſtolorum ſtatū, in quo tria vouentes eſſentialia religionis in communi viuebāt vt infra patebit, propterea etiam dicuntur Clerici Cano. cap. in omnibus de conſe. diſt. 5. ex concilio Aquen. & archi. in c. mandamus. 19. q. 3. refert verba. S. Tho. quòd Can. Regu. per ſe & ex ſui natura competit quòd ſint Clerici. Idem dicit in lib. contra impu. rel. & venerabilis doc. Pariſien. Auctor Roſeti vbi ſupra ex præmiſsis concludit, & ex conſtitutione concilij Aquen. de dignitate Can. Ordi. expreſsè diffinit Canonicam inſtitutionem, cęteris dignitate pręſtare inſtitutionibus. Et antiqua regu. cleri. inſtituta habent, Sicut antiquitate ita & Clericatus dignitate Cano. or-

no.ordo ceteros antecedit.facit ad hoc cap.Monacus.16.quęſt. vbi Hiero. dicit, Monacus non docentis, ſed plangentis habet officium, & cap. Alia cauſa.& in cap. iuxta ibi Alex.2.prohibet Monacis Clericorum officia exercere, ſicut prædicare & ſacramenta populis miniſtrare,& in c. Quidam 18.q.2.Si fuerint Clerici ſubiaceant condemnationibus canonum,ſi aūt Monaci vel laici,a communione ſuſpendantur:nec glo.fin. tenetur, quia loquitur de Clericis inferioribus,qui ſi ſuo epiſcopo ſubiici noluerint,cano. damnationi ſubiaceant,ſed Monaci cum laicis computantur in pęna excōmunicationis,quia inferiores ſunt Clericis: ergo &cæt.

Nam Monacorum vita, ſicut dicit magiſter Roſe. vbi ſupra,licet ſit commendabilis & eius conuerſatio ſanctiſsima,non tamē Monaci adæquandi ſunt cano. vitę inſtitutoribus & primis apoſtolicis clericis, & exinde per Aug.ſucceſsiuè inſtauratis Canonicis Reg.rōne Clericatus & originis,qa videlicet Can.Clerici a Leuitis,& immediate ab apoſtolicis naſcentis eccleſię Clericis, illi vero ſcilicet Monaci a filijs prophetarū,& ſucceſsiuè ab illis qui in deſertis locis vitam ducebāt ſolitariam in fletu & planctu:iuxta illud quod habetur. 16.q.1.c.Placuit,Monacus ſit clauſtro ſuo contētus, quia ſicut piſcis ſine aqua caret uita,ita ſine monaſterio monacus. Sedeat itaque ſolitarius & taceat, quia mundo mortuus eſt,Agnoſcat nomen ſuum,monos enim gręcè,latinè eſt vnus,achos gręcè,latinè eſt triſtis. Vnde dicitur monacus ideſt vnus triſtis. Sedeat ergo triſtis & officio ſuo vacet, hęc Euge. Papa huius nominis primus. Ad hoc etiam facit auctoritas Ioā. de Nigra ualle vbi ſupra continuando ad præmiſſa de ipſo ordine Cano.ſic ad literam proſequendo in hæc verba,dicens.

Canonicus ordo regimine & Clericali ſtatu præcipuus eſt. Cap. 14.

Regimine inſuper præcipuus in ſancta eccleſia fuit ordo cano. Quippe q Ro. ſedem per annos. 500. & 6. optimo iure obtinuerit,quinquaginta & quatuor ſummos Pontifices produxit: quos ego Io.cum Roma. eccleſiæ bibliothecarius exiſterem,& magna ex parte ab Anaſtaſio Cardinali,cum & ipſe eodē fungeretur officio,ex archiuis vſque ad ſua tempora exactos reperiens eos, qui poſt ipſum fuere,ex eiſdem archiuis a Papa For

moſo

moſo & infra,una cũ Cardinalibus,Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & alijs.ſ. prælatis ex eodem ordine,multis perluſtratis cronicis laborioſiſs. collegi. Neque prætermittendum eſt, quod omnes ferè totius orbis Cathedrales Eccleſię,tam cum Archiepiſcopatibus & epiſcopatibus,quam cum Can. & Clericis Reg. antiquitus can.erant,vt infra ſuo loco patebit, & ſupra in elucidario. Ex quibus nũc plurimè extant in Hiſpania,in Germania, in Anglia,atque aliquę in Italia,præter alia Can.Cęnobia,& Abbatias,præpoſituras,& prioratus, quę pęnè ſunt innumerabilia. Hęc ille.

Canonici per ſolennem profeſſionem efficiuntur eſſentialiter Clerici. Cap. 15.

SEquitur idem Io. vbi ſupra in hęc ver. Et propterea (inquit) hodie pont.omnes vt archiepiſcopi & epiſcopi quando conſecrantur,efficiuntur Clerici Regular.per ſolennem profeſsionem,& accipiunt habitum,ſcilicet camiſiam apoſtolicam in ſignum profeſsionis,& in memoriam quòd olim tota eccleſia catholica,tam in patriarchalibus,quam archiepiſcopalibus & epiſcopalibus: per ipſos Regu.Can. regebatur. Sequitur ibidem ex eodem auctore de habitu Clericali candido qui proprius eſt habitus Can.Regu.iuxta etiam notata per Io. Andr.in Clemen. 1. de elect. in ver. habitus.

Canonici Reg. proprius habitus eſt linea tunica qua principaliter profitentur. Cap. 16.

ISta (inquit) camiſia ſiue collobiũ niueũ & albũ,quod propriè & eſſentialiter cõpetit Can.& Clericali ſtatui,& habuit orginẽ in veteri teſtamẽto a Leuitis & ſacerdotib.qui vtebantur Ephod lineo. Sed in nouo poſtmodum teſtamento a Chriſto domino & Sacerdote maximo, indeque ab apoſtolis talis habitus albus & lineus inſtitutus & delatus fuit,ſicut patet de ipſius Chriſti veſte inconſutili,& deſuper contexta per totum. Sicut etiam de veſtimentis apoſtolorum Petri,& Pauli,Iacobi, Bartholomęi &c. patet & legitur. Qua ex re apoſtoli appellabantur a gentilibus viri dealbati. Vnde iuxta eorum inſtitutiones,omnes Clerici Regu.qui apoſtolorum morè ſe & ſua relinquentes, vt crucifixi

mun-

mundo & Chriſti Crucem baiulātes diſcipuli cenſeantur,talem induere habitum iuſsi ſunt. Nec mirum, quia quum Dei miniſter ſemper candidus, & purus, atque mundus in conſcientia eſſe debet,& ſimplex vt columba in moribus, & veſtimenta alba & candida ei iubentur deferri,iuxta illud quod ſcribitur, omni tempore veſtimenta tua ſint candida. Eccle.9.& vt legitur in ſcripturis. Angeli ſemper quaſi in candidis veſtimētis viſi ſunt ad deſignandum eos,qui ex clericali profeſsione albo induuntur amictu,ex ſancta cōuerſatione angelos potius quam homines eſſe debere. Sicut Ezechielis.9.cap.dicitur de eo,qui in medio ſex virorum atramentarium ſcriptoris habens ad renes, apparuerat ei,quòd erat vir indutus lineis. Et Danielis. 10. apparuit vir veſtitus lineis &c. Et eiuſdem.7.Veſtimentum eius candidum ſicut nix. Idem Ioan.de Nigra valle vbi ſupra.

Habitus lineus clericalis in veteri & nouo teſtamento eſt ſolemnizatus. Cap.17.

EX eodem cronicarum epilogo idem Io.hoc ipſum ex noui teſtamenti auctoritatibus probat dicens,quia angelo q apparuit Mariæ Magdalenæ ad Monumētum Domini. Matthæi vlt.dicitur,quòd veſtimentum erat album ſicut nix. Et Marci vlt. dicitur,ꝙ ibi erat iuuenis ſedens indutus ſtola candida. Et Io.20. dicitur,ꝙ Maria Magdalena vidit duos Angelos in albis ſedentes.Et actuum.1.Ecce duo viri aſtiterunt iuxta illos in veſtibus albis: & act. 10.Ecce vir ſtetit corā me in veſte candi. Habitus quidem albus pertinet ad perfectos:& ad illos qui ita per terrenorū contemptum ad ea quæ ſurſum ſunt,eleuati ſunt, vt ſint quaſi in cęlis per beatitudinē glorificati. Quare Dominus noſter Ieſus Chriſtus glorificatus in monte,veſtimenta candida legitur habuiſſe ſicut niuem.Marci.9. & Apoc.3. ambulabunt mecum in albis,& c.4.& 7.amicti ſtolis albis.& trē.4.c.Candidiores niue, nitidiores lacte facti ſunt nazaręi eius &c. Iſte eſt habitus conuenientior his,qui in ſortem ac ſeruitium domini aſſumuntur. Habitus inquam a Deo ex ipſius ore ſanctiſsimo ſuis miniſtris adinuentus & ordinatus perhibetur.Exo.29.ait Dominus ad Moyſem,indues tunicis lineis Aaron & liberos eius.

Explicit prima pars principalis.

SECVNDA PARS PRINCIPALIS QVOD CANONICI REGV. PRIMARIA EORVM INSTITVTIONE SVNT ESSENTIALITER CLERICI.

CAPVT I.

CANONICI Regulares propriè & primaria eorum inſtitutione Clerici ſunt: nec aliter eſſe poſſunt, niſi eſſentialiter Clerici. Hæc concluſio multiplici auctoritate probatur.

PRIMO auctoritate Gratiani, q auctor & compilator Decretorū, quique & Monacus fuit. Nam in cauſa 11. proponit quæſtionem ſic dicens. Duo Clerici ad monaſterium trāſire volunt, vterque ab epiſcopo ſuo licentiam petiit. Vnus relicta eccleſia propria eo inuito, alter dimiſſà Reg. Canonica cęnobio ſe contulit, inde ſubnectit in 3.q. Quid ſi illi duo Clerici fuiſſent Clerici.i.Regulares Canon.q.d. etiam per Clericos generaliter dictos includuntur regulares, q & ipſi ſunt Clerici, nec aliter poſſunt eſſe niſi Clerici: ſęd non ſic de Monacis, qui ex primaria eorū inſtitutione vt Monaci ſunt: olim erant abſque Clericatu, vt dicit Abbas. & habetur diſt. 93. à ſubdiacono.glo.in ver Àbbas, loquitur ſecundum ea tempora quando Monaci non erant Clerici. Canonici autem Regulares a primęua eorum fundatione, & continuatis ſucceſsibus ab apoſtolis & per Aug.inſtituti, ſemper Clerici fuerunt. Vnde concludit Gratianus in 3.q.vbi quęſierat, quid ſi duo Clerici qui ad monaſterium tranſire, voluerint, contigerit ipſos Regul. Can. fuiſſe, & tandem cōcludit idem Gratianus, ex tex. conci. Eduen. & Vrbani.2.ſimpliciter & abſolutè, quòd Reg.Can. fieri Monaci non debeant. Et hoc ſecundum Doct.factum fuit in fauorem Can.ordinis, cui per ſe.i.ex primaria ſui inſtitutione competit Clericatus. De hac materia tractans S.Thom.ſecunda ſecundę. quęſt.vlt.hoc idem dicit.

SECVNDO idem patet ex tex. Tarraconen. Concilij in cauſa. 15. q. 2. Obſeruan. Ibi enim dicitur, ne quis ſacerdotum, vel Clericorum more Sęcularium iudicum pro impenſis patrocinijs munera audeat accipere, vel debeat aduocare, vbi Gratianus exponit. Hoc autem (inquit) intelligitur de Clericis, qui in uita Canonica profeſsi, Regulariter ſe victuros propoſuerunt, nec aliter intelligendum eſt, quā de Clericis regulariter profeſ. quia de ſęcularibus Clericis hoc non prohibetur in iure. Et addit idē Gratianus. Generali nanque eccleſiæ conſuetudine receptum eſt & moribus approbatum, vt Clerici more aduocatorum pro impēſis patrocinijs munera accipiant, & Tarraconen. eccleſia illa in qua fuit celebratum Concilium illud: erat ſicut nunc Can. Reg. & tamen tex. ille eos duntaxat ſacerdotes, vel Clericos nominat: qui ob regularem profeſsionem, cum ſint ſtrictè religioſi, propriè tamen, & omnino ſunt Clerici.

TERTIO ex cap. decimas. 16. q. 1. in tex. prohibetur decimas à Clericis communiter viuentibus exigi. Sed in Rubrica ſimpliciter dicitur, quòd de proprijs laboribus Monaci, & Canonici decimas minimè ſoluere cogātur. Et in tex. dicitur, Cæterum à Monacis, ſiue Clericis communiter viuentibus. Ecce, quia tex. nominat Clericos communiter viuentes: quos in Rubrica per terminos contrahentes Canonicos ſpecificat. Ergo Clerici cōmuniter viuentes ſimpliciter intelliguntur Cano. Reg. & gloſ. dicit, Ecce, quia aliud eſt priuilegium quod habent Clerici communiter viuentes, quàm habent Clerici ſeparatim viuentes: nec aliter intelligi poteſt quàm de Cano. Reg. qui & Clerici ſunt. Et eſt tex. Paſchalis 2. qui ſub nomine Clericorum approbauit conſtitutiones, quas edidit Petrus Damiani pro Can. Reg. in canonica Portuen. apud Rauennam exiſtentibus, & vſq; impræſentiarū continuatis ſucceſsibus ſub regulari eiuſdem ordinis obſeruantia vigent & diutiſsimè viguerunt. Fuit autem Venerabilis vir ille eiuſdem Canonicę fundator & primus Prior. Et ibi antiquiſſima ſunt priuilegia tam Imperatorum quàm Ro. Pont. eiſdem Can. Reg. conceſſa. Et not. quòd in ſuperſcriptione d. cap. Decimas, quidam codices habēt Paſchalem 4. quod eſt falſum, quia non fuerunt niſi duo Pont. huius noīs Paſchalis, qui pauloante Euge. III. fuit, ipſe vero Euge. approbauit li. Decretorum.

QVARTO per illud quod habetur ex Concilio Maguntino, & ex

Concilio Ro. celebrato ſub Leone 4. tempore Ludouici Caroli Magni filij, vt habetur. cap. In omnibus, de conſe. diſtinct. 5. vbi dicitur. Igitur quantum humana fragilitas patitur, decernimus vt Canonici Clerici Canonice viuant, obſeruantes diuinę ſcripturę doctrinam. Et glo. ibi dicit in verſi. clerici. Can. i. Canonici Reg. Tale autem Concilium tēpore Caroli magni apud Aquas Grani celebratum, ipſa eadem diſpoſuit circa reformationem eccleſię, anno Domini Octogenteſimo Sextodecimo, & ibidē editus eſt liber, qui dicitur Canonicus quinque capitulorum, & ibi plurima condita fuerūt ad reformationem clericorum vt viuerent in communi ſecundum Canones apoſtolorum, & ſecūdum normam Auguſtini cū ſuis Clericis. Cui libro inſerti ſunt ſermones B. Aug. de communi vita clericorum, & ſunt ſermones tres, primus incipit Charitati veſtrę, ſecundus, Propter quod, tertius eſt ipſa regula, quæ incipit, Ante omnia fratres. Et liber ille in eo Concilio approbatus, ideo dicitur Canonicus liber, qui propriè continet clericorum vitam Canonicam, ex quo deciſè Gratianus tranſtulit tex. d. cap. in omnibus.

QVINTO idem patet ex cap. præter. 22. diſt. ibi dicitur, Præcipientes ſtatuimus vt hi prædictorum ordinum, qui eiſdem prædeceſſorib. noſtris obedientes caſtitatē ſeruauerint, iuxta eccleſiam ſicut oportet religioſos clericos ſimul manducent, & dormiant. Et quicquid ab eccleſijs eis competit hoc communiter habeāt. Nota in ver. religioſos clericos, ad differentiam Sęcularium Clericorum qui hoc non ſeruant. Nam ſecundum docto. Canonia eſt ius ſpirituale, qđ nō cadit niſi in Can. clericos, vt habetur in. c. 2. de inſtitu. ſed magis propriè in Clericis communiter viuentibus. Canonia enim ſecundum Io. An. c. 2. de renun. eſt ſpiritualis fraternitas in choro in ſtallo &c. Et de hoc plenè per Doct. in cap. relatum. de pręben. Sed Canonia primaria ſui inſtitutione fuit in Can. Reg. Vide tex. in c. ſicut nobis. extra de regul. Vbi ēt eorum locum vocat Canonicam.

SEXTO idem probatur ex cap. Pręſens clericus. 20. q. 3. Vbi Nicolaus Papa huius nominis primus in fine cap. dicit. Can. Religioſos non putamus a conſortio Monacorum ſeiunctos. Gloſ. ibidem, quod per Can. religioſos Can. Reg. intelliguntur. Sed quod dignius Epitheton dari poteſt, quam dicere Can. religioſos? Sicut in Concilio Tiburienſi dicitur in loco religioſorum Ca-

M 2 no-

nonicorum,& habetur 13.queſt.2.vbicunque. Sic etiam ſimpliciter Canonici nominantur in iure, vt habetur in cap. ſunt nõnulli. 16.q.1. Vbi Bonifacius Papa prohibet Monacis ne ſe immiſceant negotijs ſæcularibus. Et ſubdit in tex.nõ ſolum Monacis, ſed etiam Canonicis magnopere imperatur.glo.de Can. Regu. exponit.Canonici ergo Reg.& Canonici ſimpliciter, & quãdoque Clerici ſimpliciter nominantur, quia ſemper & non aliter eſſe poſſunt niſi Clerici, quibus propter regularem profeſſionẽ additur regulares, quia regularis eſſe non poteſt niſi tria ſubſtantialia religionis profiteatur, ſecundum Doctor. in Rubr.de reg.

Septimo ex cap.quando neceſsitas diſciplinę. 86. diſtinct. Ibi in ſuperſcriptione.cap.allegatur Auguſt.de vita cler.& eſt text.regulę videlicet ad Regu.Cano.quorum erat epiſcopus. Cano. ergo ſunt Clerici, quibus regula ex primęua eorum inſtitutione cõpetit, cum ibi dicatur ex ſubiecto regulę, de communi vit.cleri. & non poſſunt eſſe niſi Clerici, & eorum loca per antiqua iura dicuntur Canonicę ſeu Canonię. Vnde Vrbanus Papa in c. eos qui. 1.qu. 5.dicit in Canonijs, vel monaſterijs regulariter viuat. Licet enim Monaſterium largè ſumatur tam pro Cano. quam pro Monacis: ſtrictè tamen monaſterium competit Monacis, & Canonia ſeu Canonica Regularibus Cano.

Octavo per illud quod pulchrè notat Abbas in c.bone.de poſtu. præla.quòd Canonicus nihil aliud eſt quam fraternus Clericus, vel Clericus in fraternitate Can.cõſtitutus. Hęc aũt nomina ſunt cõſequentia rerum, quando omnes ferè Clerici in cõmuni regulariter viuebant. Sic ergo Cano. regulares ſunt Clerici, quia ſi Canonicus non eſt niſi vbi ſit Canonica fraternitas Clericalis, & Monacus non eſt, niſi vbi eſt fraternitas Monacalis: ita ex quo quis eſt canonicus, neceſſario eſt clericus, in clericali fraternitate conſtitutus, & Monacus eſt neceſſario Monacus, ex quo in Monacali fraternitate conſtitutus, & Frater Minor, ex quo eſt in fraternitate minorum cõſtitutus, & ſic de ſingulis, iuxta cuiuſcũque propriam ordinis rationem, & hoc eſt propriè dicere, quòd Canonicis per ſe competit vt ſint Clerici, ſicut Monacis per ſe, & primaria eorum inſtitutione competit, vt ſint Monaci in ſolitudine conſtituti.

Nono per illud quod habetur in c. non dicatis. 12.q.1. Ibi text. eſt regulę Aug.cum c.nolo. & in ſuperſcriptione Capitulorum alle-

lega-

legatur Aug. de communi vita clericorũ, quod nihil aliud eſt dicere, quàm de communi, & Canonica fraternitate Clericali. Quia regula Aug. in primaria ſui inſtitutione fuit, & eſt pro Clericis regulariter uiuentibus inſcripta. Idem notatur in c. Si quis iraſcitur. 13. q. 2. & 17. q. vlt. c. Quicunque vult. & ibi allegatur Auguſti. de communi vita clericorum. Canonicis ergo Regu. ſicut per ſe competit Regula de communi vita clericorum, ita ex primęua eorum inſtitutione per ſe competit vt ſint Clerici.

Decimo per illud item notat Abb. in c. licet. de off. ord. quòd Clerici inquantum communes ſunt, propriè Clerici ſunt, inquantum verò proprium habent, ſunt Sęculares, quia ratione proprij non dicuntur portio Dei, nec imitantur Apoſtolos, quibus erãt omnia communia, vt habetur in cap. Cui portio. 12. q. 1. & cap. Clericus. & c. vlti. Vbi aduertendum eſt etiam ſecundum Doct. quòd ius Canonię conſiſtit in quadam ſpiritualitate, quæ non cadit in laicum, vt in c. cauſam. de præſcrip. & cap. Monaci. extra de elect. Et hæc ratio eſt ſecundum Panor. & Doct. quòd nullus laicus poteſt Canonicari, licet bene poſsit prębendari, quia præbenda conſiſtit in quadam temporalitate, vt in cap. cum M. de conſt. & idem Abbas in cap. ſtatuimus. de maio. & obed. notat, quòd ſicut qui eſt homo, eſt neceſſario animal, ita ex quo quis eſt Canonicus, eſt neceſſario Clericus, ſed Monacus eſſe poteſt licet non ſit Clericus, quia ius Monaci cadit in laicũ, ſed non ius Canonici. Et idem Abb. hoc ipſum notat in c. 2. de inſt. & per Glo. ibidem. quinimo idem Abbas in c. nullus. de foro compe. dicit, quòd Monaci erant primo eremitę, & erant ſub foro Sæculari, quando nec profeſsionem emittebant, nec Clerici erant, quia vt idem notat, & ſupra oſtenſum eſt, quòd Monaci vt monaci non ſunt Clerici. Sed Cano. Reg. vt Canonici ſunt Clerici, & non poſſunt eſſe niſi clerici. Ideo Can. Regu. Lateranen. ex eorum conſtitutionibus habẽt, quòd nullus eorum ſit capax legitimi actus, vt mitti poſsit ad Capitulum generale, niſi in ſacris ſit conſtitutus, vt videlicet quòd ſteterit ſaltem per quinque annos Canonicus in congregatione.

Vndecimo per illud quod notat gloſ. in c. nolo. & c. certe. quia Aug. fecerat tres Cõſtitutiones pro Clericis. prima quòd Clerici non poſſent habere proprium, ſed illa male ſeruabatur, ideo ſecundam reuocauit, ut patet in dict. c. Certè. & eſt text. ſermonis

de

de communi vita clericorum, ſed tertio de communi conſenſu ſuorum Clericorum confirmauit primam, vt colligitur ex tex. c. nolo. Et ſemper Augu. in dictis ſermonibus ſe, & ſuos Canonicos ſimpliciter Clericos, vel conclericos appellat. Cum vero tales Clerici ſic viuentes, & Apoſtolicis regulis obſequentes ſint, conſequenter ſunt omnino clerici, quia eorum religio non adimit eis Clericatus dignitatem. Dicit enim Clemens Papa ſcribens Clericis Hieroſolymitanis in communi uiuentibus vt habetur in ca dilectiſsimis. 12. q. 1. in fin. præcipimus ne ab apoſtolicis regulis nullatenus diſcedatis, Et ibi Glo. fin. & dominus Io. de Beleth, de clericis inquit, qui proprijs renuntiarunt, ſingulariter exponit.

DVODECIMO patet ex doctrina S. Tho. in lib. contra impugnan. relig. vbi ad litteram dicit. Voluit Hiero. in cap. Monacus. & cap. alia cauſa. 16. q. 1. diſtinguere inter perſonam Monaci, & perſonam Clerici, oſtendens quid cuique ex proprio officio competat. Aliud enim conuenit cuique ex eo quòd Monacus eſt, aliud ex eo quòd Clericus eſt. Et dato quòd Monaco docere non liceat, non tamen ſequitur quòd Canonicis Reg. non liceat docere, cum Canonici Regu. inter Clericos computentur. Et ſtatim infert idem Doc. probationem eius quod dicit ibidem, de quibus ſcilicet Canonicis Aug. in ſermone de communi vita clericorum, & habetur. 12. q. 1. c. nemo. qui habuerit proprium, vel habere voluerit, & de proprio viuere, parum eſt vt dicam nō mecum manebit, ſed nec Clericus erit. Ex quo patet, vt dicit Thom. ibidē, quod illi q ſub B. Aug. ſine proprio viuebant inter Clericos computabātur. Et ſtatim ſubnectit Tho. quamuis autē Aug. reuocauerit hoc generale interdictum quod fecerat, vt nullus Clericus eſſet niſi ſine proprio uiueret, non tamen reuocauit qn illi qui ſine proprio ſub eo viuebant Clerici eſſent: vt patet per d. cap. certè. Ex quibus idem Thom. infert, quòd Canonici Regu. ipſi idem Clerici Regulares ſunt quos inſtituit Aug. Et ſequitur idem Doc. vbi ſupra. quod autem obiicitur quòd Can. Regu. & Monaci ad paria cenſeantur vt dicit tex. c. ex parte. extra de poſtu. Intelligendum eſt inquit in illis quæ ſunt communia omni religioni, ſicut viuere ſine proprio, abſtinere à negotijs Sęcularibus, & ab officio aduocandi in cauſis & huiuſmdi. Et aduertendum, ꝙ S. Tho. cum hoc idem diffiniat, ſecunda ſecundę. q. vlt. ꝙ Canonicis

nonicis Regu. per ſe competit vt ſint clerici: indiſtinctè loquitur de quibuſcunque Canonicis Regu. Non autem de Canoni. collegiatis non profeſsis: vt quidam non minus imperitè q̃ iniquè loquuntur. Certum eſt enim ꝙ Canonicis non profeſsis libere & ſimpliciter ipſo iure conceditur tranſitus ad Monacos. 19. q. 2. c. duæ ſunt leges. Non autem Canonicis Regul. hoc abſolutè cõceditur: vt in c. nullus. & c. mandamus. & c. ſtatuimus. 19. q. 3. & c. ſanè. & c. licet. extra. de reg.

Tertiodecimo per illud quod dicit Gratianus. ca. hinc eſt. 16. q. 1. Licet alicui Monacorum ex priuilegio hoc conceſſum ſit vt poſsit eſſe Clericus: non tamen quod vni ſingulari cõceditur ſtatim omnibus conuenit: cum ergo Canonici ſint propriè ex natura ſui ordinis Clerici: Monaci autem clerici non ſint niſi ex accidenti: conſequẽter cõcluditur ꝙ non à priori inſtitutione Clerici ſint: nec Canonicis ſint præferendi, licet nunc habeant Monaci per accidens, quod prius per ſe & ex ſui natura habent Canonici Regulares.

Qvartodecimo per illud quod dicit idem Gratianus in d. cap. hinc eſt. Voluit ergo Hierony. diſtinguere inter perſonam Monaci & Clerici, oſtendens quid cuique ex proprio officio conueniat. Aliud enim conuenit cuique ex eo quod Monacus eſt, & aliud ex eo quòd Clericus eſt. Ex eo ꝙ Monacus eſt, ſua & aliorum peccata deflendi officium habet, ex eo quòd Clericus eſt docendi, & paſcendi populum. Sicut enim beatus Benedictus nõ fuit ſacerdos, nec Equitius, nec Macharius, nec B. Antonius, nec Hilarion, & alij huiuſmodi, nec Clerici, & ita per longiſsima tempora perſeuerarunt, vt Eccleſiaſtica teſtatur hiſtoria. Idem etiam Hiero. refert Monacos Scythiæ conueniſſe in vnum vt ſacerdotem ſibi inuenirent, qui eis miſſarum ſolennia celebraret, colligitur ex his, quòd Canonicus ordo de natura ſui duo complectitur, clericatum videlicet, & regularem ſtatum, quæ duo à primordijs naſcentis Eccleſiæ eſſentialiter competunt ipſi Can. ordini, ita vt vno eorum deficiente nõ erit amplius Ordo Can. Sicut exempli gratia, ſubtracta homini altera iſtarum differentiarum Rationale, vel Mortale, non erit amplius homo, naturaliter loquendo, & ſicut duo iſta per ſe, & eſſentialiter competũt homini, ita & duo illa per ſe, & eſſentialiter Cano. ordini competunt, non autem Monaſtico ordini niſi per accidens iſta duo

con-

conueniunt,quia ex priori eorum inſtitutione nec tria vota profitebantur,nec Clerici erant niſi per accidens. Monaſticus ordo de natura ſui hoc ipſum duntaxat complectitur,quod Euge. Papa huius nominis primus dicit in cap. placuit. 16.q.1.vt clauſtro ſuo contentus ſit,quia ſicut piſcis ſine aqua caret vita,ita ſine monaſterio Monacus. Sedeat itaque ſolitarius & taceat,quia mundo mortuus eſt. Agnoſcat nomen ſuum,Monos enim grecè latinè eſt vnus achos grecè latinè eſt triſtis. vnde dicitur Monacus,ideſt vnus triſtis.Sedeat ergo triſtis,& officio ſuo vacet, hæc ille. Tenet autem omnis ſchola tam Platonicorum quam Peripateticorum, & Theologorum omnium, Quod eſt per ſe, vel per eſſentiam tale, ſemper eſt prius & dignius eo quod eſt per accidens,& per quandam participationem tale. Monaci ergo licet nunc habeant quod habent Cano. non tamen ſunt Canonicis Regularibus præferendi', patet ex præmiſsis.

Explicit ſecunda pars principalis.

TER-

TERTIA PARS PRINCIPALIS DE CONTINVATO ET, SPECIFICO NOMINE CANON. REGVLAR.

Canonici Regulares in iure Clerici propriè nominantur. Caput primum.

CVM Itaque Canonici Regul. primi inter Eccleſiaſticas perſonas fuerint ſemper & ſint, nō immerito Clericorum nomine in ſcripturis antiquis etiam in toto corpore iuris multis locis deſignantur. Verum vt colligitur ex Cronica Io. de Nigra valle qui olim fuit Bibliothecarius Apoſtolicus lib. 13. cap. 18. Canonicis inquit regul. in primitiuā eccleſia Clericorum nomen ab Apoſtolis inditum fuit. Primo eo quòd per terrenorū renuntiationem, & Eccleſiaſticorum officiorum aſſumptionē, in ſortem Domini fuerant aſſumpti. Quod etiam patet 12. q. 1. in multis locis & capitulis & c. cleros. 21. diſt. & ſupra plenè oſtēſum eſt in Elucidario in tractatu præfationum. Et ſequitur in d. cronica. Ideo ipſi Regulares Canonici dicuntur clerici primitiuę eccleſiæ. Clerici verò, vel Canonici Sæculares dicuntur quidem clerici, ſed deriuatiuè, quia ab ipſis primis Clericis regulariter viuentibus originem traxerunt. Regulares vero cano. primitiuam illam & clericalem communitatem retinent. Monaci autem & alij religioſi qui poſt Concilium generale fuerunt inſtituti & approbati, facti ſunt clerici diſpenſatiuè. Quia presbyteri nominantur aliquando.

Canon. Regular. in ſermonibus patris Auguſtini appellantur Clerici. Cap. 2.

BEatus magnus pater Augu. in ſermonibus de communi vita clericorum quoſdam ſuos conclericos presbyteros nominat.

minat. Et Inno. III. in cap. ſignificaſti. el 2. extra de homi. & alibi multis in locis. Iura quandoque ipſos Regulares cano. presbyteros nominãt: & à vulgo ſępiſsime, & in cronicis presbyteri vocari conſueuerunt. Et hoc triplici ratione, vt probat idem Ioan. de Nigra valle. Primo quidem, quia originaliter in eis & principaliter viguit presbyteralis à Chriſto & ab Apoſtolis inſtitutus ordo. Sicut etiam Roma propriè & principaliter dicitur vrbs, licet alię ciuitates, improprie tamen, vrbes appellentur. Secundo à digniori vocabulo, cum vniuerſaliter Regulares Cano. ad presbyterium deſtinentur, cum cõmuniter ipſi ſint presbyteri & ſacerdotes. Tertio dicũtur presbyteri ab officio prædicationis, quod communiſsimè faciunt ad differentiam Monacorum, quia & prædicatio propriè poſt epiſcopos pertinet ad presbyteros & ſacerdotes, & frequentius fuit hoc obſeruatum in eccleſia præſertim antequam pullularent quattuor mendicantium ordines, qui approbationis ſuę initium meruerunt ab Honorio. 3. circa annos Domini MCCXXj.

Canon. Regu. licet appellatione Monacorum aliquando ueniant, non tamen propriè & ſtrictè, ſed largè. Cap. 3.

CAnonici Regula. licet impropriè, quandoque tamen Monaci largè appellantur, vt in cap. poſt tranſlationem. extra de renun. vbi text. Canonicos S. Fidriani monacos nuncupat, cum hoc etiam termino monacali, & monaſtica vita, & ocium monacale. Et tamen conſtat ex antiquiſsimis illius eccleſiæ annalibus ſine interpollatione ibidem ſemper continuaſſe Regulares canonicos. Hinc eſt quòd ęquiuocè ſcriptores quandoque poſuerunt pontifices fuiſſe Monacos, qui certiſsima tamen veritate Canonici fuerunt. Ratio autem huiuſmodi Monacalis nominationis in canonicis fuit primo ſecundum eundem Io. de Nigra ual. propter hoc quòd Monaſteria inhabitant in communi. Primitus enim Monaci ſolitarij, & ſeparatim habitabant. At ubi in unitate uiuere ceperunt, cęnobitè appellati ſunt. Vnde ſicut Monaſterium ab unitate dicitur, ſic & canonici monaci appellantur, impropriè tamen, quaſi per communem uitam ſimul uniti. Et propterea quandoque etiam alij religioſi monaſteria inhabitantes Monaci uulgo appellantur, licet propriè non ſint

Mo-

Monaci. Dicti ſunt etiam quandoque Monaci à uita ſolitaria quam ipſi canonici extrà vrbes multotiens eligunt. Et multis ꝓpterea in locis ipſi Regulares Can. quandoque canonici ſimpliciter, quandoque canonici religioſi, quandoque clerici, quandoque presbyteri, quandoque uero Monaci uulgo appellantur. Sicut etiam uulgo de cunctis religioſis dici ſolet in Apulia.

Quare Cano. etiam Regu. dicuntur cum ſit idem in re. Cap. 4.

CVm autem quæritur quare Canonici appellentur etiam Regulares, cum ſolum Canonici hoc idem ſonet? Ad hoc dicendum ſecundum præfatum Io. de Nigra ualle ubi ſupra, ꝙ deficiente feruore caritatis inter Chriſti miniſtros, quidam clerici ſiue canonici defecerunt in primis in uitę perfectione, & relicta profeſsione ſolenni, cęperunt cum diſpenſatione priuatim uiuere & proprium habere, quorum poſtmodum numerus per incrementa temporum fuit ampliſsimus, præſertim in eccleſiis Cathedralibus quæ à regulari obſeruantia deuiarunt. Vnde ſummi Pont. in ſacris Concilijs ordinarunt, ut ad differentiam iſtorum, Clerici illi qui ſub Apoſtolica profeſsione regularem uitã ſeruarent, non Canonici ſimpliciter ſiue Clerici, ſed Clerici Canonici uel Regulares Canonici dicerentur. Et ita in ſacris Canonibus Is nominandi modus paulatim inoleuit ab ipſa regulari Apoſtolicę regulę profeſsione, & obſeruãtia tractus. Hinc Reuerendus D. Præpoſitus poſtea Cardinalis Alexandrinus in ſuo Decretorum apparatu in cap. 1. diſt. 43. notat diſtinctionem ab ipſa primitiua eccleſia deriuaſſe, ſecundum triplex Clericorum genus, quod paulatim, & ſucceſsiuè excreuit in Eccleſia. Primũ uidelicet genus eorum, qui Clerici Sęculares dicuntur, propriũ habentes, & ſeparatim uiuentes. Aliud uero genus eſt Clericorum qui proprium habent, nec profitentur, ſed collegiatim uiuunt. Et hi dicuntur Clerici collegiati. Tertium uero genus eſt eorum qui primitiuum, & apoſtolicum uiuendi modum retinent in communi uiuentes, & tria profitentur religionis eſſentialia. Et hi propriè dicuntur Clerici Regulares in communi uiuentes, ut eſt tex. in cap. decimas. 16. q. 1. iuncta Gloſ. & cap. in omnibus. de conſe. diſt. 5. & Glo. ibi in uer. clerici canonici ex-

ponit de Canonicis Regularibus. Nec obſtat quod vbi ſupra dicit Præpoſitus quòd tale nomen Regulares Clerici in primitiua Eccleſia non eſſet in vſu, quia ad hoc dicendum, quòd ſi in primitiua Eccleſia Clerici tria uouebāt religionis eſſentialia, ergo ex conſequenti à diffinitione ad diffinitū Regulares Clerici erāt, quia ſicut non valet, in primitiua Eccleſia nomen Chriſtianorū non erat in vſu, vt notat Gl. in c. ſacroſancta eccleſia. 22. diſt. ergo Chriſtiani non erant: Sic in propoſito, non valet ſecundū ipſum Prępoſitum, Regularium clericorū nomen non erat in vſu, ergo Regulares clerici non erant: Quod eſt falſum, vt præmiſſum eſt.

Omnes Cano. Regu. ſiue ſint cathedralis eccleſiæ, ſiue non, vnius & eiuſdem ſunt rationis & ordinis. Cap. 5.

TAles erant Clerici Aug. & Clerici Exomenſis eccleſiæ, qui ſub Didaco epiſcopo fuerunt inſtituti. Horum autem Subprior fuit olim B. Dominicus, qui non Canonicus collegiatus, aut non profeſſus, ſed Regularis Canonicus, & regulariter profeſſus B. Aug. regulam. Dicit enim Archiepiſcopus Flo. in ſua cronica par. 3. ti. 23. c. 4. §. j. poſt principium. de B. Dominico ſic. Cūque honeſtatis eius late patens præconium Exomenſis epiſcopi Didaci attigiſſet auditum, percunctata diligentius ueritate atque comperta, continuo accerſitum fecit eum in ſua Eccleſia canonicum regularem, qui ſtatim inter Canonicos, velut ſingulare Iubar emicuit, de virtute in virtutē mira celeritate progrediēs. Et infra. Ipſe ſuis monitis & exemplis ſuam Eccleſiam cathedralem ex Canonicis Sæcularibus cum licentia ſedis Apoſtolicæ mutauit in Canonicos Regulares, quorū Subprior fuit Beatus Dominicus. Hæc ille. Fuit ergo Beatus Dominicus Canonicus Regularis, ideſt profeſſus ſecūdum Beati Auguſtini Regulam in Eccleſia Exomēſi pluſquam triginta Annis, refert Auctor Roſeti, folio vigeſimoquinto, columna quarta. Ex quibus colligitur, quòd omnes Canonici Regulares, ſiue cathedrales ſint, ſiue nō, vnius tamen & eiuſdem Ordinis ſunt. Quia vbi eſt eadem ratio habitus & profeſsionis, ibi eſt eadem iuris diſpoſitio. Sed nō nulli iniquitatis filij, diſcordię amatores potius amaritudinis liuore ſuccenſi hoc negant. Verum ad eorum confutationem

hoc

hoc probari poteſt etiam per aniquiſsima iura.

PRIMO quidem ex cap. innotuit. de elect. vbi in tex. ponitur Prior & conuentus. Et ſupra eodem. in cap. cum Vuithonienſis ponitur Prior, & in Glo. fit mentio de illius eccleſiæ conuentu, qui elegit Epiſcopum, & erant Regulares Cano. eccleſiæ cathedralis, qa Seculares Canon. Priore, & conuentu carent. Patet id ex regiſt. Inno. III. anno pont. eiuſdem 3. Et Io. And. in d.c. innotuit, diffinit quòd in d. eccleſia cathedrali erant Regulares Cano. ergo per Canonicos Regula. intelliguntur tam cathedrales, quàm non cathedrales cũ eiuſdem ordinis ſint & profeſsionis.

SECVNDO patet ex conſtitutionibus Regularium Canoni. per Benedictum. 12. approbatis, vbi omnes Canonicos Regul. tam cathedrales quam non cathedrales indifferenter ſub vno Capituli generalis celebrandi gremio comprehendit, ex quo via & eadem ratio profeſsionis regularis & habitus extat in vtriſque, quamuis in habitu ſuperiori qui nõ eſt de eſſentia ordinis ſit aliqualis accidentalis differentia, quæ non mutat ſpeciem, modò in habitu lineo & regulari profeſsione non diſcrepent.

TERTIO patet per capitulum, cum cauſam. de elec. & eſt text. Inno. III. à quo manauit prohibitio. c. ne nimia. extra de relig. domi. ne de cętero noua fiat religio. in ipſo ergo tex. cap. cum cauſam, fit mentio ſub ſimplici nominatione de Canonicis & Clericis, & tamen vna in vtriſq; eſt diſpoſitio iuris, cum una vtriſque ſit profeſsionis ratio tam in cathedralibus quam non cathedralibus: patet ex ipſo tex. vbi expreſsè fit mẽtio de eccleſia S. Petri de Luca foris portam, vbi Papa ſtrictè mandat, vt Prior illius eccleſiæ non profeſſus electus contra antiquam, & longęuam cõſuetudinem, vel renunciet prioratui, vel ſecundum priſtinam conſuetudinem expreſsè profiteatur B. Aug. regulam, ibidem ex immemorabilis initij longeuo vſu conſtitutam. Canonici ergo regu. ſunt Clerici Regu. vnius, & eiuſdem ordinis cum cathedralibus, modo ſint regulariter profeſsi.

QVARTO patet id ex Gloſ. in cle. 2. quæ incipit Diſpendioſam. de iudicijs. in ver. de Beneficijs. dicit enim quod appellatione canonicatus venit etiam Regularis Canonicatus. Et hoc idẽ ſentit Cardinalis Zabarel. Item probari hoc poteſt ex c. cum terra. extra de elect. vbi etiam colligitur quòd erant ibi Canonici Regulares. Et ibi tex. iuncta Gloſ. commemorat conuentum, qui nõ

ſolet

ſolet nominari niſi in Regularibus Canonicis, & eſt Eccleſiæ cathedralis.

QVINTO habetur in cap.dilecti.extra de iudi. Vbi dicitur Prior & Clerici de Guiſeburgen. ſed prior in Clericis Sæcularibus nõ habetur, niſi in Regularibus Cano. Et de illo Priore, & Clericis fit etiam mentio in c.primo.de eo qui mitti.in poſſ.cauſa rei ſer. & tamen ibidem dicitur Canonicos ſimpliciter, & in ſuperſcriptione.c.dicitur: Priori & fratribus de Guiſeburgen. qui tamen erant Regulares Canonici. Et ibi notat Panor.quòd aliquando appellatione fratrum ueniunt Canonici, ſicut & nonnunquam Monaci. Item in ca.1.de appel.dicitur Prior & Clerici. Stultum enim & abſurdum eſſet appellare Regulares illos Canonicos clericos, ſi non fuiſſent clerici, ſed nec Sæculares Clerici Priorẽ uel Subpriorem habent. Similiter canonicos eos nominare, ſi Regulares canonici non fuiſſent. Ex eo quòd eccleſia illa habebat Priorem, & conuentum, ergo canonici & clerici ſunt.

SEXTO patet ex tex.c.in cauſis.extra de elect.vbi fit mentio de Canonicis ſimpliciter. Sed eccleſiam Tholoſanam Regulariũ canonicorum à primaria ſui inſtitutione fuiſſe ſemper conſtat. Et ibi fit mentio de priore & ſaniore parte capituli, & ex Regiſt. Innocen. III.

SEPTIMO idem patet ex tex.c.præterea.extra de preb. Vbi etiam fit mentio de Archidiacono Eccleſiæ Toloſanę, vbi etiam dicitur, quòd erat regulariter profeſſus, & Gloſa declarat ibi de Regulari Canonico, qui poteſt fieri Archidiaconus in Eccleſijs cathedralibus. Sed cui dubiũ eſt quod omnes Archidiaconi eccleſiarum præferendi ſint omnibus Monacis, cum tales non poſsint eſſe niſi Clerici? & Canonici cum ſint naturaliter Clerici poſſunt eſſe Archidiaconi, ſed quod in Regularibus Canonicis tam cathedralibus quàm nõ cathedralibus vna & eadem ſit profeſsionis ratio, ſequitur etiam quòd in illis ſit vna, & eadem iuris diſpoſitio. patet in §§.proximè ſequentibus.

OCTAVO patet ex c.cum ſuper elect. extra de cauſa poſſ. & propriè. Scribitur canonicis de Betleem, & tamen erant cathedrales & Regulares, vt patet ex Regiſtro Inno.3.& hoc idem confirmat d.Iacobus de Vitri. Cardinalis, & Canonicus Regul. qui tempore Inno.III. fuit legatus in Hieruſalem, vt etiam patet ſupra in Elucidario. Hoc idem patet ex libello eiuſdem. d.Iacobi de vitri.

tri. qualiter in Bethleemitica, & Nazarethenſi, ſicut Hiereſolymitana eccleſia erant Regulares Canonici. Et in libraria fratrũ Minorum apud Sepulcrum Domini exiſtentium, eſt Decretum Paſchaſij Papæ, quod mentionem facit de Patriarchatu Hieroſolymitano, Nazarethenſi, & de Bethleemitico Epiſcopalibus eccleſijs, in quibus erant tunc Canonici Regulares, quos longè ante Vrbanus. II. ad Regularem eiuſdem ordinis obſeruantiam reduxerat, vt idem patet ex literis plumbeis, & Apoſtolicis.

NONO idem patet ex cap. cum ſuper elect. extra de confeſſ. & extra de regul. c. Sicut nobis. & ibi dicitur qualiter Canonici Bethleemitici & Nazarethenſes emittebant profeſsionem, ſecundũ regulam Diui. patris Auguſt. & dabant habitum lineum, qui eſt propriè habitus Regulariũ canonicorũ: vt ſupra oſtenſum eſt. Et tex. locum illum vocat Canonicam. Et nota quòd ibi Glo. vtitur verbo profiteri ſub verbo monacari, quod largè ſumitur. Cum tamen ibidem obſeruaretur canonica profeſsio, vt patet ex antiquis Bullis in Archiuis ibidem reconditis.

DECIMO idem patet ex c. cum in eccleſijs. extra de maiorita. & obed. dicitur ibi canonici Eccleſiæ S. Victoris & S. Io. in monte de Bononia, Et vocantur ibi canonici ſimpliciter, & vſque in preſentiarum continuatis ſucceſsibus conſtat ibi Regulares Canonicos viguiſſe per annos octingentos. Et Dei cooperante gratia vigent ſub regulari, & laudabili eiuſdem ordinis obſeruantia, quibus inuicem connexis eccleſijs ego licet indignus per 4. annos præfui, & tamen vna, & eadem eſt ordinis ratio, tam in iſtis quam in cathedralibus, & eos tex. ille ſimpliciter Canonicos nominat. Sicut etiam in ca. quod Dei timorem. extra de ſta. regul. fit mentio de ipſa eccleſia S. Victoris de Bononia. Et Ioã. And. in pœmio nouel. nominãdo iuris Canonici ſcriptores, nominat D. Iacobum de Beluiſio Regularem canonicum S. Ioã. in monte. Et hic nota contra eos qui aſſerunt Canonicos Reg. qui ſunt in prænominatis Canonicis, videlicet S. Victoris, & S. Io. in mõte, non eſſe eiuſdem profeſsionis, & ordinis, ſed hoc eſſe falſum colligi poteſt ex Gloſ. in cle. j. de elect. in ver. habitus. quia ibi dicit Io. An. quòd omnes canonici qui profitentur regulam Aug. inuicem poſſunt eligi, quia vnius & eiuſdem ordinis ſunt. Et in ver. habitus dicit idem Io. An. quod habitus lineus eſt habitus canonicorum regu. quem ſub cappa deportant. Profecto tantus

vir

vir qui tunc legebat Boroniç, & eiuſdem patriç oriundus erat, non debuerat ignorare qualis eſſet habitus, quem tunc temporis deferebant Canonici Reg. S. Io. in monte. Cum & in præſen tiarum habitum lineum & ipſi ſub cappa deportãt moderni Canonici, ibidem exiſtentes: Sicut olim antiqui illi Regulares Canonici deferre conſueuere.

VNDECIMO patet veritas ex c. noſtram. extra de confir. vtil. vel inut. ibi dicitur ſimpliciter, quidã Canonicus, ſed tamen in medio tex. colligitur, quòd Regularis Canonicus erat.

DVODECIMO patet veritas ex c. intelleximus. de æta. & qual. ibi tex. dicit, ꝙ Regulares Canonici habebant Abbatem, & ex illo tex. laudatur Canonicus Regularis, qui ex Monaco reuerſus fuerat ad Priorem ſtatum Canonici ordinis. Et ibidem ſimpliciter dicitur ad Canonicatus ordinem. Declaratur etiam ex tex. ꝙ reuertẽs Canonicus à Monacali ſtatu portet cucullam in Apoſtaſiç ſignum, & vltimus in choro ſedeat: quia ſine licẽtia ſaltem petita non licet, Vt habetur in c. ſtatuimus. & c. mandamus. 19. q. 3. & cap. ſane. & c. licet. extra. de regu. & ibi plene notant Docto. Si Regulares Canonici de præſenti habent conſtitutiones arctiores, Vt hodie de facto habent Regulares Canonici Lateranenſes, patet per conſtitutionẽ Martini 5. ꝙ nõ poſſunt ideo trãſire ſine Apoſtaſia ad minus arctum de preſenti viuendi modũ, licet quo ad regulam ſit arctior religio Monacalis.

TERTIODECIMO ex tex. c. cum I. & A. extra de ſent. & re iud. dicitur ibidem ſimpliciter Canonici S. Dionyſij Rẽmẽſis. Et etiã dicitur ex parte Canonicorũ duntaxat, ergo per Canonicos etiã ſimpliciter nominatos intelliguntur etiam Regulares, qui & clerici ſunt eſſentialiter, vt patuit ſupra in 2. parte, quod non ita Monacis poteſt accidere, quia primi Monaci ex primaria eorũ inſtitutione nec ex natura ordinis Monacalis, clerici non fuerunt. Colligitur etiam ex d. c. cum I. & A. quòd canonici antiquitus habebãt Abbates, & idem colligitur ex tex. c. ex parte. extra de poſtul. & extra de homi. cap. ſignificaſti, ibi colligitur, quòd Regulares can. habebant Abbates, ſicut nunc de facto habent moderni cano. Lateranen.

QVARTODECIMO patet ex tex. c. ſane. extra de regu. ibi dicitur de Canonico tm̃, & tamen in tex. fit mentio de profeſsione facta quæ non cadit niſi in Regulari Cano. ergo cum dicitur Ca-

nonicus

nonicus tantùm intelligitur etiam clericus, vt ſupra eſt oſtēſum, quod etiam Io. An. ibi dicit, Regulares canoni. eſſentialiter eſſe Clericos, & non poſſe aliter eſſe niſi tales.

QVINTODECIMO patet ex tex. cap. quoniam. extra de vit. & honeſt. cler. qui ſub uno tecto debent ſimul uiuere & ſimul dormire. Et Glo. vlt. concordat cum Gl. in c. in omnibus. de conſ. di. 5. in cap. clerici canonici, quæ exponit hoc eſſe intelligēdum de Regu. cano. quia aliàs male ſeruaretur ille textus à clericis, & canonicis Secularibus. Item patet ex textu, vbi conceditur facultas abſoluendi ab excommunicatione propter manuum iniectionem, quod non niſi regularibus cōceditur, vt in c. Monaci. extra de ſenten. excom.

SEXTODECIMO ex tex. cap. cum olim. extra de priuile. & exceſſu priuileg. ibi in tex. fit mentio de priore & Canonicis Monaſterij S. Crucis ſub ſimplici nominatione Canonicorum. Sed prior non habetur in Canonicis Sæcularibus, & tamen ibi ſunt Regulares Canonici. De hoc etiam habetur in cap. venerabili. extra de verb. ſignific.

DECIMOSEPTIMO ex tex. c. plerique. extra de pace. ibi tex. dicit, pleriq; ſicut accepimus Regulares Clerici, & Sęculares interdum &c. Ecce quomodo Regulares Cano. vocantur Clerici & Regulares. Præterea in c. 1. de fi. presby. dicitur vel in Canonica congregatione regulariter viuentes, vbi maxima fit commendatio clericorum regulariter viuentium ab alijs clericis non regulariter, ſed Sæculariter viuentibus.

DECIMOOCTAVO ex tex. c. ſolitę. ext. de maio. & obed. dicit Abbas, clerici ſunt res Deo uiuę, ipſi ſoli dicatæ. Et inducit c. cui portio. 12. q. 1. Sed Regu. canonici ex profeſsione ſunt clerici Deo dicati, & ſemper fuere tales, ſcilicet clerici non minus quā Canonici, & Clerici Sęculares, nec propter regularē profeſsionem ex primęua eorum inſtitutione quo ad clericatum, debent eſſe deterioris conditionis quàm Sęculares clerici, q à primęuo regulari ſtatu, licet ſciente, & tacente ponti. ſunt relaxati. Vnde idem Abb. in cap. Deus qui. de vita & honeſt. clericorum. dicit, Quòd cum in multis clericorum ſtatus ſit relaxatus, & ſub illa diſtrictione qua erant Apoſtoli, & apoſtolici clerici nollent viuere, facta eſt Diſtinctio ſęcularium à regularibus clericis, quorum obſeruantia viget ſucceſsiuè in Regularibus canon. qui &

O clerici

clerici regula. ſunt. Nam Sæculares ſecundum Glo.in c.licet.de off.ordi.ſuper ver.Sæculares,dicti ſunt, quia uoluerunt habere proprium,& voluerunt ſe exhibere ad ritum Sęcularium hominum. Et confirmat Abb.in d.cap. Deus qui. per ſimile dicendo, quòd clericorum regula eſt viuere ſine proprio,ſed per vſum aſſumptum eſt habere proprium. Dicit etiam ipſe Abb.in ca. epiſcopus,extra de præb.quod primitiua eccleſia non habebat præbendas,quia clerici viuebant communiter,& ſine proprio,vt patet in cauſa 12.q.1.quaſi per totum,inter quę iura ſunt ſermones patris noſtri Augu.intitulati de communi vita clericorum. Sed quia aliqui non ſeruabant illam communitatem, & occultabāt contra eorum profeſsionem, fiebant hypocritę cum d ino animę ſuę. Et exinde facta eſt diſtinctio inter Clericos Regu.& Sæculares. Hæc Abbas.

DECIMONONO ex doctrina Abbatis in cap. conſtitutus. extra de reſcrip.notatur quomodo error in Clericis Sęcularibus erat non ſequi veſtigia Apoſtolorum in vita eorum,ergo clerici communiter viuentes ſunt clerici non minus quàm Clerici Sęculares,& conſequenter Monacis ſunt præferendi.

VIGESIMO idem patet ex Doctri. eiuſdem Abba.in c.1.de inſt. vbi dicit,quod appellatione Clericorum non ueniunt Monaci, ſed Canonici,in Rubrica ne Clerici vel Monaci intellgātur ſub illo nomine Clerici,vt etiam patet ſupra 15.q.2.c.obſeruan.Vbi prohibetur Clericis ne aduocent,& dicit ibi Gratianus,quòd intelligitur de canoni. regul. Ergo apertiſsime patet ex his, quòd Canonicis Regu.per ſe,& eſſentialiter competit quòd ſint Clerici,& per Regulares cleri. intelliguntur Canonici Regu.

Explicit tertia pars principalis.

QVAR-

QVARTA PARS PRINCIPALIS
DE CONTINVATO ET SPECIFICO
SVCCESSV CANON. REGVLAR.

De identitate & continuatione Canoni. Regula. Caput primum.

QVIA Vero per ſufficientes rationes aduerſarij conuincere non poſſunt Canonicorum Regu. efficaces ratio nes, ad callida quedã, & puerilia obiecta conuerſi, adhuc conantur obſiſtere, & quidem non ſine eorũ potius graui ignominia, aſſerentes (& quidẽ ſine vllo auctẽtico fundamen to) Canonicos Lateranen. in Italia ſub regulari obſeruantia florentes, non eſſe ex illis quos B. pater & magnus Aug. inſtituit. Et vltra præmiſſa contra huiuſmodi latrantes canes adducimus ſolidiſsima Rom. Pont. iura atque certiſsima teſtimonia Doct.

De differentia accidentali inter Clericos Sæculares & Regulares. Cap. 2.

PRimum quidem conſiderandum eſt differentiam inter clericos Sæculares non eſſe quo ad clericatum eſſentialem, ſed accidentalem, quia ſolum per reformationem quæ non mu tat ſpeciem, ſicut plenè notant Doct. in in cap. relatum. extra ne Clerici, vel Monaci. in ver. ordine ſuo reformari, & ibi ad ſui ordinis obſeruantiam reuertantur. Nam ſicut Clerici primitiuę ec cleſiæ Apoſtolorum imitatores tria ſubſtantialia ſecundum Regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam profitebantur, vt ſupra oſtenſum eſt. Ita Clerici Regu. ſeu cano. retinent ex inſtitutione

B. patris Aug. eãdem clericalem profeſsionem cum lineo habitu, quam quidem profeſsionem Clerici Seculares, retento tamē clericatu, prætermiſerunt: ergo non propter hanc primęuam retentam qualitatem debent eſſe inferioris conditionis, cum nō diſcrepent profeſsione à primis Clericis, in quibus fuit uita communis, quæ nihil aliud eſt quàm Apoſtolica regu. vt in cap. dilectiſsimis. 12. q. 1. colligitur. in fin. vbi dicitur, vt non recedatis ab Apoſtolicis regulis.

Auctoritate eccleſiæ probatur identitas Cano. Regular. cum eiſdem Clericis profeſſione, & habitu quos Aug. pater inſtituit. Cap. 3.

HAnc ipſam continuationem confirmat Eccleſia, quæ nobis in ſpeculum proponitur. c. ſi Romanorum. 19. diſt. cuius Auctoritas ſuprema eſt. 11. diſtin. cap. ex his. & cap. Eccleſiaſticorum. & Tho. in Quolib. dicit, quòd auctoritas Doc. trahitur ab auctoritate Eccleſiæ, & ipſa eccleſia in ſolennitate magni patris Aug. cantat, quod S. Poſsidonius in eius vita deſcribit, videlicet, Factus presbyter monaſterium Clericorum mox inſtituit, & cępit viuere ſecundum regulam ſub ſanctis Apoſtolis cōſtitutam. Sed hic obiicit frater Ambroſius Corolanus ordinis eremitarū in ſuo debili defenſorio, quòd per Canoni. Regulares additum eſt illud verbum clericorum. Sed contra ipſum eſt Auctoritas B. patris Augu. in ſermonibus de communi vita clericorum, vbi ſępe & ſępius nominat fratres ſuos conclericos meos tales inueni quales deſideraui. Dicit & B. Aug. in ſermone qui incipit, Carita. veſtræ, & expreſsè fatetur non aliam ſe aſſumpſiſſe normã quàm eam quæ deſcripta eſt in Actibus apoſtolorum, & librum actu. Apoſtolorum legi iuſsit per Lazarum Diaconem coram omnibus. Vt videatis (inquit) vbi deſcripta ſit viuēdi forma, quam deſideramus implere. Ecce continuatio.

De eodem ſucceſſu Cano. Regu. cum primis Clericis. Cap. 4.

COnſequenter oſtenditur continuatio ex doctrina B. Tho. ſecunda ſecundę. q. 88. art. 4. & 3. arg. concludit ergo vt etiã ſupra oſtenſum eſt in Elucidario, quòd Apoſtoli, & reliqui primitiuę

mitiuę eccleſiæ Clerici emitebant tria uota ſicut B.pater Aug.& eius Clerici,& ſucceſsiuè Regulares can.dicti. ſub regulari eiuſdem ordinis obſeruantia degentes.Si ergo illi primitiuę Eccleſiæ vouentes erant clerici,conſequenter,& Clerici B.Auguſti.& ſucceſsiuè cano.Clerici,qui& Regu.canonici eãdem clericatus naturam retinent.

Eadem continuatio in Cano. Regu. cum primis clericis auctoritate B. Tho. probatur. Cap. 5.

RESpondeant, qui hanc clericatus continuationem Cano. regu.temere negant,de quibus Canoni.Regu.loquebatur B. Tho.ſecunda ſecundę.di. 189.ar.8.ad 2.arg.vbi dicit,quòd ordini canon regula. per ſe competit vt ſint clerici, ad religionem autem monaco. non per ſe competit vt ſint clerici niſi per accidens. Certè aut de cano. non profeſsis,aut profeſsis loquitur:nõ primo,quia tales canonici indiſtinctè poſſunt tranſire ad quamcunque religionem approbatam.c. duæ ſunt leges. 19.q.2. Ergo ſecundo,de canonicis profeſsis loquitur ibi,vbi tractat de tranſitu canoni.regu.ad Monacos. Si igitur B.Tho. loquitur de profeſsis:ergo non niſi de regularibus intelligendum eſt,quia ſecũdum Doc.regularis propriè dicitur, qui ad viuendum regulariter per tria uota eſt aſtrictus. Extra de ſtatu Monaco.c. quod Dei timorem. Diſtinctè ergo loquitur de omnibus cano.regu.Cum ergo ſint vnius,& eiuſdem ordinis canonici omnes tam præſentes quam præteriti,pari ratione ſunt eſſentialiter clerici,non quidem per accidens ſicut Monaci, et conſequenter ſunt ipſis Monacis præferendi.

Quod omnes Cano. Regu. moderni ſunt vnius & eiuſdem ordinis in ſpecie generaliſs. cum antiquis. Cap. 6.

QVod autem omnes cano. regula. tam moderni quàm antiqui ſint vnius,& eiuſdem ordinis,Ratione,Auctoritate,& exẽplo probatur,Ratione ſic,ubi eadẽ eſt profeſsionis,& habitus ratio,ibi eadẽ eſt iuris diſpoſitio:patet,quia licet profeſsio faciat Monacum,aſſumptio tamen habitus tãquam acceſſorium requiritur præſumptionem faciens tacitè,vel expreſsè profeſsionis.

nis.cap.porrectum, & c.ex parte.de regul.& ibi per Doct. Sed in his cano.regulari.Lateranen.eſt eadē profeſsionis,& habitus ratio,ergo in ipſis eſt eadem iuris diſpoſitio:conſequētia patet cū maiori,& minor probatur firmiſsima Auctoritate Io.An.in cle. 1.de elect.in ver.habitus,vbi ſuper illo tex.Clementis.5.in Concilio Viennen.ſic ad literam ait, Habitus non dicit coloris, per quod videtur quòd omnes Regula. cano.qui profitentur Regulam Augu.& ſub habitu lineo quem ſub cappa deportant,vt ibidem dicit in ver.habitus,licet varient in colore in cappa exteriori,videlicet,quia aliqui habent colorem nigrum ſicut Lateranē. cano.Alij album,ſicut olim quidam canonici, de congregatione S.Marci,inuicem tamē eligi poſſunt, quod videtur maximè, quia ipſorum habitus eſt linea toga,quam ſub cappa deportant. Ex eo ergo quòd omnes canonici qui regulam Aug. profitētur inuicem eligi poſſunt,ſequitur quòd unius, & eiuſdem ordinis ſunt,ex quo in d.clemen.prohibet Concilium Viēnen. vt diſparis profeſsionis,& habitus nullus poſsit eligi in prælatū. Ergo per locum a contrarijs,ſi poſſunt eligi inuicem,conſequenter patet quòd vnius,& eiuſdem ordinis eſſe cenſentur. Iſta ergo duo videlicet,profeſsio Regulę Auguſt.& linei habitus aſſumptio,ipſo iure ſic diſponente,concurrunt ad ſpecificam vnius,& eiuſdem ordinis rationem . Et cum iſta duo concurrant tam in modernis quàm in antiquis,ſequitur quòd vna & eadem ſit iuris diſpoſitio in ipſis canonicis.

Solutio argumentorum contra quoſdam imperitè loquentes, ex auctoritate Grego.negantes continuationem in eccleſia Lateranen. Cap. 7.

VBi etiam notandum eſt per d.cle.quòd omnino ceſſat ratio quorundam dicentium, ex eo quòd B.Greg.dicit in libro Dialogorum quòd Valentinianus olim Monacus pręfuerit eccleſiæ Lateranen.conſequenter arguunt fuiſſe aliquando dictam Baſilicam Lateranen.à Monacis gubernatam. Sed in contrarium eſt conſtitutio. d.clem.quæ corrigit præcedentem antiquam conſuetudinē,dicit enim tex.cum rationi non congruat, vt homines diſparis profeſsionis, vel habitus ſimul in eiſdem monaſterijs ſocientur &c.Et ideo per d.extrauagantem corrigitur

ur antiqua conſuetudo,quia homines diſparis profeſsionis,vel habitus eligebātur in prælatos,ſic in propoſito,quamuis Valentinianus Monacus mutato habitu monaſtico electus fuerit Prior.d.Baſilicę, non tamen ſequitur quòd in ipſa Baſilica fuerint Monaci,nec hoc dicit B.Gregorius,ſed ſimpliciter tantum dicit, quòd eidem Eccleſiæ præfuit.

Quod Cano. regul.moderni Lateranen.appellati ab eorum prima inſtitutione continuarunt in canonica & ſpecifica identitate cum antiquis. *Cap.* 8.

HVius autem candidi ordinis & ſancti propoſiti Regulariū Can.continuatio ſecūdo loco multiplici Auctoritate probatur.& hoc intendimus contra quoſdam qui falſo figmēto nouiter ſinuēto à quodam ſupplementi cronicarum Auctore, & quidem ſine certo,& probato teſtimonio.temere præſumunt aſſerere hunc fuiſſe nouum ordinem ſub Grego. 12.videlicet Anno Domini 1407. à quodam fratre Iacobo ordinis Prædicatorum inſtitutum,& multa alia ibidem mendacia in 9.& 14. eiuſdem ſupple.lib.vt ſanctum Diui patris Aug.Canonicum ordinem cō funderet,turpiter adiecit.Hunc etiam errorem pro clypeo nonnulli aſſumpſerunt,ignari noſtri temporis ſcriptores,cęci cęcum ſequentes:& falſi quidam fratres à patrum ſuorum veſtigijs deuiātes, liuore potius amaritudinis quàm caritatis zelo permoti errorem ipſum in ſcriptis redigere non ſunt veriti.Contra quos ponitur concluſio. Ordo Regu. Canoni. in agro Lucenſi apud Frigionariam,quamuis aliquando ad arctiorem obſeruantiam fuerit reformatus, tamen ex īmemorabili longęui uſus initio, continuatis ſucceſsibus per longiſsima tempora ante Greg. 12. iuxta Diui patris Aug.regulam,inuiolabiliter extitit obſeruatus. In primis ſiquidem prout legitur in Archiuis eccleſiæ cathedralis S.Martini de Luca,ex geſtis Alexan.2.& Illuſtris Mathildę comitiſſę, Hunc ipſum ſanctum, & canonicum ordinem ab ipſa deuotiſsima fęmina præfato pont.cōcedente,eo in loco fundatum fuiſſe cōſtat. Vbi antea primum fuerat extructum oratoriū à B. Frigiano, à quo Frigionaria poſtmodū locus ille vulgo denominatus eſt,tempore videlicet Pelagij.j.longè ante Greg.magnum. Et in memoriā tanti viri ipſa Illuſtris Comitiſſa Canonicam,

cam,& Eccleſiam ibidem in honorem S. Marię Virginis erexit. Sed hoc & ipſe ſupplemẽti Auctor audacter affirmat. Succedẽte vero tempore ſub Alex. Papa huius nominis. 4. à nobili milite Lucẽſi Marchoaldo de Malpiglijs fuit tertio loco inſtaurata, Anno videlicet Domini 1250. eiſdem adhuc Regularibus Can. ibidem exiſtentibus, vt patet ex originalibus, Indultis, & priuilegijs eiuſdem Alex. 4. vt infra dicetur. Poſtremo eccleſia ipſa ſub Alexan. 6. ſimul, & canonica ab ipſa vetuſtate collapſa inſtaurata fuit, opera & impenſa ipſorum Regularium Canon. qui ſemper continuatis ſucceſsibus ibidem ſub regulari eiuſdẽ ordinis obſeruantia viguerunt.

Ea ipſa perennis continuatio ſuprema Ponti. Roma. Auctoritate probatur. *Cap.* 9.

HOc ipſum in primis per auctenticum, & originale Indultũ Alex. 4. probatur: incipit, Alexãder epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Dilectis filijs Priori eccleſiæ S. Marię de Frigionaria, eiuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitã profeſsis in perpetuum, religioſam uitam eligentibus, Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, & infra. Ea propter Dilecti in Domino veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & eccleſia S. Mariæ de Frigionaria Lucanę dioceſis, in qua diuino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, vt ordo Canonicus qui ſecundum Deum & B. Aug. regulam in eadem eccleſia inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Præterea quaſcunque poſſeſsiones, quęcunq; bona dicta eccleſia in præſentiarum canonicè poſsidet, aut in futurum cõceſsione põtificũ, largitione Regum, vel principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis, præſtante domino poterit adipiſci, firma vobis ſint, & ſucceſſoribus, & illibata permaneant: & infra. Liceat quoque uobis liberos, & abſolutos è ſęculo confugientes clericos, vel laicos ad conuerſionem recipere, & eos abſque contentione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum ueſtrorum poſt factam in eccleſia ueſtra profeſsionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentia, niſi arctioris religionis obtentu, de eodem

loco

loco diſcedere, diſcedentem vero abſque communi veſtrarum litterarum cautione nullus audeat retinere, & infra. Prætetea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Ro. Pontificibus eccleſię veſtrę conceſſas, necnon libertates, & exẽtiones Secularium exactionum à Regibus, & principibus, vel aliis fidelibus vobis indultas, Auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat, &c. Quæ omnia, & alia ibidem contenta tacitam ipſius antiqui ordinis Canonici, & approbatam continuationẽ includunt. Datum Viterbij per manum magiſtri Iordani ſanctæ Rom. eccleſiæ notarij, & Vicecancellarij. Idibus Maij, indictione prima, Incarnationis Dominicę Anno 1258. Pontificatus vero Domini Alexandri Papæ 4. Anno. 4. Huius autem originale exhiberi poteſt ex Archiuis eiuſdẽ eccleſię, ſicut & cæt. vetuſtiſsima, & auctentica ſcripta ibidem recondita.

Contra præfatos impugnantes eſt irrefragabilis Auctoritas Pontific. Roma. Cap. 10.

Contra præfatos itẽ aduerſarios eſt, & alia Gre. 10. ſupręma auctoritas. Ab ipſo nanque Pontifice manauit ſolennis illa cõſtitutio c. religionum diuerſitatem. de reli. domi. lib. 6. Quo quidem auctore cęlebratum eſt illud magnæ auctoritatis Concilium Lugdunenſe, & in ipſa conſtitutione decernit quatuor mendicantium ordines pro approbatis haberi. Certũ eſt enim quòd ante Greg. 12. per longa tempora præfati pontifices præceſſerunt. Huius ergo Greg. 10. originale ſic incipit, Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filijs Priori eccleſiæ S. Mariæ de Frigionaria, eiuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſsis in perpetuum, religioſam vitam eligentibus apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, & infra. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & eccleſiam S. Mariæ de Frigionaria Lucanę Diœceſis, in qua diuino eſtis obſequio mãcipati, ad inſtar felicis recordationis Alex. Papæ 4. prædeceſſoris noſtri ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt ordo Ca-

nonicus qui ſecundum Deum,& B.Aug.Regulam in eadem eccleſia inſtitutus eſſe dinoſcitur,perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Præterea quaſcunque poſſeſsiones,&c. Prohibemus inſuper vt nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eccleſia veſtra profeſsionem &c.& infra. Præterea omnes libertates,& immunitates à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pontificibus eccleſiæ veſtræ conceſſas &c. Quę omnia ipſius antiqui ordinis,in eodem loco conſtituti,tacitam,& approbatam continuationem includũt.Datum apud Vrbem veterem per manũ magiſtri Ianoni Lecacorui S.Ro.eccleſiæ Vicecancellarij Nonis octobris,Indictione prima,Incarnationis Dominicę Anno 1272.Põtificatus uero Gre. Papæ 10. Anno primo.Quo ſtãte firmiſsimo auctentico,patet contra ſupplementi auctorem , & eius ſequaces concluſionem propoſitam eſſe veram , quia hic Canonicus ordo longè ante Greg. 12.eo in loco fuit inſtitutus,Cuius initijs memoria non exiſtit in contrarium.

Inſtrumentis auctenticis probatur continuatio Canoni. Regula. Cap. 11.

Continuatio prædicti Canonici ordinis ſecundum B.Aug. regulam probatur auctenticis inſtrumẽtis ex quibus pauca ſubnectere,quo ad præſens ſufficiat intendimus. Inter cętera vnum eſt,quòd de anno. 1306. Indictione quarta,octauo calendas Iulii confectum eſſe dinoſcitur. Incipit, In Chriſti nomine amen.Venerabilis P.Lucas Prior capituli,& conuentus eccleſię S.Marię de Frigionaria ordinis S.Aug.Lucanæ diœceſis,cum cõſenſu,& voluntate ſuorum Canonicorum,& dicti capituli,& cõuentus,videlicet D.Viuiani,D. Franciſci,D. Sini, D. Angeli, D. Marci,D. Auguſtini,D. Gregorij,D. Petri, D. Simi, D. Gratiæ, D. Benedcti,& D.Vghi,Cum ad præſens ibi plures non ſint. Et ipſi fratres,& Canonici vna cum Priore conſentientes ſibi inuicem pro ipſo capitulo,& conuentu,prouiſa,& bene cognita vtilitate dicti capituli,& conuentus,&c.Hoc idem ex alio inſtrumẽto probatur. Incipit,In nomine Domini amen. Cum hoc ſit ꝙ olim Reuerendus in Chriſto Pater D.Ioannes Dei, & Apoſtolicę ſedis gratia epiſcopus Lucenſis contulerit, vnierit, atque incorporauerit Monaſterio S.Mariæ de Frigionaria Lucẽſis diœceſis,

çeſis,& Priori,& fratribus Canonicis eiuſdem eccleſiam ſeu capellam S.Dalmatij,in ciuitate Lucenſi poſitã,per ipſos Priorẽ & Canonicos dicti Monaſterij feliciter gubernandã,& infra,prout de dicta conceſsione,& vnione, & alijs latius contineri debere per priuilegium in modũ publici,& Auctentici inſtrumenti facti,& rogati notarij Ser Ioannis Terii,tunc notarij curiæ epiſcopalis, & ipſius D.Lucenſis epiſcopi,ſub Anno natiuitatis Domini. 1381.Indictione 15.die 16.Nouembris.Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris,& D.D. Bonifacii diuina prouidentia Papæ. 9.Anno pontificatus ſui 3.& cum ſigillo,& cera pendenti cõſuetis,præfati D. Lucenſis Epiſcopi,in chordulis de ſerico viridi. Cumque poſt huiuſmodi conceſsionem,vnionem, & incorporationem prędictam,præfatũ Monaſterium S.Marię de Frigionaria,cum omnibus ſuis membris,iuribus,& pertinẽtijs ad Regulares Cano.qui dictum Monaſterium iam diu rexerunt,& gubernarunt,ſicut etiã de præſenti gubernant,& regunt, & propter eorum vitam laudabilem,quam in dicto Monaſterio S. Mariæ de Frigionaria præfati Canonici Regu.per tempora duxerũt, et ducunt laudabiliter,commendamus ſemper in ſeruitio, & famulatu omnipotentis Dei,ac Beatæ Mariæ virginis,& ſanctorũ deſeruientes cõtinuo,vt auctum ſit Monaſterium ipſum in ꝗ plures,& plures prouincias,& in tantũ creuerit,& augumentũ acceperit Monaſteriũ ipſum in Canonicos, & plures religioſos ipſi Monaſterio deuotos,quòd ex ipſis plurima,& etiam quàm plura monaſteria in diuerſis prouincijs, ciuitatibus, & locis, & vſque Romam maxime fuerint,& ſint cõſtructa,in quibus Canonici Reg.d.Monaſterij præſentialiter,& continuo degunt,vitam religioſam laudabiliter ducentes,& infra.Quapropter venerabiles,& religioſi viri D.Conſtantius de Regio Prior d.Monaſterij, & Canonicorũ S.Mariæ de Frigionaria Lucanæ diœceſis, & D. Petrus de Cumis ſyndicus, & procurator eiuſdem,cõſtituti perſonaliter corã Venerabilibus P. Canonicis Lucani capituli, & collegialiter congregatis, prima,& 6.feria Mẽſis Aprilis,& corã ipſis exponentes ſupplicarunt,& infra.Auditis,& intellectis omnibus ſupraſcriptis per prędictos Priorem , & ſyndicũ Monaſterij S.Marię de Frigionaria,& infra. Ad laudem , & gloriã omnipotentis Dei prædictam vnionem confirmarunt,& approbarũt, & perpetuis temporibus firmam,& ratam haberi voluerunt , &

 infra.

infra. Inſuper ipſos Canonicos, & Monaſterium S. Mariæ prædictę. Et dictos Priorem, & Syndicum, & me Notarium vt ſupra, præſentes & ſtipulantes pro dictis Canonicis, & Monaſterio à refectione prandij quam in dicto inſtrumento dictis Canonicis maiori eccleſiæ, facere tenebantur, & promiſerũt prout in dicto inſtrumento continetur, de ipſorum ſpeciali gratia liberauerũt et abſoluerunt penitus, & in totũ, et infra. Ita quòd futuris tẽporibus præfati Canonici, & Monaſterium S. Marię de Frigionaria ſolũmodo ſoluere quolibet Anno in eo tempore, quo dicti Floreni duo auri ſolui debebant, ſoluere de cætero teneantur, duntaxat Bologninos quinquaginta quatuor quolibet Anno, &c. patet ex his dictis antiqui Canonici ordinis continuatio. Item hoc ipſum patet euidenter ex Annalibus illuſtris dominij Lucẽſis in archiuis auctenticè reconditis, vbi ſic ad litteram dicitur. 1337. Exiſtente Luca ſub Dominio Dominorum de la Scala, fuit factum Decretum per D. Antianos quorum nomina ſunt infraſcripta. Brexianus Honeſti, Cęcius Pieri, Iuſtus Botrini, Gerardius Lazarij, Nuncius Bletius, Lemmus Catrignella, Banducius della Grotta, Colutius Bochanſochi, Saulus Sauli, Nellus de Monte Claro, cuius Decreti verba ſunt hęc. Cõſiderantes honeſtam vitam, & benignam conuerſationem quam Canonici Reg. Monaſterij S. Mariæ de Frigiognaria ſeruant in ordine B. Aug. & conſuetudinem diutius in his obſeruatam, ordinauerũt quòd habeãt fęnum & ligna, & alia neceſſaria pro ipſis religioſis Canonicis, qui negotia Monaſterij Lucæ exercent.

Quod in loco Frigionaria per antiquiſſima tempora continuarunt ipſimet Cano. Reg. Cap. 12.

QValiter autem Canonicus ordo in præfato loco Frigionariæ iam dudum (vt diximus) inſtitutus, longè lateque propagationis ſuę initium ſumpſerit per Ciuitates, & Prouincias diffuſus, id habetur in Annalibus dictę Eccleſię ex Auctenticis ſcriptis, vt patet ex inſtrumẽto Ioãnni de Piſcarijs Notarij Imperialis, & ciuis Papienſis. Nam cum quidam Venerabilis Leo de Charate olim Cęnobij S. Petri cæli Aurei Prior, & Venerabilis Tadeus de Bagnaſco eiuſdem Cęnobij profeſsi Canonici Regularis, comperta dicti loci laudabili fama, ad eum locum mox

de

de conſenſu Abbatis,& Conuentus dicti Cœnobij S.Petri ſe contulerunt,vt patet ex præfato inſtrumento. Hi quippe uiri doctrina,& ſanctitate præclari,cooperantibus ſimul,& reliquis Canonicis Regu.ibidem prius exiſtentibus, ad ipſius ordinis ſeruorẽ dilatandum coadiutores maximè fuerunt. Ad quod etiam præclarũ opus Venerabilis Sacerdos D.Bartholomęus Colũna,ciuis Romanus, et Dei Pręco celeberrimus cooperator fuit,& ardentiſsimus coadiutor. Quãuis autem dictus ordo in ipſo loco ad priſtini feruoris rigorem auctus ſit per idem tempus,non tamen à primęuo rigore quandoque defecit.

Contra Supplementi auctorem probatur expreſsè eorum ordinem fuiſſe immutatum ab antiquo nullo quouis modo, niſi quantum ad quendam arctiorem viuendi modum,ſicut in alijs cõtingit ordinibus reformatis, ſed longè in iſtis magis propriè continuauit ſpecifica identitas cum antiquis. Caput 13.

CONtra Supplementi auctorem eiuſque ſequaces quidem omini ex parte ſuſpectos,vltra prędicta extat fideliſsimum, & auctenticum teſtimonium archiepiſcopi Florẽtini fratris Antonini ordinis Prædicatorum,qui in 2.parte ſuæ cronicæ tit. 15. cap.23.§.& flores apparuerunt in terra noſtra. De ipſius Canonici ordinis continuatione,& ex ipſius loci Frigionariæ regulari obſeruantia propagata referens ſic ad litteram proſequitur. Nã Canonici Regula.qui à regula ſua quandoque relaxati erãt, ſed reformati ſunt à domino mediãtibus duobus eximijs uiris ſcĩẽtia,& uita præclaris. Ecce,quia non dicit dictum ordinem fuiſſe nouum aut noniter inſtitutum à quodam fratre Iacobo Brixienſi,ordinis Prædicatorum: vtique ſi hoc verum fuiſſet, tantus vir non ignoraſſet,quod etiam eccleſia non toleraſſet, cum ſit contra omnia iura,vt diuerſi ordinis maximè mendicantium profeſſus,temere auſus ſit nouum ordinem Canonicũ inſtituere: vt infra plenius dicetur. Et ſequitur idem archiepiſcopus Flo. de ipſis Canonicis Regu. Et iam (inquit) per Italiam dilatati ſunt ſub Regulari eiuſdem ordinis obſeruantia degentes, & primus eorum locus fuit,& eſt prope Lucam,& dicitur Frigionaria, vnde,& congregatio illa quę ſub vno capite gubernatur,dicitur de

Fri-

Frigionaria,& Abbatiam Fęſulanam poſsident. Qui tamen Canonici (vt ipſe Paulo infra teſtatur) ſancti Saluatoris Lateranen. conuenientius nuncupantur.& infra paluopoſt de quibuſdam alijs Canonicis qualiter inſtitutionis ſuę principium obtinuerunt, idem Archiepiſcopus refert. Ipſi nanque in agro Senen. & prope muros Florentię S.Donati de Scopeto,& ſub titulo S.Saluatoris de Venetijs,à quodã fratre Stephano ordinis Eremitarum inſtituti fuerunt,vt ipſe refert præfatus Archiepiſcopus. Hi namque à primaria eorum inſtitutione originem habuerunt à quodam Venerabili viro fratre Stephano Senenſi ordinis Eremitarum,qui vt à primarij ſui iugo eximeretur, habitum lineũ Canonici ordinis aſſumpſit. Sed ne ab Eremitico ordine in totũ ſe abdicaſſe videretur,voluit deſuper indui ſcapulari albo in quo prius Eremiticum ordinem fuerat profeſſus ſine cuculla quæ Canonicis Regu.non competit,niſi in caſu apoſtaſię,vt eſt bonus tex.in c.mandamus 19..q.3. Et voluerunt inuicem vocari fratres ſecundum Priores conſuetudines ordinis Eremitarum, quod ẽt Canonicis Reg.non conuenit, qui primęua eorum inſtitutione ſemper ſunt uocati,& inuicem nuncupantur Donni, quia eis propriè competit per ſe vt ſint Clerici,vt ſupra oſtenſum eſt:propter quæ duo cum in dubium ſatis verteretur an ipſi ſint veri Canonici propter nomẽ, & habitum ſuperindutum, nouiter impetrarunt ex priuilegio fieri Canonicos Regu.Iulio 2.Põtifi.maximo concedente.Canonicorum etiam Lateranen. priuilegijs gaudere poſſe impetrarunt,quoniam eorum antiquiſſima inſtitutio,& ordinis antiqui cõtinuatio à Pontificibus Romanis quàm plurimis, & antiquis priuilegijs, indultis, & gratijs fuit multipliciter decorata. Cõcluditur itaque quòd ipſis Lateranen. Canonicis competit eſſe Clericos ſiue Canonicos Regu. ex natura, ipſis autem ex priuilegio, Qualiter etiam Monaci Nigri congregationis S.Iuſtinæ de Padua fuerint reformati, idẽ archiepiſcopus,vbi ſupra proſequitur. non ergo ſub Grego. 12. Canonicus ordo Lateranen. congregationis S.Saluatoris de vrbe fuit quaſi nouus à præfato fratre Iacobo inſtitutus, ſicut ſupplementi Auctor, & quidem ſine Auctentico ſcripto auſus eſt dogmatizare.

A ſuſ-

A ſufficienti diuiſione conuincitur Supplementi auctor prædictum ordi. non fuiſſe continuatum niſi per eoſdem Canonicos. *Cap.* 14.

CONſequenter quæritur ab iſtis calumniatoribus aſſerentibus dictum ordinem quaſi nouum a fratre ordinis Prædicatorum inſtitutum.aut propria, aut aliena Auctoritate ipſum ordinem inſtituit.Si propria,ergo excommunicatus, & conſequenter omnis eius actus fuit inualidus,& nullus, Tales enim noui ordinis inuentores hodie ſunt ipſo facto excommunicati per extrauagantem Io.Papę huius nominis 22.quæ incipit.Sancta Rom. Eccleſia. Et hoc ipſum refert Abb.in c.fin.extra de reli. domi.Præſertim cum Io.Papa præceſſerit Greg. 12. per c.ferè annos,& ſic ignorantiam vllam prętendere non potuiſſet. Si vero aliena Auctoritate hoc fecit,producant calumniatores iſti aucteticum teſtimonium,quo tam nephandum errorem, & manifeſtum mendacium probare poſsint,& cum hoc nullatenus probare valeant,ſaltem probationibus noſtris in contrarium adductis acquieſcant,& à calumnioſa inuectiua deſiſtant,vel certè vt famoſi libelli auctores puniantur. Certum eſt autem ex conſtitutione Greg. 10.in cap.religio.diuerſitatem de reli. domi.in 6. ex Concilio generali Lugdunen.Si talis ordo nouus à dicto fratre fuiſſet inſtitutus,& conſequenter non approbatus tẽpore Greg. 12.Nullum deinceps ad eorum profeſsionem admittere,nec de nouo domum,vel aliquem locum acquirere potuiſſet.Pręterea ex eadem conſtitutione tranſeundi ad reliquos ordines approbatos,quilibet eorum liberam facultatem habuiſſet. Sed per dictum Greg. 10.prefatę conſtitutionis Auctorem dictus ordo Canonicus apud Frgionariam inſtitutus ex eius indulto, & longè ante ex indulto Alex.4.potuit è ſęculo fugientes ad conuerſionẽ recipere,& poſt factam profeſsionẽ nullus illorum Canonicorum ſine Prioris ſui licentia niſi arctioris religionis obtentu de eodem loco diſcedere poterat. Cumque longè ante Grego.12. per longiſsima tempora idem ordo à Rom. Pontific.prædictis ſub Sedis Apoſtolicæ protectione fuerit ſuſceptus,conſtat profecto ex conſequenti huiuſmodi ordinem antiquiſsimis priuilegijs multipliciter decoratum,quaſi nouum non fuiſſe tempore Greg. 12.nec ab ipſo fratre inſtitutum.

Ipſa

Ipſa eadem cum antiquis Cano. ratio continuationis in modernis Cano. Regu. probatur ex continuato teſtimonio Rom. Pont. Cap. 15.

CONtinuationem itaque dicti ordinis non ſolum præcedẽtia Rom. Ponti. certiſsima teſtimonia exhibent, ſed etiam & ſubſequentia. patet in primis ex auctentico teſtimonio Conſtitutionum Benedicti 12. in cap. de veſti. & indumentis Canonicorum Regu. Vbi idem Benedictus de Superpellicio, id eſt habitu lineo formam tradit eo modo, quo dictę congregationis Canonici ſemper geſtarunt, & deferunt, & idem dicit, quod vbi cõſuetudo deferendi cappas nigras apertas à parte ante, omnino talis conſuetudo ſeruetur. Sed qualiter in ſancto Frigdiano de Luca, & quo tempore Canonici illi cappam mutauerint in palliũ, ſupra plenè oſtenſum eſt in Elucidario, & qualiter cappa, id eſt habitus ſuperior, quod etiã Birũ generali vocabulo, & extẽſiue cappa, vel pallium dici poteſt, quod q; de eſſentia nõ eſt, ſed habitus lineus cum quo principaliter profitentur Canonici Regu. ſatis ibidem enodauimus. Archiepiſcopus Flo. in 2. parte 3. partis. c. 3. ſic dicit, In illis ordinibus vbi eſt diſtinctio habitus nouitiorum ab habitu profeſſorum, etiam ſi indiſtinctus ſit habitus eorum ab habitu aliorum cum eis vitam cõmunem ducẽtium, ſicut ſi eſſent Canonici Regu. & Clerici Seculares cũ eis in choro vtentes ſuperpelliceis, delatio habitus huiuſmodi per annum integrum poſt 14. annum inducit profeſsionem tacitam. Ex hoc arguitur ꝙ habitus proprius Canonicorum & verus, tam Regularium quàm Secularium eſt ſuperpelliciũ, id eſt lineus habitus: ſed Regulares continuo deferre tenentur: quia cum illo profitẽtur, ſeculares tantum in diuinis deferunt, quia non profitentur. Ideo cõcludit Io. And. in verbo habitus: ꝙ omnes Canonici Regula. qui profitentur regulam B. Augu. inuicem poſſunt eligi: & ratio elicitur ex d. Glo. quia vbi eſt vna & eadem ratio profeſsionis & habitus: ibi eſt eadẽ iuris diſpoſitio: ſed in Canonicis regu. eſt eadem ratio profeſsionis Regulæ Augu. & habitus linei: ergo erit in eis eadem iuris diſpoſitio, quia ipſo iure vnus, & idem ordo erit in omnibus Canonicis Regu. licet diuerſarum ſint congregationum. Hanc ipſam eandem iudumentorum formam à primęua eorum inſtitutione ſemper obſeruarunt & obſeruant

Canonici

Canonici Lateranen.ſicut expreſsè diffinit Io.And.in d.Clementina j.de elect. in verbo habitus. vbi dicit, quòd habitus lineus quem Canonici Regu.ſub cappa deportant eſt eorum habitus. Certe tantus vir hoc ignorare non potuit,cum hoc notorium eſſet in ciuitate Bononien.de Canonicis Regu.S.Ioannis in Monte,& S.Victoris Bononię,de quibus fit mentio in c.cum in eccleſiæ. extra.de maio.& obed.Obijt autem tantus vir Bononiæ, Anno domini 1348.ex peſte,prout eius diſcipulus Ioannes Calderini meminit in c.noſtro.extra de coha. Cleri.& muli. Sic ergo patet dictos Canonicos Regulares Lateranenſes ſub eadem ratione profeſsionis,& habitus cum ipſius antiqui ordinis Canonicis continuaſſe. Vnde in proęmio ipſarum cõſtitutionum idẽ Benedictus ſic dicit, Benedictus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei,&cæt.Ad perpetuam rei memoriam, & infra. Ideoque inter religiones alias in agro eiuſdem eccleſiæ plantatas, ad religionem Canonicorum Regularium ordinis S.Auguſt.ab eodẽ glorioſo doctore in primitiua eccleſia ſacris inſtitutionibus ſtabilitam,gerentes pręcipuè caritatis affectum &c.Et cum in eiſdẽ conſtitutionibus ſit tradita eiuſdem ordinis, & habitus forma, quam etiam ipſi Lateranenſes Canonici retinent ex conſtitutionibus approbatis per Martinum 5. ex quo quidem firmiſsimo fundamento infertur continuatio vnius,& eiuſdem ordinis ratio,ac iuris diſpoſitio cum antiquis in ipſis Canonicis Regularibus Lateranenſibus perpetuo exiſtens.Et hoc contra Eremitanũ ſupplementi cronicarum Auctorem,qui lib.9. fol.220. impudẽter aſſerit ſe inuenire non potuiſſe nullo auctentico ſcripto, aut approbata conſuetudine quis ſit Canonicorum habitus.Sed bonus ille vir cognitis rationibus Canonicorum Regu.retractauit in 14.lib.in nouiſsima eius repercuſsione, vbi errores multos, ſed non omnes retractauit,vt latius patebit infra eo.parte 4.c.22.

Ex originalibus Rom. Pont. probatur ipſa ſpecifica inſtitutio continuata. Cap. 16.

AD prædictorum confirmationem adiicimus Greg.12.teſtimonium,cuius originale habetur in Archiuis præfatæ Canonicæ de Frigionaria,ex quo plenè probatur eiuſdem ordinis pręrogationem iam ante ipſum pręceſsiſſe contra ſupplemẽ

ti Auctorẽ, qui nephario auſu cũ eius ſequacibus abſque certo auctore aſſerere præſumpſit tempore huius Pont. ipſum ordinẽ habuiſſe principium, & quaſi nouum ordinem à prædicto fratre fuiſſe inſtitutum. Imo ex eiuſdem Gre. indulto colligimus prædeceſſorum Rom. Pontificum priuilegia ipſis Canonicis Regu. præexiſtentibus indulta confirmaſſe. Ex qua quidem confirmatione facile conſtat ipſum ordinem continuatis ſucceſsibus ſub Apoſtolicę Sedis protectione per longiſsima tempora ante ipſum Greg. 12. firma radice perſtitiſſe illibatum, nec per idem tẽpus nouiter inſtitutum.

Incipit, Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, &c. Dilectis filijs S. Mariæ de Frigionaria ordinis S. Aug. &c. Pia nos excitat, & inducit affectio, vos, & Monaſteria veſtra in quibus ſorte noſcimini diuinis obſequijs mancipati, fauoribus proſequentes apoſtolicis, ad ea paternis ſtudijs intendimus, per quę ſtatus eorundem Monaſteriorum votiuis continuè creſcat incrementis. Hinc eſt quòd nos veſtris ſupplicationibus inclinati, vt in ſpiritualibus, & temporalibus vos, & ipſa monaſteria (auctore Deo) proficere valeatis, quòd omnes, & ſinguli Canonici eorundem Monaſteriorum, qui ſunt, & erunt pro tempore perpetuis futuris temporibus de vno ad aliud eorundem Monaſteriorum, de licentia tamen Priorum ipſorum Monaſteriorum exiſtentium pro tempore tranſire ac in eo remanere veleant. Quique in eodem Monaſterio ad quod taliter tranſibunt, perinde illius Canonici haberi ac cenſeri debeãt in omnibus, & per omnia acſi in illo ordine S. Auguſt. cuius profeſsores eſtis, expreſsè profeſsi fuiſſent, Priores ipſorum Monaſteriorum, qui etiam ſunt, & erunt pro tempore de anno in annum mutari, ſiue de regiminibus ipſorũ Monaſteriorum tranſactis ſingulis annis eo ipſo deſtituti cẽſeãtur. Ita tamen quòd iterum, & iterum de anno in annum in caſu quo videatur eiſdem Canonicis in ſtatum priſtinum eligi, & ad regimina huiuſmodi aſſumi poſsint, ac electiones huiuſmodi, dummodo per duas partes eorundem Canonicorum, & alias canonicè fiant, eo ipſo, perinde vim confirmationis habeant, acſi per ſedem Apoſtolicam confirmatæ forent. Ad hoc etiam Diocesãni loci, & cuiuſcũque alterius licentia, ſeu conſenſu minimè requiſitis, quòd que vos omnibus, & ſingulis Priuilegijs, Prærogatiuis, Gratijs, Exemptionibus, Immunitatibus,

&

& Præeminentijs per eandem ſedem aut aliàs qualitercunque vobis,& eiſdem Monaſterijs diuiſim conceſsis, perinde vti, & gaudere liberè,& licitè valeatis,ac ſi uobis, & eiſdem Monaſterijs communiter conceſſa fuiſſent,quibuſcunque conſtitutionibus Apoſtolicis,nec non ſtatutis,& conſuetudinibus Monaſteriorum,& ordinis prædictorum iuramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis,& alijs contrarijs nequaquàm obſtātibus, vobis auctoritate Apoſtolica,tenore prēſentium de ſpeciali gratia indulgemus. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam noſtrę conceſsionis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prēſumpſerit,indignationē omnipotētis Dei, & Beatorū Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurriſſe. Datum Lucę.5. Calen. Maij.Pont.noſtri anno 2.Cum ergo præcedentia Romanorum Pontificum teſtimonia Auctentica dent intellectum ad ſubſequentia,conſtat euidenter hunc ipſum ordinem Canonicū ſub Regulari ei uſdem ordinis Obſeruantia non nouiter ſub hoc Pontifice Gregorio (vt truſator ille in Supplemento dicebat) ſed antiquitus longè antè per tempora fuiſſe inſtitutum,& vſque ad noſtra hæc tempora, adiutore Deo, inuiolabilter viguiſſe. Exhibeant modo religioſi omnes,ſiue mendicantium,ſiue Clauſtralium ordinum Antiquiora priuilegia ad probandum reformationis prioris ſuę inſtitutionē,nec Monaci Nigri,nec Albi Montis Olíueti,qui inſtitutionis ſuæ Priuilegia exhibere antiquiora non poſſunt niſi Pij.2. priuilegium. Sed nec religioſi ſancti Saluatoris ſeu ſancti Donati de Scopeto antiquiora dabūt; nec denique mendicantium ordines reformati,reformationis eorum antiquiora producent auctentica teſtimonia: ergo non nouus ordo vt fingunt aduerſarij. Quibus ad maiorem expreſsionem de verbo ad verbum epigramma in marmoreo lapide ex oppoſito ingreſſus ipſius eccleſiæ de Frigionaria parieti infixum adiicimus. Saluatori ac S.Spei matri Mariæ Canonici Reg.ab Apoſtolis primum,diuique Aug.norma ſub Apoſtolicis Regulis inſtituti,continuo iam pridem in hoc Cęnobio arctius Deo dicati,hinc per Italiam ſub titulo Lateranen. hanc ędem vetuſtate labentem reſtituere.

Eiuſdem Cano. Ordi. cum antiquis continuatio Canonica auctoritate Martini V. probatur. Cap. 17.

COnſequenter ad probandam prædicti Canonici ordinis cum antiquis identitatem, ſubnectendum eſt & aliud ſupremę auctoritatis Apoſtolicæ Sedis teſtimonium Martini 5. qui eidem Gregorio. 12. & Ioanni 23. immediate ſucceſsit. Incipit, Martinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, &c. Ad perpetuam rei memoriam, &c. & infra. Hinc eſt, quòd nos dilectos filios ſanctæ Mariæ de Frigionaria, ſancti Leonardi, ſancti Ioannis in monte Bononiæ, ſancti Victoris Canonicę annexę, & ſanctæ Mariæ in portu, ſanctę Marię de Inſula Tremiti, S. Mariæ de Blanchis Caſoleti Mediolanenſis diœceſis, ſancti Saluatoris de Brixia, ſanctæ Mariæ de Caritate, ſanctorum Quadraginta Martyrum Taruiſinæ diœceſis Canonici ordinis ſancti Auguſtini Priores, Prępoſitos, Canonicos, & conuentus, vt Deo quietius famulari valeant, fauoribus gratioſis proſequi volentes, & infra. Pro eorum perpetua ſoliditate, & cõſeruatione, quanq̃ diuerſorum monaſteriorum profeſsi exiſtant, nihilominus vnum corpus, vnaque Congregatio ſimul, & vnione connexa cenſeantur. & infra. Ad cuius quidem ſanctæ Religionis augumentum, & felicem in Domino obſeruantiæ veræ, & ſanctitatis ſucceſſum, Idem Priores, Præpoſiti, Canonici, & conuentus ſingulis annis ſiue biennijs, aut ſaltem triennijs, prout opportunum. expedire nouerint, Capitulum generale celebrare debeãt. & infra. In quo quidem Capitulo pro ſtabilimento Religionis præfatę, & obſeruantiæ Regularis concernentia eadem auctoritate terminare, ſtatuere, & ordinationes, atque ſtatuta condere, ac inde ſtatuta condita ſucceſſu tẽporis, prout eidẽ Capitulo magis congruũ videbit & vtilius ſm̃ Deum, & pro cõmuni oĩum pace, & conſeruatione Regularis obſeruantiæ valeant. Et infra. Alijs autẽ ipſius antiqui ordinis cõſtitutionibus præſertim Benedicti 12. Prædeceſſoris noſtri minimè teneantur aſtricti, quoniam mores, obſeruantias, & conſuetudines abundatiores habent illis, & in rigiditatibus, & diſciplina Canonici ordinis ſtrictiores, & obſeruantia Regulari arctiores ad conſeruandum Religionis debitę ſtatum. Ex quibus itaque Auctenticis teſtimonijs patet identica Canonici ordinis cum antiquis approbata continuatio.

Ad

Ad comprimendum Supplementi figmentum auctentica Alex.4.teſtimonio fundamentum adducitur in medium. Cap. 18.

AD comprimendum inſuper Supplementi mendaciũ vno eodemque contextu repetimus Auctenticum Alexandri 4.teſtimonium,quòd item eiuſdem Canonici ordinis arctiora principia repetit:vbi poſt primam ſancti Frigiani eiuſdem eccleſiæ Frigionariæ fundationem,ſecundam Illuſtris Mathildis eiuſdem eccleſiæ inſtaurationem, tertiam teſtatur eiuſdem eccleſię inſtaurationem. Incipit,Alexander.4.&c.Dilectis filijs Priori,& Canonicis eccleſiæ ſanctę Mariæ de Frigionaria ordinis ſancti Auguſtini Lucanę diœceſis ſalutem,& Apoſtolicam benedictionem. Volentes eccleſiæ veſtræ,òbtentu dilecti filij nobilis Marchoaldi militis de Malpiglijs Lucani, qui nuper de bonis proprijs eccleſiam veſtram inſtauraſſe dicitur,& dotaſſe, & qui perſonaliter pro uobis Apoſtolicam gratiam impetrauit, &c. Eſt & aliud eiuſdem Alexandri 4.Priuilegium. Incipit, Alexãder epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filijs Priori,& Canonici de Frigionaria ordinis ſancti Auguſtini Lucanę diœceſis ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Sacroſancta Romana eccleſia deuotos,& humiles filios ex aſſuetę pietatis officio propenſius diligere conſueuit,& ne prauorũ hominum moleſtijs agitẽtur, eos tãquam pia mater ſuę protectionis munimine cõfouere.Ea propter dilecti in domino filij perſonas veſtras,& locum in quo diuino eſtis obſequio mancipati cum omnibus bonis quę in præſentiarum rationabiliter poſsidet,aut in futurũ iuſtis modis præſtãte domino poterit adipiſci ſub B.Petri,& noſtri protectione ſuſcipimus:ſpecialiter autem poſseſsiones,terras,redditus,& alia bona veſtra,ſicut ea omnia iuſtè ac pacificè poſsidetis vobis,& per uos eccleſiæ veſtræ auctoritate Apoſtolica confirmamus,& præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ protectionis,& confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.Datum Viterbij.6.Idus Aprilis.Pontificatus noſtri Anno 4.Quòd etiam tempore huius Alex.4.in præfato

to loco Frigionariæ eſſet Canonicus ordo, patet ſupra ex eiuſdem Alexand. 4. pleniore priuilegio. Sed, & longè antè vſque ad noſtra hæc tempora (vt præmiſimus,) præfati Frigiani, Alex. 2. & illuſtris Mathildis Canonicum ordinem viguiſſe conſtat. Floruit autem S. Frigianus ſub Pelagio. j. circa Annos Domini 554. à quo quidem Pelagio conſtitutiones B. Augu. & Apoſtolorum canones ſimul cum habitu Canonici ordinis in Baſilica Lateranen. ſuſceperat, vt legitur in geſtis ipſius B. Frigiani. Mathildis autem Illuſtris Comitiſſa, & triumphatrix inclyta fuit contra Hericum 3. & floruit ſub Alex. 2. & Grego. 7. Anno Domini 1064. quæ ob deuotionem tanti viri vt diximus Canonicam eo in loco Frigionariæ cum dote fundauit.

Eugenij 4. teſtimonio conuincitur Auctor Supplementi Cap. 19.

AD maiorem continuationis huius Canonici ordinis demonſtrationem ſubnectendum eſt ſupremum Eugenij 4. Decretum, cuius originale eſt Romæ, tranſumptum vero in Abbatia S. Augu. de Placentia. Incipit, Eugenius, &c. Ad perpetuam rei memoriam, & infra. Præfatam ſacroſanctam Baſilicã ad primam inſtaurationem, & primæuum ſtatum reducimus, atque reponimus auctoritate apoſtolica, & ex certa ſcientia, vt ordo Canonicus, qui ſecundum Deum, & B. Augu. regulam ibi noſcitur inſtitutus perpetuis futuris tẽporibus in dicta Venerabili Baſilica vigeat, & inuiolabiliter obſeruetur. Et infra, Nos in huius ſancti operis inſtauratione piè conſiderantes, & diuinis ſedulis ſtudijs reuoluentes ad ſanctam in vinea Domini plantationem, religioſam familiam Dei, cõgregationem de Frigionaria nuncupatã, quæ ſub B. Aug. regula Altiſsimo militantes, & S. Religionem prout certè comperimus deuota puritate ſeruãtes in ipſius Regulæ vigore, & ordinis diſciplina Saluatori piiſsimè famulantur. Reſpeximus, & mentem noſtram conuertimus auctoritate apoſtolica, ſcientia, & poteſtate, ordinem prędictum in dicta eccleſia inſtituimus, &c. nota verbum, ad primam inſtitutionem. Et verbum, primæuum ſtatum. Et verbum, certa ſcientia. Et verbum, ordo Canonicus. Et verbum, congregationẽ de Frigionaria. Et verbum, prout certe comperimus. Et verbum, ſub eadem regula, quæ omnia identitatem ſpecificam, & continuatam

tam

tam antiquitatem in ipſo eodem loco Antiquitus obſeruatam connotant,& certiſsimam apoſtolicę ſedis declarationem exprimunt: Ergo non à fratre Iacobo nouus ordo,ſed a duobus viris eiuſdem ordinis profeſsis ex Cęlo Aureo proficiſcentibus vna cum alijs ibidem eiuſdem ordinis profeſsis Canonicis Regula. preexiſtentibus ipſe antiquus ordo in loco Frigionarię, qui & longè antè per longa tempora inſtitutus,ad meliorem perfectionemque ac ſanctiorem viuendi modum eſt ſalubriter inſtauratus. Et ſequitur in eodem Euge. Decreto. Decernimus prętcrea & ſtatuimus,vt omnes dictę congregationis conuentus ab huiuſmodi Baſilicę titulo nomen accipiant,& ſingulos dictę congregationis Canonicos Clericos religioſos in omnibus iuribus,& priuilegiis cenſeri decernimus. Ex quibus etiam colligitur tam per precedentia quàm per ſubſequentia Pontificum Rom. priuilegia dictam ſanctam,& Deo acceptabilem religionem nō alio prorſus titulo quàm Canonicorum Regularium diui patris Augu. fuiſſe,& eſſe gratijs,indultis,varijsque immunitatibus multipliciter decoratam, confirmatam, atque in ſancta Dei eccleſia ſub eadem continuatione cum primis diui patris Augu. clericis regulariter viuentibus ſtabilitam.

Nico. 5. conſtitutione eadem ueritas probatur contra mendacium ſupplementi. Cap. 20.

AD hęc pro maiori præmiſſorum corroboratione ſubnectitur conſtitutio Nicolai 5. Incipit, Nicolaus 5. &c. Ad perpetuam rei memoriam. Et infra. Dudum ſiquidem felicis recordationis Martinus 5. prædeceſſor noſter Dilectos filios ſanctę Mariæ de Frigionaria Priores,Prępoſitos,Canonicos S. Aug. & infra. Et deinde pię memorię Euge.4. prędeceſſor noſter reducens,vt ordo Canonicus qui ſecundum Deum, & B. Augu. Regulam ibi noſcebatur inſtitutus,& infra. Decreuit, & ſtatuit, vt deinceps omnes dictæ congregationis conuentus,& loca ab huius S. Lateranenſis Baſilicę titulo,& totius cōgregationis capite nomen acciperent,& Saluatoris congregatio appellaretur,& ſingulos dictę congregationis Canonicos,vbicunque Domino ſeruientes huius Baſilicę clericos,religioſos, omnibus iuribus, priuilegijs ac de eius Capituli gremio cenſeri decreuit. Præmiſ-

ſa

ſa Rom. Pontificum decreta, Priuilegia, & indulta cõfirmat Sixtus 4. Incipit, Sixtus epiſcopus &c. Regiminis &c. Simili modo, & in magno priuilegio eidem congregationi indulto. Incipit, Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum. Ad perpetuam rei memoriam. Dum ad vniuerſos regulares ordines ac loca ſanctimoniæ dedita, perſonaſque voto religionis aſtrictas ipſo iniũcto nobis apoſtolicę ſeruitutis officio ad illum præcipuè Canonicorum Regu. congregationis Lateranen. ordinem S. Aug. eo libentius oculos noſtrę mentis conuertimus, quò ordo ipſe in naſcentis eccleſię ſancta inſtitutione, ac primorum Chriſtianæ religionis clericorum norma traditionibusq; fundatus, & ſacris inſtitutis ac diuinis regulis eloquijsque diui patris Aug. præmunitus extitit, ab eius primęua fundatione varijs virtutum merits ſemper reſplenduit. Quambrem nonnulli Rom. Pontifices prędeceſſores noſtri innumeris religionẽ ipſam priuilegijs, dignisq; honorum titulis non immerito decorarunt. Vnde nos eorum ductos exemplo decet vt congregationẽ ipſam Lateranen. in agro Dominico multiplices, & vberes ſanctæ conuerſationis fructus in dies afferentem, noſtris etiam ſpecialibus gratiarũ muneribus muniamus, & his quæ pro ipſius ordinis, & congregationis laude, ac perſonarum vota ſub ſuaui religionis inibi exoluentium pace, & quiete proceſſerunt, ne in contentionis ſcrupulũ labantur, ſed firma pariter, & illibata perſiſtant, noſtri adiicimus muniminis firmitatem. Et infra. Priuilegia, conceſsiones, immunitates, & gratię ſingulis antedctis Monaſterijs, ac locis ipſius religionis, & congregationis per Rom. Pontifices prędeceſſores noſtros, ſeu pro Ro. Põtificibus ſe gerẽtes, Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, & Communitates conceſſa. Quæ omnia haberi volumus pro expreſsis, & in poſterum concedenda in omnibus, & per omnia ad vniuerſa, & ſingula loca, Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, & domos, eorumque perſonas, quę tũc & procedente tempore ad huiuſmodi religionem, & congregationem ac eiuſdem Canonicos reducta, & unita eſſent ſeu reduci, & vniri contingeret, cum illius ac illorum ſuppoſitis, vel vnitis aut per eoſdem Canonicè acquiſitis, & iuſto titulo acquirendis, vt præfertur, extendi debere.

Sixti quarti priuilegio ipſius Ordi. Cano. continuata antiquitas comprobatur ad corroborationem præmiſſorum. Cap. 21.

SVb breui itaque præmiſſorum Epilogo connectimus; ſumátimq; in dicto magno Sixti Quarti priuilegio ad prędeceſſorum ſuorum Indultorum confirmationem contenta exprimere curauimus. In primis de titulo Lateranẽſi & Canonicorũ regularium propria expreſsione. Secundo confirmantur ibidem omnia priuilegia eidem Canonico ordini per Rom. pontifices prædeceſſores ſuos cõceſſa. Tertio de exemptione qua dicta religio immediate Apoſtolicæ ſedi ſubijcitur. Quarto conceditur cura animarum. Quinto ad exemplar prædeceſſorum ſuorum de ſacris ordinibus ſuſcipiendis plurima conceduntur. Sexto de altari portatili. Septimo de tempore interdicti. Octauo de collectis non ſoluendis plura concedit priuilegia. Nono quia præfati Canonici nullatenus cogi valeãt ad cauſas audiendas & curam Monialium. Decimo de bonis eidem religioni legatis atq; relictis. Vndecimo de præſcriptione ſexaginta annorum. Duodecimo de abſolutione à cenſuris. Tertiodecimo de patientibus defectũ natalium & de homicidio. Quartodecimo de audientia confeſsionũ. Quintodecimo de inſula Tremitana plurima ad prædeceſſorum ſuorum confirmationem concedit. Sextodecimo de facultate alienandi mobilia. Decimoſeptimo de plenaria indulgentia in articulo mortis. Decimooctauo de ſtationibus. Decimonono de ſimplici voto ingrediẽdi religionem. Vigeſimo de bonis incertis. Vigeſimoprimo de tranſitu ad aliam religionem ſub excommunicationis pęna: quam tam recepti q̃ recipientis eo ipſo incurrũt: niſi ſeruatis ſeruãdis. Vigeſimoſecũdo cõceditur facultas, vt dicta religio gaudeat priuilegijs aliorum quorundam religioſorum, ſi quæ deſint eidem religioni. Vigeſimotertio ad inſtar prædeceſſorum confirmatur longęua auctoritas prędicandi, ipſo iure eidem religioni conceſſa. Vigeſimoquarto quòd largiſsimè intelligantur priuilegia ipſi ordini conceſſa. Vigeſimoquinto quòd Priuilegia firma, & illibata permaneant à ſuis prędeceſſoribus conceſſa, quale eſt illud de ſepulturis liber eligẽdis apud eoſdemè Canonicos, ꝙ nullus ipſis inuitis in ſolo eorũ ędificet oratoria, aut ſanguinẽ fundere, aut ignem apponere, aut furtim rapere quis præſumat de

R eorum

eorum bonis quæ poſsident, quòd nullo pacto derogetur eorũ priuilegijs, quòd nullus cõtra veniat ipſi magno, & amplisſimo priuilegio, & quòd ipſis inuitis Canonicis non celebretur Officium Mortuorum in eccleſijs ſuis, quòd denique non prohibeatur parochianis, vt eiſdem Canonicis confiteantur. Mandat poſtremo uniuerſis cuiuſcunque dignitatis exiſtant, gradus, & ſtatus, vt ipſis Canonicis Regu. præſidio ſint cum fuerint requiſiti. Tranſumpto denique tam ſingularis, & pręcipui priuilegij manu notarij fides adhibeatur.

Quòd ordo Canoni. Regu. ex ipſa reformatione vnum & idem ſit cum antiquo inſtituto ab Augu. & ab apoſtolis in prmitiua eccleſia oſtenditur ex nouiſſima retractatione facta ab ipſo ſupplementi Auctore. Cap. 22.

PRoinde ad præmiſſorum corroborationem ſubnectimus retractationem factam per eiuſdem Supplementi auctorẽ in eius ſupplemento nouiſsime repercuſſo lib. videlicet 14. fol. 363. vbi ſublato figmẽto prius ibidem deſcripto: ſub tali verborum forma. Ordo nouus &c. Alijs verbis ſic retractans ad litterã dicit. Verum quia de Canonicorum ordine ſupra lib. 9. aliqua curſim diximus, non ab re pauca hæc quę ſequuntur poſt præfati 9. lib. impreſsionem ad noſtram notitiam nuper allata clariori veritate ſubnectimus. Quamuis autem ſupra in Elucidario, pręfatione vltima de ipſa retractatione pauca ſcripſerimus: quæ tamen ibi non ſunt inſerta, hic breui Epilogo annotamus. Ait ergo idem ſupplementi auctor abraſo vt diximus præmiſſo figmento,

ORIGO & procurſus Canonicorum Regu. eorumque ad noſtra vſque tempora regularis obſeruantię continuatio.

ORDO Canonicorum Regularium ab apoſtolis primum inſtitutus, indeque à B. Aug. apud Hypponem Africę vrbem diuinis inſtitutionibus decoratus refloruit varijs poſtmodũ ſucceſsibus in Hyſpanijs, Gallijs, reliquisq; per orbem regionibus. & per Italiã mirum in modum eſt profuſius dilatatus, ſed apud Burgũdiam in Beluacenſi eccleſia ſub magiſtro ſanctoque viro Iuone eiuſdem eccleſię Præpoſito ad priſtinam eiuſdem ordinis obſeruantiam efflorere cępit. 22. anno Imperij Henrici. 3. teſtis Sigisbertus

in Cronicis,& Vincentius hiſtorialis lib.26.c.51. Hanc veritatē
ſequitur auctor Faſciculi temporum,& Venerabilis Antoninus
Archiepiſcopus Flor.2.ſuę Cronicę parte.ti.15.& cap.16. Quod
incipit,Circa annos Domini 1080. Sic etiam id colligi poteſt
ex ipſius B.Aug.ſermonibus,de moribus,& communi uita Cle-
ricorum,quòd Rom. Pontificum Canones,& Doctorum dicta
certiſsima veritate teſtantur.

CERTVM quo nam ſucceſſu in Italia,& apud cęteras quàmplu-
res nationes varijs temporum emergentibus caſibus idem Or-
do multipliciter à domino ſit reformatus,optimè teſtantur vetu
ſtiſsima,& auctentica librorum teſtimonia. Nam per ſanctiſsi-
mum virum Frigianum Lucen.epiſcopum,de quo magnus me
minit Gregorius in Dialogorum lib.per Tuſciam,& vniuerſam
pene Italiam fuit ſparſus, & auctus. In Anglia quoque per Au-
guſtinum Anglorum epiſcopum iuſſu & mandato beatiſsimi
Gregorij inſtitutus eſt,quod habetur in Decretis à Gratiano ca.
quia tua fraternitas.12.q.1.In Gallijs etiam ante,& poſt longa tē
pora B.Vgonis,& Ricardi de S.Victore. Itemque in Italia uſque
ad tempora B. Petri Damiani apud Rauennam primum in Ca-
nonica S.Marię in portu, Deinde per Italiam ab eo capite eſt
propagatus. Ipſe namque vir ſanctus clara ex familia de Hone-
ſtis Rauennę natus prius apud Auelanę locum Eremiticam du-
xit vitam,deinde Epiſcopus Hoſtienſis,& Cardinalis ordinatus
tempore ſchiſmatis inter Cadolū epiſcopū Parmēſem, & Alex.
2.pileo à ſe ſponte abdicato ad Canonicam præfatam ſe tranſtu
lit,ibique poſt multa præclara librorum edita opuſcula,& pieta
tis magnificę geſta,eiuſdem loci Prior ſanctę,pięque,in Domi-
no quieuit.Extant vſque in præſentiarum Conſtitutiones ab eo
editę de communi vita Canonicorum Regu. & Paſcalis 2.au-
ctoritate confirmatę.Floruit idem ordo,& mirabiliter auctus tē
pore Benedicti 12.qui circa annos Domini 1342. ipſum ordi-
nem priuilegijs, & conſtitutionibus ab ipſo approbatis deco-
rauit.

VERVM ENIM VERO Canonicus idem ordo in Ethrurię
Regionis agro Florentiſsimè,& in agro Lucen.apud Canonicā
ſanctæ Marię de Frigionaria felici religionis ſucceſſu à domino
eſt reparatus. De ipſa quidem ordinis continuatione meminit
idem Archiepiſcopus Flo.eod.ti.& cap.33.§.& flores apparuerūt

in terra noſtra. Nam vt idem teſtatur, & Canonici Regu. in loco prænominato olim ab illuſtri Mathilda Comitiſſa cōdito, duobus mediantibus viris eiuſdem ordinis profeſsis, vita, & doctrina prȩclaris, circa hæc tempora à domino ſunt reformati, & vſq; hodie Abbatiam Fæſulanam poſsidēt ſub vno capite, & congregatione degentes. Sed verius dicuntur Canonici Regu. diui Auguſt. & congregationis Lateranen. S. Saluatoris de vrbe.

AT, QVI fuerint præfati viri duo Auctenticis ſcriptis, & certa veritate compertum habetur. Hi videlicet extiterunt eiuſdem ſanctȩ Regularis obſeruātiȩ auctores D. Leo de Charate, & D. Tadęus de Bagnaſco Canonici ambo reg. Cęnobij S. Petri Papiæ in Cęlo aureo profeſsi: & ipſi viri Venerabilis patris Bartholomęi de Columna ſacerdotis, & Dei Præconis celeberrimi, ciuiſq; Romani conſilio, & hortatu ad præfatum locum ſe recipientes ſanctam reformationem ſub regulari eiuſdem ordinis obſeruātia, & ſub arctiſsima paupertate Dei cooperante gratia fundarunt.

SI QVIDEM Leo venerabilis vir dum præfati Cęnobij S. Petri in Celo aureo ſub Abbate Prior exiſteret, & iuris Canonici Doctor, quaſi alter Helias ſpiritu Dei feruens zelo arctioris vitę ſuccenſus ex præfato Cęnobio de conſenſu Abbatis, & conuentus eo loci Frigionariæ ſe contulit gaudens, ipſius loci allectus grata & amæna ſolitudine, & Sancta Canonicorum ibidē conuerſatione comperta permotus. Quod, & publico ſuper hoc inſtrumento rogato manu Ser Ioannini de Piſcarij notarij, & ciuis Papienſis firmiſsimè conſtat. Erat enim tunc temporis notarius eiuſdem Cęnobij S. Petri in Celo aureo, vt habetur in Archiuis eiuſdem Cęnobij, cuius quidem exemplar vſque ad noſtra tempora penes quendam cum alijs originalibus ciuem Papienſem de Vegijs conditum eſſe dinoſcitur. Hūc itaque virum prius nomine Leonardum, ſed poſtmodum Leonē vocatū, paulo antè præceſſerat Venerabilis ſacerdos, & concanonicus eiuſdem Cęnobij S. Petri Celi aurei de Papia prælibatus D. Tadęus diuino numine afflatus qui ad eam reformationē coadiutor ardentiſsimus extitit, & præfati ſacerdotis hortatu Anno videlicet Domini 1402. primus poſt iacta Regularis eiuſdem ordinis, & arctioris obſeruantię fundamenta, prȩfatam Frigionarię Canonicam Vicarius, & ſubinde Prior non multo poſt præfati D. Bartholomæi de Colūna præſidentis coadiutor incredibilis feruoris proui-

uidentiā gubernauit. Cui poſtmodum in Priorali adminiſtratione prętatus D.Leo ſucceſsit, quo etiam tempore videlicet Anno ſalutis 1410. idem pater Leo D.Vincentij Ianoti, tunc Prioris S. Frigiani de Luca precatu nōnullos ex Canonicis de Frigionaria ad eiuſdem eccleſię reformationē conceſsit, vt expreſſe habetur ex publico inſtrumento, quod habet in archiuis S.Frigiani rogato manu Ser Raphaelis quondā Nicolai Benedicti de Luca. Igitur prænominati duo pręfati Cenobij S. Petri Canonici ordinis prius profeſsi poſt Venerabilem D.Bartholomęum Columnam ibidem prius pręſidentem, quaſi duo Candelabra in domo Domini rutilantia eam congregationem vitę ſanctimonia, & doctrinæ ſplendore, mirabiliter illuſtrarunt. Erat etiam id temporis apud Cartuſien. cęnobium non longè ab eo Frigionariæ loco dictus Venerabilis nomine Nicolaus de Albergatis Bononien. poſtea ab Eugenio 4. Cardinalis tituli S. Crucis creatus. Hic paulo ante comperto prædictorum virorum propoſito dum apud eum prius hoſpitio fuiſſent excepti, ad eū locum eos ipſe perduxit.

ET QVIDEM eo in loco idem canonicus ordo per longa antē tempora indefeſſe viguerat, quod eiuſdem loci etiam teſtantur antiqua ſucceſsiuè pontificum Rom. priuilegia. Non longè uero poſt contigit, vt vna cum pontifice Maximo Greg. 12. D. Gabriel Condolmerius Venetus, poſtea Eugenius 4. eiuſdē Grego. Papæ ex ſorore nepos Cardinalis dum ad Lucen. vrbem cū præfato Pontifice perueniſſet, eius ſancti propoſiti, & Canonici ordinis inclyto comperto ſucceſſu, ſingulari admodum lętitia gauiſus eſt. Nam dum antea Venetijs, & Patauij ad eiuſdem patris Bartholomęi Columnę ſacras cōciones innumerabilis ferè populi cōcurſus haberetur, quamplures vtriuſque ſexus ex patricio Veneto ſanguine iuuenes ad Chriſti ſuaue iugum conuertebantur, ex quorum numero idem D.Gabriel vnus erat, qui ſimul cū paucis congregationis S.Georgij de Alga Venetijs initium dederat.

IDEM autem D.Gabriel Cardinalis creatus, deinde inito Pontificatu Euge.4. nuncupatus Lateranen. eccleſiam, in qua per longa antè tempora præfatum ordinem Canonicum teſtantibus Pontificum priuilegijs uiguiſſe cōſtat ad primęuum eiuſdem ordinis ſtatum reducere volens dictæ congregationis Canonicis

accer-

accerſitis de conſilio, & conſenſu dominorum Cardinaliũ, certa ſcientia, motu proprio, & auctoritate apoſtolicá eidem congregationi mox ipſum locum per eoſdem reformandum reſtituit. Sicque incorporauit, vt deinceps pręfata congregatio ab ipſa Lateranen. Baſilica S. Saluatoris de vrbe perpetuis futuris temporibus denominaretur, & dictæ congregationis Regulares Canonici de eiuſdem Baſilicæ capitulari gremio vbicunque domino ſeruientes Clerici cenſerentur, & eſſent. Et alia quamplura ibidẽ proſequitur in ſua retractatione idem frater Iacobus Philippus Bergomenſis ſupplementi auctor, cuius retractantia verba prolixius ibidẽ deſcripta cauſa breuitatis omitto. Sed hæc ſufficiant, vt reſipiſcant aduerſarij qui gloriantur hunc ſe errorem (retractatum tamen) pro clypeo ſumpſiſſe. Quippe qui cognoſcentes ſe ueraciſsimis teſtimonijs, & rationibus conuictos, quaſi cęcutiẽtes harundineo baculo inhæſerunt. Hũc etiam errorem nonnulli hiſtoriarum ignari ſuis inſerere voluerunt ſcriptis, excuſantes ſe ita eo ſupplemento comperiſſe quaſi cęci cęcum ſectantes: q ſi præfatę congregationis vt pręmiſſum eſt originem, & procurſum legiſſent, vtique in foueam non corruiſſent. Hi ſunt Germanus quidã Teutonicus, & medicus in ſuo amplo volumine cronica hiſtoriata. Et incertus quidã auctor in additionibus ad Vincentium hiſtorialem, cui vt ipſe pręmittit ex cronica quadam noua, videlicet ex ſupplemento multa & inſulſe quidem ſcripta adiecit, & alius quidam Brixienſis Capriolus in cronica Brixienſi, à pleriſque tamen in multis reprobata, cum alijs erroribus deſcripſit ſuam ignorantiam, referens in auctorem ſupplementi, cuius retractatio nouiſsimè in ipſo ſupplemẽto, & in hoc opuſculo ſat efficax eſt ad comprimendos falſarios, & Canonici ordinis aduerſarios,

Explicit quarta pars principalis.

QVIN-

QVINTA PARS PRINCIPALIS IN QVA COMPRIMVNTVR ADVERSARIORVM OBIECTIONES

Et Frivola Argumenta.

HIS Itaque præmiſsis ſupereſt vt conſiliorum venalium rationes contra Canonicum ordinem cōprimamus. Prima eorum ratio eſt ab antiquiori inſtitutione. Secunda ratio à Regulę Priori approbatione. Tertia à litterali priori denominatione. Quarta à dignitatis Abbatialis prælatione. Quinta ratio ſumitur à cōſuetudinis obſeruatione. Sexta ab arctioris vitæ profeſsione. Septima à nobilioris ſuppoſiti conſideratione.

AD PRIMAM eorum rationem, quæ ſumitur ab antiquiori inſtitutione. Arguunt enim in primis ex Regula iuris in 6. Qui Prior eſt tempore, potior eſt in iure, & à ſimili arguunt ex glo. in cap. quorundam. de elect. in 6. vbi Io. An. dicit in ver. prædicato. Nota ſemper fratres Prædicatores præmitti, quia antiquior fuit ipſorum inſtitutio. Item de exceſ. prælat. c. nimis. el 2. de priui. In his. de exceſ. prę la. c. vno. in 6. de deci. c. 1. in ſuperſcrip. cum ſimili. & de reli. domi. c. 1. Et ibi Gemi. & doc. no. ordinem ſeruandum in proceſsionibus Ar. à ſimili. c. Epiſcopos. 18. diſt. glo. not. pro generali regula, quòd qui prius dignitatem ceperunt, præferendi ſunt alijs, 74. diſt. epiſcoporum & 75. diſt. c. vlt. Et extra de maior. & obed. c. 1. quoniam ille gradus cęteros antecellit quem labor prolixior, & impedimenta longiora fecerunt anteire, vt c. de offi. magi. offi. l. nemo. & ff. de albo ſcribendo. l. 2. &c.

QVIA ergo ipſi Monaci cęperunt à Paulo primo Eremita & ab Antonio, qui fuerunt ante Auguſtinum: imò vt dicũt ordo Monachicus cepit ab Helia & Heliſęo & reliquis, qui primo elegerunt

runt vitam ſolitariam cum filijs prophetarum. Ad hoc dicendum, ꝙ ſiue à cauſa remotiſsima, ſiue à cauſa remota in veteri & nouo teſtamēto arguendum ſit, ſiue à cauſa propinquá, ſcilicet ab vtriuſq; ordinis inſtitutoribus: ſimpliciter ſunt antiquiores Canonici Regu. vt ſupra in Elucidario, & in prima parte principali huius operis probatū eſt. Et ratione Clericatus digniores, vt ſupra oſtenſum eſt in prima huius libri parte. Et ratione excellentiſsimi inſtitutoris B. Augu. qui tempore, & dignitate, & doctrina præſtantior, nec ſanctitate inferior B. Benedicto. Sed nec inſtitutio Monacorum in communi viuentium propriè loquendo non habuit ſpecificam rationem originalem à Paulo & Antonio & huiuſmodi, quia ſecundum Doct. Aliud eſt eſſe Monaci ab eſſe Eremitę. patet extra, de ſenten. excom. c. ſuper eo. vbi dicit tex. Monaci & Eremitæ: iſta enim copula &, ipſo iure nō ponitur niſi inter diuerſa. Nec obſtat ſi pari ratione dicatur de Clericis, & Canonicis qui inter ſe videntur valde diuerſi. Ad hoc dicendum quòd alia, & alia eſt ratio in Canonicis, & alia in Monacis. Canonici enim cum primis Clericis uoto ſe aſtringebāt, & conſequenter erant in ſtatu perfectionis, vt ſupra oſtenſum eſt ex doctrina S. Tho. & Petri de Palude. & Archid. in cap. qui vere. 16. q. 1. dicit ꝙ non eſt vita conformis inter Eremitas, & Monacos, quia Eremitę ſicut & nūc poterant cōtrahere matrimoniū, ſed non Monaci profeſsi, de quibus eſt gloſ. vlti. in ca. ſcripſit. 27. quæſt. 2. nec illi uotum habebant paupertatis, quia Paulus primus Eremita fecit teſtamentum: 19. q. 3. §. contra, & ſic in terminis loquitur Glo. in cap. ex parte. 2. in ver. conſtitutus. de conuer. coniugatorum, & ita notat d. Abbas, & per moder. plenè tractatur in c. cum Ioannes Eremita. de fid. inſtru. Nazarei autem in veteri teſtamento uoto ſe Deo obligabant, vt ſupra oſtenſum eſt ex doctrina S. Thomę in Elucidario, & apoſtoli, eorumque ſucceſſores Apoſtolici veriſimiliter tria eſſentialia religionis vouebant, & ſucceſsiuè B. pater Auguſtinus cum Clericis ſuis edificato Monaſterio cæpit uiuere ſecundum regulam ſub ſanctis apoſtolis conſtitutam, ad inſtar primorum Clericorum qui tria eſſentialia vouebant. Concordat Speculator in 2. & 6. parte Rationalis diui. offic. Et ſic concluditur ſiue loquamur de regula regulante B. Auguſtini, qui regulam approbatam in ſpecie elucidauit, quę nihil aliud eſt quàm totius euangelicę, & apoſtolicæ per

fectionis

fectionis ſpeculum,ſiue loquamur de regula regulata quæ eſt Canonicus ordo,ſiue Canonicorum regu.religio, cõformitatẽ eandem habet cum Leuitis,Nazaræis,voto vouentibus, & cum primis Clericis,quam quidem conformitatem Monaci cũ primis Eremitis ſtrictè non habent. Tertio ſi in ordine ad cauſam propinquam loquimur in quantum Auguſtinus fuit inſtitutor Canonicorum,& Benedictus Monacorum fundator, vt etiam dicit Io. An. in cap.quod Dei timorem. de ſta.mo.ſic dicendum eſt,quòd Auguſtinus fuit tẽpore Theodoſij magni, Damaſi Papæ,Baſilij,Hieronymi,& Ambroſij, circa Annos Domini 386. beatus vero Benedictus circa annos Domini quingentos triginta quattuor,tempore Totilę,vt refert B.Gre.in lib. Dia. & Archi. Floren.in 3.parte ſuę Cronicæ, in ca.de ſacro ordine dicit quòd Aug.floruit longè ante Benedictum per centũ annos, & eo amplius,vnde Canonici Regulares qui fuerunt inſtituti à B. Augu. vtique fuerunt longè ante Monacos Benedictinos. hæc ille.non obſtat capitulum ex auctoritate.16.q.1.vbi dicit Greg. Monacis ſacerdotibus figuram apoſtolorum tenentibus. Ad hoc dicendum quòd Monaci ſacerdotes figuram tenent apoſtolorum,nõ in eo quòd Monaci ſunt,ſed in eo quòd ſacerdotes. Dictum eſt autem ſupra,quod vni ſigillatim ex priuilegio conceditur, non ſtatim omnibus conuenit. 16.q.1.cap.hinc eſt. Non tamen ſequitur quòd Monacis per ſe competat,vt ſint Clerici.i. ex natura eorum,& primæua eorum inſtitutione,ſed per accidẽs,& diſpẽſatiuè ex priuilegio. Et Glo.ibi in verbo ſigillatim arguit, quòd priuilegium cõceſſum uni non extenditur ad alios.habetur idẽ di.centeſima prima. cap.contra morem.7.q.1.Petiſti. Et in d.ca. hinc eſt,dicit Gratianus. in fine, Hieronymus refert Monacos Scithię conueniſſe in vnum vt ſacerdotem ſibi inuenirẽt.& paulo ſuperius dicit idem Gratianus. Aliud enim conuenit cuique, ſcilicet ordini Monacali,vel Clericali ex eo quòd Monacus eſt, aliud ex eo quòd clericus eſt. Sicut aliud conuenit cuique ex eo quòd ciuis eſt ex priuilegio,& aliud ex eo quòd ciuis eſt per naturam. Sunt enim quibus per ſe competit ex natura vt ſint tales, ſunt quibus per accidens cõpetit eſſe tales. Monaci ergo vt Monaci ſunt,repræſentant filios prophetarum in ſolitudine uiuentes,& vitæ ſolitariæ vacãtes,in veteri teſtamento,& in nouo largè quidem, ſed non ſtrictè repręſentant primos illos Eremitas

in ſolitudine viuentes. Canonici vero vt dictum eſt repræſentant ſtrictè quidē Nazaræos voto dedicatos, & Leuiticos ſacerdotes in veteri teſtamēto, & in nouo clericalem cōmunitatem apoſtolicam, quam B. Auguſtinus propriè, & ſpecificè cum ſuis Clericis aſſumpſit, & obſeruandam in ſcriptis tradidit ſucceſſoribus ſuis Canonicis clericis. non ergo dixit B. Greg. Monacis ſacerdotibus figuram apoſtolorum tenentibus propter ſtatū Monacalem, ſed propter ſacerdotij celſitudinem, quam quidē dignitatem ſigillatim quaſi aduentitiam, & per accidens. i. ex priuilegio Monaci quidam ſingulariter aſſerti fuerunt aliquando, qa vt dicitur in cap. hinc eſt. 16. quæſt. 1. non prohibentur Abbates fieri ſacerdotes, cum B. Benedictus iubeat Abbatē fratribus egredientibus, & regredientibus benedictionē dare. Glo. in ver. Abbates, ideſt ſacerdotes ingredientes Monacale clauſtrum non prohibentur fieri Abbates.

VBI ETIAM notandum eſt quod dicit Greg. Monacos figurā tenere &c. quaſi impropriè dictum, quia Canonici Reg. non figuram, ſed veritatem ſucceſsionis tenent ab Apoſtolis, & primis Clericis traditam. ſ. Clericalem ſeu ſacerdotalem communitatem, quam propriè, & in ſpecie aſſumpſit B. Magnus pater Aug. eccleſiæ ſanctæ lumen, & Antiſtes inclytus. Recte ergo dixit B. Greg. quòd Monaci non ſimpliciter, ſed ſacerdotes Monaci figuram tenent veluti vmbram, quæ inferior eſt ipſa veritate ſuccedēte. Et habetur. 12. q. 1. c. Illi. vbi dicitur quòd Clerici ſunt ſucceſſores apoſtolorum. tex. ibi dicit quòd clerici ſucceſſores eorū ſunt, ſcilicet apoſtolorum, ſimiliter & Monaci laicorum de quibus dicitur, multitudinis credentium erat cor vnū &c. Et quòd de Clericis in communi viuentibus intelligatur textus, patet ex ſequentibus quæ dant intellectum ad præcedentia, vbi ſic ad literam loquitur tex. Neceſſe eſt ergo vt ipſi videlicet Clerici eorum ſequātur vitam quorum in eccleſia gradum adminiſtrant, & ibi tex. iūcta Glo. in ver. Clerici, propriè loquitur de Clericis, de quibus dicit tex. in fine. Non ergo ſibi aliquid proprium vendicabunt, ſed erunt eis omnia communia. Sunt ergo Canonici ſucceſſores apoſtolorum quò ad duo, videlicet quò ad Clericatus dignitatem, & quò ad regularem ſtatum, quę duo regularibus Clericis per ſe competunt. Monaci autem ſucceſſores ſunt ſolum ad cōmunitatem, & in hoc conueniunt cum Canonicis, non autem

in Clericatu, in quo ſunt natura diuerſi. Clerici autem Seculares cum Canonicis conueniunt quidem in Clericatu, ſed non in vitæ communitate, à qua ſunt relaxati. Monaci autem cum prædictis Clericis priuatim viuentibus in clericatu, aut in communitate uitæ non conueniunt, ex quo ſequitur quòd Canonicus ordo medium tenet inter Clericos, & Monacos, & vtriſque communicat. In Clericatu quidem cum clericis, & in communitate uitæ cum Monacis. Qua quidẽ varietate veluti regina in veſtitu deaurato circumamicta varietate ſacroſancta mater eccleſia pulcherrimè exornatur, quam etiam varietatem qui impugnãt videntur etiam totius vniuerſæ eccleſiæ decorem pariter deformare. patet veritas ad obiecta inducta contra antiquiorem Clericalem inſtitutionem in ipſis Canonicis Regula. primaria eorum fundatione conſiſtentem.

AD SECVNDAM Monacalem rationem quę ſumitur à priori Regulæ Benedicti approbatione. Dicunt enim Iuriſtæ quidã in ſuis venalibus conſilijs pro Monacis Benedicti regulam prius fuiſſe approbatam, inducentes pro rotunda deciſione tex. Alex. 3. in c. ſuper eo. de regu. Ad hoc dicendum ꝙ de priori approbatione regularum ſi volumus rectè iudicare neceſſaria eſt hiſtoriarum notitia, & temporum diſcretio, à qua penitus nudos, & ignaros ſe oſtendunt dicti iuriſtę, ideo dicendum eſt primum ꝙ ex text. illo Benedicti regula ius nullum Prioritatis ſibi vendicat. Ponderanda ſunt enim prius verba tex. qui dicit, quòd Clericus veniens ad monaſticum ordinem ſi ante profeſsionem redire voluerit, deferat indumenta cum quibus à ſeculo venerat ad monaſterium ſecũdum Regulam B. Benedicti. Ecce patet. quòd nec propter illam ſimplicem nominationem inferri poteſt rotunda deciſio, vt iſti imperitè dicunt, nec ex tex. quidẽ elici poteſt prior approbatio regulæ Benedicti: hoc autem ſic multipliciter deducitur.

PRIMO quidem ſic. Si regula Beati Benedicti ex tex. illo ius prioritatis accepit, ergo tunc cępit vim approbationis habere, quando tex. ille ab Alex. 3. manauit, & non ante. Sed in contrarium facit tex. Inno. 2. in cap. pernicioſam. 18. q. 2. vbi idem Põtifex qui longè antè præceſſerat Alex. 3. inducit pro approbatis tres antiquas regulas B. Baſilij, Augu. & Benedicti. Ergo non rotunda deciſio cõtra Geminianum, & Philinum, & alios corũ ſequaces.

SECVNDO ſic. Nam quorum eſt eadem ratio, eorum eſt eadẽ iuris diſpoſitio, ſed vbi in Canonicis, & monacis eſt eadem ratio, etiam in vtriſque eſt eadẽ iuris diſpoſitio. maior de ſe patet, quia ſicut in d.c.ſuper eo. tacite innuitur regulę Benedicti approbatio, pari etiam ratione in eodem titulo illud idem infertur ex cap.ſane. immediate ſequenti, vbi tam ex tex. eiuſdem Alexan.3. quàm ex Glo. iubetur Canonico Regu. à Monaſtico ad Canonicum ordinem reuerti, ſi abſque petita licentia Pręlati trãſierit, quòd arguit leuitatis ſignum ſi contempta ſuperioris obedictia, & licentia non petita etiam ad minus arctam tranſierit, in quo caſu iubet dictus Alex.3. Canonicum illum ad Canonicam reuerti, iuxta Glo. quæ inducit in eo. tex. Concilium Eduenſe in c. Nullus, tempore Greg.7. celebratum, inducit etiam Glo. ibidem cap. mandamus tex. Vrbani.2.19.q.3. Qui quidem Põtifices per centum ferè annos Alex.3. præceſſerunt. Quo ſtante fundamẽto ſic arguo. à religione non approbata ad religionem approbatam ſimpliciter, & abſolutè quiſque poteſt tranſire. cap. fin. de reli. domi. & eo. tit. in 6. c. vno. & eo. lib. c. 1. de voto, ergo ſi in vtroque tex. ſcilicet. c. ſuper eo. & cap. ſane. immediate ſequentis, eſt eadem ratio, eadem etiam erit de vtroque ordine iuris diſpoſitio, quia indifferẽter ex hac ratione, & tacitè infertur ex vtroque tex. quòd vterque ordo tempore Alex.3. erat quidem tacitè approbatus, ſed non tamẽ ex hoc innuitur quòd Monaſticus ordo prius fuerit approbatus, cum illud idem elici poteſt de Canonico ordine ex cap. ſane. immediate ſequenti, vt probatum eſt, q̃a vbi eſt eadem ratio, ibi eſt eadem iuris diſpoſitio, & ſic rotundę deciſionis fundamentum in venalibus cõſilijs totaliter corruit, quia regula Benedicti ex tex. illo non cœpit habere vim prioritatis approbationis, vt inferre videntur illi domini conſiliarij.

TERTIO contra iſtos Iure conſultos eſt tex. c. cũ cauſam. de electione, in quo ſcribit Inno.3. quòd quamuis in eccleſia Lucana S. Petri foris portam multi Priores continuè vnus poſt aliũ per longa tempora fuerunt electi non profeſsi: Quia tamen quidã presbyter Bonus non erat profeſſus, quamuis à maiori parte Canonicorum electus eſſet Prior. Et quia talis conſuetudo nõ iuuabat, vt ibidem notat Glo. ex ca. ad noſtram. & c. cum inter vos. extra de conſue. Et ut dicitur in tex. d. cap. cum cauſam, quia non quod factum ſit, ſed quid faciendum ſit conſiderandum eſt l. ſed

licet.

licet.ff.de offi. præſid.& l.penul.ff.de iuſti.& iur.& 93.diſtin. egi-
mus. Ideo in tex.d.c.cũ cauſam ſtrictè præcipit, & mãdat Priori
S.Frigiani,vt abrogata poſteriori conſuetudine diffiniat Cano-
nicos illos ad primęuam immemorabilis initij cõſuetudinem
redire,& electionem illam irritam habere, ac compellat præfa-
tum presbyterum Bonum ſic non profeſſum electum, aliosque
Clericos non profeſſos electores,vt vel B.Aug.regulam in eadẽ
eccleſia conſtitutam profiteantur,& ſeruẽt, aut ipſam eccleſiam
omnino dimittant. Ecce contra rotundam deciſionem. ca.ſu-
per.eo,quia non perfunctoriè,& narratiuè nominatur regula B.
Augu.ſicut regula.B.Benedicti in c.ſuper eo. Sed diſpoſitiuè, &
præcisè,& diffinitiuè in d.c.cum cauſam. Papa demãdat B.Augu
regulam ibi ex longęui,& immemorabilis initij vſu conſtitutã,
profiteri,& ſaluari. Quæ omnia tam præcedentia quàm ſubſe-
quentia Canonici ordinis ſolida fundamenta,ſi togati illi rectè
ponderaſſent,certè non tot cantilenas facerent:quia licet Inno.
3.paulopoſt Alex.3.ſucceſſerit,ex ponderatione tex.d.c.cum cau-
ſam. colligitur expreſsè,quòd Inno.qui fuit auctor Concilij ge-
neralis Lateranen. à quo manauit.c.fin.de reli.domi.vbi expreſ-
sè iubetur quòd de cętero nullus inueniat nouam religionem,
ſed qui conuerti voluerit,vnam de approbatis regulis aſſumat:
Cumque præfatus Inno.3.fuerit auctor tex.d.c.cum cauſam. eli-
citur expreſsè ex eo tex.ꝙ B.Aug.regula per lõgiſsima tẽpora taci
ta ſaltẽ approbatione lõgè antè Alex.3.fuerit approbata; aliàs nõ
diceret lõgęua cõſuetudo,vt colligitᷣ eſt tex. Papa diffinitiuè præ
cipit,& in ſpecie ipſam B.Augu. regulam profiteri, & obſeruari.

QVARTO contra rotundam deciſionem uenalem ſic noſtra cõ
cluſio deducitur,nam licet ex tex.c.iuxta. 16.q.1.ibi Alex.2.nomi
net ſimpliciter regulam beati Benedicti non tamen infertur ex
eo tex.ius prioris approbationis regulæ B.Benedicti. Sic enim
ponderanda ſunt verba Alex.2.in ipſo c.iuxta.quod Monaci om
nes quamuis religioſi etiam ad normam beati Benedicti intra
clauſtrum morentur iuxta Calcedonenſis Concilij tenorem vi-
cos,Caſtella,Ciuitates peragrare prohibentur, & à populorum
prædicatione omnino ceſſare iubentur. Facit ergo tex. ille ma-
gis pro Canonicis Regularibus: quibus Clericalia officia exer-
cere,& prędicationis munus non prohibetur. Per quod datur
intelligi,quòd Canonicis Regularibus per ſe competit eſſe Cle-
ricos.

ricos. Et cõſequenter concluditur Clericalē B.Aug.& apoſtolicā Regulam eo ipſo quo fuit prius inſtituta, ipſo iure etiā prius fuiſſe approbatam. Colligitur etiam Ignorantia iſtorum Iuriſtarū, qui pro rotunda deciſione neſcierunt dare textum Alexandri ſecundi, qui longè ante Præceſſerat Alexandrum 3. Sed neſcierunt neque intellexerunt, quia in tenebris ambulant.

QVINTO ſic propoſita noſtra concluſio pro Canonicis Regularibus congregationis Lateranenſis ſancti Saluatoris de vrbe deducitur. Nam ſicut habetur ex Auctentico tranſumpto Gregorij Papæ 9. ex Archiuis Abbatię ſancti Auguſtini de Placentia, ibi Gregorius 9. dicit, ad exemplar Alexandri ſecundi, Canonicus ordo ſub ſedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur, & ſic tacita ſaltē approbatione videt̄ prius Canonicus ordo fuiſſe confirmatus ante textum dicti Capituli Super eo. Facit etiam ad hoc quod habetur in textu Nicolai Papæ primi, qui per ducentos Annos ante Alexandrum ſecūdum fuit coronatus, tempore ſcilicet Lodouici ſecūdi, anno Domini. 864. Idem ergo Nicolaus Papa in fine c. pręſens. 20. q. 3. dicit. Canonicos religioſos non putamus à conſortio Monacorum ſeiunctos, & licet ibi nominet Monacos, conſtat tamen quia religioſus propriè, & ſtrictè non dicitur niſi certam regulam approbatam profiteatur. cap. vnico. de voto. in ſexto. & ibi Panormitan. ergo Canonicus ordo etiam tunc erat approbatus, nec obſtat quòd etiam ibi Monaci nominantur. quare ad hoc dicendum, quia non negamus B. Benedicti regulam longè antè Concilium generale ex diuturnitatè ſaltem temporis fuiſſe probatam, ſed negamus abſolutè, & ſimpliciter ipſam Benedicti regulam fuiſſe prius approbatā. Negamus inſuper prædictas tres regulas antiquas ſpeciali approbatione Sedis Apoſtolicæ indiguiſſe, quia nondum manauerat talis conſtitutio prohibens quemadmodum manauit ex Concilio generali Lateranenſi in c. fin. extra de reli. domi. & eo. tit. c. vno. lib. 6. quare ibi expreſsè prohibetur abſque Sedis apoſtolicæ auctoritate nouam inueniri religionem.

PROINDE aduertendum eſt hoc eſſe quod principaliter intēdimus, ꝙ in toto corpore iuris nunquā poterit aſsignari tex. antè d. Conciliū, vbi ad inſtituendū ſeu monaſteriū Collegiū cauſa religionis requiratur in ſpecie Apoſtolicæ Sedis approbatio, præterquàm in cap. 18. q. 2. Sed tex. ille eſt Concilij Calcedonenſis,

vbi expreſsè prohibetur tantum quòd nullus ſine epiſcopi conſcientia Monaſterium ædificet. Sed tale decretum non obligabat Auguſtinum, tum quia Auguſtinus factus presbyter de conſenſu Valerij Epiſcopi accepto ab eo horto Monaſterium Clericorum mox inſtituit, & cępit viuere ſecundum regulā ſub ſanctis apoſtolis conſtitutā, vt ipſemet fatetur in ſermonibus de cōi vita clericorū, Et Poſsidius Calamēſis cps refert hoc idē in vita ipſius. Et eccleſia cantat in eius ſolēnitate cuius auctoritas ſuprema.c. ſi Romanorum. 19.diſtin.tum etiam quia B. Auguſtinus factus epiſcopus iam ſenior propria auctoritate quando regulam edidit vt ipſe teſtatur in dictis ſermonibus vbi dicitur: Non decet epiſcopum, non decet hos canos veſtem precioſam, Itē ad hoc non obligabatur B. Aug. qui fuit ante Concilium Calcedonen. Siquidem B. Augu. obiit circa annos 434. Et Concilium ipſum manauit anno. 450. tempore Martiani Aug. & Leonis primi, ſed bene obligabat B. Benedictum qui poſt d. Concilium obijt circa annos Domini 540. Item ad hoc obligabatur B. Benedictus, vt Monaſterium cum licentia epiſcopi, & regulam inſtitueret, non tamen obligabat B. Augu. quia ante Conci. Calcedonenſe hoc idem fuit inſtitutum in Concilio Cartaginen: cui ipſe pater Aug. interfuit, vt habetur in cap. qui religioſis, vbi prohibetur expreſsè ſine epiſcopi auctoritate Monaſterium inſtitui, ergo non neglexit Auguſtinus procurare ipſius inſtituti approbationem, quam ipſe ſciebat propria auctoritate ſufficere, cum auctor ipſe fuerit, & dux omnium Cōciliorum Cartaginen. quæ in ipſis 11. annis, quibus fuit epiſcopus fuerunt celebrata. Ergo ipſo iure potuit Auguſt. epiſcopus, quod non potuit Benedictus ſimplex Monacus tenore prædictorum Conciliorum.

NON OBSTAT c. Eccleſia. de conſ. diſt. 1. Vbi dicitur ꝙ ſine nutu Apoſtolicæ ſedis Eccleſia non debet inſtitui: quare ad hoc dicendum quòd illud Nicolai 1. Decretū fuit poſtea reuocatū per contrariam conſuetudinem & approbatam conſtitutionē Concilij Aurelianen, vt patet in c. proximè ſequēti: vbi dicitur nemo eccleſiam ędificet antequam epiſcopus ciuitatis veniat. Ergo ſola auctoritas epiſcopi ſufficiens erat: non autem approbatę ſedis auctoritas: vt patet in d. c. quidam, & c. qui religioſis. 18. q. 2. Item quia eccleſia loquitur de Dedicatione Eccleſiæ: non autem de inſtitutione Monaſterij vel regulæ.

NEC

NEC OBSTAT Glo.in d.c.Eccleſia:vbi dicit quòd ex quo eccleſia non poteſt conſtrui ſine auctoritate Rom.Pontificum: multo potius aliqua noua ſecta ſine eius auctoritate non poteſt conſtrui. Ad hoc dicendum quòd antecedēs eſt falſum per prædicta: ſed cum dicitur quòd aliqua noua ſecta ſine ipſius Pontificis auctoritate conſtrui, tunc non poterat:dicendum eſt ꝙ ſi cauſa religionis hoc fieret, ipſo iure collegium erat approbatum, vt infra latius patebit. Item contra prædictam Glo. eſt tex. Concilij Agathen.in c.cellulas. 18.q.2.vbi dicitur, Cellulas nouas aut cōgregātium eccleſias monaſteriorum abſq; epiſcopi notitia prohibemus inſtitui. Ergo ante d. Concilium generale ſufficiebat auctoritas epiſcopi.

PRAETEREA firmiter tenendum eſt ꝙ B.Aug.non nouam religionem, ſed antiquam clericalem vt epiſcopus ipſo iure approbante inſtitutionem reformauit:& regulam apoſtolicam vt doctor Eccleſiæ in ipſius regula declarauit:vt ex dictis ſuis ſæpe probatum eſt:& ex ipſo tex.regulæ patet cuiq; legenti illam. Ipſe nāque B.Aug.non alium viuendi modum ſuis Clericis Canonicis tradidit niſi eum qui ante ab Eccleſia ex apoſtolicis inſtitutis fuerat approbatus. Hæc concluſio continet tres partes: prima quòd antequam eſſent iſtæ regulæ erat alius modus ab Eccleſia approbatus:ſecunda ꝙ ille modus non alius fuit quàm Clericalis religionis ſtatus voto confirmatus:tertia ꝙ ipſum in ſpecie viuendi modum B.Augu.aſſumpſit,& obſeruādum Clericis ſuis tradidit in ipſa ſua declaratoria regula quam ſpeculum nominauit:vt dicit Poſsidius in vita B.Auguſt. Prima pars concluſionis patet ex doctrina B.Thom.in 4.diſt.38.concor.& Pet.de Pal.ibidem. Et probatur dictum B.Thom.ex tex. Decreti Clementis & Vrbani. c.dilectiſsimis.c.ſcimus.c.videntes.12.q.1. Secunda pars cōcluſionis patet ex c.quare tua fraternitas, vbi dicit Grego. ad Auguſtinum Anglorum epiſcopum ſcribēs.12.q.1. Quare tua fraternitas Monaſterij erudita ſeorſum non debet fieri à clericis ſuis in eccleſia Anglorum, quæ (auctore Deo) nuper ad fidem perducta eſt: hanc debet inſtituere conuerſationem quæ in initio fuit patribus noſtris.i.apoſtolicis viris, in quibus nullus eorum ex his quę poſsidebat proprium habebat, ſed erant illis omnia communia. Et in c.dilectiſsimis.dicitur, communis vita omnibus fratres neceſſaria eſt,& maximè his qui Deo irreprehenſibiliter

liter

liter militare cupiunt,& vitam apoſtolorũm eorumque diſcipulorum imitari volunt. Et hoc ex ſuperſcriptione d.cap.patet,quia de primitiuę eccleſiæ clericis ad quos ſcribit idem Clemens,nec aliter intelligendum eſt:& infra. Quapropter hæc uobis cauenda mandamus,& doctrinis, & exemplis apoſtolorum obedire præcipimus. Et in c.ſcimus: ipſum clericalem viuendi modum à primordijs eccleſiæ approbatum idem Vrbanus clarius exprimit dicens. Scimus uos non ignorare quòd hactenus vita communis viguit, & maxime inter eos qui in ſortem domini ſunt electi:i.clericos, ſicut in actibus apoſtolorũm legitur. hæc ille. Et hunc ipſum modum aſſumpſit Aug.epiſcopus cum ſuis clericis de eorum conſenſu,vt ipſe fatetur in ſermone,qui incipit:Caritati veſtræ,de communi vita clericorum.quia antequàm promulgaret eius regulam, quam epiſcopus ſcripſit,per Lazarum Diaconum iuſsit legi librum act.apoſtolo. Vt (inquit)ſciatis vbi ſit deſcripta viuendi norma quam deſideramus implere. Et hæc eſt tertia pars cõcluſionis,quam etiam Gratianus probat ex text. ipſius patris Aug. ex ſermone de communi vita clericorum in c. nolo. quem tex.ad continuationem præmiſſorum immediate ſubnectit Gratianus præmiſsis c. per hoc innuens Aug.non aliũ modum eligiſſe niſi eum clericalem viuendi modum ab apoſtolis inſtitutum,vnde in fin.cap.dicit.ita modo,quia placuit eis ſcilicet clericis meis (Deo propitio) hæc ſocialis vita: quiſquis inuentus fuerit habens proprium, non illi permitto vt inde faciat teſtamentum,ſed delebo eum de tabula clericorum. Et eſt text. ex ſuperſcriptione.c.in ſermone.de communi vita clericorum, quia ſubiectum ipſius regulę eſt de cõmuni vita clericorum ſimul cohabitantiũ in caſtitate,& obedientia ſub vno prælato, & ſine proprio viuentium. Et hoc idem confirmatur ex c.non dicatis,proximè ſequenti tex.regulæ Augu.& ex c.certe. ibi 12.q.1.Et hunc ipſum viuendi modum clericalẽ quem ſecutus eſt B. Aug. explicat idem Vrbanus in c.videntes. Eorum omnibus communi vita degere volentibus,miniſtrare cuncta neceſſaria debent.ſ. eorũ Præpoſiti,prout melius poterunt,vt nemo in eis egens inueniatur,& infra.Ideo ſi aliquis extiterit modernis,aut futuris tẽporibus,qui hæc auellere nitatur, iam dicta damnatione feriatur. Ecce patet,quia nec Vrbanus tali damnatione feriendũ etiã quenquam diceret,nec Aug. vllum ex ſuis Clericis delẽdum eſſe

de tabula clericorum Decreto cenſeret, niſi ratione culpæ mortalis. fruſtra enim quis ſub pena peccati mortalis ad certum viuēdi modum obligaretur, niſi eſſet ab eccleſia approbatus. Vnde idem Vrbanus in fin. d. c. ſcimus. ſubdit dicens. Quicūque veſtrū communem vitam ſuſceptam habet, & vouit ſe nihil proprium habere, videat ne pollicitationem ſuam irritam faciat. Grauius enim puniuntur qui votum fecerūt, quàm illi qui ſine voto mortui ſunt. patet ergo ex his quod talis viuendi modus voto ſolennizatus erat ab eccleſia approbatus, qui idem faciebat quod nūc facit ſolennis profeſsio ad certam regulam aſtricta. Et hoc idem confirmat B. pater Augu. oſtendens nō alium ſe modum aſſumpſiſſe. Scio (inquit) vbi ſupra me dixiſſe, vt ſi nollent ſuſcipere ſocialem vitam mecum, illis non tollerem clericatum. i. non præcluderem eos fieri clericos. Et ſequitur malui habere cęcos, vel claudos quàm plangere mortuos. Mortuos appellat eos clericos qui poſt emiſſam profeſsionem volunt habere proprium. Ecce, quia vnus, & idem modus viuendi in Augu. qui fuit antea in primis clericis vitam apoſtolicam vouentibus, vſque ad tempora Vrbani Papę, & Martyris; & vltra. Ad hoc etiam facit tex. ca. in omnibus: de conſe. diſt. 5. Ex Concilio Romæ celebrato ſub Leone 3. anno Domini 804. Carolo Magno aſsiſtēte, vbi in eo Concilio fuit editus ad vitam clericalem reformandam Liber quinque capitulorum, & appellatus eſt liber ille liber Canonicus: vbi ad literam eſt conſcripta regula P. Augu. Et reliqui duo ſermones de communi vita clericorum. Et hoc ipſum cōfirmatum eſt in Concilio Aquenſi, & Maguntino, vbi ad literam ſic dicitur, In omnibus igitur quantum humana fragilitas permittit, decernimus vt Canonici Clerici Canonice viuant, obſeruantes diuinę ſcripturę doctrinam, & documenta ſanctorum patrum. Et nihil ſine licentia Epiſcopi vel Pręlati corū gerere præſumant, ſimul manducent, & dormiant, in vno clauſtro maneāt &c. Certè ex his patet expreſsè quòd huiuſmodi obſeruantiæ non tam ſtrictè præciperentur obſeruari, niſi talis viuendi modus per ſe, & à primaria ſui inſtitutione per beatum patrem Auguſtinum Hypponenſem Epiſcopum ipſo iure, quo fuit inſtitutus, etiam prius ab ipſa eccleſia fuiſſet approbatus.

SEXTO PATET indubitata veritate Concluſio pręmiſſa contra detractores, videlicet quòd regula Beati patris Auguſtini ſpeciali

ciali nunquam indiguerit Apoſtolicæ ſedis approbatione. Sed ipſo iure fuit approbata, quo fuit inſtituta. patet ex Concilio Eduen. maximę auctoritatis, & ſub Gregorio 7. celebrato anno videlicet Domini 1074. Et immediate eidem Grego. Vrbanus 2. auctor Concilij Turonenſis ſucceſsit. Ex his ergo duobus Cōcilijs manauit tex. c. nullus. & c. mandamus. 19. q. 3. quibus cauetur, & ſtrictè prohibetur ꝙ Canonici Regulares fieri non debeāt Monaci, quandiu ordinis ſui eccleſiā inuenire quiuerint, in qua Canonice uiuendo Deo ſeruire, & animam ſuam ſaluare poſſint. ꝙ ſi temerario auſu id agere tētauerint Anathematis vinculo obligentur. Quo ſtante ſic arguo. A religione non approbata ad approbatā vnuſquiſque ſimpliciter, & ipſo iure tranſire poteſt. cap. vno. de reli. domi. in 6. imo tranſiens ad ſęculum ſi matrimonium contraxerit, tenet matrimonium, quia votum non ſolennizatur, niſi qui certe regulę approbatę ſe aſtrinxerit. cap. vno. de voto. iuncta Gloſa, imò tales de nouo inſtituētes religioſam domum ſunt excōmunicati per extrauagantē Ioā. 22. ut dicit Abb. in c. fin. de reli. domi. Vnde ſi ordo Canonicus eſſet huiuſmodi, non poſſet quis ſaluare animam ſuam in Canonica Regu. Si ergo tempore Alex. 3. Benedicti regula cepit habere vim ſuę approbationis iuxta rotundā deciſionē. c. ſuper eo. de reg. vt dicūt iuriſtę in fauorē Monacorum, ergo tēpore Greg. 7. qui per 100. ferè annos ꝑceſsit Alex. 3. qñq; fuit approbatus ordo Canonicus, qñ Monaſticus ordo Benedictinen. adhuc nō erat approbatus, & ſic implicatio cōtradictionis cōtra Iuriſtas imperitè loquentes: concluditur ex his, quia ipſo iure Canonicus ordo erat approbatus, & tunc temporis innuitur etiam nō ſolum approbatus, ſed nec indiguiſſe ſpeciali apoſtolicę ſedis approbatione. Et hoc eſt qđ in hoc ſecundo membro 5. partis huius operis contra rotundā, & non quadratam deciſionem, principaliter intendimus rationibus; & multiplici auctoritate probare.

SEPTIMO pro indubitata veritate tenenda eſt concluſio quòd prædictę regulæ Auguſtini, & Baſilij in ſpecie nulla vnquam indiguerūt apoſtolicæ ſedis approbatione, ſed tantum epiſcopali auctoritate, ut ex pręmiſsis patet. non quidem Augu. epiſcopi, & Baſilij epiſcopi regula, ſed Benedictina tantum regula. nō autem auctoritate apoſtolicę ſedis indigebant prætatę regulæ antiquę ex eo quòd iam pręceſſerant Concilium generale Latera-

henſe, à quo manauit conſtitutio.c.fin. Ne nimia,& ibi propter verbum de cętero innuitur quòd cõſtitutio reſpicit futura,& nõ præterita.c.cognoſcẽtes.extra de conſtitu. Quam quidem cõſtitutionem ſtrictius repetit Greg.10.in Concilio Lugdunenſi in ca.vnico.de reli. domi.Certũ eſt enim quòd Conſtitutio ſequẽs tollit priorẽ, niſi de antiquis fiat mẽtio, ut in d.c.ne nimia, quia ibi dicitur,tranſeat ad unam de approbatis,quas Inno.2.in d.ca. pernicioſam.diſtinctè inducit ex indubitata præſuppoſitione lõgè antè d.Concilium generale quaſi approbatas.nam antè illud Concilium generale Lateranẽ.ſub Inn.3.Anno videlicet 1215. celebratum.omne collegium propter religionem erat ipſo iure licitum.ff.de col.illici.l.1.§.ſed religionis,& in iure canonico non erant ante d.Concilium huiuſmodi collegia ſimpliciter ꝓhibita,quę cauſa religionis ſanctę erant,ſicut beatorum Auguſtini,Baſilij,& Benedicti prædicti, prædictę antiquę inſtitutiones. Quo ſtante fundamento dico quòd quandocũque vnum diſponit à iure ciuili non nutriens peccatum, illud etiã & in foro eccleſiaſtico irrefragabiliter eſt obſeruandum.patet in c.2.de noui operis nuntia. Et Panor. idem dicit in cap.eccleſia S. Mariæ. extra de cõſti.Alia uero collegia ex quauis cauſa ipſo iure erãt prohibita,ut l.3.in principio.ff.eod.tit. & l.1.ff. quod cuiuſque vniuerſitatis:aliàs ſi dictę regulę indiguiſſent ſpeciali approbatione, ſuperfluum fuiſſet conſtitutionem illam promulgare in d. Concilio generali,& conſequẽter ſi inualidę fuiſſent, certũ eſt quòd Conſtitutio illa cap.ne nimia,uana fuiſſet & caſſa,nec opus fuiſſet addere de cetero,nec etiam illud, quòd qui cõuerti uoluerit, ad unam de approbatis tranſeat. Quare certe flagellandi eſſent huiuſmodi nugaces tanti erroris inuentores,qui non ſunt ueriti contra tantũ Doctorẽ,cuius ipſi tanquã pręcipui patroni cultores eſſe debuerũt,tantã calumniã inferre,ut tantus catholicę fidei defenſor,quaſi deceptor animarũ fuerit &ꝓditor,ac ſic fuerit inſtitutor regulę, quę inanis eſſet,& inualida vſq; ad Alex.3.p octingentos annos:q̃a utique mortaliter peccaſſet obligãdo clericos ſuos ſub pęna peccati mortalis ad regulam non approbatam; O inſenſata cura togatorum qui tantopere nequiter inſudarũt, ut diſcordias inter dictos religioſos in eorum Conſilijs uenalibus fouerent,& hi quidem pro emungendis Monaſticis pecunijs elaborarunt pro uiribus,ut contra eminentiſsimę auctori-

tatis

tatis Doctorem latrantes canes inuenirent, quod nec vſque modo inuenire potuerunt: nec vnquam in rerum natura inuenire poterunt text. de priori & ſpecifica approbatione regulæ B. Benedicti. Quinimmo cognoſcentes ſe eſſe confuſos quaſi rugientes Leones non erubuerũt etiam ignominioſa loqui de ipſo tanti antiſtitis Augu. ſacro Canonico ordine: qui tã in collegio Ferrarienſi quàm in Collegio Bononienſi multa truffatorie obloqui auſi ſunt: quę res procul eſſe debet & aliena ab omni prorſus ſapiēti & grauiſsimo viro. Quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames? Et cum inuenire non poſsint tex. prioris approbationis in ſpecie pro regula B. Benedicti, fateãtur neceſſe eſt ꝙ beatiſsimi Doc. Aug. Regula & Clericalis Inſtitutio eo ipſo fuerit prius approbata, quo prius fuit inſtituta.

OCTAVO ſic deducitur prędicta concluſio hoc præmiſſo fundamento. Legi Dei deeſt quicquid Augu. contigerit ignorare. Et ſunt verba Voluſiani in epiſtola ad Aug. Quo ſtante dico, quòd aut Augu. ſciuit, aut ignorauit ipſam regulam Apoſtolicæ ſedis ſpecifica indiguiſſe approbatione. Si ignorauit, certe abſurdum eſt hoc ipſum potuiſſe ignorare, quia vt dicit Archid. in c. Certè, potuit Aug. de conſenſu Clericorum ſuorum uiuere ſecundum regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam. Si uero ſciuit regulam ſuam indigere ſpeciali approbatione ſedis Apoſtolicę, profecto culpandus erat affectata negligentia quæ ęquiparatur dolo. Dolus in l. j. ff. de dolo. in tex. & Glo. ſic diffinitur. Dolus malus eſt omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circũueniendũ, fallendum, & decipiendum alium adhibita. Et ideo aliquando (vt in caſu noſtro) negligentia ad procurandam neceſſariam in ſpecie approbationem, diceretur lata culpa. ff. man. l. ſi fideiuſſor. in principio dicitur, diſſoluta negligentia propriè dolus eſt, id eſt lata culpa. & quando lata culpa dicitur, notatur in l. nomina. C. arbi. tute. cum ſuis concordantijs. Sed certe ualde abſurdum eſſet aſſerere tam excelſum doctorem, & ſanctiſsimum uirum, vel hoc ignoraſſe, vel ſciuiſſe, & neglexiſſe approbationem Apoſtolicæ ſedis ſpecificam. Sed puerilia ſunt hæc. & ad nouum genus aucupij figmentum machinatum in conſilijs venalibus. Vnde pro deciſione concludendum eſt, quòd ante Conſtitutionē c. ne nimia. de reli. domi. & eo. tit. ante c. reli. diuer. in 6. nulla adhuc emanauerat Cõſtitutio prohibens ne quis Monaſterium

vel

vel nouum ordinem instituat abſque ſpeciali Apoſtolicæ ſedis approbatione,ſed bene hoc probitum erat quòd abſque epiſcopi notitia talia inſtituerentur. Dicitur enim in Arelaten. Cõcilio in c.de Monacis 18.q.2. Monaſterium nouũ niſi epiſcopo permittente, aut probante, nullus incipere, aut fundare præſumat. Potuit ergo Aug. vel auctoritate Valerij Epiſcopi factus presbyter monaſterium clericorum inſtituere, & longè magis factus epiſcopus inſtitutionem clericalem auctoritate propria fundare, quod non potuit Benedictus ſimplex Monacus.

PRAETEREA ex Concilio Calcedonen. celebrato ſub Leone Papa huius nominis.j.& ſub Martiano Imperatore Anno ſalutis 550. prohibetur ſine conſcientia epiſcopi Monaſterium de nouo ædificari,& eſt tex.ibi expreſſius vbi dicitur, Placuit igitur neminem aut ædificare, aut conſtruere Monaſteria, aut oratorij domum ſine conſcientia ipſius ciuitatis epiſcopi. Per quod datur intelligi quòd Benedictus auctoritate propria non potuit qđ Augu.epiſcopus ipſo iure potuit, nec ignorauit P. Augu.conſtitutionem Concilij Cartaginenſis cui ipſe tanquam Columna fidei noſtræ perſonaliter interfuit. Dicitur enim in cap. qui religioſis. ea.q.& cap. Monaſterium quoque abſque epiſcopi permiſſione nulli incipere aut fundare liceat. Colligitur ergo ex his omnibus quòd Augu. regula apoſtolica eo ipſo fuit prius approbata, quo fuit prius inſtituta; nec potuit ignorare tantus Antiſtes,& inſignis doctor, qui in Concilijs Cartaginenſibus per Annos quadraginta in epiſcopatu exiſtẽs dux,& auriga extitit. Potuit ergo Epiſcopus,& Doct. B. Aug. vtique longè maiori auctoritate propria, quod non potuit niſi aliena auctoritate non ſacerdos B. Benedictus Monacus, licet vere ſanctus.

NONO ſic pro cõcluſione tenendũ eſt, Quòd vbi agitur de prioritate inſtitutionis & approbationis, neceſſaria eſt temporũ, perſonarum, rerum geſtarum,& hiſtoriarum notitia, à qua ſe prorſus nudos oſtendunt togati illi, qui pro rotunda deciſione inducunt c. ſuper eo. Sed abſolutè tenẽdum eſt Aug. regulam prius ipſo iure fuiſſe approbatã. Ad quod etiam facit ſuprema Gelaſij Papæ huius nominis primi auctoritas, qui longè ante per tẽpora Gregorium præceſsit. Qui licet in libro dialogorum regulam commendet Benedicti, tamen ex illa narratione non vendicat ſibi prioritatem approbationis; ſed longè ante Grego. Gelaſij Papæ

primi

primi Decretum generale præceſsit, vbi auctoritate apoſtolica idem Pontifex principaliter intēdit diſtinguere libros apocriphos à libris ſanctorum approbatis, vt in c.S. Romana eccleſia. 15. diſt. & ibi approbantur opuſcula ſanctorum patrum, quæ in eccleſia catholica recipiũtur, videlicet opuſcula B. Cipriani Martyris, & Cartaginenſis epiſcopi. Item opuſcula B. Athanaſij Alexandrini epiſcopi. Item opuſcula B. Gregorij Nazianzeni epiſcopi. Item opuſcula B. Ioannis Conſtantinoppolitani epiſcopi. Itē opuſcula B. Hilarij Pictauienſis epiſcopi. Item opuſcula B. Baſilij Cappadocenſis epiſcopi. Item opuſcula B. Auguſtini epiſcopi Hypponenſis, & reliqua ibidem aliorum ſanctorum patrum approbātur opuſcula. Ex quibus colligitur quòd ſi ex rotunda deciſione togatorum pro Monacis conſulentium in tex. c. ſuper eo. Benedicti regula ius prioritatis ſibi vendicat, pari ratione erit prius approbata quàm regula Baſilij, quod eſt omnino falſum, cum vtriuſq; tam Baſilij quàm Aug. opuſcula ſint prius approbata quàm eſſet Benedictus in rerum natura. Nec valet exceptio togatorum immo tanquàm erronea eſt omnino repellenda, qui ad fugam ſibi parandam ne hoc in angulo reſtringantur obijciunt quòd Gelaſius Papa ex illo tex. non intendebat approbare Aug. opuſcula, quæ ad mores pertinent, ſed ſolum quæ ad fidem attinent. O cęca, & peruerſa diſtinctio, An non (Apoſtolo teſte) fides ſine operibus mortua eſt? Et quid ſunt opera bona niſi morales virtutes virtutibus theologicis ſubiectiuè inhęrentes, quibus certe à malo retrahimur, & ad bonũ meritoriũ dirigimur, quibus deniq; ad benè beateq; viuendũ inſtruimur? talia ergo opuſcula ad mores pertinentia erunt apocrypha? quis hanc vos docuit facere exceptionem? Cęci, & duces cęcorum, quis vos docuit tam excelſum doctorem calumniari? quem patronum vobis peculiariter, & aduocatum pręcipuum venerari debuiſtis. Cum cantet eccleſia, Præſul ſanctiſs. Aug. via morum, ſcripturæ ſecretũ, Doctor egregie, lux doctorũ. Quare ergo ꝓ pecunia extorquenda tantā iniuriam refertis in eũ qui lux doctorum perhibetur, & via morum, ſcripturę ſecretum, & vitę noſtrę decretũ, doctor denique egregius ac lux doctorũ ab eccleſia digno præconio veneratur, & vos ſacrilego auſu aſſeritis opuſcula tanti viri moralia debere veluti apochripha excipi, & præcipuè ipſius Antiſtitis per totũ orbem celeberrimam regulam, quam veſtris

cauillationibus vultis fuiſſe inualidam, & prorſus inanem vſque ad tempora Alex. 3. à quo c. ſuper eo. manauit, & ſic per octingẽtos Annos voluiſtis eam prorſus fuiſſe non approbatam. Nunquàm legiſtis neq; intellexiſtis ipſius ſanctiſsimę regulę text. qui nihil aliud eſt quàm totius euãgelicę, & apoſtolicę perfectionis ſpeculum? nec mirum, quia vt propheta dicit ad dominum loquens. Spreuiſti omnes diſcedentes à iuſtitijs tuis, quia iniuſta cogitatio eorum. Et benè iniuſta, quia præcipuum eorum patronum iniuſtè calumniãtur, quem veluti vas auri ſolidum ornatum omni lapide precioſo in toto orbe veneratur eccleſia. Itẽ obijciunt quod ex quo in ſpecie non fuerit ipſa regula nominata in dicto decreto Gelaſij, per hoc non intelligitur approbata, ſed abſolutè dicendum eſt quod in ſpecie non erat nominanda: q̃a pari ratione nec liber de Ciui. dei, nec lib. de. doc. Chriſtiana, & alij huiuſmodi libri fuiſſet approbati, ex quo in ſpecie nõ ſunt ibidem nominati, & eadem ratione dici poteſt de regula Baſilij, quæ ſimili modo inter eius opuſcula approbata computatur.

PRAETEREA non erat ipſa regula B. Augu. in ſpecie nominanda, cum eo ipſo iure eſſet approbata quo fuit inſtituta, ex quo (vt ſępe dictũ eſt ſupra) regula ipſa erat clericalis, & apoſtolica norma, vt colligi poteſt ex tex. ſer. eius de communi vita clericorum. Et cum ipſa Auguſtiniana immo clericalis inſtitutio reformata per ipſum ſanctum Doctorem pręceſsit, per 100. annos & eo amplius regulam Benedicti, ad hoc dicendum, & firmiter tenendum eſt illam prius fuiſſe approbatam, & hoc multipliciter probari poteſt.

PRIMO quidem, quia ipſius regulę ſententię in iure multis in locis, & à Gratiano, & à Doctoribus ſunt quaſi canones allegatę, vt habetur 86 diſt. Quando neceſsitas 12. q. 1. c. nolo. ca. non dicatis. 5. q. 5. c. non vos iudicetis. 32. q. 5. Non ſolum, & in alijs pluribus locis, vt ſupra oſtenſum eſt, & ibi ſunt verba pręcisè excerpta ab ipſius regulę text. & ibi Gratianus in ſuperſcriptione allegat Auguſtinum de communi uita clericorum. nõ ſic de regula Benedicti, cum niſi in uno loco regulæ ipſius ſententia vix inueniri potuit in Decretis, quæ tamen ſententia ab Auguſtino prius fuit inducta, vt patet in c. in oratorio. 42. diſt. Quot, & quanta tripudia facerent aduerſarij regulę B. Augu. ſi talia de regula B. Benedicti aucupari poſſent.

SECVNDO hoc ipſum probatur. Nam in fine regulæ mandat beatiſsimus Augu. vt libellus ipſe quaſi ſpeculum ſingula hebdomada legatur. Et in ſermone qui incipit, Charitati veſtrę, & in ſermone qui incipit, propter quod, de communi vita clericorũ. ibi ſub interminatione præcipit, vt qui ſuſceptam ſemel communem uitam non ſeruauerit, caueat ne ſibi damnationem æternam acquirat. Item, quia clericatum illi auferret, vt etiam habetur in cap. certè. 12.q.1. Sed hoc ſine peccato mortali fieri non poſſet ergo tantus vir mortaliter peccaſſet obligando ad regulam non approbatam.

TERTIO hoc item ſic deducitur. Diuturna poſſeſsio ſcientibus Pontificibus, & conſentientibus atque tolerantibus ipſius B. Augu. regulam imò allegantibus illam pro ſingulari canone, fuit quaſi quędam tacita approbatio, non quidem expreſſa, quia tali ſpecifica approbatione nõ indigebat, vt infra §. proxi. Ergo ſicut prius inſtituta per cap. Annos, ita etiam fuit prius, vel tacita approbatione firmata, vt in l. qui in alie. §. j. ff. de acqui. here. cũ ſimil. & in cap. 2. de his quæ fiunt à præla. ſine conſenſu Capituli. Vnde à ſimili dicit D. Io. An. & Panor. in ca. 2. in fin. de reſcri. & in proœ. Decre. in ver. Rex pacifi. in penul. col. Decretum dicitur tacite approbatum, licet non expreſsè per ſedem apoſtolicam ex diuturnitate temporis toleratum. Et ita regula Augu. longè antè ortum Benedicti ipſa diuturnitate tacitè fuit approbata. Nam à Damaſo Papa vſque ad Ioannem .2. incluſiuè fuerunt 20. Pontifices, nec poterunt dari pro monacis tot iura quin plura, & antiquiora dari poſsint pro Canonicis. Reg.

SED LONGE' miranda eſt Geminiani, & ſequentium illus leuis argumentatio ex cap. Epiſcopos. 17. diſt. Vbi ſyllogiſticè arguentes trahunt à dicto tex. maiorem quidem veram, ſed minorem vtique falſam ponentes malè concludunt, quia ex eo tex. à ſimili arguunt omnes. Religio cuius approbatio eſt antiquior, illa cæteris eſt præferenda, ſed Benedicti religio eſt huiuſmodi, ergo &c. Et cum ad probationem minoris quæ eſt falſa, infertur tex. c. ſuper eo. Ad hoc dicendũ, quia in rerũ natura nunquã dari poterit tex. quo probari poſsit in ſpecie regulam Benedicti prius fuiſſe approbatam. Diſcant iſti togati uerba tex. cap. ſuper eo melius ponderare, & diligenter examinent, an ex illo text. hæc probatio elici poſsit. Et cum non inuenerint meliorẽ tex-

tum pro deciſione rotunda in ſua confuſione tabeſcant tanquam à Deo reprobi, qui approbatam tanti doct. regulam reprobare nituntur.

AD TERTIAM Rationem Monacorum, quæ dicitur literalis ordinis prænominatio. Quia videtur quòd Monaci in ordine literæ præferantur Canonicis Regularibus. Ad hoc primo dicendum quòd ordo literalis non eſt ſeruandus vt notat Io An. in c. ſtatuimus. extra de ma. & obed. Vbi dicitur qui maior eſt ordine licet minor ſit, & poſterior tēpore debet præferri. Idem tenet Io. de Imo. & Bar. in l. nec enim. ff. de ſolu. vbi text. dicit, nec enim ordo ſcripturæ ſpectatur, ſed de iure ſumitur quod videtur. E per iſtũ tex. Imol. decidit quòd ſi aliter conſtat de mēte diſponentis, quòd non ſit attendendus ordo ſcripturę. Bart. idem dicit in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil. ſed quòd ordo non impediat caſum iure, & voluntatis ar. in l. cum placet, §. fidei tuę. ff. de lega. 2. Et poteſt aſsignari duplex ratio.

PRIMA dicitur multiplicationis, quia multa ſequerentur inconuenientia.

PRIMVM ſequeretur quòd mulieres eſſent Clericis digniores. cap. dilecta. extra de maiorita. & obed. ibi in ver. Canonicos, & Clericos.

SECVNDVM Inconueniens eſt, quia ſequeretur quòd Abbas præferendus eſſet epiſcopo. vt in c. prohibemus. extra de renun. Vbi Abbas ſupra epiſcopos prænominatur.

TERTIVM ſequeretur quòd Abbas præferendus eſſet Archid. vt in c. 2. extra de iudi. quia ibi prenominatur Abbas.

QVARTVM inconueniēs ſequeretur quòd Prior eſſet dignior Archidi. Eccleſię Cathedralis, vt extra de officio Archi. c. Ad hæc nos. & in ſuperſcrip. c. cum olim. extra de mai. & obe. Vbi Prior præfertur Archid.

QVINTVM incoueniens, quia ſequeretur quòd Canonici preferendi eſſent Clericis ſæcularibus. vt in cap. plerique. extra de pact.

SEXTVM inconueniens ſequeretur quòd Iacobus eſſet maior Petro, quia Paulus in ordine literæ præponit eum Petro, ad Gal. 5. ibi Iacobus, & Cęphas qui videbantur columnę eccleſiæ & cetera.

SEPTIMVM inconueniens ſequeretur quòd regula Benedicti

cti fuiſſet ante regulã Baſilij, quia in ordine literę pręponitur in c.perniciosam. 18.q.2. Sed tamen Inno.2.primò ponit quaſi iuniorem Benedicti regulam, deinde vt ſimul vtranque monaſticam connectat, Baſilij regulam ſimul connominat. Deinde tertio loco quaſi clericalem regulam infert, & in fine tex.præponit Monacis omnibus tam Benedictinis quàm Baſilien. regulares Canonicos.

VLTIMVM inconueniens eſt, quia ſequeretur quòd Monaci eſſent omnibus Clericis digniores, q eſt abſurdum. patet per c.principalem.1.q.1.in ordine literę Monaci præferuntur omnibus clericis.

SECVNDA ratio dicitur concluſionis, quia talis ordo inuenitur præpoſterus, & confuſus in multis.

PRIMO Nanque Canonici Regulares Monacis præferuntur, vt in c.Vbicunque.ibi in medio c.Eccleſiam religioſorum Canonicorum vt Monacorum, vel ſanctimonialium.

SECVNDO habetur extra de ſententia excommuni. in ca.non dubium, vbi primo loco ponuntur Clerici, deinde Canonici, deinde cuiuſlibet religionis Conuerſi.

TERTIO habetur in c.ex parte.extra de poſtul.ibi clare Canonici præferuntur Monacis.

QVARTO habetur extra de Simo.in cap.de regu.tex.ibi præponit regu.Canonicos Monacis.

QVINTO ex c.j.extra de iura.calum. Vbi præponuntur Clerici cuiuſcunque gradus, deinde abbas, Monaci, & ſanctimoniales, & in c.nullus Monacus. 2.q.7.dicitur, epiſcopi ſint, vel religioſi Clerici, vel electi Monaci.

SEXTO in c.Auaritię. in ſuperſcrip.extra de præben.ibi Canonicis, & Monacis, uerum, quia togati nõnulli ſecuti ſunt Abbates aſſerentes quòd Canonici ibi præferuntur Monacis, quia de vicio ibi auaritiæ tractatur, non autem in actu commendabili. Ad hoc dicendum, vt ipſe Abbas dicit in cap.capellanus extra de ferijs, quòd doctoribus ſtandum non eſt niſi in quantum probãt. Sed cum dicti Abbates ſuſpecti ſint, nec probent quod leuiter proferunt, ideo non eſt curandum. Et cum eorum ſequaces harundineo ipſorum fundamento innitantur, conſequenter non ſunt audiendi. Hoc autem fundamentum vtriuſque Abbatis ꝙ ſit leue, & inane probatur, primo, quia in c.Quãto.extra de offi.

iud.ord.præferuntur Monaci Canonicis in vicio, ſcilicet vagationis,proprietatis,& inobedientiæ,de quibus principaliter ibi arguuntur. Item in cap.Monaci,præferuntur Canonicis Regularibus Monaci.extra de ſent.excommu.& tamen ibi de re odioſa tractatur,& criminali,propter quam infertur excommunicatio. Item extra de ſentent.excommu cap.cum illorum.præferuntur Monaci Canonicis in cauſa culpabili,vt patet in tex.& in ca. canonica. Item in cap.ſicut nobis.de ſup.negli.præla. ibi in re vitioſa Monaci Canonicis præponūtur. Item quam leue ſit vtriuſque Abbatis fundamētum cui inhærent conſiliares monaſtici: patet,quia in c.de Monacis,extra de pręb.ſoli Monaci reprehenduntur,& in c.ſequenti.inſtituta.extra ne Clerici, uel Monaci, ibi in uitio auaritię Monaci Clericis pręferuntur. Sed in d.cap. Auaritię tantummodo Canonici reprehenduntur,& præferuntur non quaſi auariores,iuxta vtriuſque Abbatis ridiculoſam deriſionem,quia in tribus præmiſsis c.Monaci includuntur,ſed in cap.Auari.ſoli Canonici nominantur. Vana eſt ergo,& puerilis vtriuſque Abbatis deriſoria locutio,nec viro graui digna, quia apud Rom. Pontifices in toto corpore iuris, nunquam fuit ſeruata talis abuſio,immo contra iuris ęquitatē eſt vt delictū perſonæ cedat in detrimentum totius ordinis ex regula iuris in 6.Verumtamen talis ordo ſeruandus eſt, vbi agitur de Prædicatoribus,& Minoribus,& Eremitanis,quia in tex.ca.quorundam.de elect.in 6.præferuntur in ordine literæ Prædicatores, & talis ordo,quia indifferenter,& vniformiter ſeruatur in iure,vtique indiſtinctè attendendus eſt.iuxta Glo.Io.An.dicit enim. Nota ſemper fratres Prædicatores præmitti Minoribus,& Eremitanis, qa eorum inſtitutio eſt antiquior,& cap. primo.de deci.& cap.2.de ſup.negli.præla.in 6.& quia ſic conſtat de mente Legiſlatoris,talis ordo indifferenter ſeruandus eſt. In Canonicis uero, & Monacis ſecus eſt, quia in huiuſmodi varius inuenitur ordo literalis vt dictum eſt ſupra.

PRAETEREA literalis ordo vt ſic ſeruandus eſt quando conſtat de mente diſponentis,& hoc ex ordine præcedētium ad media,& ad ſubſequentia,quæ dant intellectum ad præcedentia,& econuerſo. Nam ſecundum doc. cū talis ordo ſeruatur in principio,& in fine,certiſsimè conſtat ex conſequenti fuiſſe ſeruatū in medio. Vt eſt ad hoc pulcher tex.Inno.2.in cap. Vt lex conti-

nentię.

nentię.27.q.1.Dicit enim ibi Inno.ſic:Vt lex continentię & Deo placens mũditia in eccleſiaſticis perſonis & ſacris ordinibus dilatetur,pręcipimus quatenus Epiſcopi,Presbyteri,Diaconi,Subdiaconi, Regulares Canonici, Monaci, atq; Conuerſi profeſsi, &c. Primo enim ab Epiſcopis inchoando in fine ad Cõuerſos terminatur ordo:ergo cum poſt presbyteros,Diacones,Subdiacones, & in fine conſtituantur Monaci atq; Conuerſi profeſsi: conſequenter in medio tanquam vtriuſque naturam participantes recte ponuntur Canonici Regu. Participant enim vt dictum eſt in clericatu cum Clericis ſęcularibus:& in regulari ſtatu cum Monacis. Simile habetur in c.Saluator.1.q.4.poſt medium ca:

NEC VALET inſtantia ex Rubrica de ſtatu Monacorum & Canonicorum Regul. quia ibi præferuntur Monaci Regularibus Canonicis. Ad hoc dicendum: quòd ordo literalis in Rubricis ſeruandus eſt, niſi vrgens cauſa præpoſterum ordinem inducat,ſicut in caſu noſtro,quia illi ferè omnes tex. principaliter referuntur in Monacos,& vnum duntaxat, vel duo ad Canonicos diriguntur:ideo ratione principalitatis fit de Monacis prænominatio.Hoc ceſſante caſu ſeruandus eſt ordo in Rubri. vt in Rubr. Ne Clerici, vel Monachi ſe immiſceant negotijs ſæcularibus. Hoc expreſſius habetur in c.obſeruã.15.q.2.vbi interdicitur Clericis& Monacis aduocare, & Gratianus ibi declarat tex.intelligi debere ſub appellatione Clericorum: de illis Clericis, qui Canonicam uitam profeſsi ſunt: non autem de Clericis ſęcularibus.vt in fi.d.c.exponitur. Sic ergo in Rubri.ne clerici uel monaci,appellatione Clericorum veniunt Canonici Regulares.

DEINDE Cum ferè totus ille tit.de ſta.Mo.& Cano. principaliter tractet de tranſgreſsione Monacorum magis, quàm in d.c.auaritię. certum eſt vtriuſq; Abbatis vanam fuiſſe inuẽtionem & leuem expoſitionem,quam minime probant. Verum ſi ſeruãdus ſit literalis ordo in Rubr. vtiq; in ipſa Rubr.tenendus eſt, ex eo quòd diffuſius de Monacorum relaxatione tractat magis q̃ in d. c.auariciæ.Vide in c.Monaci.& in c. recolentes. ubi acriter Monaci reprenduntur:quòd à prioribus patrum inſtitutis valde ſint relaxati,& à primęuo reformationis eorũ feruore collapſi, propter immoderatã rerum temporalium ſolicitudinem. vtinã hodie ita non ſit.Monacorũ enim officium non eſt hinc inde extra clauſtra peruagari pro ampliandis, dilatandisq; poſſeſsionibus:

etiam ſumptuoſis ædificijs inhiare: dicente Propheta, Væ vobis qui iungitis agrum agro: nunquid uos ſoli habitaturi eſtis ſuper terram? Sit ergo Monacus clauſtro ſuo contentus: ſedeat ſolitarius & taceat. 16.q.1.c.placuit.

QVAMVIS autem Canonici Regu. in hac materia dudum dormitauerint: interimque dum per immediata ſuffragia Monaci hinc inde peruagantes togatorum cateruam excitaſſent, inde factum eſt ut in auro & argento, & in multitudine congeſtorum conſiliorum gloriarentur: in quibus annixi ſunt plerique conſulentium candidum ordinem Canonicū probris potius quàm probationibus impugnare. Certiſsimè fateor (teſte cōſcientia) dum ante plures annos florente gymnaſio ſapientum uirorum Piſis vidi ego & legi breuiſsimū quoddam Conſiliū Iureconſulto D. Baptiſtę Catialupo viro grauiſsimo aſcriptum: in quo ſatis ſobrie utriuſque Abbatis opinionem referebat. At eo defuncto ſub adulterino Catialupi nomine diffuſiſsimum machinatum eſt cōſilium & impreſſoribus datum: quod utique nullus ſani capitis nō niſi ſtomachatus legeret: nec diutius eo machinato adulterino conſilio, repentino calamitoſoq; interitu vterque Auctor diuina vltione pręuentus eſt: vnus ſiquidem Martani generis: alter uero ſimulata toga inſignitus erat. A

QVOD autem in multitudine Doctorum nihil probātium haud quaquam ſit gloriandum: facit doctrina Io. An. in cap. 1. extra de conſti. qui dicit quòd quamuis regulariter communis opinio Docto. ſit ſequenda, fallit tamen vbi errant: & maxime quando poſſunt (ut in caſu noſtro) conuinci rationibus & legibus: & allegat. c. Capellanus. extra de ferijs: quem ibi ſequitur Abbas, qui & ipſe allegat textum in l. j. c. de ve. iur. enucl. vbi propria opinione dicit: quòd forſan etiam deterioris ſententia poteſt multos & maiores in aliqua parte ſuperare: facit ad hoc tex. c. ſi teſtis. 4. q. 3. In ſimili exemplo dicimus de Geminiano, qui & ipſe errauit in c. epiſcopos. diſt. 17. cum ſequacibus qui volunt ex illo tex. Monacos prędferendos eſſe: inferentes leuiſsimum fundamētum. c. ſuper eo. & c. auaricię. quæ minime illis ſuffragari poſſunt ut ſupra euidenter oſtenſum eſt. Pro concluſione igitur tenendum eſt quod dicit Io. An. in d. c. auaritiæ.

De ordine literę non eſſe curandum, & Abbatem illum eſſe ſuſpectum. Simile dicit Io. Imo. & ſequitur opinionē Cardinalis, qui

illud

illud idem ſentit. Et hic d. Cardinalis enumerans regulas approbatas in clem. 1. de deci. primo ponit regulam B. Auguſt. deinde regulam B. Benedicti. Sed in clemen. 1. de ſupplen. negli. præla. col. 6. præpoſterum ordinem ſruat. Quod innuit hoc eſſe uel à caſu, uel de literali ordine non eſſe curandum.

AD QVARTAM rationē quę dicitur Abbatialis dignitatis prælatio, dicendum quòd ſi Monaci Abbates habent, & Canonici regulares habent Abbates & Epiſcopos, qui ſimul cum Regularibus Canonicis regulariter antiquitus uiuebāt: & hodie in locis multis viuūt. Hoc etiā in Iure patet: ut in c. ſtatuimus. & c. Mādamus. 19. q. 3. Vbi Vrbanus ſcribit Abbati Cęnobij S. Ruffi Canonicorū regu. In Gallijs plures ſunt Abbatię Canonicorum Regularium. Et Pariſijs eſt Abbatia ſancti Victoris, cui præfuit Venerabilis Vgo de S. Victore. Et hic ſanctus Doctor in expoſitione regulę B. Auguſtini dicit, quòd nomine presbyteri vel epiſcopus intelligi debet, vel ſi ibi in canonica illa non fuit epiſcopus, intelligitur Abbas. Et per id temporis florebant Canonici regulares in Gallijs, in Italia. Et præſertim Romæ in ſacroſancta Baſilica Lateranenſi, vt patet ex priuilegijs digniſsimis Innocentij 2. ibi reconditis, & ibi fit mentio de priuilegijs prædeceſſorum ſuorum Alexandri 2. qui præſulauit anno Domini 1064. & aliorum prædeceſſorum ſuorum qui ſimilibus priuilegijs Canonicum ordinem decorarūt. Et hoc ipſum teſtatur Gregorius nonus præfatos Pontifices nominando: Ad quorum exemplar Canonicum ordinem velut in eccleſia præcipuum uarijs illuſtrauit indultis, & priuilegijs. Eius autem Auctēticum Tranſumptū eſt in Abbatia S. Auguſtini de Placentia. Et penes me eſt aliud Auctenticum tranſumptum eiuſdem Gregorij noni, qui de ipſius Canonici ordinis antiquiſsima inſtitutione fidem faciens præfatos Romanos Pontifices commemorat, ad quorū inſtar ipſum Ordinem ſub ſedis apoſtolicæ protectione ſuſcepit. Claruit idem Gregorius Anno Domini Mileſimo Ducēteſimo Vigeſimo quarto, vel circa, poſt Honorium tertium, & Innocentiū tertium, ex quo Auctentico, & irrefragabili teſtimonio patet dictum Canonicum ordinem floruiſſe in Baſilica Lateranenſi tēporibus Alexandri ſecundi, Gregorij ſeptimi, & Vrbani ſecundi, & Paſchalis ſecundi, quod etiam aperte teſtantur Priuilegia in Archiuis ſancti Frigiani de Luca recondita, quorum tranſumpta [illegible] etiam

in Eccleſia Lateranenſi; ſed etiam in eccleſia S.Mariæ Nouæ, & S.Crucis in Hieruſalē, & S.Crhyſogoni, & 12.Apoſtolorum, & S.Petri ad Vincula.Et Alexander 3.ad inſtar 6. Pontificum prædeceſſorum ſuorū,ſtatuit vt in perpetuū,Cardinalis Diaconus tituli S.Mariȩ Nouæ,& presbyter Cardinalis tit. S.Crucis in Hieruſalem non eligeretur niſi de gremio Clericorum Regulariū, Capituli ſancti Frigiani,vel alterius loci.Exemplaria ſunt in Archiuis ſancti Frigiani de Luca,& ſanctȩ Crucis Romȩ.

VBI EST Aduertendum,quòd tempore Gregorij magni in vrbe Clerici Regulares dicebātur,qui nunc Canonici Regulares dicuntur,vt habetur. 12.q.1.quia tua fraternitas, vbi idem Pōtifex hortatur Beatum Auguſtinum Anglorum Epiſcopū, vt ſeorſum non fiat à conclericis ſuis in eccleſia Anglorum, vbi ſic ad literā ait. Quia tua fraternitas Monaſterij Regularis erudita ſeorſum non debet fieri à Clericis ſuis in eccleſia Anglorum, quæ auctore Deo nuper eſt ad fidem perducta,hanc debet inſtituere conuerſationē, quæ in initio fuit patribus noſtris: in quibus nullus eorum ex his quæ poſsidebant proprium habebant,ſed erant illis omnia communia. Et infra,& ſub eccleſiaſtica regula ſunt tenendi vt bonis moribus viuant,& canendis pſalmis inuigilent, & ab omnibus cor, & linguam illicitis, & corpus Deo auctore immaculatum conſeruent. Erant ergo in vrbe Clerici Regulares ante tempora Gregorij magni. Et d. Præpoſitus in apparatu ſuo decretorum poſtea Cardinalis,Alex.in c.j.diſt.44. & ca.Epiſcopos.17. diſt.diſtinguunt de triplici Clericorū genere.Sȩcularium videlicet qui proprium habent, & priuatim viuunt: Collegiatorū,qui proprium habēt,& collegiatim viuunt.Et Clericorū reg.qui omnia in cōmuni habent,quique ſimul ſub vno tecto, viuunt ſub obedientia ſuperiorum,& continētia,& ſe,ſuaq; omnia Deo quaſi holocauſtum uoto aſtricti offerūt. Et ad hoc probandum inducit doctrinam S.Tho.Et Io.Beleth.ex glo.fi. in c.dilectiſsimis 12.q.1.Tandem concludit quòd tales Clerici ſic uiuentes in communi apoſtolorum imitatores tria uouebant religionis eſſentialia,& ſic erant in ſtatu perfectionis,& conſequēter regulares erant,qui, & Canonici Clerici etiam dicti ſunt ca. in omnibus.de conſ.diſt.5.Ibi dicitur vt Clerici Canonici canonicè viuant obſeruātes diuinȩ doctrinam ſcripturȩ, & documēta ſanctorum patrum,& infra.In vno clauſtro maneant, & ſingu-

lis diebus mane prima hora ad lectionem veniant, & audiant quid eis imperetur. Ad menſam vero ſimiliter lectionem audiant,& obedientiã ſecundum Canones ſuis miniſtris faciant. Glo.in ver.Clerici Canonici exponit de Canonicis regularibus ad differentiam Canonicorum ſeu Clericorum qui tractu temporis proprium habere cęperunt. Et Glo.in ver. miniſtris.i.prælatis,quia ſubditis miniſtrant. Et licet Præpoſitus vbi ſupra dicat quòd tale nomen Clerici Regulares in primitiua ecclesia non erat in vſu,quia adhuc non erant Clerici ſęcula.proprium habẽtes,ad quorum differentiam ſucceſsit tale nomen videlicet Regulares Clerici,realiter tamen Regulares erant Clerici, & ante Gregorium,& poſt. Sicut non ſequitur, In primitiua eccleſia nomen Chriſtianorum non erat in vſu, vt eſt Glo. in ver.Chriſtianorum,quia primũ omnes fideles fuerunt dicti diſcipuli uel fratres,ſed poſteaquàm apoſtoli Conciliũ Antiochenũ celebrarũt dicti ſunt Chriſtiani. 24.q.1.rogamus.Non tamen ſequitur ergo non erant realiter Chriſtiani in primitiua eccleſia. A ſimili nõ ſequitur,in primitiua eccleſia nomen Clericorum Regula. non erat in vſu,ergo non erant regulares Clerici tria uouentes ſubſtantialia religionis:aliter non fuiſſent in ſtatu perfectionis illi primi Clerici, quod eſt falſum, cum eſſent Apoſtolici viri quibus inerant primitię ſpiritus S.Ibant ergo Clerici ordinati in Litanijs in ſuperiori loco,vt ſupra oſtenſum eſt etiam tempore B. Gregorij magni. Vnde in Concilio Conſtantienſi ſic diffinitum fuit. patet etiam ex ordine ſtatuto in conſtitutione Rom. Ponti.antiqua,quam Alex.4.innouauit. Et Nicolaus 5. ſimiliter vt habetur in archiuis S.Petri de Vrbe. Et penes me eſt auctenticum tranſumptum. Quod ex approbata conſuetudine ſtatutum eſt in conſtitutionibus Synodalibus Epiſcopatus Papienſis, & Aſtenſis,& ibi ſunt originalia. Sicut etiam in Abbatia S. Auguſtin. de Placentia,& S.Petri de Pado de Cremona ſunt originalia de Anno 1499. die Dominico,ſexto menſis Octobris ingrediente ciuitatem Mediolani ſolenni pompa Sereniſsimo Francorum Rege,& Duce Mediolani,lata eſt ſententia, vt Canonici Regula. immediate poſt Clerum in digniori loco procederent ſupra Monaſticos ordines. Et de hoc fuit rogatum publicum Inſtrumẽtum per Ser Baptiſtũ de Vetio dictum de Varigio curiæ archiepiſcopalis notarium Mediolanen. Item Bononiæ lata eſt ſen-

ſententia ſimili modo in fauorem Canonicorum Regularium contra Monacos. ingrediente ſummo Pont. Iulio ſecundo ciuitatem Bononienſem. Et de hoc fuit rogatum publicum inſtrumentum, incipit. In Chriſti nomine amen, Anno à natiuitate Domini 1506. die Mercurij, vndecimo menſis Nouembris, in qua celebratur feſtum S. Martini, tempore Pontificatus ſanctiſſimi Papæ Iulij. 2. lata eſt ſentẽtia pro Canonicis Regularibus, vt omnes ordines & Monacos præcederent, qui immediate poſt Clerum proceſſerunt. Actum Bononię in cap. S. Bartholomęi portę Rauennatis, in contrata ſtratę Maris ex oppoſito turris Aſinellorum pręſentibus Ser Oſſano Contramagiſtri, Adec de fraſſenis notario, & magiſtro Ludouico Contra Torrelli Pellacano Bononiẽſi ciue capellę S. Blaſij teſtibus ad præmiſſa vocatis adhibitis, & rogatis. Et dictum inſtrumentũ rogatum fuit per Ser Benedictum de Oleo notarium Bononienſem ciuem publicũ imperiali, & communis Bononienſis auctoritate. Originale huius eſt Bononiæ apud D.D. Benedictum de Oleo, Et in archiuis Abbatiæ S. Benedicti de Placentia, vbi etiam eſt originale ordinis, qui ſeruatur in publicis Seſsionibus, & proceſsionibus, quæ fiunt in celeberrima vrbe Pariſien. Et ibi continetur quòd Canonici Regu. in digniori loco præcedũt oẽs Monaſticos ordines. Pari modo fuit lata ſententia ſolennis in ciuitate Lucen. pro Canonicis, vt continetur in auctentico inſtrumento. Cuius originale habetur reconditum apud canonicam S. Mariæ de Frigionaria Lucanę diocæſis in eius archiuis. Quare, & antiqua, & approbata conſuetudine ſicut etiam in pleriſque alijs locis Canonici Regu. ipſo iure præferendi ſunt Monacis omnibus rationibus allegatis vt ſupra.

AD SEXTAM rationem Monacalem quę ſumitur ab arctioris vitę profeſsione dicendum: licet Canonici Regulares ex tenore regulæ dicantur laxiori uitę inſeruire. c. quod Dei timorem. extra de regul. tamen vt dicitur in c. præſens. 20. queſt. 3. non ſunt à ſanctorum Monacorum vita ſeiuncti quo ad ſubſtantialia regulæ, vt exponit S. Tho. in lib. contra impugnantes reli. & hoc idem tenet Io. And. in d. cap. quod Dei timorem. Plura enim prohibẽtur Monacis quæ non prohibentur Canonicis Regu. 16. q. 1. ca. iuxta. & c. placuit, ideo laxiori regulæ dicũtur deſeruire, ad paria tamen cenſentur Canonici, & Monaci quo ad ea quæ ſunt cõ-

munia vtriſq; circa tria ſubſtantialia Regulæ, vt ſupra oſtenſum eſt. Quamuis autem regula magni P. Augu. videatur eſſe laxioris vitę reſpectu regulę Benedicti, quia in ſumma arce diſcretionis illa fundata eſt ab eo, qui eſt via morum, & diuinæ ſcripturæ ſecretum, Doctor egregius, & lux doctorum: Attenditur tamen etiam in ipſis Canonicis Regularibus viuendi modus de præſenti reſpectu conſtitutionum vt oſtenſum eſt ſupra. His igitur ſtantibus dicendum eſt, quòd hæc ratio ſecundũ omnes doctores in cap. ſanè. & in cap. licet. extra de regul. tranſ. habenda eſt in cõſideratione ad validitatem tranſitus, non autem ad præcedentiam, in qua principaliter attenditur ratio antiquioris inſtitutionis vt ſupra oſtenſum eſt per Glo. in cap. quorundã. de elect. in 6. & in c. Epiſcopos 17. diſt. Et ibi plene per Doc. Vnde arctitudo ſecundum omnes doc. & Tho. tantum facit ad tranſitus validitatem, nõ autem pręſidentiam. Alias ſequeretur quòd fratres ſub regulari obſeruantia degentes præferendi eſſet Secularibus Clericis, & Canonicis, & alijs laxioris vitę religioſis. Et ſic propter auſteritates plures, & pedum nuditates Ieſuati quoſcũque præcederẽt, quod eſt abſurdũ dicere. Sic ergo pro cõcluſione tenendum eſt hanc non valere conſequẽtiam, Arctioris ſunt vitę Monaci (quod tamen dubium eſt) ergo præferẽdi ſunt Canonicis Regularibus. Sed iſta inuenta ſunt ad fouendas cauillationes in conſilio collegij Paduani. Ipſi namque Iureconſulti collegij Paduani primum conſuluerunt pro Canonicis Regul. ſuper antiquitate Clericali ipſis Canonicis per ſe competenti. Et fortiſsima fundamenta adduxerunt in fauorem ipſorum Canonicorum. At ſecundo loco oblatis in maiori ſumma pecunijs conſilium aliud pro Monacis miro artificio cuderunt, omnia tamen confirmantes, quæ in primo conſilio pro Canonicis rectè conſuluerunt: ſed in calce conſilij ſecundi adiecerunt ſic, Nos omnia (inquiunt) concedimus, quòd ipſis Canonicis Reg. per ſe competit vt ſint Clerici, Et quòd antiquioris ſint inſtitutionis, & approbationis. Sed nos dicimus ꝙ Monaci ſunt arctioris uitæ, & maioris ſanctitatis hęc illi. Deus autem ponderator ſpirituum eſt. Nos vero Canonici plurimũ debemus illis, ꝗa in ſecũdo cõſilio corroborarũt, & confirmarunt qđ principale eſt in caſu noſtro. Gloriantur enim Monaci habere conſilium Bononien. & Ferrarien. & Patauinum, ſcilicet ſecũdum: quod magis

gis

gis facit pro Canonicis, quàm pro Monacis, quia id totum cõfirmant in ſecũdo quod in principio rectius cõſuluere, quia nec arctitudo nec maior ſanctitas eſt in conſideratione præcedẽtię, vt ex præmiſsis patet. Sed cautius, & ęquius ſe habuere Ticinen. Iureconſulti, qui cognitis melioribus rationibus pro Canonicis conſulere, quique nec prece nec precio deflecti unquam potuerunt. Quinimo ipſi Monaci oblato illis non paruo auri põdere, vt retractarent, reiecti ſunt ab ipſis Ticinẽſibus Iureconſultis, conſcientiam, & famam pluris facientibus quàm pecuniam cui obediunt omnia. Nihil enim eſt iniquius quàm amare pecuniam. hic enim, & animam ſuam venalem habet. Eccleſi. 10. cap. patet ergo rationem Monacalem ab arctiori vita ſumptam nullius eſſe in caſu noſtro valoris, & momenti. Et conſequenter concluditur tam primum quàm ſecundum Collegij Patauini conſiliũ ſimul cum Ticinẽſi collegio pro Canonicis cõcludere.

AD SEPTIMAM Rationem Monacalem quę ſumitur à nobilioris ſubiecti conſideratione, quia dicunt Monaci, ſe plures habuiſſe Sanctos, Pontifices, epiſcopos, & Abbates, quàm omnes alij ordines. Ad hoc dicendum ſm Speculatorem, ꝙ omnes Põtifices, archiepiſcopi, patriarchę, epiſcopi primitiuę eccleſiæ fuerunt Clerici Regulares puta Petrus, Linus, Cletus, Clemens, & huiuſmodi uſque ad tempora Vrbani primi incluſiuè, & ſucceſſiuè vſque ad tempora Gre. magni non defuerũt Regulares Clerici, qui longè ante Greg. & ante Benedictum ab ipſo magno P. Aug reformati ſunt, vt ſupra probatum eſt. Et hanc ipſam veritatem vltra prædicta multipliciter demonſtramus.

PRIMO auctoritate Pauli. 1. Cor. 1. in perſona Apoſtolorum omnium. Nos (inquit) primitias ſpiritus accepimus. Quo ſtante fundamento arguo ſic ex doctrina S. Tho. Nullus dicitur eſſe in ſtatu perfectionis niſi aut ratione epiſcopalis ſtatus, aut ratione regularis profeſsionis; quæ ordinatur ad tria ſubſtantialia regulæ: ſed ſancti Apoſtoli rõne vtriuſq; fuerunt perfecti, & in ſtatu perfectionis. ergo Regulares fuerunt. alias Apoſtoli fuiſſent minus perfecti quàm alij religioſi perfecti, quod eſt falſum.

SECVNDO hoc confirmatur ſuppoſita Augu. auctoritate in lib. q. no. & vete. teſt. quòd nullus vnquam fuit ſanctorum, qui ita euangelicam doctrinam intellexerit quemadmodum Apoſtoli, qui fuerunt Chriſto fide, & amore coniunctiores, conuiuentes,

&

iſta duo, quæ ipſis ex primeua eorum inſtitutione per ſe competunt. Hanc ipſam Clericalem, & Regularem inſtitutionem B. Aug. ipſemet atteſtatur aſſumpſiſſe in ſermonibus de communi uita Clericorum: quibus identica continuatione ſucceſſerunt Canonici Lateranenſes, & alij omnes Canonici Regu. qui ſub habitu lineo regulam Aug. profitentur.

SEXTO patet cõcluſio ex eo quòd aliqui dicunt ꝙ Canonici Regul. per profeſsionem diuerſificati ſunt à Clericali dignitate. Ad hoc dicendum ꝙ talis ratio nullius vigoris eſt: quia ſecundum doct. omnes & theologos, votum eſt conceptio melioris propoſiti animi deliberatione firmata: hæc eſt diffinitio voti taciti. Sed clarior eſt diffinitio Ray. ut in ſum. lib. 1. ti. 8. q. 1. Vbi ſic diffinitur: votum eſt alicuius boni cum deliberatione Deo facta promiſsio. Idem in ſententia videtur dicere Ric. in 4. diſtin. 38. ar. 3. q. 2. Votum eſt propoſiti ſupererogantis ꝓmiſsio Deo facta propter bonum finem ex deliberatione firmata. Vel ſecundum Magiſtrum in 4. ca. di. & Vgonem de S. Victore: uotum eſt teſtificatio quædã, promiſsionis ſpontaneę: quæ Deo & de his quæ Dei ſunt fieri debet. Et hę duæ diffinitiones ſunt uoti expreſsi q̃d & in facię eccleſię obligat: ut dicit Pe. de Pal. ubi ſupra. Ideo iſtę duę diffinitiones dicuntur clariores, quia ad uotum requiritur promiſsio. Tria ex neceſsitate requiruntur ad votum ſecundum S. Thom. ſecunda ſecundę. q. 88. art. 5. Primo quidem deliberatio. Secundo propoſitum voluntatis. Tertio promiſsio in qua perficitur ratio voti. Et aduertendum quòd hic capitur deliberatio pro cogitatione: & propoſitum pro deliberatione: ſolum ergo propoſitum non obligat. Nam & antequam quis deliberet oportet cogitare: propterea & votum vocatur conceptio deliberatione firmata. Item poteſt addi. 4. videlicet quòd ſit de re bona 22. q. 4. in malis. Superadduntur etiam alia duo ad quandam voti confirmationem, ſ. pronuntiatio oris, & teſtimonium aliorum. Ex his ergo quadruplex colligitur voti ſtatus. Primus eſt in origine, ſcilicet cum quis diſponit aliquid boni facere, & tũc dicitur deliberatio, quando deliberat, ideſt cogitat ſe velle facere votum: & hoc confringere non eſt peccatum: vt dicitur in c. qui bona agunt. 17. q. 1. Secundus ſtatus eſt proceſſus cum quis procedendo proponit ſe facturum: & tunc dicitur propoſitum, vt in c. nos nouimus. 17. q. 2. Et ſic non obligat ad mortale, ſed venia-

le,vt patet in c.literaturam.extra de voto.Et licet Glo.in d.ca.qui bona,inducat Vgonem tenere quòd talis peccet mortaliter,ſed non loquitur in iſto caſu,ſed de eo qui fecit votum in corde cũ mentali promiſsione, quæ obligat Deo intuenti cor,licet non homini qui iudicat ſolum quæ foris ſunt ſecundum Tho.ſecun da ſecundæ quæſt.88.ar.1.Tertius ſtatus eſt cõſummationis,ſcilicet cum quod firmiter propoſuit promittit animo obligandi ſe,quia nemo obligat ſe niſi qui animum obligandi ſe habet.l. obligationum.ja ff.de act. & obliga. Vnde ſolum propoſitum non obligat,& ideo iura quæ videntur dicere quòd propoſitum deliberatum obligat,ut in cap.nuptiarum.27.q.1.& d.c.qui bona.& in cap.conſulti.de regul.cum ſimil.intelligenda ſunt de ꝓ poſito cum promiſsione firmato.Quartus ſtatus uoti eſt ſolemnizationis.ſ.cum ſolemnizatur per aliquod inſtitutum ab eccleſia,vt eſt ordo ſacer.qui implicite includit promiſsionem caſtitatis,& obedientię. Ad propoſitum ergo redeundo, certum eſt enim quòd talis qualitas adiuncta ordini non cedit ad diminutionem clericatus,ſed potius ad perfectionis augumentum,patet in cap. quanquàm,23.diſtinct.Vbi dicitur, Omnes qui ſacris ordinibus mancipãtur expedibile eſt, vt promiſsionis ſuæ vota ſub cautione ſpondeant. Et in c.de his.28.diſt.dicitur de profeſsione clericorum ad caſtitatem,vnde grauius peccat cęteris paribus clericus in ſacris ordinibus conſtitutus ſi aliquid contrariũ ſanctitati agat,quàm alius religioſus qui non habet ordinem ſacrum, quia per ſacrum ordinem aliquis denotatur ad digniſsima myſteria quibus ipſi Chriſto ſeruitur in ſacramento altaris: ad quod requiritur maior ſanctitas interior quàm requirat ſimpliciter religionis ſtatus: multo maior ſanctitas requiritur ſi iſta duo ſimul coniungãtur: hęc Tho. ſecunda ſecundæ q.184. ar.8. in cor.q.in fin.Sic ergo dicitur quòd talis uotiua caſtitas annexa ordini non minuit,ſed perficit ordinem ſacrum per quem primo modo ſolẽnizatur votum. Secundo modo ſolẽnizatur votũ religionis profeſsione ſiue expreſſa ſiue tacita facta alicui de religionibus approbatis,& ideo ſciendum, ſecundum Tho. vbi ſupra ar.4.Si nunc de ſtatibus loquitur prout ſcilicet ex diuerſitate ſtatuum quędam eccleſię pulchritudo cõſurgit. Et quantum ad hoc eſt conſiderãdum,quod ad hoc quòd aliquis adipiſcatur ſtatum libertatis vel ſeruitutis duo requiruntur.

Primum quidem obligatio vel abſolutio,non enim ex eo quòd aliquis alicui efficitur ſeruus,quia etiam liberi ſeruiunt, Gal.5. Per caritatem Spiritus ſeruite inuicem: nec etiam ex hoc quòd aliquis deſinit ſeruire efficitur liber,ſicut patet de ſeruis fugitiuis: ſed ille propriè eſt ſeruus qui obligatur ad ſeruiendum; & ille eſt liber qui à ſeruitute abſoluitur. Secundum quod requiritur ad hoc quòd aliquis adipiſcatur ſtatum obligatio prædicta, ſed cum hoc q̃ cum aliqua ſolemnitate fiat,ſicut, & cęteris quę inter homines obtinent perpetuam firmitatē quędam ſolemnitas adhibetur. Sic ergo in ſtatu perfectionis dicitur eſſe aliquis, non ex hoc quòd habet actum dilectionis perfectè, ſed ex hoc quòd obligat ſe perpetuo cū aliqua ſolemnitate ad ea quę ſunt perfectionis,hæc Tho.vbi ſupra ar.4. Et ideo cōcludit Tho. vbi ſupra q.186.ar.1.quòd antonomaſicè. i.per excellentiā religioſi dicuntur illi qui ſe totaliter mancipauerunt diuino ſeruitio; quaſi holocauſtum Deo offerentes,ſicut Greg.dicit ſuper Eze.In hoc autem perfectio hominis conſiſtit,quòd totaliter homo Deo inhę reat,& ſecundum hoc religio ſtrictè ſumpta nominat perfectionis ſtatum. Cum ergo (vt dicit Tho.vbi ſupra ar.5.) ad ſta tū perfectionis requiratur obligatio perpetua ad ea, quæ ſunt perfectionis cum aliqua ſolennitate,vtrunque autem iſtorum competit,& religioſis,& epiſcopis.Religioſi enim Clerici more Apoſtolorum; qui (vt ſupra dictū eſt) uocati ſunt ad religionis perfectionem,ſe aſtringunt ad hoc quòd à rebus Sæcularibus ſe abſtineant, quibus licitè vti poterant ad huiuſmodi, q̃ liberius Deo uacent; in quo conſiſtit perfectio præſentis vitæ. Vnde Dio.dicit 6.c.eccl.hier.de religioſis loquens. Alij theopentas.i. Dei famulos ex ipſo Dei ſeruitio,& famulatu .. Alij vero Monacos ipſos nominant ex ſingulari eorum vita intuentes ipſos indiuiſibiliū ſānctis conuolutionibus.i.contemplationibus ad deiformē veritatem,& amabilem Dei perfectionem.horum autem tam religioſorum Clericorum quàm Monacorum obligatio cū quadam fit ſolemnitate profeſsionis,& benedictionis:.

Cum itaque ſecundum Tho.ubi ſupra.q.186.ar.6.ad religioſos pertineat quòd ſint in ſtatu perfectionis, ſicut patet ex prædictis: ad ſtatum autem perfectionis requiritur obligatio ad ea quæ ſunt perfectionis,quæ quidem Deo fit per votum: Manifeſtum eſt ex præmiſsis quòd ad perfectionem Chriſtianæ vitę pertinet paupertas:

pertas, continentia, & obedientia, & ideo religionis ſtatus requi rit vt ad hæc tria uoto quis obligetur. Dicit enim Tho. ad 1. arg. vbi ſupra, quòd ad perfectionem vitę dominus pertinere dixit quòd aliquis eum ſequatur, non qualitercunque, ſed vt vlterius retro non abiret. Vnde ipſe dicit, Luc. 9. Nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retro aptus eſt regno Dei. Et quamuis quidam de diſcipulis eius retrorſum abierint, Petrus tamen loco aliorum domino interroganti, nunquid, & vos vultis abire? Reſpondit, domine ad quem ibimus? Vnde Augu. in lib. de cōſen. Euange. dicit, quòd ſicut Marcus, & Mattheus narrat, Petrus & Andreas non ſubductis ad terram nauibus tanquam cauſa redeundi ſecuti ſunt eum, ſed tanquam iubentem vt ſequerentur, ſecuti ſunt dominum. Hæc autem immobilitas ſequelę Chriſti firmatur per votum, per quòd tamen non tollitur libertas ad bonum. Vnde Augu. in epiſtola ad Armentarium dicit, & Paulinā. Nō te vouiſſe pęniteat, immo gaude iam nō licere tibi quod cū tuo detrimento licuiſſet: felix neceſsitas quæ in meliora compel lit. Dicit enim B. Tho. ſecunda ſecundæ. q. 88. arg. 4. ad 1. ar. quòd ſicut non poſſe peccare non diminuit libertatē, vt patet in Deo & in beatis: ſic mobilitas ad bonum firmata per votum non minuit libertatem arb. & talis eſt neceſsitas uoti ſimilitudinem quādam habens cum cōfirmatione beatorum, & ideo dicit Auguſt. Felix neceſsitas &c. Et poſt ea verba ſequitur non te uouiſſe pęniteat, immo gaude iam tibi ſic non licere quod cum tuo detrimento licuiſſet. Voluntas ergo immobiliter firmata in bonū ex uoto non tollit libertatem, & auget meritum, vt concludit B. Tho. vbi ſupra ad 3. ar. quod Apoſtoli intelliguntur uouiſſe perti nentia ad perfectionis ſtatum, quando Chriſtum relictis omnibus ſunt ſecuti.

Hoc autē ſic deducitur ex pręmiſsis uoti diffinitionibus. Primo notanter dicitur uotum eſſe ſupererogantis boni, quia in voto de re neceſſaria ad ſalutem non propriè inuenitur ratio uoti: ideo dicitur Mat. 19. quòd Dominus dicenti adoleſcēti ſe omnia mā data Dei cuſtodiſſe à iuuentute ſua, reſpondit. Si uis perfectus eſ ſe, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus. Secundo notanter dicitur propter bonū finem, ideo ſequitur, & habebis theſaurum in Cęlo. Tertio dicitur promiſsio, Deo facta, & veni ſequere me, & vt dicit Hier. ad Heliodorum. Difficilia ſunt hæc,

ſed magna ſunt præmia credentibus, quaſi dicat, hæc difficultas tollitur per fidem informatam, & conſideratione mercedis. de primo dicitur ibidem, cum Apoſtoli dixiſſent, quis ergo poterit ſaluus eſſe? Reſpondit Ieſus aſpiciens diſcipulos: apud homines hoc eſt impoſsibile, videlicet quod facilius ſit camelum per foramen acus tranſire, & ꝙ diues difficile intrabit in regno cœlorũ, & ſtatim ſubdit omnia poſsibilia ſunt credenti. Tollitur ſecundo hæc difficultas ex præmij conſiderata mercede ineſtimabili, ideo ibidẽ dicit, amẽ dico vobis ꝙ vos qui ſecuti eſtis me &c. & omnis qui reliquerit do. &c. centuplum accipiet &c. Quarto pronuntiatio oris, & teſtimonium aliorum, & quia ad ſtatum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad ea quæ ſunt perfectionis cum aliqua ſolemnitate, & vtrunque iſtorum competit religioſis, & epiſcopis, ideo utrunque Petrus iſtorum ſtatum præſignans ſcilicet religioſorum, & epiſcoporum oſtendit dupliciter, primo quò ad ſolennem obligationem profeſsionis religioſorum. Mat. 19. & ſecundo quò ad ſolennem obligationẽ epiſcoporum denotatur. Io. vltimo c. Quò ad primum denotatur ſolennis profeſsio Petri quò ad deliberationem, & quò ad propoſitũ firmum voluntatis cum dicit: Ecce, quò ad vtrunque refertur: deinde cum dicit. Nos, quia in perſona omnium ſic profitentiũ loquitur. Sequitur ꝓmiſsio in qua perficitur ratio voti de re bona, & ſecuti ſumus te, quod pertinet ad ea quę ſunt perfectionis. Sequitur quintũ ſcilicet pronunciatio oris, quia in perſona omnia pronunciauit communem omnium profeſsionem cum dixit, nos, & teſtimonium aliorum, in quo terminatur ſtatus uoti ſolennis cum ſpe pręmij: ideo dicit, Quid ergo erit nobis? Intelliguntur ergo apoſtoli ſecundum Tho. vbi ſupra uouiſſe tria eſſentialia religionis, nec propter tale uotum dignitas Clericalis in Apoſtolis, & in eorũ imitatoribus Clericis in aliquo fuit diminuta, immo ad perfectionis culmen illuſtrata, & ſic apoſtoli dicuntur vocati ad perfectionis ſtatum. Quòd autem in Petro denotata ſit Epiſcoporũ ſolennis obligatio, per quam & ipſi cõſtituũtur in perfectionis ſtatu, cum etiam uocati ſint ad prælationem ſecundum Aug. Anco. vbi ſupra. & hoc oſtenditur Io. vlt. c. in trina illa interrogatione Ieſu Chriſti facta ad Petrum, & ex illa trina Chriſti adiuratione facta ad Petrũ, & ex trina reſpõſione Petri facta in Chriſtum, denotatur ſolemnis, & perpetua obliga

tio,quam ſucceſſores Petri,& Apoſtolorum faciunt .ſ.Epiſcopi vt dicitur in c.ſignificaſti.extra de elect.Mirentur in hac cauſa dominum noſtrum Ieſum Chriſtum,qui cum ſuarum ouium curam Petro committeret,conditionem appoſuit dicens,ſi diligis me paſce oues meas,nec ſemel tantū,ſed ſecūdo et vſq; ad cōtriſtationem,qua nos ſolicitudine oportet tantam eccleſiæ prælationem imponere fratribus noſtris .i.Epiſcopis quorum cōſciētias non videmus. hæc ille,& vt dicit Thom.ſecunda ſecundæ.q. 184.ar.5.Epiſcopi obligant ſe ad ea quæ ſunt perfectionis, Paſtorale aſſumentes officium, ad quod pertinet quòd animam ſuā ponant pro ouibus ſuis:Io.10. Et cum hæc ſolennis obligatio conſtituat Epiſcopos in ſtatu perfectionis ſecundum Tho.vbi ſupra. Concluditur ergo quòd ſicut uotum caſtitatis in Clerico ordinato ſecundum ritum eccleſię occidētalis,& in religioſis apoſtolis eorumque apoſtolicis Clericis primæ naſcentis eccleſiæ tria religionis eſſentialia vota,& in Apoſtolo Petro,& Apoſtolis eorumque ſucceſſoribus epiſcopis ad paſtorale officium perpetua, & ſolēnis obligatio conſtituit illos in ſtatu perfectionis,nō ad deſtructionem,ſed ad Clericalis ſtatus perfectionem , Ita in Clericis Regularibus quos B.Aug.ad apoſtolicam, & Clericalē normam reduxit,hæc regularis profeſſio nō ad clericalis ſtatus deſtructionē,ſed ad illius perfectionē ceſſit. Et ſicut Apoſtoli ex tali profeſſione eorūque ſucceſſores ſtrictè,& propriè dicti ſunt religioſi Clerici: ita cum B.Thom.dicat quòd Canonicis Regularibus per ſe competat vt ſint clerici religioſi, illa adiectio religioſi non adimit,ſed auget Clericatus dignitatem in ipſis: dicti enim ſunt per ſe.i.eſſentialiter Clerici,propter Clericatum in illis ex primaria inſtitutione ab Apoſtolis per Auguſt. inſtitutum. Dicti ſunt ſecundo ſtrictè religioſi propter perfectionis ſtatum. in quo conſtituuntur ad exemplar primorum clericorum,per regularem profeſſionem,& trium votorum emiſsionem. Sequeretur ergo ſecūdum inſulſam iſtorum rationem,ſi ex tali adiuncta profeſsionis qualitate minueretur clericalis dignitas, quòd clerici qui de conſenſu ſuorum prælatorum aliquando ſuſcipiūt vota,extra de voto. ca.magnę.& cap.fin.& ſucceſsiuè imitatores apoſtolorū cleri tria religionis voventes vſque ad tēpora Clem. Papæ,& Vrbani.j.& B.Aug.& B.Greg.deſinerēt eſſe clerici,quod eſt abſurdum,& contra iura quę habentur in c.dilectiſsimis.cap.

ſcimus.

ſcimus.c.certè.c.nolo.c.nõ dicatis.& c.quare tua fraternitas. 12. queſt. 1. in quibus Gratianus oſtẽdit qualiter clerici illi primi ad exemplum Apoſtolorum uouebant, & tamen in eis eſſentialiter vigebat clericatus. Vnde Augu. de ſuis clericis profeſsis in ſermone de communi vita clericorum dicit. Duo profeſſus, clericus, ſanctitatem, quæ pertinet ad interiorem exterioremque caſtitatem, & obedietiam, & clericatum .i. fraternitatem clericalem in communi uiuentium clericorum. Manent ergo iſta duo in canonico ordine cõnexa ſimul, & cõnaturalia, & quaſi coęua, ſicut calor, & ſplendor in igne ab ipſius naſcẽtis Eccleſię primordijs, videlicet clericatus, & regularis ſtatus: ꝓpter quod dicti ſunt clerici religioſi, clerici propter clericatum illis per ſe primo cõpetentem, & religioſi ſtrictè propter religionis ſtatum, in quo cõſtituit illos regularis profeſsio, ab Apoſtolis per Augu. immediate contracta, vt plene probatum eſt ſupra. Concluditur ex his ꝙ uota nõ ſunt ad deſtructionem clericatus, ſed ad illius augmentũ perfectionis. Talia enim uota ſunt remedia ſpiritualia, & medicinę virtutum, animarum quę conſeruandarum optima cõdimenta. Et hãc ipſam clericalẽ regularemq; profeſsionem continuatis ſucceſsibus ex natura Canonici ordinis retinuerunt, & proprie retinent ex primęua eorum inſtitutione Canonici Regulares, quib. per ſe competit vt ſint Clerici religioſi ideſt Clerici profeſsi, ſicut ex doctrina B. Thom. ſupra oſtenſum eſt.

SEPTIMO patet ex doctrina Archid. in apparatu Decretorum c. certe. 12. q. 1. vbi dicit quòd Epiſcopus cum conſenſu Clericorũ ſuorum vel Canonicorum poteſt ſtatuere ꝙ nullus Clericus ordinetur niſi voueat uitam communem ad maiorem vitæ ſpiritualis perfectionem. Vnde ſi profeſsio deſtrueret ſtatum Clericalem, deſtrueretur totius euangelicæ, & Apoſtolicę doctrinæ fundamentum: quia ad eccleſiæ ornatum primo & principaliter vocati ſunt Apoſtoli ad perfectionis euangelicę culmen. Et ita prius in apoſtolis ſtatus religionis ad tria uota eſſentialia ordinatus & præſignatus fuit. Deinde poſt Domini reſurrectionem vocati ſunt ad ſtatum prælationis, quando ter coram apoſtolis adiuratus eſt Petrus à Chriſto vt dictum eſt, illique ter dixit, paſce oues meas, & hoc ipſum Petro & ſucceſſoribus ſuis promiſerat ante paſsionem, quando dixit, Tu es Petrus, & ſuper hanc &cęt. Vnde dicitur in c. omnes. 22. diſt. Illam vero ſolus Chriſtus ipſe

ſun-

fundauit eccleſiam, & ſanctę fidei petram mox naſcentis erexit, qui B. Petro ęternę vitæ clauigero terreni ſimul, & cęleſtis imperij iura commiſit. hæc ibi. Tertio deinde ad curam animarum, quando illis Christus dixit, accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis &c. Et illud, ite in uniuerſum mundũ, prædicate euãgelium omni creaturę. Sic ergo cum regularis profeſsio ſit apoſtolicæ dignitatis fundamentum, & euangelicæ perfectionis ſtatus, eo deſtructo deſtrueretur totius Eccleſiæ ſtructura, & prælationis, & curæ animarum effectus, quia non aliunde conſtat ſalus fidelium, & fidei augmentum, niſi vt ædificentur ſubditi à paſtoribus, qui eſſent in ſummo culmine perfectionis, quamquã potentes eſſent verbo, & opere ad ædificandos fideles dicẽte Domino, vos eſtis lux mundi, non poteſt ciuitas abſcondi ſupra mõtem poſita. Et vnde quæſo aucta eſt fides in naſcentis eccleſiæ primordijs niſi à paſtoribus, qui totius euangelicę perfectionis decus erant, & religionis ſpeculum? Et ſic regularis profeſsio exornat, & perficit ſtatum clericalem: patet per illud quod notat Hoſt. in c. per tuas. extra. de voto, quia Canonicus ille eccleſiæ cathedralis qui primo emiſerat uotum ingrediendi canonicum ordinem electus ad epiſcopatum, prius profitetur quàm ordinetur epiſcopus, vt ſanctius ordinetur, quia ſicut gemma precioſa precioſiorẽ efficit annulum aureum, ita regularis profeſsio exornat, & conſtituit clericatum in ſtatu perfectionis, vt ex præmiſſis patet. Et ſic vt ſolennis illa ac perpetua obligatio quã facit Epiſcopus exornat epiſcopatũ, & conſtituit eum in ſtatu perfectionis, ſic clericatum regularis profeſsio. Cum autem perfectior ſit effectus in cauſa quàm in cauſato, & exemplar perfectius ſit exẽplato, ideo in primitiua eccleſia congruum fuit vt eminentiori modo religionis perfectio fulgeret in primis clericis, & hoc ad perfectiorem totius eccleſiæ fundamenti ſoliditatem. Clericalis ergo ſtatus perficitur ſi ſuperaddatur regularis profeſsio, & ex his duobus reſultat Canonicus ordo.

OCTAVO confirmatur hoc idem per Sigibertum in Cronicis ſuis: & hoc ipſum refert Vincentius hiſtorialis lib. 26. vbi dicit, Ordo Canonicus primum ab Apoſtolis, poſtea ab Augu. regulariter inſtitutus, in Beluacenſi eccleſia cępit florere ſub Venerabili Iuone eiuſdem eccleſię Præpoſito, & poſtea Carnotenſi epiſcopo ſub Henrico 3. anno ſalutis. 1074. Et hoc idem confirmat

mat venerabilis Archiepiſcopus Florentinus in ſecūda ſuæ Cronicæ parte. Et auctor faſciculi temporū fol. 54. circa mediū, in ſecunda col. Et talis reformatio per idem tempus ſub Grego. Papa huius nominis 7. non ſolum in Beluacenſi eccleſia ad regularem eiuſdem ordinis obſeruantiam effloruit in Burgundia, ſed etiam per ſanctum virum & venerabilem Arnulphum Abbatē & Archiepiſcopum Lugdunenſem: qui per idem tempus in tota Gallia ipſum Canonicum ordinem reformauit ſub ipſo eodem Pontifice Grego. 7. anno videlicet 1074. Ordo idem canonicus ad regularem obſeruantiam effloruit per ſanctum virum Petrum Damianū in Portuenſi canonica diœceſis Rauennatis: deinde in tota Tuſcia præſertim in agro Lucenſi apud Frigionariam ipſo auctore Petro Damiani: coadiuuantibus Alexan. 2. & illuſtri comitiſſa Mathilde. Succeſsit autem per idē tempus Alexandro 2. Gregorius 7. cui ſucceſsit Victor 3. Sub quo ordo Cartuſienſi. fuit inſtitutus: deinde Vrbanus 2. & Paſchalis 2. ſub quo Pontifice ordo Ciſtellenſis cępit. Item ordo Ciſtercien. cępit non multo poſt per Robertum Abbatem: & hæc fuit poſt primam Cluniacenſium reformationem ſecundaria reformatio. Nam monaci congregationis ſanctæ Iuſtinæ ſuccedunt in eorum reformatione congregationi Cluniacenſi, & monaci Claraualllen. nouiter reformati ſuccedunt ordini Ciſtercien. in ſpecie. Et ſic ordo monaſticus multipliciter reformatus ſub varij coloris habitu primarij ordinis Monaſtici naturam retinuit: ſic pari ratione Canonici Regulares in varijs prouincijs reformati primarij Canonici ordinis inſtitutionem retinent, tanto perfectius quanto inter Canonicos ipſos maior eſt conformitas. Non enim in Canonicis modernis tam citramontanis, quàm vltramontanis tanta diuerſitas inuenitur, quāta inter monacos: ſiquidem in Canonicis eiuſdem ordinis obſeruantię eadem ratio eſt profeſsionis & habitus: vt ſupra oſtenſum eſt per glo. Io. And. in verbo, Habitus. cle. 1. de elect. Ergo longè maior conformitas eſt in Canonicis regularibus quàm in monacis: in quibus ſi diuerſitas coloris non diuerſificat monaſticum ordinem ſecundum Doct. in d. cle. 1. de elect. a fortiori nec in ipſis Canonicis regularibus, in quibus maior eſt conformitas. Vnde idem Ioan. An. in verbo habitus cōcludit dicens, Omnes Regulares Canonici qui profitentur regulam Augu. etſi varient in colore,

lore, inuicem eligi poſſunt:acſi aperte dicat: quia vnius & eiuſdem ordinis ſunt:quia ipſorum habitus eſt linea toga quam ſub cappa deportant ; & hoc ideo dixit Io.And.quòd inuicem eligi poſſunt: propter nouam inſtitutionē Cle.5.in concilio Vienienſi promulgatam in d.cle.1.de elect.qua cauetur quòd religioſus eligi non poteſt ad prælaturam alterius religionis vel habitus.Nam ipſa conſtitutio Cle.5.vt dicit Glo.communem opinionem iure fulcitam,& conſuetudinem approbatam corrigit, quæ habebat quòd profeſſus vnius religionis in prælatum alterius poſſet aſſumi, vt refert Greg.in lib.Dialogorum de Valentiniano monaco,qui electus eſt, vt præeſſet eccleſiæ Lateranenſi: in qua tamen ſemper vel Canonicos Regul. vel Sęculares fuiſſe conſtat,vt ex præmiſsis patet,& per c.Deus qui.de uita & honeſt. clericorum. Si monacus inter Canonicos,& ecōuerſo eligebatur olim in prælatum,tenebatur etiam in habitu conformari illis cum quibus viuebat. Et ego addo quòd longè ante iſtam clementinam Conſtitutionem erat conſtitutio in Concilio Magūtino,vt habetur 18.q.2.cap.Abbas,quod nec Io.An.nec Doc.aduerterunt,vbi dicitur,eligāt ſibi fratres Abbatem de ipſis ſi habēt, ſin autem de externis.Quare ex his concluditur quòd ex duobus ſcilicet Clericatu,& regulari ſtatu reſultat Canonicus ordo, qui licet varijs in locis ſit reformatus,vnus tamen,& idem ordo eſt in ſpecie in omnibus Canonicis Regularibus,in quibus vna, & eadem reperitur profeſsionis,& habitus ratio, & conſequenter, eadem in omnibus Canonicis una iure diſpoſitio,tam in cathedralibus quàm non cathedralibus,modo ſint regulariter profeſſi,vt ſupra oſtenſum eſt.

NONO item probatur,quæ ſunt ad perfectionem vitæ nō eſſe ad deſtructionem clericalis ſtatus,ex tex.Vrbani primi in c.ſcimus. 12.q.j.vbi ex generali ſuo Decreto ſic dicit. Scimus(inquit) vos non ignorare quòd hactenus vita communis inter omnes Chriſtianos viguit,& adhuc gratia dei viget,& maximè inter eos qui in ſortem Domini ſunt electi,id eſt Clericos,ſicut in acti.Apoſtolorum legitur,multitudinis credētium erat cor vnum, & anima vna,& nec quiſquàm eorum quæ poſsidebat,aliquid ſuum eſſe dicebat,ſed erant eis omnia communia,& infra. Quicunque veſtrum communem vitam ſuſceptam habet, & vouit ſe nil proprium habere,videat ne pollicitationem ſuam irritam faciat,ſed

hoc quod Domino eſt pollicitus, fideliter cuſtodiat, ne damnationem, ſed prēmium ſibi acquirat. Vota ergo ſunt ad perfectionem uitæ Clericalis, non ad deſtructionem.

DECIMO idem probatur ex Clementis Papæ, & Martyris text. in epiſtola ſua decretali, quę trāſumptiuè habetur à Gratiano in ca. dilectiſsimis. Dilectiſsimis fratribus, & diſcipulis Hieroſolymis cum cariſsimo fratre Iacobo, & coepiſcopo habitantibus Clemens epiſcopus. Communis vita omnibus neceſſaria eſt, & maxime his qui Deo irreprehenſibiliter militare cupiunt, & vitam Apoſtolorum eorumque diſcipulorum imitari volunt. & infra. Iſtius enim conſuetudinis more retento etiam Apoſtoli eorumque diſcipuli vnà nobiſcum, & uobiſcum communem vitā duxerunt, ſed omnia nobis, & illis cōmunia erant. Quapropter hęc vobiſcum cauenda mandamus, & doctrinis, & exemplis Apoſtolorum obedire præcipimus, Glo. præceptum erat eis qui tunc renunciauerunt proprijs, vnde veſtram prudentiam hortamur vt ab apoſtolicis regulis non diſcedatis, ſed communem vitam ducentes, & ſcripturas ſacras rectè intelligentes, quæ bene noſtis adimplere ſatagatis. Item Euge. huius nominis primus.

VNDECIMO ex generali decreto Euge. primi. Neceſſaria res exiſtit vt iuxta eccleſiā clauſtra conſtituantur, in quibus Clerici diſciplinis eccleſiaſticis vacēt. Itaque omnibus vnum ſit refectorium ac dormitorium ſeu cęterę officinę ad vſus clericorum neceſſariè, miniſtri uero poſt Epiſcopum ſuper eos eligantur, quorum vita atque doctrina illos potius exornet quàm dehoneſtet.

DVODECIMO ex tex. Aug. in ſermone de cōmuni vita clericorum. Qui habuerit proprium vel habere voluerit, & de proprio viuere, & contra præcepta iſta facere, parum eſt ut dicam nō mecum manebit, ſed nec clericus erit. Dixeram enim, & ſcio me dixiſſe, vt ſi nollent ſuſcipere ſocialem uitam mecum, illis non tollerem clericatum. i. ſecundum Glo. non præcluderem eos fieri clericos, ſeorſum manerent, ſeorſum uiuerent. malui enim habere cęcos, vel claudos, qui ſecundum Glo. adhuc nō renunciauerunt temporalibus, quàm plangere mortuos, id eſt ſecundum Glo. qui renunciauerunt proprijs, & tamen poſt uotum uolunt habere proprium. qui enim hipocrita eſt mortuus eſt. ita modo, quia placuit eis Deo propitio hæc ſocialis vita, quiſquis cum hipocriſi vixerit, quiſquis inuentus fuerit habens proprium, nō illi

per-

permitto vt inde faciat teſtamentum,ſed delebo eum de tabula clericorum. loquitur de his qui regularē uitā profeſsi ſunt, aliàs nō poſſēt illos delere de tabula clericorum, propter verbū illud ſupra, ſeorſum manerēt, ſeorſum viuerent,ſcilicet illi qui nollēt communem vitam profiteri.ex quo ſoluitur quæſtio,vtrum qui non eſt perfectus in religione poſt profeſsionem factam dicatur hipocrita. videtur quod ſic,quia mendacium non ſolum eſt in falſis verbis,ſed etiam in ſimulatis operibus.22.q.5.ca.cauete. quia ſtatus exterior debet interiori ſtatui reſpondere, alioquin eſt hipocriſis,& ſimulatio,ergo quicūque non ſunt perfecti ſunt in peccato mortali tāquam hipocritæ,quia religio eſt inſtrumētum perfectionis. Ad hoc dicendum ſecundum Thom. ſecunda ſecundæ q.184.ar.5.ad 2.arg.quòd ſtatū perfectionis aſſummunt profitentes,nō quaſi profitētes ſe eſſe perfectos,ſed ad perfectionem ſe tendere,ſicut ait Apoſtolus ad Ephe.3.Non quòd iam cōprehenderim aut perfectus ſim, ſequor autem ſi quo modo apprehendam.Vnde non cōmittit aliquis mēdacium ex hoc quòd nō eſt perfectus qui ſtatum perfectionis aſſūmit, ſed ex eo quòd ab intentione perfectionis animum reuocat: & ſic tranſgreſſor profeſsionis hypocrita dicitur,& ſimulator.Tales fatetur B.Aug. ſe nolle habere.obſeruantia ergo voti perficit,& non corrumpit Clericatum,quem ſimul cum ſtatu regulari illibatum ſeruabant clerici viri apoſtolici,qui nihil proprium habentes vitam communem vouebant.Hanc ergo regulam aſſumpſit Aug. & ipſam regulam ipſo adhuc uiuente multæ eccleſię diuerſarum diœceſum aſſumebant, quibus eccleſijs (teſte Poſsidio) decem, & eo amplius ex diſcipulis Augu.epiſcopi præficiebantur qui hunc ipſum Canonicum ordinem inſtituerent.

TERTIO oſtenditur inductiue ex approbata conſuetudine.Nā omnes cuiuſcunq; ſint profeſsionis ſi ad Apicem epiſcopalem aſſumuntur, tenentur habitum propriæ religionis deferre: at ſi canonici aſſumuntur ad id muneris, non ſecus quàm cęteri epiſcopi veſtiuntur.& quare hoc? niſi quia vnus,& idem eſt in vtriſque habitus clericalis. Summus vero pont.ſi à monacali, vel alterius profeſsionis habitu aſſumatur, ſic eo proiecto lanea & linea tunica ſimul induitur. & quare hoc? niſi vt conformetur priſcis temporibus,quando Pont. & epiſcopi ſimul cum clericis ſuis priſcorum more retento Canonici Regulares erant conui-

nentes,vt in cap.neceſſaria.12.q.1.& c.in omnibus.de conſ.diſ.5. Et hoc ex antiquo Calcedonen. concilij inſtituto cōfirmato deinde in Concilio Hiſpalen.vt habetur in c.in noua.16.q.7.vt qui in adminiſtationibus ſociantur Pontificibus,nec profeſsione diſcrepent nec habitu. Hunc quoque ſancti propoſiti apoſtolicū viuendi modum ſeruauit Aug.qui in ſermone de communi vita clericorum, ſic clericis ſuis loquens dicit,Byrum.i. ueſtem ſuperiorem,ſiue cappam,& tunicam lineam,qui eſt habitus de eſſentia profeſsionis vitę canonicę,nemo accipiat niſi in communi,quia & de communi accepi.veſtem precioſam nō decet hāc profeſsionem,& cum habeo vendo, & precium in communi trado. A primitiua itaque eccleſia vſque ad B. Augu. et deinceps continuatus eſt ordo canonicus. Et propterea vt hic concludamus ex præmiſsis,dicendum eſt de ſanctis Pontificibus Epiſcopis,& alijs prælatis longè in maiori numero fuerunt Canonici Regulares, qui in teſtimoniū perpetuę obligationis ſuę regularis profeſsionis perpetuo tenentur vſque ad mortem deferre habitum lineum clericalem, quem in diuinis tātum deferre tenentur Clerici non profeſsi. Epiſcopi vero in publico cum deferre tenentur in teſtimonium ſolennis obligationis quam regulariter profitentur in ſui ordinatione: quia & ipſi ſunt in ſtatu perfectionis: quam ad inſtar Apoſtolorum imitari tenentur: vt habetur.de vit.& honeſt.cleric.c. Clerici: vbi ex Concilio generali mandatur ſic ad literam. Pontifices autem in publico & in eccleſia deſuper indumentis lineis omnes vtātur, niſi Monaci fuerint: quos oportet ferre habitum monachalem. Canonici autem Regu.non alio quam profeſsionis ſuæ lineo habitu vtuntur ſi ad epiſcopatum fuerint aſſumpti: quia proprię profeſsionis habitum deſerere non poſſunt: ſic nec monaci habitum monacalem: patet ergo quòd vbi eſt eadem ratio profeſsionis & habitus,ibi eſt eadem iuris diſpoſitio: vt ſupra oſtenſum eſt..

QVARTODECIMO confirmantur prædicta fideli teſtimonio & approbata auctoritate magiſtri Roſeti Pariſienſis in libro q dicitur Roſetus in tractatu de regione eccleſiaſtica.c.3.fol.243. §.de tertia propoſitionis parte; vbi ſic ad literam dicit. De tertia quoque propoſitionis parte facile conſtat quòd & ſanctorum numeroſitate ordo canonicus cęteros antecedat: ſi origo ordinis & eius dilatatio attendatur; adeo quòd tantus fuerit numerus

merus ſanctorum Canonici ordinis, vt vix numerabilis nobis ſit. Vnde tametſi glorientur Benedictinenſes, & non ad inſipientiam ſibi, de quinque millibus quingentis quinquagintaquinque canonizatis ſui ordinis ſanctis, deque tam innumeris, numeratis tamen (vt aiunt) à Ioanne vigeſimoſecundo prælatis & viris illuſtribus: non tamen attingere creduntur ad ſummam ſanctorum Canonici ordinis. Hæc qui ſcire volet: lib. illum cui nomen inſcribitur Venatorium ſanctorum Canonici Ordinis attendat: vbi & de habitu ordinis eſt proſecutum. hæc ibi.

QVINTODECIMO confirmantur prædicta auctoritate magiſtri Ioannis de Nigra valle, vbi ſic dicit: vbi ſupra ex epilogo Cronicarum. Sanctorum denique numeroſitate religiones omnes ordo Canonicus excellit: quia vt ex diuerſis Catalogis ſanctorum, ac martylogijs, antiquiſque hiſtorijs colligitur: immenſus propemodum ſanctorum tam martyrum, quàm confeſſorum ex ipſo ordine numerus reperitur. Et quantum pro certo numero ſummari poteſt: vt refert Anaſtaſius Cardinalis & Romanæ Eccleſię bibliothecarius in catalogo quem ad Carolum huius nominis ſecũdum Gallorum Imperatorem edidit, reperiũtur. 216. millia centum & vltra. Teſtatur enim pręfatus Anaſtaſius vbi ſupra quòd in Anglia in metropoli Cantuarienſi irruentibus barbaris illuc decem millia eiuſdem profeſſionis viri: qui ad generale capitulum eo conuenerant in eccleſia archiepiſcopali Sancti Saluatoris pro fide Chriſti martyrio coronati ſunt: eorum feſtiuitas in Calendis Maij agitur. Ex confeſſoribus vero qui ſanctorum catalogo aſcripti ſunt, duo millia & quingenti reperiuntur. Aliorum autem martyrum circa mille & ſexcentum colliguntur. Ex quibus omnibus ſanctis ego Ioannes de Nigra valle Bibliothecarius Apoſtolicus per ſingulorum nomina partim ex catalogo prædicti Anaſtaſij, partim ex Bibliotheca Romæ tranſumere laborioſiſsimè conatus ſum, Quòd pro eorum celebrandis feſtiuitatibus, vel commemorationibus fiendis per totius anni circulum ſingula quaque die ſufficiant ſcilicet. 366. Cardinalium numerus ex eorum ordine duo millia quingenti & ſexagintaſeptem Archiepiſcoporum duo millia & ſeptingẽti & quindecim. Epiſcopi viginti millia & centum trigintaquinque. Abbates ex eodem ordine baculo paſtorali, & mitra vtentes centum millia & vltra. Hæc omnia

nia vtſupra præmiſimus ex cronica domini Ioannis de Nigra valle,quæ dicitur epilogus cronicarum libro decimotertio cap. 18. Et ibidem proſequitur, dicens: Ordo canonicus inter omnes eccleſiaſticos ordines primatum obtinet: antiquitate, doctrina, regimine, nobilitate, atque ſanctorum numeroſitate. Antiquitate ſiquidem, quia primus poſt Apoſtolos in Dei Eccleſia mirabiliter effulſit: ex cuius regula veluti ex lympidiſsimo fonte quaſi riuuli quàmplures congregationes profulſere. Doctrina vero, quia ex eo innumerabiles fermè doctores per vniuerſas mundi partes euaſere. Regimine inſuper præcipuus fuit ordo Canonicus. Quippe qui Rom. ſedem per annos quingentos & ſex optimo iure obtinuerit, quinquaginta & quatuor ſummos Pontifices produxit, quos ego Ioannes de Nigra val.cum Rom. Eccleſiæ bibliothecarius exiſterē,magna ex parte ab Anaſtaſio Cardinali,cum & ipſe eodem fungeretur officio,ex archiuis vſque ad ſua tempora extractos reperiens,eos,qui poſt ipſum fuere, ex archiuis eiſdē vna cum Cardinalibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis,Abbatibus,& ſanctis,ex eodem ordine multis perluſtratis cronicis laborioſiſsimè collegi. Nobilitate inſuper quaſi roſa inter flores præfulget ſanctorum nobilitate,& numeroſitate. Quare ut concludamus miranda eſt vtriuſq; Abbatis extorta gloſatio,quam pro cooperimento ſui ordinis adinuenerunt in d.c.Auaritię. de præb.qui ex eo quòd Canonici Regulares præferantur Monacis in ſuperſcriptione dicti.c. Auaritiæ,tam leuiter moti ſint,quos Io.An.ſuſpectos dicit,&,quia non probant quod in deriſum Canonici ordinis leuiter,& iocoſè dixerunt. Sed lōgè miranda eſt Geminiani,& quorundam togatorum adinuentio,qui ex tex.c.Epiſcopos.17.diſt.Syllogiſticè,ſed malè arguētes trahunt ab ipſo dicto c.Epiſcopos, vniuerſalem utique veram,q̄ antiquior omnis inſtitutio pręferenda eſt.Sed Benedicti religio eſt huiuſmodi,ergo &c. Minor cum ſit falſa,probatur per ipſos Iuriſtas per c.ſuper eo.tex. Alexandri tertij de regul.quæ quidem probatio tanquam impertinens,& friuola,ſupra multipliciter reprobata eſt,quam pro clypeo,& rotunda deciſione tanto contra ſeipſos turpiter adduxerunt,quanto ſe ignaros hiſtoriarum,& in ponderando ipſum textū minus cōſideratè ſe habuerunt. Hęc eſt ergo ſumma rei, in qua veluti in rotunda deciſione cōtra ſacroſanctum diui Aug.Canonicum ordinem tot, & tantas cantilenas

nas

nas quidam Iureconſulti fecere, quaſi de lana caprina victores. In hac tamen vltima ratione Monacali ſufficienter euacuata cõcluditur non magnum eſſe magnos habuiſſe patres, ſed egiſſe magna. Neque gloriandum eſſe in multitudine ſanctorum, ſed bonorum operum, & meritorum, quia unuſquiſque laborum ſuorum mercedem accipiet, illumque eſſe ordinis dignioris cẽſemus, qui uitæ fuerit ſanctioris in triumphanti videlicet eccleſia: ſed in militanti eccleſia dignum eſt ut ſeruetur ordo ſicut in cęleſti Hierarchia (Paulo teſtãte) qui ait. Quęcunque à Deo ſunt, ordinata ſunt, ad Rom. 13. Et hæc ſufficiat commonuiſſe ſuper ſanctorum ordinis conſideratione, quæ plurimum vtilis eſt cuique, ſic accommodate ſequatur noſtra ſequela.

Explicit tractatus, quod Propugnaculum Canonici ordinis titulo prænotatur.

D. CELSI MAPHAEI VERONENSIS CANONICI REGVLARIS LATERANEN. CONTRA LIBRVM FRATRIS AMBROSII DE CHORA, ORDINIS FRATRVM EREMITARVM, IN QVO NITITVR PROBARE IPSOS FRATRES EREMITANOS INSTITVTOS FVISSE AB AVGVST. ET FVISSE TEMPORE AVGVST. ANTE CANONICOS REGVLA. ET CONTRA

Sermones Ad Eremitas Mendaciſsimè Auguſt. Attributos, Directa Reuerendiſs. Cardinalib. Neapolitano, Vlisbonenſi. Senenſi, Et S. Georgij, Dominis ſuis Obſeruandiſsimis.

PAMPHILVS SAXVS AD LECTOREM.

SI Poetarum commenta, aut oratorum lænocinia hoc opere fabularentur, & fallerent, ſcripſiſſem in prima pagina, lector cādide, quaſi picturatis foribus ad penetralia te inuitans, quod felix fauſtumq́ue tibi ſit ingredere, ſaluta hos lares, inuenies quod oculos, quod animū paſcit: his ædib. facundia ſuā ſupellectilem precioſam oſtentat, ſtudioſis ſpectacula exhibet, pudice ſaltat vrbanitas, laſciuiunt ſales, iocatur lepor, argutantur argutiæ, admiraberis choreas comiter exercentes, Comatam elegantiam, calamiſtratam dignitatē, fucatam venuſtatem, non parum tibi voluptatis afferent gratiæ, & vene

A A res,

res,quæ vt ſe vendib iliores facerent,ſuis ſe roſis & unionibus honeſtarunt.mellitis te reficient oblectamentis nouem illę ſorores,quæ tonis cælos diſtinguit,harmonia temperant,modulatamq́ue adeo melodiam meditantur,vt robuſtiſſima robora,& lapidoſos ad ſummum lapides animent. ſed quoniam non uanis blandiuntur illecębris verba,ſed res plenis muneribus proſunt, hoc tantum indice reuerēter adeundi oracula hæc miro te afficiã deſyderio. ſimplex, & ſyncera veritas undique ſpectabilis, & formoſa, tota ſub lucem,tota ſub oculos uenit duce,& auſpice Celſo Maphæo, Regulari Canonico,illo inquam Celſo quem iam pridem noſti pariter agere ſcribenda,& ſcribere legenda, qui ea caſtitate,& ſobrietate qua vi-
uit, eloquitur diſſeritq́ue cuius eruditio non bonitati pręponde-
rat.Quæris materiam? grauior eſt quàm à me indicari queat,
legito preſſius libellũ hunc, olfacito ſingula curioſius,
ſi Argus eris,noua, & mira cernes. dicam tamen
quę ſit(licet inſcius).Celſi opus eſt,quid ul-
tra quæris? an dubitas ex Celſi offici-
na nil niſi Celſum, & amplum
non prodire? Vale.

SICVT

SICVT Ille (Reuerendiſsimi Domini) grauiter peccare dignoſcitur,qui vera iniquè improbat: Ita nō mediocriter mereri clarum eſt, qui falſa deteſtatur ac reprobat. Quamuis autē omnibus liceat talia improbare, eis tamen potiſsimè conuenit, quibus & innata animi libertate, & ſingulari profeſsione,nudam ſemper ueritatē & ſequi,& docere ſtatutum eſt. Pro hac enim tuenda ipſius veritatis Magiſter Dominus Ieſus, ac glorioſi martyres ſpreta temporali vita mortē pati minimè formidarūt. Quare non alienum prorſus à Religioſo viro arbitrandum eſt, Si ego Celſus Maphæus inter Canonicos Regulares congregationis Lateranen. minimus, falſa quædam per quendam fratrē Ambroſium ordinis fratrū Eremitarum ſcripta hoc noſtro ſimplici dictatu improbauero. Quo luce clarius palam fiet, librum ipſius Ambroſij eſſe plenum erroribus manifeſtis. In eo maximè, quia conſtantiſsimè affirmat,quòd Auguſtinus fuerit Eremita,quòd congregauerit ſocios in Eremo, in monte Piſano, & in Centumcellis,quòd fecerit eis duas regulas ante quàm veniret ad urbem,vel ad oſtia Tiberina cū matre, quòd vè in Africa aliā pro eis inſtituerit regulā.Quæ ſanè falſa,& ab ipſa veritate alieniſsima ſunt. Similiter; Si oſtēdero quo pacto ſermones ad Eremitas quos frequētiſsimè allegat Auctor ipſe,falſi ſint,et mēdaciſsimè attributi patri Auguſtino: cum illorum ſententiæ aduerſentur alijs patris Auguſtini libris. Non eſt autem propoſiti mei ſcribere contra Venerandos Patres ordinis Eremitarum: cùm eos ſemper obſeruauerim,modoque obſeruo,& in poſterum obſeruabo,Tum propter doctiſsimos præſtantiſsimosque viros, qui in eo ordine doctrina ſingulari atque ſumma ſanctitate floruerunt,& in præſentiarum religioſiſsimè florent, Tùm etiam,quia communem patrem Auguſtinum (cuius regulam profitentur) ſemper excellentiſsimè glorificarunt,& modo glorificant. Quare a me, & ab omnibus alijs Canonicis Regularibus ueneratione præcipua honorandi ſunt,& quibus valemus laudibus ſemper mirificè extollendi. Nam ſemper ego vbique

locorum,& gentium præſtantiſsimas eorum virtutes,ſapientiã,
religionemque ad ſublimia cęli efferre conabor, ac contra co-
rum aduerſarios ſcuta,lanceas, reliquaque arma ardentiſsimè
ſuſcipiam. Solum propoſiti mei eſt librum illũ impugnare fal-
ſis concluſionibus oneratum. Quem etiam damnauit ſanctæ
memoriæ Xiſtus quartus pontifex maximus,ac etiam Innocen-
tiús octauus,qui ambo ſummi pontifices mandarunt libros il-
los igni eſſe tradendos. Septem igitur rationibus probabitur il-
lius libri falſitas.

PRIMA RATIO EX LIB.
confeſſionum Auguſtini.

PRima ratio efficaciſsima eſt. Quia pater Auguſtinus in pri-
mis nouem libris Confeſsionum ſuarum ea quæ attinẽt ad
eius fragilitatem ſeu lubricitatem planè conſcripſit. Et ſimiliter
quæ concernunt eius illuminationem,& conuerſionem, præſer
tim uſque ad aduentum eius in Africam,vel ad oſtia ſaltem Ti-
berina,& de huius nugis,vel fabulis nullam facit mentionem.
Immò oppoſitum dixit decimo Confeſsionum propè finem li-
bri,. Sic inquiens. Contritus peccatis meis, & mole miſeriæ
meæ agitaueram corde,meditatusque fueram fugam in ſolitu
dinem. Sed prohibuiſti,& confortaſti me dicens: Ideo Chriſtus
pro omnibus mortuus eſt,vt qui uiuunt iam non ſibi viuãt, ſed
ei qui pro omnibus mortuus eſt. Ecce Domine iacto in te cu-
ram meam ut uiuam,& conſiderabo mirabilia de lege tua. Tu
ſcis imperitiam meam,& infirmitatẽ meam,doce me, & ſana
me. Ille tuus vnicus in quo ſunt omnes theſauri ſapientię,& ſciẽ
tiæ abſconditi redemit me ſanguine ſuo. Non calumnientur
mihi ſuperbi,quoniam cogito precium meum,& manduco,&
bibo,& erogo. Et pauper cupio ſaturari ex eo inter eos qui edũt,
& ſaturantur,& laudant dominum qui requirunt eum. hæc ille.
Nota quòd hunc librum fecit Auguſtinus ſenex,vt patet ex libro
Retractationũ, ſi fuiſſet Eremita, & in eremo (ut dicit ille liber
& ipſi Sermones ad Eremitas) hoc ipſe nouiſſet,& non iſta ſcrip-
ſiſſet. hanc auctoritatem allegat Robertus Olchot magiſter gene
ralis Ordinis Prædicatorum ſuper libro ſapientiæ in cap. 7. ſuper
uerbo, Quam ſine fictione didici,& ſine inuidia communico.

Vbi Robertus declarat quomodo ante paucos dies iſti Eremitę, qui (vt dicit) nunc facti ſunt vrbanitę, cœperunt viuere ſecundũ regulam Auguſtini, quæ appellatur ſpeculum Clericorum, & cõtraria eſt expreſsè uitæ Eremiticæ (vt inferius declarabitur), & allegatur iſta regula in iure de vita clericorum. vt patet in diſt. 86. c. quando neceſsitas diſciplinę, qui eſt textus regulæ, & 12. q. 1. cap. non dicatis. & eſt tex. regulæ Auguſtini, & allegatur ibi Auguſtinus de Communi vita clericorum. Et nunquam allegata fuit iſta regula, de uita Eremitarum. Immò dicitur ibi quòd Auguſtinus fecit iſtam regulam propriè pro Canonicis Regularibus. Sed poſtea multi religioſi eam acceperũt. Inter quos ſunt fratres Prędicatores Et longè poſt Eremitę S. Auguſtini facti de Eremitis vrbanitę. De quo ordine nunquam fuit Auguſtinus, ut dicit dictus Robertus ibi formaliter de uerbo ad verbum.

SECVNDA RATIO EX VITA *Auguſtini à Poſſidio deſcripta.*

Secunda ratio quare liber iſtæ ſit falſus, & quæ in eo continentur, & ſimiliter ſermones appellati Auguſtini ad Eremitas, Accipitur ex uita Auguſt., à Poſsidio Calamẽſi Epiſcopo deſcripta, qui cum diuo patre Auguſtino per annos 40. cõmoratus eſt, (ut ipſe ſcribit in eius uita.) Sed ipſe Poſsidius nuſquam deſcribit eum fuiſſe eremitam, vel habitaſſe in Eremis, aut portaſſe habitũ Eremitarum. Immo potius oppoſitum declarat, videlicet cum deſcribit vitam eius: Primo quantum ad conſuetudinem Sæcularem: Deinde ſubinfert quomodo ex laico factus fuit presbyter, & tunc inſtituit monaſterium Clericorum ſcilicet ſociorum eius: deinde ſubſequenter declarat quomodo factus fuit Epiſcopus: & tunc in Epiſcopio fecit etiam congregationem Clericorum de ſuis uiuentium in communi: quibus omnibus fecit regulam quæ dicitur Speculum Clericorum. Quę conuenit uitæ Clericali, & non Eremiticæ ſeu mendicanti: vnde in ipſa regula nullam fecit mẽtionem de Eremis, aut de mẽdicitate. Sed bene de facultatibus aut poſſeſsionibus in communi habitis: Vnde Poſsidius quando ſcribit quomodo factus fuit Sacerdos, dicit quòd laicus ſolebat fugere eccleſias & ciuitates quæ nõ habebant Epiſcopum. Quare tunc laicus erat. Immò dicit quòd

ſecurè

ſecurè uenit ad Hypponem ciuitatem, quando apprehēſus fuit, & factus Sacerdos: quia ibi erat Valerius Epiſcopus. Hoc ipſum quoque dicit Auguſtinus in ſermone de Communi vita clericorum. qui incipit, Propter quod. Vbi dicit quòd timebat accedere ad loca vbi non erant Epiſcopi: quia volebat eſſe in humili loco, & uenit cum ueſtibus quibus utebatur laicus. Item Poſsidius ſcribit in eius vita, quòd cum ex Vrbe remeauit ad Africam, reuerſus eſt cum amicis & cum ciuibus ſuis: non dixit cum religioſis vel Eremitis ſuis. Solū ipſe deſcripſit tres ſtatus uitæ Auguſtini, uidelicet laicalem, ſacerdotalem, & Epiſcopalem: & nullū Eremiticum. Sed iſte bonus frater non erubuit aut veritus eſt falſificare uitam beati Auguſtini à beato Poſsidio deſcriptam: videlicet multa detruncando; addendo: immutando, & uarijs in locis falſificando, ut apparet ex uetuſtiſsimis codicibus: vbi ipſa vita deſcripta eſt, quæ non conuenit cum iſta tam enormiter immutata & penitus ab iſto fratre decolorata.

TERTIA RATIO
ex libro Retractationum.

RAtio tertia ſumitur ex libro maximæ auctoritatis ipſius patris Auguſtini: qui dicitur Retractationum, vbi Auguſtinus recenſet omnes libros ſuos quos vſquam vel vnquam compoſuit. Et in illo libro ipſe Auguſtinus recenſet ac commemorat triplicem ſtatum vitæ ſuæ: videlicet laicalem, Sacerdotalē, & Epiſcopalem: & nullam facit mentionem de ſtatu vel vita eremitica. Et tamē iſte auctor dicit ꝙ in illo ſtatu ſcilicet eremitico, in quo ſtetit multo tempore compoſuit multos libros, docuitque viros complures indoctos. Niſi fortè Auguſtinus fuiſſet immemor illius ſtatus, vel ignoraſſet illos libros. Sed certè ignorauit, qa prorſus non erant. Nec etiam memor fuit illius ſtatus in quo nō fuit. Sed fortè dicere poſſent: ꝙ tunc temporis plenus ignauia contabuit maxima inertia. Sed hoc non dicunt, immo in oppoſitum confitentur, videlicet, quòd compoſuit multos libros, &c. Auguſtinus autem communis pater, in primo Retractationum libro retractat omnes libros: quos compoſuit Laicus, atque Sacerdos: & dicit vbi fecit: vel Mediolani: vel Romæ: vel in Africa: in Eremo verò nullum, quia ibi non fecerat: cum nuſquam ibi fuerit.

rit. At in ſecundo libro retractat quos fecit Epiſcopus. Sed de Eremo, nullam prorſus facit mentionem: nec de libris ibi compoſitis. Quia certiſsimè nunquam fuit eremita, & per conſequens in eo ſtatu libros non edidit, nec aliquid operatus eſt. Vbi etiam aduertendū, ꝙ nec in Decreto, nec in Cecretalibus facta eſt vlla memoria de iſtis Fratribus Eremitanis, ſed tantum in libro Sexti: & in Clementinis, & poſtponuntur Mēdicantibus Sancti Domi nici, & Sancti Franciſci, tanquam poſteriores ipſis in fundatione, aut erectione, ſeu in inſtitutione, ſecundum regulam Ioan. And. & aliorum Canoniſtarum Doctorum in capitulo. quorundam. de electio. in 6. ſuper verbo Prædicatores. vbi dicit ꝙ antiquiores prius nominantur: & Eremitani poſtponuntur Prædicatoribus, & Minoribus: tanquam poſterius inſtituti. Similiter in proceſsionibus publicis, Prædicatores & Minores præponuntur ipſis Eremitanis: quia antiquiores ſunt ipſis inſtitutione. Vnde Bartholomęus Brixienſis gloſator libri Decretorum in capitulo qui verè. 16. queſt. j. dicit qualem vitam Eremitæ habere debeant non reperi. Profecto ſi Auguſtinus iſtis Eremitis regulam dediſſet & habitum, ipſe ſciuiſſet: quia Auguſtinus fuit ante compoſitionem Decreti per ſeptingētos annos. Nam compilatum fuit a Gratiano in 1162. vt patet in chronicis vel 1144. vnde. Io. Andreę in nouella in rubrica de relig. dom. dicit ꝙ ordo Eremitarum ex pluribus ordinibus factus eſt (vt inferius copioſè declarabitur in ſeptima ratione). Sciendum etiam ꝙ de ordine Prædicatorum, & Minorum facta eſt mentio in Decretalibus: vt in capitulo nimis. de exceſſ. prę l. & in cap. in his. de priuil. Et in cap. cum in ueteri. de electio. ſit mentio de Prædicatoribus ſolum: ſed de iſtis Ere mitanis Auguſtinienſibus nullibi facta eſt aliqua memoria, vt doctis clariſsimè patere poteſt &c.

QVARTA RATIO
ex variis libris Auguſtini.

QVarta ratio ꝙ ille liber ſit falſus, & plenus erroribus; maximè vbi dicit ꝙ Auguſtinus fuit Eremita Mediolani, vel in monte Piſano, aut Centumcellis, vel Romæ, vel quando reuerſus eſt in Africā. Et ſimiliter ꝙ ſermones appellati Auguſtini ad Ere mitas falſi ſint & plene mendaciis ſumitur ex variis libris maxi-

mè

mę auctoritatis ipſius Auguſtini, in quibus ſepius ſe vocauit laicum:Clericum, Sacerdotem, & Epiſcopum. Sed in nullo ſuorũ librorum vnquam ſe vocauit Eremitam, vel Monacũ. Imò ſemper dixit oppoſitum.Nam vt habetur in 16.cauſa.q.j.in capi.legi. Auguſtinus ad Aurelianum ſcribit contra aliquos Monacos. Et dicit ibi ꝙ nimis dolendum eſt, ſi ad tam ruinoſam ſuperbiam Monacos erigimus:& tam graui cõtumelia Clericos dignos putamus.Cum vix bonus Monacus faciat bonum Clericũ,in quorum Clericorum numero nos ſumus. Non dixit Monacorum, vel Eremitarum(ſicut iſti nũc ponunt in ſuo officio:)vnde deprauant officium eccleſię,Quę dicit in antiphona.Factus ergo preſbyter Monaſterium Clericorum mox inſtituit,& ipſi erant ita cõſueti dicere, ſed modo dicunt Monaſterium Monacorum. Notandum etiam ꝙ in Antiphona dicitur Cœpit viuere ſecundum regulam ſub Sanctis Apoſtolis conſtitutam,Ergo prius non vixit ſub regula inEremis cum Eremitis.Deinde in hymmo dicũt,Tu de vita Monacorum ſanctam ſcribis regulam: qui erant ſoliti dicere,Tu de vita Clericorum ſanctam ſcribis regulam:ſicut canit eccleſia communiter. Et ipſi etiam nunc canunt in variis ſuis eccleſijs.Item Auguſtinus in ſermone de communi vita clericorũ. qui incipit Caritati veſtræ, dicit, conclericos meos, nuſquam dicit Eremitas meos. Notandum quoque maximè eſt ꝙ Auguſtinus in li.de Bono perſeuerantiæ, ante medium libri,dicit ꝙ Romæ laicus incepit librum de libero arbitrio, & in Africa presbyter explicauit. Ergo Romæ non erat Eremita ſicut dicit ille bonus frater: hoc ipſum quoq; dicit nono cap.libri Retractationũ. Item Auguſtinus in lib.22.de ciui.Dei cã.8.dicit ꝙ quando Carthaginem reuerſus fuit nondum erat Clericus. Sed 12.q.j.c.duo ſunt genera,videlicet laicorum & clericorum.Si nõ Clericus ergo laicus.Ergo laicus fuit non pater tot Monacorum, ſeu Eremitarum.ſimiliter eis non fecerat duas regulas, uel duas congregationes:ut ponitur ab illo auctore,uidelicet,unam in monte Piſano, &aliam in Cẽtum cellis antequam ueniret in Africam, uel etiam ad Vrbem.Quomodo enim nõdum Clericus, ſed laicus poterat facere Monaſteria aut congregationes; cum id ſemper prohibitum fuerit a iure? Nam 18.q.2.c.cellulas: dicitur,cellulas nouas, aut congregantium eccleſias Monacorum abſque Epiſcopi notitia prohibemus inſtitui. Item in cap.de Monacis ibidẽ

dicit,

dicit, Monaſterium nouum niſi Epiſcopo permittente aut probante, nullus incipere aut fundare præſumat. Item in ca. quidam, dicitur. Placuit igitur neminem ædificare Monaſteria aut oratoria conſtituere ſine conſenſu Epiſcopi ipſius ciuitatis. Hoc decretum fuit in Concilio Calcedonenſi uetuſtiſsimo, quod Concilium fuit celebratum ſub Leone Papa primo. Alia decreta fuere ordinata in Concilio Agathenſi uetuſto. Quare Auguſtinus nõ poterat facere Monaſteria aut oratoria pro Monacis uel Eremitis. Quia in eo nulla fuerit auctoritas principalis uel delegata, ſed benè hoc poterat in ciuitate Hypponenſi cum licentia Valerij Epiſcopi Hyponenſis iam factus presbyter: quia poterat celebrare, & audire confeſsiones. Auguſtinus autem in partibus Italiæ laicus quomodo potuiſſet gubernare tot Monaſteria, facere regulas, exhibere ſacramenta neceſſaria, maximè morientibus, audire eorum confeſsiones, & alia neceſſaria diuina exhibere? Niſi uellemus dicere ꝙ illi Eremitæ uiuebant ut animalia irrationabilia, & ſine religione. Præterea Auguſtinus in ſermone de moribus, & uita Clericorum, qui ſermo eſt auctenticus & Canonizatus ab eccleſia, maximè in Concilio celebrato Aquiſgranis tẽpore Ludouici primi Imperatoris filij Caroli Magni anno Do. 815. ut apparet in geſtis illius cõcilij ubi ſermo ille inſcribitur totus. Ita enim dicit Auguſtinus. Ego, quem Deo propitio uidetis Epiſcopum ueſtrum, iuuenis ueni in iſtam ciuitatem quaſi ſecurus; quia locus habebat Epiſcopum: apprehẽſus fui & factus ſum presbyter. Nõ attuli aliquid. Non ueni ad hanc eccleſiã niſi cum ijs indumentis, quibus illo tẽpore veſtiebar. Et quia diſponebã eſſe cum fratribus in monaſterio &c. Ecce quomodo dicit ſe habuiſſe illa veſtimenta laicalia, quia tunc laicus erat. Dicit etiam quia diſponebat eſſe in monaſterio: ergo iam ante non fuerat ꝑ tot annos cũ Eremitis, ſi tunc eſſe diſponebat. Sequitur poſtea dicendo ꝙ Valerius dedit ſibi hortum, & tunc cępit congregare fratres: qui imitarentur eũ, Vbi bene notandũ, quia dicit cœpi cõgregare fratres. Ergo prius nõ congregauerat. In libro quoq; retractationũ aperte dicitur ꝙ quãdo reuertebatur ad Africam ꝙ nondũ erat Clericus, vt ipſe dixit in li. de ciuitate Dei. Ex multis etiam alijs libris hoc ipſum elicitur. Nec vnquã aliquo ſuorũ librorum ſe uocauit Monacum vel Eremitam, ſed bene clericum quàm ſepiſsimè.

BB. QVIN-

QVINTA RATIO EX. *ſermone, Charitati.*

QVinta ratio ſumitur ex ſermone auctentiſsimo, & variis in locis ab eccleſia canonizato ipſius patris Aug. Qui incipit, Charitati veſtrę, & intitulatur ſermo de communi vita clericorum ad plebem Hypponenſem. Qui etiã in ſolemnitate ſancti Augu. legitur in eius officio ab eccleſia: vbi Auguſtinus circa finem ſermonis pro exhortatione uitę canonicæ .i. cõis ſine proprio: Ita dicit, Nemo det birrum vel tunicam lineam ſeu aliquid niſi in cõmune. De communi ego etiã accepi mihi ipſi, cũ ſciã commune me uelle habere quicquid habeo. Nolo mihi talia offerat ſanctitas veſtra, qbus ego ſolus quaſi decẽtius vtar, Offeratur mihi, verbi gratia, birrum precioſum: forte decet epiſcopũ quamuis nõ deceat Auguſtinum .i. hominem pauperem de pauperibus natum. Non decet etiam hos canos: modo dicturi ſunt homines, quia inueni precioſas veſtes, quas non potuiſſem habere vel in domo patris mei vel in illa ſeculari profeſsione mea. Non decet talem veſtem. Talem autem debeo habere, qualem poſsim ſi non habuerit fratri meo dare, qualem poſsit habere presbyter, qualẽ poſsit habere decenter Diaconus, & Subdiaconus. Si quis meliorem dederit, vendo: vt quia veſtis non poteſt eſſe communis precium ſit commune: Ecce ꝙ pater Auguſtinus tangit ſenex omnes uitę ſuę ſtatus, uidelicet, ſecularẽ in domo paterna, ſæcularem in profeſsione artis rhetoricæ, & clericalem .i. ſacerdotalem, & epiſcopalem: Immò etiam ętatem, quia dicit, non decet hos canos. Nõ dixit de vita Eremitica vel monaſtica quod optimè conueniſſet huic propoſito, videlicet non decet hominem Eremitam vel monacũ, qui iam in Eremo aſſuetus fuerat ad horridas veſtes, & agreſtes, & ad arctiorẽ uitam, ac ad uictum panis, & aquę; quemadmodum ponũt illi ſermones falſi atque conficti: Nihil horum dixit, quia nec in Eremo nec Eremita fuit, vt ex ipſius Auguſtini tractatibus liquidò declaratur. Et oſtendit Auguſtinus in illo ſermone quomodo portabat tunicam lineam quæ eſt habitus Canonicorum Regularium: vt habetur in gloſa primæ Clementinę, de elect. Ferebat enim Auguſtinus Birrum, quod erat pallium quo vtebantur epiſcopi, & ſacerdotes illus temporis. vnde legitur in uita ſancti Cypriani: ꝙ depoſito birro remanſit in lineis .i. in tunica linea. Item in uita

ſancti.

ſancti Bricij dicitur, ꝙ cũ accuſatus fuiſſet de fornicatione vt ſatisfaceret populo prunas in birro ſuo poſuit, & ad ſe aſtringens vſque ad ſanctum ſepulcrũ S. Martini inuſtum veſtimentum detulit. Et de ſancto Deicola refert Vincentius hyſtorialis li. 24. c. 4. ꝙ depoſuit birrum ſuum refrigerãdi ſe gratia. Erant tamen birra precioſa, & uilia ſancti. Vnde Auguſtinus dixit birrum precioſum, & ſi decet epiſcopum, non decet Auguſtinum. Item in d. 30. cap. ſi quis uirorum, fit mentio de birro, vbi dicitur ꝙ biris cũ reuerentia vtuntur. i. quaſi precioſis. Item Auguſtinus ibidem dicit quomodo ferre conſueuerat tunicã lineam quę proprie eſt habitus Canonicorum regularium, vt dictũ eſt ſupra. & habetur in gloſa clementinę primę. de electione. ſuper verbo habitus. qui habitus lineus à Deo fuit inſtitutus, vt habẽtur exo. 28. vbi dicitur Moyſi. Porro filijs Aaron tunicas lineas parabis. Item 29. Indues tunicis lineis Aarõ, & filios eius. ſ. ſacerdotes. Itẽ leui. 6. veſtietur tunica linea ſacerdos. & 8. dicitur Veſtiuit pontificem ſubucula linea. i. pallio interiori: ob hoc dicitur habitus diuinalis, quia a Deo inſtitutus fuit. dicitur etiam habitus ſacer, Quia hoc habitu potiſsimũ ſacra tractantur. vnde Tullius ſecundo de legibus dicit. Hic color, albus Deo decorus eſt. Vnde Reuerendiſsimus. d. Cardinalis Nicenus commendabat ſapientiam Auguſtini, & maximè in hoc habitu quem accepit. Quod etiam dicitur habitus dignitatis: quia niſi perſonis dignis exhibetur, vt Papę, Epiſcopis, Cardinalibus, vt habetur in c. clerici. 2. de vi. & hon. cler. Vbi dicitur Pontifices autem in publico, & in eccleſia ſuperindumentis lineis omnes vtãtur. Dictus eſt etiã habitus glorię. quia hoc habitu cęleſtis gloria eſt repreſentata vt patet in trãſfiguratione Chriſti, & de Angelis in Reſurrectione, qui in veſtibus albis apparuere. Et apoc. 3. dicitur de ſanctis, ꝙ ambulabunt mecum in albis. Et quando vidit turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ſtolis albis amictam &c. Auguſtinus nõ fuit ergo habitu Eremitarum veſtitus. Vt dicũt illi ſermones &c.

SEXTA RATIO

ex falſitate Sermonum ad Eremitas.

SExta ratio quare ille liber ſit falſus, & plenus erroribus accipitur: quia fundatur in ſermonibus falſis, & confictis S. Auguſtino mendaciſsimè attributis. Qui appellantur Sermones Auguſtini ad Eremitas: & contradicunt dictis Auguſtini, aliisq; ſuis

auctenticis libris. nam in multis ex illis ſermonibus, immò quaſi in omnibus affirmatur ꝙ Augu. fuit baptizatus in anno trigeſimo ſuæ ætatis, ſed ipſe Aug. in fine libri de Academicis dicit ſe fuiſſe trigintatriũ annorum quando librũ illum componebat, librum autẽ de Academicis Mediolani in rure Caſiaco compoſuit Auguſtinus. & tunc erat catechumenus, vt patet clare ex primo libro retractationũ ipſius Auguſti. vbi retractat libros quos compoſuit catechumenus. Item in libro primo Soliloquiorũ inter Auguſtinum & Rationem dicit Auguſtinus in cap. 15. ꝙ erat trigintatrium annorũ quando librum illum edebat, & tunc etiã cathecumenus vt patet ex illo lib. primo. retractationum. Auguſtinus. n. in illo libro Soliloquiorũ, vbi Ratio ipſum Auguſtinũ interrogat an diuitias cupiat. Ita reſpõdet. Cũ nũc triginta & tres annos agã, quatuordecim anni ferè ſunt ex quo iſta cupere deſtiti. Porro unius Ciceronis liber facillime perſuaſit nullo modo appetendas eſſe diuitias. Nam Auguſtinus diu ſtetit catechumenus. Et tunc ita perfectè in fide fuit eruditus, ꝙ ſciuit cum Ambroſio componere Te Deum laudamus quando ab ipſo baptizabatur. Dicit. n. ipſe hæc vltima verba in fine quinti libri cõfeſſionum. Statui ergo tandiu eſſe catechumenus in catholica eccleſia mihi à parentibus cõmendata donec aliquid certi eluceret quo curſum dirigere. Et ſequitur immediate ſextus liber. Auguſtin. n. fuit baptizatus 33. anno ętatis ſuæ, & in illomet anno profectus eſt ad Vrbẽ, & ad oſtia Tiberina, vbi pia mater defuncta eſt, & demũ in Africam, vt patet nono libro cõfeſsionũ eius in c. 12. Ergo poſt baptiſmum non eſt immoratus Mediolani ꝑ annum unum cum dimidio cum Simpliciano. Nec ſtetit in mõte Piſano per alium annũ, vbi ſecũdum illos ſermones falſos fabricauit Eremitis vnam regulã. Nec per alium annum ſtetit in Centumcellis, & ibi aliam regulam ſtruxit. Immo vt dictum eſt ſupra in 4. ratione Romę Laicus erat & ibi incepit librum de libero arbitrio, & in Africa presbyter expleuit. Ergo falſi ſunt ſermones illi. Sed ꝙ pater Aug. non fuerit triginta annorũ quãdo baptizatus fuit, nec ſtetit Mediolani per annum vnum cum dimidio, nec in monte Piſano, nec in Centumcellis per bienniũ & amplius, euidentiſsimè, ac vt dicitur, demonſtratiuè oſtenditur per verba clariſsima Auguſtini nono lib. cõfeſsionum, vbi dicit ꝙ Adeodatus erat annorum 15. quando cum Auguſtino bapti-

ptizatus fuit. Deinde immediate ibi dicit, ꝙ quãdo in Africa cõpoſuit librum de Magiſtro, vbi Adeodatus ſecum diſputat, quòd Adeodatus tunc erat ętatis annorum 16. ergo baptizatus nõ potuit morari Mediolani poſt baptiſmum, nec in monte Piſano, nec in Centumcellis, videlicet, in anno vno. Dicit etiã ibi quòd omnia illa ſenſa, quæ ibi Auguſtinus ſcribit, erant illius pueri Adeodati ſecum collocutoris. Et quòd horrori erat ſibi ingeniũ illius pueri. Sed cito Deus eum abſtulit. Multas etiam alias falſitates continent illi ſermones ad Eremitas, quos aliàs gloſaui, oſtendens quomodo contradicunt libris Auguſtini. & ipſi veritati. Nec quiſquam inueniretur qui eos ſaluare poſſet. Nec aliquis doctus in doctrina Aug. affirmaret eos fuiſſe ab Auguſtino compoſitos. Deſtructo igitur fundamento illius libri, neceſſe eſt vt etiã tota machina corruat. i. ſententię ipſius libri qa falſę ſunt.

SEPTIMA RATIO

ex varijs decretis Pontificum.

Septima ratio, ꝙ ille liber ſit falſus cũ ſuis cõcluſionibus ſumitur ex uarijs ſummorum Pontificũ decretis. Et primo ex decreto vel priuilegio Innocentij quarti qui fuit anno Domini 1244. Qui Innocentius conceſsit eis vt poſſent uiuere ſub regula diui Augu. & ꝙ celebrare poſſent officiũ curiæ Romanæ, quaſi primò non fuiſſent ſub aliqua regula, ſed vixiſſent in Eremis pro arbitrio, & dixiſſent officia vt pater noſter, ſeu alias ſuas deuotiones pro libito, & bene placito eorum. ſed pater Auguſtinus fuit ante Innocentiũ quartũ per octingẽtos, & ſexaginta nouẽ annos, & amplius. Et ſi tũc iſti Eremitę in rerũ natura fuiſſent, quaſi per noningentos annos abſq; regula, & abſque officio ordinario, ita fuiſſent quaſi irregulares. Sed ꝙ Innocentius quartus hoc eis cõceſſerit, apertè ſcribit ipſe auctor libri in ipſo libro ſuo in chartis 121. vbi ipſe deſcribit omnia priuilegia ordinis ſui ordinatè. Sed iſti Innocentio quarto immediate ſucceſsit Alex. Papa quartus, qui eos Eremitas vniuit ex varijs congregationibus, & aſtrinxit eos ad ferẽdam cucullã nigram, primo diſcinctã vel cinctam corigia corij, & habere ſotulares in pedibus ad differentiam fratrum Minorũ, qui tunc conqueſti ſunt de iſtis Eremitis, quia portabant habitum ſimilẽ ipſis fratribus Minoribu videlicet, ex beretino nigro, & cingebant ſe aliquando funibu ita ꝙ à multis fiebãt Eleemoſinę eis ſub ſpecie fratrum Minor

Et

Et hoc priuilegium plumbatum eſt Bononiæ in monaſterio fratrum Minorum. Et auctenticatum in quodā libro ſuę bibliothecę in folio duodecimo. Iſte Alexāder quartus fuit anno Domini 1254. priuilegium autem ſic incipit.

¶ Alexander &c. Vene. fratribus, & uniuerſis archiepiſcopis, & epis per Lombardiam conſtitutis, &c. Recordamur liquido, & memores ſumus quòd dudum apparuit religio in partibus Lombardię, cuius profeſſores uocati ſunt Eremitę ordinis ſancti Auguſtini: nunc ſuccincti tunicas cum corigijs baculos geſtantes in manib. nūc vero dimiſsis baculis incedebāt pecuniā ꝓ eleemoſinis alijſq; depoſcentes ſubſidijs: Et adeo variantes interdum ſui formā, vt dilectis fratribus Minoribus vniformes in derogationem multiplicem ipſorum, ordinis crederentur eiuſdē: propter hoc minorem apud fideles ſentientibus in ſuis opportunitatibus charitatem. Sanè cum per nos tunc in minori officio conſtitutos, & bonæ memoriæ tituli ſanctę Sabinæ presbyterum Cardinalem, tunc in partibus ipſis legatione fungentes, huiuſmodi uariationis præſumptio ad felicis recordationis Gregorij videlicet, noni Papę prædeceſſoris noſtri audientiam perueniſſet, Ipſe ne identitas veſtium in ordinibus ipſis confuſionem pareret, ac inde ſcandala grauiora conſurgerent, ad vtrorumque quietē ſtatuendum prouidit, vt Priores, & vniuerſi ac ſinguli fratres prædicti ordinis S. Auguſtini in exterioribus veſtimentis, q̄ nigri, vel albi debebant eſſe coloris, quorum altero, videlicet nigro iam electo ab eis, ipſos idem prædeceſſor voluit manere cō tentos, largas, & protenſas manicas quaſi ad inſtar cucullarū, & deſuper ipſa deferrent per amplas corigias, & patenter ab omnibus apparētes: Ita ꝙ omnes cincti de foris eas veſtibus nequaquam contegerent, & portantes in manibus baculos quinque palmorum longos, ac expreſsè in eleęmoſinarum petitione cuius ſint ordinis declarantes, adeo ſuarum veſtiū longitudinem temperarent, ꝙ à quibuſlibet ipſorū calciamēta liberè viderentur: vt ſic habitus confuſione ſemota, & ſcandali materia ſublata, à prædictorum ordinum fratribus poſsit domino liberius, & gratius deſeruiri. Huc vſque. ſecundum priuilegium etiam ita dicit. Intelligentes uero frater Andreas tunc generalis Prior de Britinis ordinis ſupraſcripti, & alij fratres ſui, ꝙ ad prædicta ſeruanda ſicut & cæteri cogerentur, ad eiuſdem prædeceſſoris pręſentiam acceſ

acceſſerũt, pro ſe & Eremitis præfatis humiliter ſupplicantes, vt eis cucullas portare diſcinctas, quod ſibi facilius exiſtimabāt, cōcedere dignaretur, mādato de cucullis nigris ferendis circa eos miſericorditer relaxato, eo q̄ talis vſus cucullarum ad diſtinctionem prædictorum habituum ſatis ſufficere uidebatur. Quorum ſupplicationibus idem prædeceſſor in hac parte duxit liberaliter annuendum. Verum cū ſic accepimus, ipſi Eremitę de Britinis obtentu quarundam literarum ſuper hoc à ſede apoſtolica obtentarum, Ac etiam alij Eremitę iam dicti contra ſtatutū iam dictum, & prouiſionē ad cōem pacem prouidè factam, & in eorū fratrū Minorū infamiā, & ſcandalum plurimorū, iā in pluribus venire præſumpſerunt: Et nos prorſus velimus prædicta, quę ſalubriter ſtatuta fuerunt à ſupradicto prædeceſſore noſtro vbique & ab omnibus Eremitis, ſiue religioſis, cuiuſcunq; ſint ordinis, in exteriori habitu fratribus Minoribus antedictis conformibus inuiolabiliter obſeruari, fraternitati veſtræ per apoſtolica ſcripta firmiter pręcipiendo mandamus, quatenus prædictos Eremitas de cætero ſtatutum prędictum firmiter obſeruare: ac illos de Britinis cucullas prout ipſi, vt ſupradictū eſt, tunc acceptarunt, geſtare diſcinctas, ac alios omnes qui nigras nō portant, ſeu albas, ſinguli veſtrūm per ſuas ciuitates, & diœceſes ſublato cuiuſlibet appellationis, & contradictionis obſtaculo; & literis apoſtolicis de corigijs cinctis ſuper cucullas non portandis per eos impetratis, nequaquā obſtantibus, monitione præmiſſà per cenſuram eccleſiaſticā diſtrictius cōpellentes, & in eos, qui contrauenerint excōicationis ſententiā promulgetis, quā per veſtras ciuitates, & diœceſes publicari ſolēniter, & eoſdē tanquàm excōicatos vſq; ad ſatiſfactionem cōdignā appellatione remota, euitari ab omnibus arctius faciatis. Datū in Laterā. Palatio octauo Calendas Martij. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

¶ Hic notandum eſt q̄ Gregorius nonus fuit anno 1227. & ſucceſsit immediate Honorio tertio Canonico regulari. Qui Grego. mandauit magiſtro Raymondo, vt cōpilaret librū decretalium, cui ſucceſsit Celeſtinus quartus Mediolanen. de Caſtilione, qui in Pontificatu ſolū per dies. 17. immoratus eſt. Cui immediate ſucceſsit Innocētius quartus. Qui ipſis Eremitanis regulā ſancti Aug. conceſsit, vt ſupradictū eſt. Cui Innocentio ſucceſsit Alex. 4. qui auctor fuit horū priuilegiorū: ſeu decretorum. Aliqui tamē

dicunt.

dicunt S.Bonauenturã ordinis Minorum,qui tpe huius Alexandri quarti floruit,dediſſe ipſis Eremitanis hunc habitum ex mandato ipſius Alexandri 4.Cui Alexãdro 4.immediate ſucceſsit Vrbanus 4.qui ordinauit officium corporis Chriſti:qui Vrbanus 4.ſolum per tres annos ſedit,& ei ſucceſsit Clemẽs 4.qui etiam ſolum p̱ tres annos regnauit:cui ĩmediate ſucceſsit Gregorius 10. Qui dixit eos velle tolerare, vt habet̃ in 6.de reli. domib.in c.religionum:ergo non tempore Auguſt.floruerunt vt expreſsè patet.

Aliud priuilegium Alexandri Papę 4.qui fuit de anno 1254. In hoc priuilegio Alexander mandat,ꝙ Eremitę ex diuerſis ordinib.vel domibus couniti, compellantur per Archiep̃os & Ep̃os portare cucullas nigras,vt habet̃ Bononię,vbi ſupra ĩ fol. 13.incipit Alex. 4.Ep̃s ſeruus ſeruorum Dei &c.Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis & Ep̃is per Lombardiã & Romãdiolam conſtitutis,&c. Recordamur liquidò,& memores ſumus &c.omnia per ordinẽ ſicut in ſuperiori priuilegio vſq; ibi:ſublata materia ſcãdali à prædictorum ordinum fratribus,poſsit Dño liberius & gratius deſeruiri. Sequitur deinde,Cum autẽ dilectus filius noſter Reuerend. S.Angeli Diaconus Cardinalis vniuerſas domos & cõgregationes Eremitarum prædictorum Quarum quædam S.Auguſtini, quædam S.Gulielmi:nõnullę fratris Ioannis Boni: aliquæ de Fabali:alię vero de Britinis cenſebantur,in vnam ordinis eremitarum S.Auguſtini profeſsionem & regularem obſeruãtiam perpetuò de mandato noſtro duxerit vniẽdas:Et nos dicti Cardinalis proceſſum conuenientem cum voluntatis noſtræ propoſito approbantes.prædicta omnia duxerimus confirmanda:Statuentes, vt vniuerſi Priores & fratres in profeſsione prædicti ordinis Eremitarum S.Augu.totaliter couniti, nigri duntaxat, & nullis alijs alterius coloris cucullis aliquatenus vterentur.Nos volẽtes, præmiſſa quæ de veſtimentis exterioribus à ſępe dicto prædeceſſore noſtro circa pręfatos Eremitas ſtatuta fuerunt ſalubriter, & ab ipſis vt recolimus acceptata,vbiq;,& ab omnibus Eremitis vnitis taliter,& alijs vniuerſis inuiolabiliter obſeruari,fraternitati veſtræ per apoſtolica ſcripta in virtute ſanctę obedientiæ diſtrictè pręcipiendo mandamus:quatenus prædictos Priores,& Eremitas,& alios qui nigras penitus,ſeu albas cucullas nõ portant, ꝙ uſq; ad feſtum Omnium ſanctorum proximè uenturum nigri prorſus coloris cucullas aſſumant,abiectis alijs deferendas.Et firmiter

miter prædictum ſtatutũ de cætero ſtudeant obſeruare. Singuli ueſtrum per ſuas ciuitates & Diœceſes ſublato cuiuſlibet appellationis & contradictionis obſtaculo: & literis apoſtolicis impetratis, uel etiam impetrandis per eos, nequaquam obſtantibus, monitione præmiſſa per cenſuram eccleſiaſticam diſtrictius cõpellatis. Et in eos qui conuenerint excommunicationis ſententiam promulgetis. Quam per veſtras Ciuitates, & Diœceſes ſingulis diebus dominicis, & feſtiuis publicari ſolenniter: & eoſdẽ tanquam excommunicatos, vſque ad ſatisfactionem condignã appellatione remota, euitari artius ab omnibus faciatis. Datum Anagniæ. 8. Calendas Iulij. Pontificatus noſtri Anno ſecũdo &c. Ex his ergo priuilegijs apperte colligitur quomodo non ab Auguſt. inſtitutionem habuerunt iſti Eremitæ, vel habitum, Sed ab Alexandro 4. compulſi ſunt hanc cucullam nigram deferre. Quare cum tuta conſcientia non poſſunt ſe appellare primogenitos Aug. Nec ab eo habitum illum nigri coloris accepiſſe. Et ita mẽdacijs liber illius fratris, vndique phaleratur. Origo autem uera iſtorum fratrum Eremitarum fuit circa annos Domini 1204. à quodam Guielmo Pariſienſi ſcholari, qui cum magno feruore ad Eremum profectus eſt, vbi multos diſcipulos, & Eremitas cõgregauit. Et appellabantur illi Eremitæ Guielmitę. De hoc Guielmo fit mentio in lib. qui dicitur faſciculus temporum, & de origine Eremitarum tempore Innocẽtij tertij videlicet, anno Chriſti 1204. Et in illomet tempore cœpit ordo Carmelitarum, vt patet ibidem. illo etiam tempore cępit ordo Prędicatorum, & Minorum. Qui duo ordines Prædicatorum, & Minorũ confirmati fuere ab Honorio 3. qui fuit Canonicus Regularis, uidelicet in anno Domini. 1214. Sed Gregorius decimus ipſos Eremitas cõfirmauit donec de eis aliter ordinaret, ut expreſsè habetur in 6. de religioſis domibus. in cap. religionum. & glo. ibi ſuper uerbo ſolido, dicit ꝙ Gregorius nonus nolebat Mendicantes eſſe niſi Prędicatores, & Minores. Sed Eremitas, & Carmelitas uolebat in ſuo ſtatu permanere, quia præceſſerant dictũ conciliũ Lugdunen. ſub Gregorio x. qui fuit anno. 1270. Aliqui tamen uolũt aſſerere eos fuiſſe confirmatos ab Honorio tertio, qui præceſsit Gregorium nonum, cum Prædicatoribus, & Minoribus, ut habetur in lib. faſciculi temporum, ſed hoc non cõſtat: ergo ex ijs clariſsimè apparet, quomodo non tempore Auguſtini fuere, vel

inceperunt &c.

¶ Præter rationes ſeptē ſupradictas, quibus eſt oſtenſa falſitas illius libri, Septem etiā corellaria elici poſſunt, quibus magis, ac magis oſtendetur falſitas illius libri, & mendacia plurima ipſius auctoris. Similiter, quòd illi ſermones mendaciſsimi ſint, qui appellati ſunt ſermones Auguſtini ad Eremitas.

PRIMVM CORELLARIVM.

PRimum corellarium, Quod etiam ſequitur ex ſupradictis rationibus eſt, ꝙ magna pars illorum quæ dicuntur in illo libro falſa ſunt, ſed præſertim illud, quòd Auguſtinus fuerit baptizatus à B. Ambroſio anno ſuæ ętatis trigeſimo, & indutus ab eo fuerit nigra cuculla ac accintus zona pellicea ad differentiā monacorum, vt eſt in folio quarto illius falſi libri: & in folio ſeptimo linea. 21. & in folio. 8. ac in multis alijs locis, q̄ expreſsè ſunt contra ipſum Auguſtinum in libro Soliloquiorum inter Auguſtinum, & Rationē, quē librum edidit cum adhuc eſſet catechumenus, vt ſupra oſtenſum eſt. Ibi enim dicit cum triginta, & tres annos agam, 14. ferè ſunt, ex quo iſta cupere deſtiti. idem etiam habetur in libro de Academicis in fine libri, quem etiam catechumenus compoſuit, ut patet ex libro primo Retractationum, ſed quòd Auguſtinus non fuerit veſtitus cuculla nigra, patet per dictum Ambroſiū, vt habetur de conſ. diſt. 4. c. Accepiſti. ſecūdo, vbi dicit Ambroſius: Accepiſti poſt baptiſmum veſtimenta candida, vt eſſet indicium. quòd exueris voluptatem peccatorum, & indueris innocentię caſta velamina. ubi declarat, quòd veſtiebātur veſtibus albis qui baptizabantur, & deferebant illas veſtes albas per multos dies, ſed ad minus deferebant vſque ad ſabbatū in albis. ſed hoc clarius patet per antecedens capitulum Rabani, videlicet, poſt baptiſmum vbi dicitur: Poſt baptiſmum tradūtur Chriſtianis veſtimenta candida, quæ ſignant innocentiam, & puritatem Chriſtianam. Sermo igitur Ambroſij de baptiſmo Auguſtini in anno trigeſimo falſus eſt, & confictus, atque mendaciſſime beato Ambroſio attributus, ſicut etiam falsò attributi ſunt beato Augu. illi ſermones ad Eremitas, quia eos Augu. nunquā compoſuit, aut vidit. & præſertim ille ſermo qui intitulatur in cena Domini. & ponitur in libro illo in folio 81. vbi facit dicere, quòd Aug. fuit baptizatus in anno trigeſimo. Ponitur etiam iſte ſermo in folio 7. ac in folio. 44. Sequitur ergo ꝙ illa cōcluſio, ſeu

veritas illius libri falſa ſit,& ꝙ veritas dicenda non ſit,ſed falſitas.

SECVNDVM
corellarium.

Secundum corellarium eſt, quòd falſę ſunt omnes illę ſcripturæ,vbi dicitur,quòd Augu. fecit duas regulas Eremitis,vnā videlicet in trigeſimo primo anno in monte Piſano, & aliam in Centumcellis in 32.cū fuerit baptizatus in trigeſimo tertio, & ꝑ conſequens falſus eſt ille ſermo ad Eremitas de filio prodigo, & confictus: vbi ſcribit ſe in trigeſimo anno baptizatum:cum eſſet 33.annorum adhuc catechumenus.Sequitur etiā falſum eſſe,qđ habetur folio 9.decimo,atque vndecimo,vbi dicit, ꝙ tranſiuit ꝑ Tuſcos,& collegit Eremitas,qui Piſanos incolebāt colles,& dedit eis primā regulam: & quòd poſtea in Centumcellis fecit aliā congregationem,& dedit eis ſecundam regulam in trigeſimoſecundo anno,& ſic falſa ſunt quæ ibi ſcribuntur de ſecunda, & tertia regula,quia adhuc non erat baptizatus: nec illo tempore ſeruabat caſtitatem,vt dicit ipſe in li. Cōfe. & inferius oſtēdetur. Vincentius autem in ſpeculo hiſtoriarum in lib.19.in ca.54.vbi commemorat libros Augu.dicit ꝙ ſcripſit regulam de inſtitutione canonicorum, & non dixit Eremitarum,quia nō fecit. Item Vincentius in lib.18.c.52.loquens de veſtibus, & calciamentis beati Auguſt.dicit,ꝙ ille medium tenens in regula canonicorū dixit, Fateor, quia de precioſa veſte erubeſco. & vocat ſermonē illum qui eſt de communi vita cleric. regulam canonicorum, nam regula ipſa Aug. quę eſt pro canonicis regularibus ab ipſo patre Aug. confecta,in uariis locis decreti eſt canonizata,ut Patet.d.86.in capl'o quando neceſſitas diſciplinę:& allegatur ibide uita clericorum,& non eremitarum.Item.12.q.j. in c.non dicatis.& in ca.nolo.&,in ca.certe.& in c.hēbat.allegatur regula Augu.de clericis, uel Aug.de cōi uita clericorum.Item in.17.q.4.c. quicunque,allegatur ibi Aug. de cōi uita clericorum.Item. 5.q. 5.cap.Nō uos iudicetis eſſe maleuolos.qui totus eſt textus regulę,vel ſpeculi clericorum communiter uiuentium ad unguem. Similiter 13.q.2.cap.ſiquis allegatur. Aug.de cōmuni vita cleri. quia textus ille eſt in ſermone ad canonicos regulares. Item in 32.cā.q.5.in cap.nec ſolo affectu,ſed affectu,& aſpectu, eſt totus ille textus regulę ad canonicos regulares,& nuſquam in decretis,vel decretalibus allegatur Auguſtinus ad Eremitas.

TERTIVM

corellarium.

TErtium corellarium eſt, quia liber ille falſus eſt, cum in eo ponatur quidã ſermo falſus qui intitulatur Augu. ad Eremitas de aſſumptione beatę virginis, qui incipit, Ego puluis & cinis, qui eſt in folio. 5. illius libri B. vbi dicitur, ꝙ Aug. computruit in ſtercoribus peccatorũ ſuorum triginta annis, & amplius: Ideo non audebat loqui de virginitate &c. Sed in ſecundo uolumine ipſius auctoris in folio. 12. in linea 16. dicit ꝙ poſt baptiſmum nunquam vſus eſt verbo ocioſo. Si ergo per ſermones illos baptizatus eſſet anno trigeſimo, ergo poſt baptiſmum lapſus eſſet in lubricitatem, & putredinem carnis, quod maius peccatũ eſſet quàm dicere verbũ ocioſum, ſed ꝙ Auguſtinus fuerit in lubricitate poſt annum 30. confirmatur per illud quod ipſe Auguſt. dicit propè finem 6. libri Cõfeſsionum. dicit enim ibi, ꝙ cũ eſſet annorum. 30. nõ poterat ſeruare caſtitatem. Nam mater Adeodati eius concubina volens remeare ad Africam, fecit uotum caſtitatis, & cum receſsiſſet, ipſe quàm primum inuenit aliam concubinam ad ſuam explendam libidinem: ergo tunc in 30. anno nõ fuit baptizatus. Immo quod magis eſt, nec etiam in trigeſimo primo anno ętatis ſuæ erat baptizatus, vt aperte ipſe declarat in medio octaui libri Confeſsionum: vbi dicit, quòd fortè 12. anni effluxerunt abundè ingenio quando legerat Ciceronem &c. ſed 12. anni, & 19. faciunt. 31. & tamen ibi aperte colligitur, quomodo non erat baptizatus. Immo dicit, ꝙ lecto Ciceronis Ortẽſio, excitatus erat ad ſtudia ſapientię, & ꝙ differebat, contempta felicitate terrena, ad eam inueſtigandam vacare, cuius non inuentio, ſed vel ſola quęſitio iam præponenda erat etiã inuentis theſauris regniſque gentium, & ad nutum circumfluentibus corporis uoluptatibus. Sequitur poſtea narrãdo fluctuationes, & eſtus animi ſui ante baptiſmum: Et deſcribendo ipſe vitæ ſuę ordinẽ ſolum in nono lib. confeſsionum demonſtrat, quomodo fuit baptizatus poſt multum tẽpus, ſcilicet anno 33. Præterea declarat ibi Auguſtinus quomodo per multos dies ante baptiſmum ſtetit catechumenus. Et tunc ſe exercebat in maxima ſanctitate orationum, lacrymarum, cõtemplationum, per longiſsima tẽporũ ſpatia, ſed præſertim in meditationibus de incarnatione, quomodo verbum caro factum erat, atq; in alijs diuinis myſterijs,

rijs, vt ipſe latè deſcribit in nono libro Cõfeſsionum. Ergo cum tunc in 30. anno teneret cõcubinam non poterat has facere deuotiones, vel habere tam ſanctas meditationes. Quare expreſsè cognoſci poteſt, quòd non fuit baptizatus in 30. ſuę ętatis anno. Illi ergo ſermones falſi ſunt, quia contrarij expreſsè dictis Auguſtini, & varijs ſuis libris, ſed maximè libro Confeſsionum, qui in maxima auctoritate habitus eſt ab vniuerſitate omnium fidelium.

QVARTVM
corellarium.

QVartum corellarium eſt, quia ſequitur quòd illa epiſtola Gilberti: de qua fit mentio à char. 11. & 12. illius libri, & tota ponitur in folio. 85. eſt prorſus falſa, atq; conficta, & onuſta mendacijs, quod à doctis viris facillimè percipi poteſt. Nã primo dicit in ea, quòd quando Auguſtinus uenit Mediolanum, erat annorum 30. & Adeodatus filius erat annorum octo, ſed quando Adeodatus fuit baptizatus cũ Auguſtino, erat annorũ 15. vt ſcribit ipſe Auguſt. nono libro Confeſsi. capitulo 6. ergo quando Auguſtinus fuit baptizatus, fuiſſet annorũ 37. ſecundũ ipſum Gilbertum, quod eſt falſum. Deinde ſecundum illam epiſtolã Auguſtinus ſtetit cum Simpliciano anno uno cum dimidio propter vitam Eremiticam addiſcendam, & factus fuit Auguſtin. Prior illorum fratrum: cum ergo Auguſti. veniſſet in Africã fuiſſet annorum ſupra 38. cum dimidio, ſed ipſemet Augu. in libro 9. Confeſsio. capitulo. 11 dicit, quòd quando pia mater eius defuncta eſt apud oſtia Tiberina, erat annorum 35. quo anno fuerat baptizatus, & quo tempore proficiſcebatur ad Africam. Dicit etiam in illa epiſtola, quòd compoſuit multos libros in Eremo Cartaginenſi, quod falſum eſt, quia eos Augu. non nominat in li. Retractationum, quia non erãt in rerum natura: vbi plurimum aduertendum illud quod dicit Poſsidius in fine vitæ Beati Augu. Nam dicit ꝙ Augu. ſenex, & proximus morti compoſuit magna diligentia librum retractationum. ſed vt dictum eſt ſupra de libris editis in illa Eremo nullam facit mentionem, quia non erant ab eo facti, nec ipſe fuerat vnquàm in Eremo. Pręterea ſecundum ipſum Auctorem Augu. ſtetit in monte Piſano per annum vnum cum illis Eremitis, vbi fecit primam regulam, & in Centumcellis per alium annum, vbi ſecundum ipſum

compoſuit illis alijs Eremitis ſecundam;ergo apud oſtia Tiberina habuiſſet quaſi annos 41.ex quo arguitur manifeſtè, ꝙ tota illa epiſtola falſa eſt,& confic͞ta,& ſic ueritas illius libri 2.ter.& 4. & per conſequens liber ille falſus iudicandus eſt cum illis ſermonibus ad Eremitas perinde,ac iudicatus fuit à reuerendiſsi.Cardinalibus S. Marci,Neapolitano, & Agrienſi, ac ab alijs doctis viris,ſed maximè à Papa Xiſto 4.qui mandauit comburi,& ſimiliter Innocentio eius ſucceſſore, qui etiam illum fratrem Ambroſium carceribus mancipauit.

QVINTVM
corellarium.

QVintum corellarium eſt, quòd etiam multum errauit auctor ille in lib.ſuo mendacioſo in linea quinta: vbi dicit quòd Augusti.compoſuit primam regulam pro Eremitis in mō te Piſano cum eſſet annorū 31. & currerent anni Domini 408. quia Augu.nunquàm fuit in illo monte Piſano,& in anno ętatis ſuę 31.nondum erat bene conuerſus,& multo minus baptizatus: vt dictum eſt ſupra,& clarè apparet lib.8.Confeſsionum circa medium. Deinde pater Auguſt. in anno 408.erat quinquagenarius,vel ſaltem ſecūdum ipſum erat annorum 48.quòd ita probatur. Nam ſecundum eum in ſecunda parte ſui libri,vbi ſcribit vitam B.Aug. licet in multis ab ipſo fuerit falſificata:tñ in fine eius ponit Augu. mortuū fuiſſe in anno 436. & ꝙ tunc erat annorū 76.ſed ſubtrahendo.28.à 76.qui fuerunt anni vitę Augu. remanēt 48.ſed ponēdo,vt cōmuniter ponitur ꝙ Aug. mortuus fuerit in 434.& vixerit annos 76.ſeqtur ꝙ in anno 408.erat quinquagenarius: qa addēdo 26.ad 408.faciunt 434. quare certe 26. anni ſuperant etiam à quinquageſimo ad ſeptuageſimum ſextū annum vitę Augu.vbi etiam aduertendum ꝙ quando Aug.com ponebat librum de ciuitate Dei erat annorum 70. quia librum illum componebat in anno D.Ieſu 428. vt patet ex dictis eius in lib.18.de ciuitate dei c.vlti. Nam dicit, ꝙ currebant anni à miſſione ſpiritus ſancti 365.& addendi ſunt anni vitę Chriſti 33.qui faciunt annos 398.Et addēdi ſunt alij 30.ſecundū ſuā calculationē,quam ibidē ipſe ponit,ꝙ in ſumma erūt anni 428. cum ergo mortuus fuerit anno ętatis ſuę 76.et anno Chriſti 434. ergo in anno 428.erat annorū 70.vt patet optimè conſiderāti, & calculanti. Ponit etiam ibi aliū errorē in annis patris Augu.quia dicit

eum natū anno Chriſti 377.& uixiſſe annis 76. & mortuū fuiſſe anno 436.vel 34.ſi enim ita eſſet mortuus fuiſſet Auguſti. anno Chriſti 453.quare errorem committit in illo calculo, ſicut & in cæteris de annis 19.ſicut patet optimè calculanti. Quia addendo 76.ad 377.faciunt 453. ſed ſecundum ipſum mortuus eſt anno 436. Verum pro certiſsima veritate, ac iuſta temporum calculatione tenendum eſt, quòd pater Aug.natus fuit anno Chriſti 358.& vixit annis 76.ſecundam vitam auctenticiſsimam Poſſidij, qui vixit cū Aug.per annos 40.& ſecum erat tēpore mortis ſuę. Mortuus autem fuit anno Chriſti 434.quia optimè decurrunt ab anno 358.vſque ad 434 anni 76. Vixit autem in epiſcopatu per annos circa 37.& in presbyterio circa annos 3. baptizatus enim fuerat in anno trigeſimotertio ętatis ſuę, vt ſupra declaratum fuit: in Africa autem ante presbyterium ſtetit cum amicis per annos circa tres, ita ꝙ in anno 37.factus fuit presbyter. ad epiſcopatum aſſumptus fuit anno Domini 397. Aug.enim ſcribens ad Generoſum epiſtolam computat 40.Pontifices à Petro ad Anaſtaſium Pontificem maximum, qui fuit circa annos D. 400.quaſi in principio epiſcopatus Auguſtini &c.

SEXTVM
corellarium.

SExtum corellarium eſt, quia falſum eſt illud quod ponitur in 2.parte libri in folio 8.linea 24.vbi dicitur quòd Ambroſius veſtiuit Auguſtinum habitu nigro, & habitu Pauli primi Eremitę: cum Paulus ſicut ſcribit Hieronymus veſtitus fuerit ueſte contexta ex folijs palmarum. Tempore etiam Pauli primi Eremitę, Monaci non faciebant uota obedientię, nec uota paupertatis: immo habere poterant de proprio, & facere teſtamenta, ſicut ipſe Paulus fecit: vt habetur decimonono quæſt. 3. in capitu. perlatum.§.econtra, qui eſt textus Gregorij Papæ, & allegatur in ſermone illud de filio prodigo folio 81.dicitur etiam ibi, quòd fuit baptizatus anno trigeſimo. Deinde ſecundum Ambroſium, Auguſtinum, & Rabanum, baptizati tunc temporis veſtiebantur veſtibus candidis, vt ſupra dictum eſt in primo corellario, & ob illud ſabbatum tale appellatur ſabbatum in Albis ab Eccleſia. Præterea vnde ceperit habitus Eremitarum niger demonſtratum eſt per decreta auctentica Pontificum in ratione ſeptima. Item ſermo ille de Pentecoſte, vbi dicitur quòd multo tem-

tempore ſtetit in Eremo confictus, atque falſus eſt, qui allegatur in folio 5. vbi dicitur quòd multo tempore ſtetit in Eremo cum ſuis Eremitis: quia non potuiſſet ſtare multo tempore, cum eo anno, quo fuit baptizatus uenerit ad oſtia Tiberina, & demum ad Africam. Item ſermo alius de obſeruantia Clericorum poſitus in folio nono illius libri, vbi dicit, quòd ſecum in Africam deduxit decem & nouem fratres Eremitas, falſus eſt, & inter confictos habetur, quia pater Auguſtinus in libro confeſsio. deſcribit conuerſionem ſuam Mediolani, & quomodo quàm primum baptizatus fuit regreſſus eſt in Africam, & quomodo in regreſſu, vel itinere apud oſtia Tiberina pia mater defuncta eſt, vnde eccleſia catholica in eius officio in vltima Antiphona tertij nocturni canit ita, Adiunctus inde Nebridio, & Euodio remeabat ad Africam, quęrens quis eos ad beneuiuendum locus haberet vtilius. Sed cũ eſſet apud oſtia Tiberina, pia mater eius defuncta eſt. Non dixit Auguſtinus ꝙ cum rediret in Africã habebat 19. Eremitas: Similiter nec ſancta mater eccleſia: immò ſolum nominat illos paucos, qui ſecum tunc erant. Dicitur & in illo ſermone ꝙ fecerat tunc temporis multa monaſteria, & Poſſidius dicit, ꝙ ſolũ duo fecit. Primum poſtquàm factus fuit presbyter, & ſecundum in ſuo epiſcopio. ideo verè, & iuſtè canit eccleſia, dicens ꝙ quęrebat locũ aptũ ad bene viuendũ. Et ſi fuiſſet tunc Eremita habuiſſet loca in Eremo ad beneuiuendum: ergo alium non quæſiuiſſet. Et ſecundum Poſsidium, presbyter illis clericis illorum duorum monaſteriorum cõmuniter viuentibus fecit regulã. Quę appellata eſt Speculum clericorũ, & allegatur in iure de vita clericorũ, vt habetur. 86. di. in c. qñ neceſsitas. & alibi in varijs locis, vt ſupra demõſtratũ eſt, & nuſquàm allegatur de vita Eremitarũ, quia expreſsè cõtradicit vitę Eremiticę, ac etiã apertiſsimè cõtradicit ipſi mẽdicitati, vt faciliter cognoſci poteſt. Quia cõcedit expreſsè, quòd clerici ſui poſsint habere poſſeſsiones, & alia in communi. Nam ſecundum Lapum, & alios Canoniſtas doctores atq; Theologos, mendicantes nec in cõi, nec in particulari poſſunt aliquid habere proprij, unde glo. extra de electio. in in cap. quotundam, ſuper verbo mendicantes dicit, quòd mendicãtes ſunt qui certas poſſeſsiones vel redditus habere nõ poſſunt: ſed quęſtum publicũ eis victum præbet incerta mendicitas. Item habetur in 6. de relig. domibus. cap. vnico. §. ſecundo.

ſuper

ſuper verbo confirmatos autem. De patre autē Auguſtino nuſquam legitur quòd iuerit per vicos vel plateas ciuitatum oſtiatim mendicando, vel unquam tranſmiſerit fratres ſuos ad mendicādum, quia faciliter cōuincitur falſitas quintę & ſextæ concluſionis illius libri, & reliquarum partium quæ ibidē continētur.

SEPTIMVM

corellarium.

Septimum Corellarium, & vltimum eſt, quòd ille liber ſit falſus, & mendacioſus, eſt, quia in maxima parte fundatur in varijs ſermonibus, qui intitulati ſunt patri Auguſtino, cum ille ſententiæ illorum ſermonum contrarię ſint verbis, & libris Auguſt. perinde ac à doctis, & expertis in doctrina Auguſtini iudicatur, vnde nuſquàm in Decreto vbi ſunt tot tex. Auguſtini allegantur. Nec à Magiſtro ſentētiarum, nec ab Alexandro de Ales, qui in ſumma ſua maxime arguit per text. Aug. nec etiam à S. Thoma, maximè in ſummis. vbi procedit per auctoritates doctorū, & ꝙ maius eſt. Nec Egidius Eremitanus, nec Gregorius de Arimino doctores ſui ordinis allegant, nec à quocunq; alio doctiſſimo viro ſui ordinis, vel ſancti Franciſci, vel ſancti Dominici, vel aliorum ordinum allegati ſunt. Falſitas etiam ſermonis de inuentione reddēda, qui ponitur in folio octauo, faciliter cognoſcitur. Similiter ſermonis de obediētia, qui habetur in folio. 28. & 29. Falſitas quoque verborum, & ſententiarum epiſtolę confictę, quę dicitur eſſe Beati Valerij, tranſlata nouiter ex græco, in latinum facillimè iudicari poteſt. Cum & ipſi, qui eam tranſtulit, videlicet, Franciſco Philelpho, uiſa ſit res ridiculoſa, atque cōficta, perinde, ac dixit vni ex noſtris Canonicis, cum in ea nil cōtineatur grauitatis, veriſimilitudinis, & veritatis, & poſita eſt in folio illius libri. 15. & qui legit eam contemnit: falſitas enim ſermonis de miſericordia coniectari facillimè poteſt: quia ſi etiam verum eſſet, quòd Auguſtinus fuiſſet Eremita, paruo tēpore ibi immorari potuiſſet. Quomodo ergo in paruo tēpore, videlicet anni unius centum Eremitas veſtire valuiſſet, eoſque ordinare in fabricis, in cerimonijs, in ordine officij, atque in reliquis ad cultum diuinū pertinentibus. Falſitas etiam ſermonis de oratione perſpicaciſsimè intueri poteſt, vbi ſcribit ſe miſiſſe centū, & quinquaginta tunicas ad ſuos Eremitas cum calciamentis neceſſarijs. Cum longè prudentius dictum fuiſſet ſe miſiſſe 15. aut 20.

petias panni pro ueſtitu eorum. Quis enim magiſter ſine viſu, & præſentia veſtiendorum noſceret incidere centū, & quinquaginta veſtimēta ac calciamenta diuerſis hominibus, ſtatura, magnitudine, & complexione uarijs, ſimiliter centum, & quinquaginta caligas pro ipſis. omnia iſta habentur in folio 42. A. ſimiliter ibidē dicit, ꝙ Hieronymus gratias agit ꝓ incremēto numeri centenarij fratrum cum Auguſtino commorantiū. Quæ omnia apud prudentes puerilia iudicanda ſunt, cum in tam breui tempore vnius anni hæc perfici non potuiſſent. Dicunt etiam in ſecundo libro in folio 11. & 14. ꝙ Aug. fuit natus idibus Decembris, cum ipſe dicat in libro de beata vita, quòd natus fuerat idibus Nouembris, licet hoc parum ęſtimandum ſit. Dicit & ille auctor ſatis inſulſe quòd ſui Eremitę dederūt habitum ſancto Franciſco apud Saxetum montis Aluernię: Cum ab vniuerſa eccleſia catholica ſecus iudicetur, & teneatur. Nam ipſa præponit fratres Minores in proceſsionibus publicis atq; in capella Papæ ipſis fratribus Eremitanis: quia prius inſtituti, ſed hoc ille frater ſcribit in 37. folio ſui libri. Multa, & alia erronea ſcribit quæ breuitatis cauſa prætermitto, cum ex his paucis falſitas cognoſci poteſt.

¶Vnum etiam addi poſſet ad maiorem dictorum dilucidationem. videlicet ꝙ poſtquam facti fuere iſti Eremitæ vrbanitę ab Innocentio quarto, qui fuit anno Chriſti 1244. & dedit eis regulam Auguſtini, & ab Alexandro quarto qui fuit eius immediatus ſucceſſor habitum receperunt: ipſi venerunt ad Abbatem Canonicorum Regularium ſancti Petri in cœlo aureo Papienſi vbi requieſcit corpus ſanctiſsimi Auguſtini, & multis ſupplicationib. petierunt, vt poſſent habere diuerſorium ibi proximum monaſterio ſancti Petri Canonicorū Regularium, vbi ſemper Canonici Regulares fuerant à principio tranſlationis ipſius corporis, & modo ſunt. Et tunc cum multis precibus, & lacrymis obtenta licentia ab ipſo Abbate Canonicorum Regularium, fecerunt ſibi unam capanellam, ſeu caſulam ex lignis, & viminibus, vbi vacabāt orationibus, & lacrymis ob amorem Diuini patris Auguſtini, & ſic ſucceſsiuè fabricarunt digniſsimum Monaſterium. Hęc ibi cernuntur in ſcripturis auctenticis illius monaſterij. Quas uidi, & legi. Fuit.n.Io.Papa 22. Qui per annos 18. rexit eccleſiam. Et ipſe poſuit eos in eccleſia S. Petri in cœlo aureo anno